REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W SZCZECINKU

PLAN URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWA MANOWO

Sporządzony na okres od 1 stycznia 2026 roku do 31 grudnia 2035 roku
na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2026 roku

TOM IB

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

WYKONAŁO:

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej

Oddział w Szczecinku

ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek

Szczecinek 2025 r.

Wykonano na zlecenie

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku

Wykonawca

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku
ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05
e-mail: sekretariat@szczecinek.buligl.pl

Opracowanie

Justyna Butrym

Kierowanie projektem

Daniel Świątek

Kontrola końcowa

Tomasz Babiak

Spis treści

1. WPROWADZENIE 6
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA 9
   2.1. Położenie Nadleśnictwa 9
   2.2. Lesistość 13
   2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych 14
   2.4. Dominujące funkcje lasów 14
   2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów 15
3. FORMY OCHRONY PRZYRODY 17
   3.1. Istniejące formy ochrony przyrody 17
      3.1.1. Rezerwaty przyrody 18
      3.1.2. Obszar chronionego krajobrazu 25
      3.1.3. Obszary Natura 2000 28
      3.1.4. Użytki ekologiczne 42
      3.1.5. Pomniki przyrody 43
      3.1.6. Ochrona gatunkowa 45
   3.2. Proponowane formy ochrony przyrody 64
4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE 66
   4.1. Rzeźba terenu i typy gleb 66
   4.2. Wody 68
      4.2.1. Wody powierzchniowe 68
      4.2.2. Wody podziemne 73
   4.3. Ekosystemy wodno-błotne 74
      4.3.1. Obszary hydrogeniczne 74
      4.3.2. Źródliska 75
      4.3.3. Program małej retencji 75
   4.4. Roślinność 76
      4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna 76
      4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000 78
   4.5. Drzewostany 81
      4.5.1. Bogactwo gatunkowe 82
      4.5.2. Struktura pionowa 83
      4.5.3. Pochodzenie 84
      4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi 85
      4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska 88
      4.5.6. Formy degeneracji ekosystemu leśnego 90
      4.5.7. Drzewostany ponad 100-letnie 94
      4.5.8. Powierzchnie referencyjne 96

4.5.9. Drewno martwe ... 97
5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE ... 101
5.1. Stanowiska archeologiczne ... 101
5.2. Cmentarze i miejsca pamięci ... 107
5.3. Parki ... 108
6. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA ... 110
6.1. Zagrożenia abiotyczne ... 111
6.1.1. Wiatry ... 111
6.1.2. Opady i osady atmosferyczne ... 112
6.1.3. Wyładowania atmosferyczne ... 113
6.1.4. Wahania temperatur ... 113
6.1.5. Zaburzenia gospodarki wodnej ... 113
6.2. Zagrożenia biotyczne ... 114
6.2.1. Szkodniki owadzie ... 114
6.2.2. Grzybowe choroby infekcyjne ... 117
6.2.3. Zwierzęta roślinożerne ... 118
6.3. Zagrożenia antropogeniczne ... 120
6.3.1. Stan i zanieczyszczenie powietrza ... 120
6.3.2. Stan i zanieczyszczenie wód ... 122
6.3.3. Pożary lasu ... 124
6.3.4. Szkodnictwo leśne ... 124
7. TURYSTYKA I EDUKACJA ... 125
7.1. Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa ... 125
7.2. Turystyka na terenie Nadleśnictwa ... 126
7.3. Edukacja ekologiczna na terenie Nadleśnictwa ... 128
7.4. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Środkowopomorskie” ... 132
7.5. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej ... 133
8. PLAN DZIAŁAŃ ... 153
8.1. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej ... 153
8.1.1. Podział na gospodarstwa ... 153
8.1.2. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębnego ... 154
8.1.3. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego ... 158
8.2. Ochrona różnorodności biologicznej ... 158
8.3. Kształtowanie stref przejściowych ... 159
8.4. Kształtowanie stosunków wodnych ... 162
8.5. Postępowanie w obiektach objętych ochroną ... 163
8.6. Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków ... 168

8.7. Ochrona siedlisk przyrodniczych 175
8.7.1. Chronione siedliska leśne 175
8.7.2. Chronione siedliska nieleśne 181
9. ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY 185
10. MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY 186
11. LITERATURA 187
12. ZAŁĄCZNIKI 188
12.1. Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 (Tab. XXII IUL) 188
12.2. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody (Tab. XXIII IUL) 198
12.3. Wykaz chronionych gatunków grzybów, paprotników, mszaków i roślin naczyniowych występujących na gruntach Nadleśnictwa 211
12.4. Wykaz powierzchni referencyjnych 216
12.5. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gatunków panujących w obszarze PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli 226
12.6. Powierzchniowa tabela klas wieku wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli 227
12.7. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gatunków panujących w obszarze PLH320057 Mechowisko Manowo 228
12.8. Powierzchniowa tabela klas wieku wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH320057 Mechowisko Manowo 229
12.9. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gatunków panujących w obszarze PLH320066 Wiązogóra 230
12.10. Powierzchniowa tabela klas wieku wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH320066 Wiązogóra 231
13. KRONIKA 232

1. WPROWADZENIE

Niniejszy program ochrony przyrody jest trzecim z kolei i stanowi integralną część „Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Manowo na okres od 1.01.2026 r. do 31.12.2035 r.”. Poprzednie programy obowiązywały w latach 2006-2015 oraz w latach 2016-2025.

Dane inwentaryzacyjne opracowano według stanu na dzień 1.01.2026 r.

Program sporządzony został w celu:

- zinwentaryzowania i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów Nadleśnictwa;
- przedstawienia istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- ulepszania i rozwijania metod sprawowania ochrony przyrody;
- umożliwienia w przyszłości porównań i analiz zmian środowiska przyrodniczego;
- wskazania kolejnych obiektów do objęcia ochroną;
- uświadomienia różnym grupom społecznym obecnych i potencjalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego;
- ochrony zabytków kultury materialnej w lasach.

Program ochrony przyrody został opracowany zgodnie z wymogami ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2025 r., poz. 567), na podstawie „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie” z 1996 r. (Załącznik nr 11 do Instrukcji urządzania lasu z 1994 r.) oraz „Instrukcji urządzania lasu” z 2011 r. (Załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r., skorygowanej Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. oraz Zarządzeniem nr 21 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 3 kwietnia 2014 r. i Zarządzeniem nr 75 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 5 grudnia 2019 r.).

W programie uwzględniono ogólne cele i zasady prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych, określone w *Uchwale nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 roku w sprawie przyjęcia "Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej"* (MP. 2019, poz. 794) oraz wymogi dotyczące leśnictwa określone w:

- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.),

- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U., 2024 r., poz. 1478 ze zm.),
- ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U., 2024, poz. 82),
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U., 2024, poz. 1112 ze zm.),
- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 ze zm.),
- ustawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (tekst jednolity Dz. U. 2023, poz. 1589);

oraz aktach wykonawczych do wymienionych ustaw, takich jak:

- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. 1992, Nr 67, poz. 337),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. 2012, poz. 1302),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022, poz. 2380);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz. 1713),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. 2005, Nr 60, poz. 533),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011, Nr 25, poz. 133),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz. U. 2022, poz. 2649),
- Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019, poz. 1839),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023, poz. 672).

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Manowo wykonano zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, przy wykorzystaniu następujących materiałów:

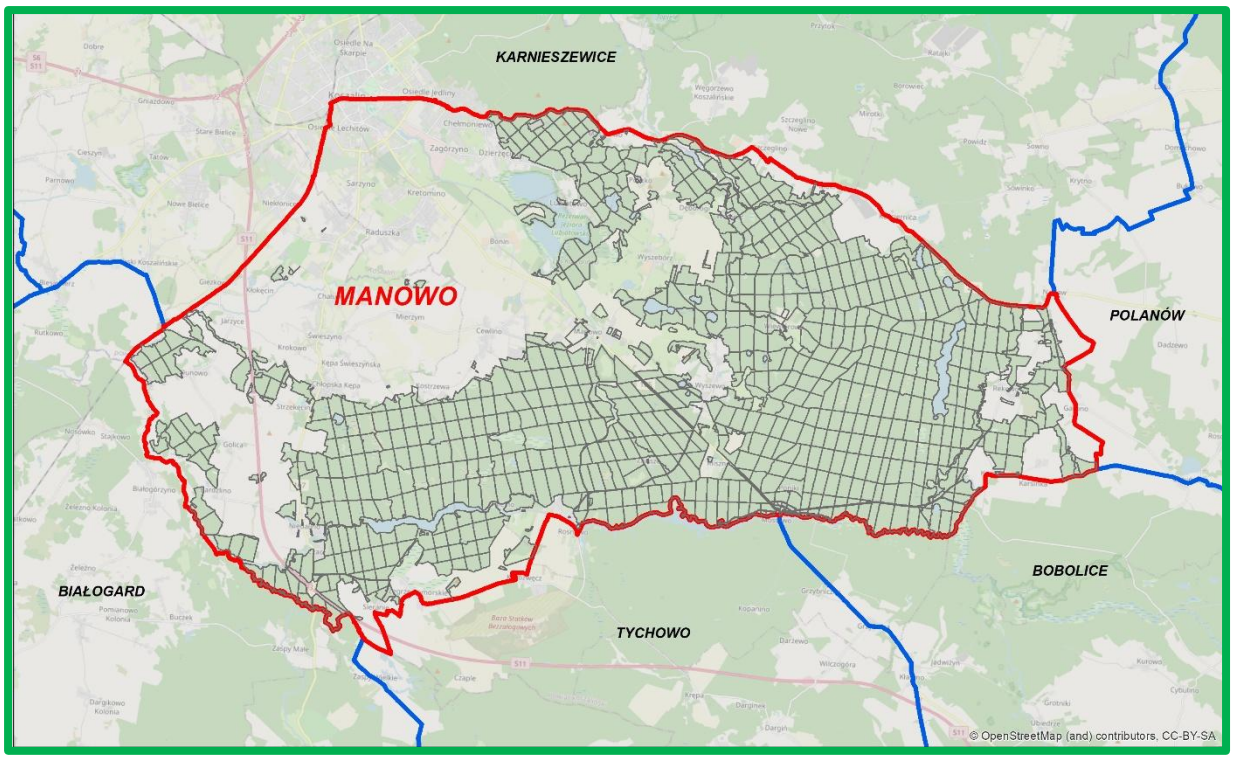
- wyników VI rewizji urządzenia lasu, wykonanej przez BULiGL Oddział w Szczecinku;
- programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Manowo na okres od 1.01.2016 r. do 31.12.2025 r.;
- operatu siedliskowego sporządzonego w roku 2021 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku;
- planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego”:
- planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, PLH320057 Mechowisko Manowo, PLH320066 Wiązogóra;
- danych uzyskanych w ramach projektu „Odtworzenie oraz zachowanie obszarów bagiennych, torfowisk i terenów podmokłych na obszarach Natura 2000 i Zielonej Infrastruktury” (LIFE21 IPE/PL/069640);
- informacji uzyskanych od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- informacji dostarczonych przez Nadleśnictwo i RDLP w Szczecinku;
- innych informacji zebranych na potrzeby „Programu”.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

2.1. Położenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Manowo podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku. Położone w województwie zachodniopomorskim, w powiecie koszalińskim.

Grunty Nadleśnictwa graniczą z gruntami nadleśnictw: Bobolice, Białogard, Karnieszewice, Polanów i Tychowo.

Ryc. 1. Położenie Nadleśnictwa w RDLP Szczecinek

Tab. 1. Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa wg grup użytków gruntowych

Grupa użytków gruntowych	Nadleśnictwo
	powierzchnia w ha
1	*2*
Grunty leśne zalesione	16405,04
Grunty leśne niezalesione	296,82
Grunty związane z gosp. leśną	537,50
Lasy (razem)	17239,36
Grunty nieleśne *(razem ze współwłasnością)*	678,78 (682,53)
OGÓŁEM *(ze współwłasnością)*	**17918,14 (17921,89)**

Tab. 2. Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa wg podziału administracyjnego

Gmina Powiat	powierzchnia w ha
1	*2*
Manowo	9548,95
Polanów	2679,93
Sianów	1468,42
Świeszyno	3794,09
Razem powiat koszaliński	**17491,39**
Miasto Koszalin	430,50
Razem powiat grodzki Koszalin	**430,50**
Ogółem Nadleśnictwo	**17921,89**

Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w miejscowości Manowo, w oddz.247g.

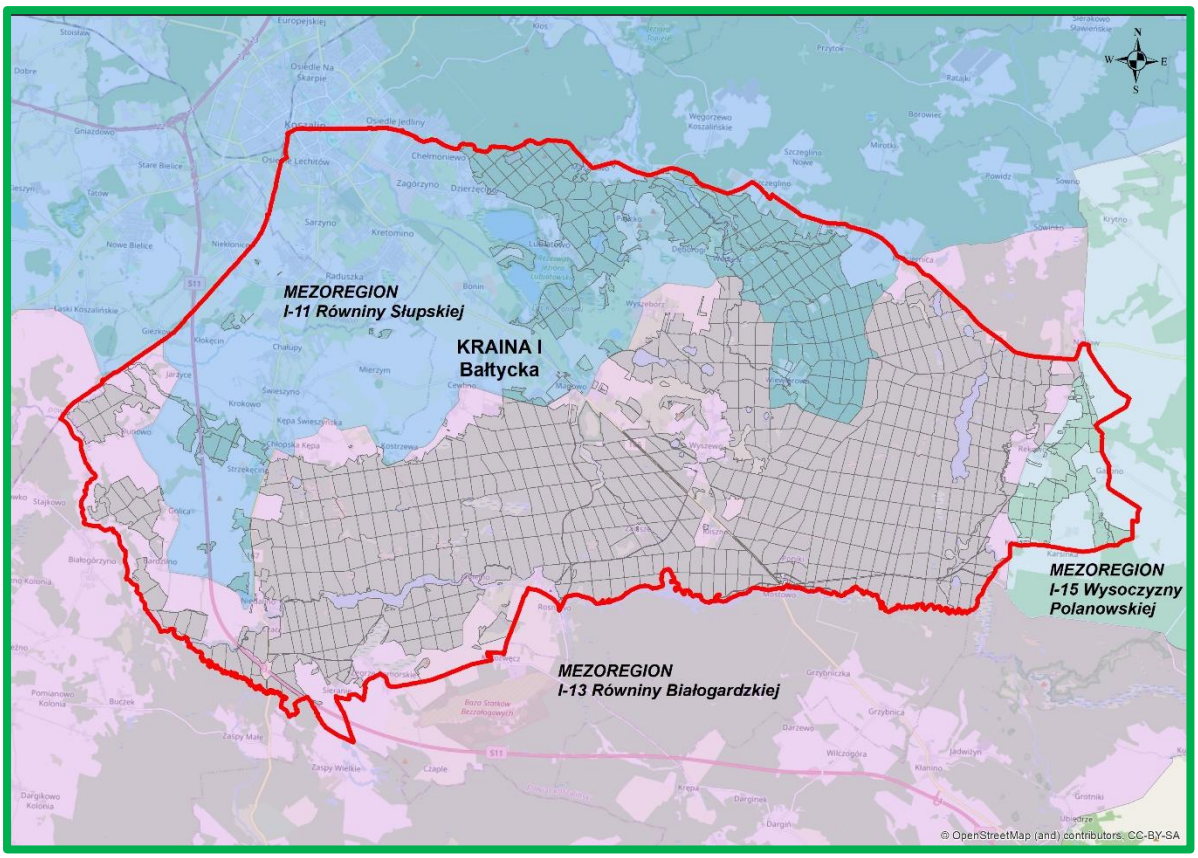
- adres: ul. Koszalińska 35, 76-015 Manowo;
- tel.: 94 318 32 91
- e-mail: manowo@szczecinek.lasy.gov.pl

Fot. 1. Siedziba Nadleśnictwa *(fot. P. Bieńko)*

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski (2010), obszar Nadleśnictwa położony jest w:

- Krainie I Bałtyckiej, mezoregionach:
  - Równiny Słupskiej (I-11),
  - Równiny Białogardzkiej (I-13).
  - Wysoczyzny Polanowskiej (I-15).

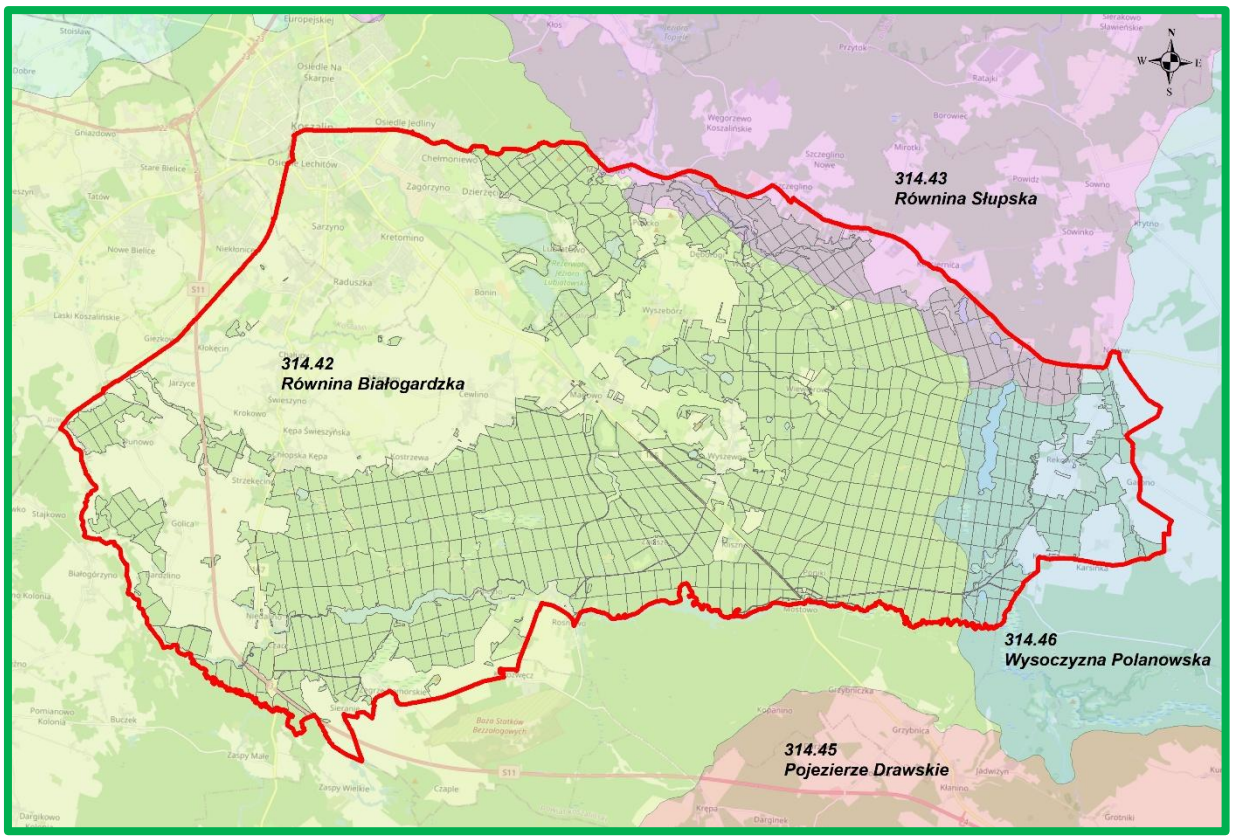

Ryc. 2. Mezoregiony przyrodniczo-leśne w zasięgu Nadleśnictwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010" (Roman Zielony, Anna Kliczkowska)

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski, zmodyfikowanego w 2018 roku, obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

Tab. 3. Położenie Nadleśnictwa według podziału na jednostki fizycznogeograficzne

Obszar	Megaregion	Prowincja	Podprowincja	Makroregion	Mezoregion	Nazwa jednostki fizyczno-geograficznej
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1						Europa Zachodnia
	3					Pozaalpejska Europa Środkowa
		31				Niż Środkowoeuropejski
			313			Pobrzeża Południowobałtyckie
				313.4		Pobrzeże Koszalińskie
					313.42	Równina Białogardzka
					313.43	Równina Słupska
			314-316			Pojezierza Południowobałtyckie
				314.4		Pojezierze Zachodniopomorskie
					314.46	Wysoczyzna Polanowska

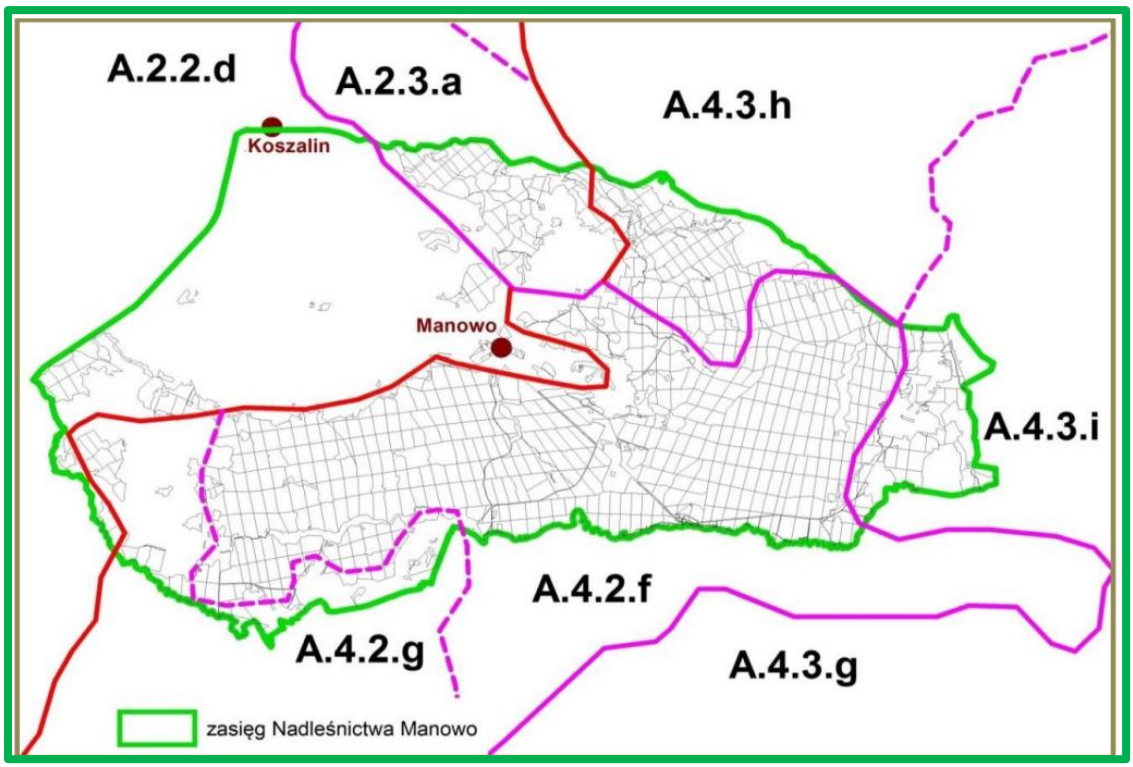

Ryc. 3. Mezoregiony fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie warstwy „Mezoregiony fizycznogeograficzne" (2018)

Nazwy i zasięgi jednostek geobotanicznych w regionalizacji geobotanicznej Polski (MATUSZKIEWICZ 2018) dla Nadleśnictwa przedstawiają tabela i mapa.

Tab. 4. Położenie Nadleśnictwa wg podziału na jednostki geobotaniczne (Matuszkiewicz 2008)

Dział	Kraina i podkraina	Okręg	Podokręg	Nazwy jednostek
Symbol jednostki				
1	*2*	*3*	*4*	*5*
A				Dział Pomorski
	A.2.			Kraina Pobrzeża Południowobałtyckiego
		A.2.2.		Okręg Koszalińsko-Woliński
			A.2.2.d	Podokręg Trzebiatowsko-Koszaliński
		A.2.3.		Okręg Słupski
			A.2.3.a	Podokręg Maszkowski
	A.4.			Kraina Pojezierzy Środkowopomorskich
		A.4.2.		Okręg Świdwiński
			A.4.2.f	Podokręg Rosnowiecki
			A.4.2.g	Podokręg Zegrzyńskopomorski
		A.4.3.		Okręg Drawsko-Szczecinecki
			A.4.3.h	Podokręg Kusicki
			A.4.3.i	Podokręg Polanowski

Ryc. 4. Jednostki geobotaniczne w zasięgu Nadleśnictwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Regionalizacja geobotaniczna Polski" (MATUSZKIEWICZ 2008)

2.2. Lesistość

Powierzchnia lasów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wynosi 18167,13 ha natomiast powierzchnia zasięgu terytorialnego wynosi 334,16 km^2.

Struktura własnościowa lasów przedstawia się następująco:

- Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa – 17575,12 ha;
  w tym:
  - w zarządzie LP – 17239,36 ha;
  - KOWR – 335,76 ha;
- Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa – 592,01 ha;
  w tym:
  - własność osób fizycznych – 402,53 ha;
  - własność osób prawnych – 189,48 ha;

Łącznie lasy w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa – 18167,13 ha.

Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wynosi 54,4%. Pozostałą powierzchnię zajmują głównie grunty orne, nieużytki, łąki, pastwiska.

2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych

Jako kompleks leśny potraktowano zwarty obszar gruntów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa (zalesionych i niezalesionych oraz związanych z gospodarką leśną), niepodzielony obszarami bezleśnymi. Przyjęto również, że elementy liniowe, takie jak rzeki, drogi, linie kolejowe, itp. o szerokości do ok. 50 m, położone między gruntami leśnymi, nie dzielą kompleksów leśnych.

Tab. 5. Zestawienie liczby i wielkości kompleksów leśnych

Wielkość kompleksów [ha]	NADLEŚNICTWO		%
	liczba	ha	
1	2	3	4
do 1,00	9	3,10	0,02
1,01 – 5,00	12	25,07	0,14
5,01 – 30,00	5	73,00	0,42
30,01 – 300,00	4	359,63	2,09
pow. 300,00	1	16778,56	97,33
OGÓŁEM	**31**	**17239,36**	**100,00**

Grunty leśne Nadleśnictwa składają się z 31 kompleksów. W strukturze powierzchniowej zdecydowanie wyróżnia się 1 główny kompleks o powierzchni 16778,56 ha, co stanowi 97,33% powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa. Pozostałe 30 kompleksów zajmuje powierzchnię 460,80 ha.

2.4. Dominujące funkcje lasów

Lasy, z natury wielofunkcyjne, zostały podzielone do celów planowania urządzeniowego na 3 podstawowe (główne) grupy lasów: lasy rezerwatowe, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze. W Nadleśnictwie przyjęto podział lasu na kategorie ochronności zgodnie z nowym wykazem lasów wnioskowanych o uznanie za ochronne, który został przesłany do Ministerstwa Klimatu i Środowiska celem jego zatwierdzenia.

Tab. 6. Zestawienie powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa wg grup funkcji lasu i kategorii ochronności

Grupa funkcji	Nadleśnictwo	
	ha	%
1	*2*	*3*
I. LASY REZERWATOWE	**31,44**	***0,19***
II. LASY OCHRONNE	**14336,81**	***85,84***
1. Lasy wodochronne	1351,51	*8,09*
2. Lasy wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	29,31	*0,18*
3. Lasy wodochronne, stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	56,25	*0,34*
4. Lasy wodochronne będące drzewostanami nasiennymi wyłączonymi z użytkowania rębnego	20,58	*0,12*
5. Lasy wodochronne będące ostoją zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	122,59	*0,73*
6. Lasy wodochronne, w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	3656,85	*21,90*
7. Lasy będące ostoją zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	210,86	*1,26*
8. Lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	8888,86	*53,22*
III. LASY GOSPODARCZE	**2333,61**	***13,97***
OGÓŁEM	**16701,86**	***100,00***

Lasy ochronne i rezerwatowe w ogólnej powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa stanowią 86,03%. Szczegółowy podział na kategorie ochronności, wraz z lokalizacją, przedstawiony jest w opisaniu ogólnym.

2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów wykonano na podstawie danych uzyskanych z następujących opracowań:

- dla Nadleśnictwa Manowo: „Plan urządzenia lasu na okres od 1.01.2026 r. do 31.12.2035 r.”;
- dla RDLP w Szczecinku i PGL LP: „Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2024 r.”.

Tab. 7. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Obszar	Średni wiek	Przeciętna zasobność [m^3/ha]	Przeciętny przyrost [m^3/ha]	Udział % siedlisk borowych	Powierzchniowy udział % gatunków iglastych
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Nadleśnictwo Manowo	**59**	**299**	**5,1**	**72,8**	**87,1**
RDLP Szczecinek (stan na 1.01.2024 r.)	60	267	4,5	58,1	75,5
PGL Lasy Państwowe (stan na 1.01.2024 r.)	64	275	4,3	49,3	75,2
Nadleśnictwo Manowo Stan na 1.01.2016 r.	61	275	4,5	77,7	88,6

Średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa Manowo wynosi 59 lat i jest niższy o 5 lat od średniego wieku drzewostanów zarządzanych przez Lasy Państwowe i niższy o rok niż średni wiek drzewostanów w RDLP Szczecinek. Przeciętna zasobność drzewostanów Nadleśnictwa jest wyższa o 32 m^3/ha od przeciętnej zasobności w RDLP i o 24 m^3/ha w porównaniu z Lasami Państwowymi. Siedliska borowe w Nadleśnictwie mają udział większy o 14,7% od udziału w RDLP oraz o 23,5% wyższy od udziału w Lasach Państwowych. Udział gatunków iglastych jest większy o 11,6% w stosunku do RDLP i o 11,9% w porównaniu do Lasów Państwowych.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat średni wiek drzewostanów w Nadleśnictwie zmalał o 2 lata, natomiast przeciętna zasobność drzewostanów zwiększyła się o 24 m^3/ha. Zmalał udział siedlisk borowych – o 4,9% oraz udział gatunków iglastych o 1,5%.

3. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Podstawowym zadaniem Polityki Ekologicznej Państwa jest ochrona różnorodności biologicznej przed skutkami niekontrolowanej antropopresji. Służy temu przede wszystkim ustanawianie obszarów prawnie chronionych. Obecnie około 36% terytorium Polski jest objęte różnymi formami ochrony (wg „Polityki Ekologicznej Państwa 2030").

3.1. Istniejące formy ochrony przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa i w jego zasięgu terytorialnym występują następujące rodzaje chronionych obiektów przestrzennych i punktowych, powołanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- 3 rezerwaty przyrody: „Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego", „Mechowisko Manowo", „Rekowski Wrzosiec";
- 2 obszary chronionego krajobrazu: „Dolina Radwi (Mostowo – Zegrze)", „Koszaliński Pas Nadmorski"
- 3 obszary Natura 2000: PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, PLH320057 Mechowisko Manowo, PLH320066 Wiązogóra;
- 1 użytek ekologiczny: „Rozworowskie Szuwary";
- 5 pomników przyrody;
- ochrona gatunkowa – 6 stref ochrony gatunkowej.

Tab. 8. Zestawienie form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa

Rodzaj obiektu	Liczba	Pow. całkowita [ha]	Pow. w zasięgu N-ctwa [ha]	Pow. w zarządzie N-ctwa					
				lasy [ha]	%	grunty nieleśne [ha]	%	Razem [ha]	9/4 %
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*
Rezerwaty przyrody	3	447,05	447,05	32,04	43,1	42,30	56,9	74,34	16,5
Obszary chronionego krajobrazu	2	39789,00	3535,26	2881,25	98,3	49,01	1,7	2930,26	82,9
Obszary Natura 2000 - SOO	3	22406,70	4619,95	3585,05	92,4	293,50	7,6	3878,55	84,0
Użytki ekologiczne	1	7,05 (6,96*)	7,05	-	-	7,05	100,0	7,05	100,0
Pomniki przyrody	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona gatunkowa - strefy ochrony	6	376,96**	376,96	342,03	90,7	34,93	9,3	376,96	100,0

*wg aktów prawnych, **część wspólna 22,85 ha (nakładające się strefy ochrony)

3.1.1. Rezerwaty przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występują trzy rezerwaty przyrody.

Tab. 9. Rezerwaty przyrody położone w zasięgu Nadleśnictwa

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Pozostałe akty prawne	Rok uznania	Powierzchnia rezerwatu [ha]	
				wg aktu prawnego	na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1.	„Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego”	Zarządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 10 lipca 1956 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1956 r. Nr 65, poz. 761)	1956	375,81	
		Obwieszczenie Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2002 r. Nr 8, poz. 162)			
		Rozporządzenie Nr 126/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rezerwatu przyrody Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2007, Nr 1, poz. 1)			
		Rozporządzenie Nr 3/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 22 stycznia 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rezerwatu przyrody "Jezioro Lubiatowskie" (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2008 r. Nr 15, poz. 268)			
		Rozporządzenie Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30.08.2002 r. w sprawie określenia zakazów obowiązujących na terenie rezerwatów przyrody położonych na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz.Woj. Zach. z 2002 r. Nr 62, poz. 1373)			
		Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 23 września 2025 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2025 r. poz. 3945)		372,47	

Lp.	Nazwa rezerwatu	Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Pozostałe akty prawne	Rok uznania	Powierzchnia rezerwatu [ha]	
				wg aktu prawnego	na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
2.	„Mechowisko Manowo”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Mechowisko Manowo” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2018 r. poz. 3973)	2018	55,47	55,23
3.	„Rekowski Wrzosiec”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2024 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Rekowski Wrzosiec” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2024 r. poz. 5906)	2024	19,11	19,11

- **Rezerwat przyrody „Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego”**

Rezerwat położony jest na gruntach innej własności w województwie zachodniopomorskim, powiecie koszalińskim, gminie Manowo oraz w powiecie grodzkim Koszalin, na terenie leśnictwa Lubiatowo.

Uznany został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa z dnia 10 lipca 1956 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1956 r. Nr 65, poz. 761).

Aktualnym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochorny Środowiska w Szczecinie z dnia 23 września 2025 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego” (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2025, poz. 3945).

Obejmuje obszar o łącznej powierzchni 372,47 ha, położony na terenie gmin Manowo i Koszalin, w powiecie koszalińskim, w województwie zachodniopomorskim.

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego środowiska lęgowego wielu rzadkich, chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków ptaków wodnych i błotnych.

Według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. Nr 60, poz. 533), rezerwat został zaliczony do:

I. Rodzaj rezerwatu - *faunistyczny* (Fn);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

- typ: *faunistyczny* (PFn);
- podtyp: *ptaków* (pt);

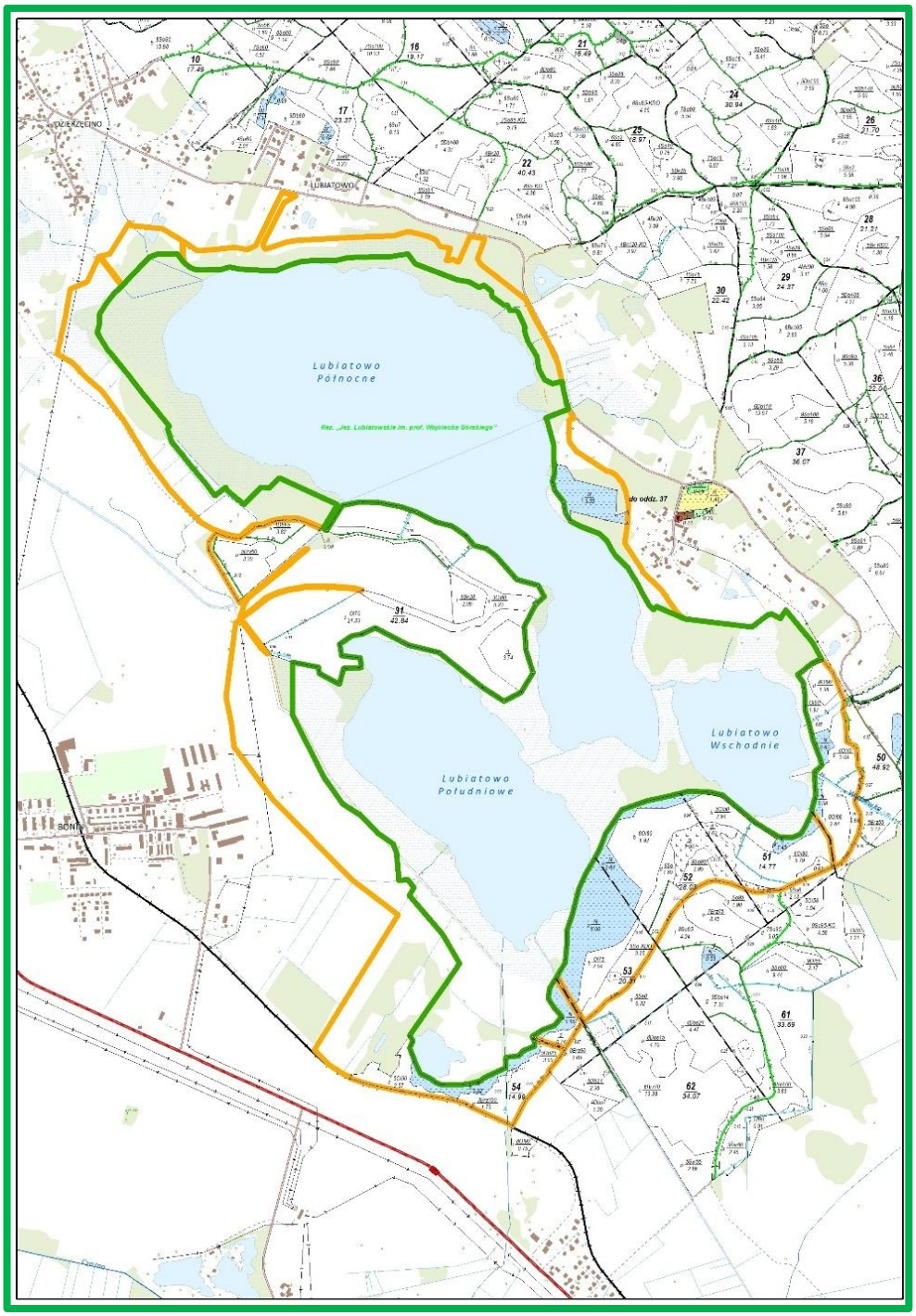
b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: *różnych ekosystemów* (EE);

- podtyp: *ekosystemów wodnych i nieleśnych* (nw).

W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wyznaczono otulinę o łącznej powierzchni 230,58 ha, z czego na gruntach Nadleśnictwa 113,83 ha, zlokalizowana w oddz.: 31; 37j; 50d-i, l,m,~d,~f; 51a-f; 52a-f,~a,~b,~f; 53a-c,~b; 54a-g,~b,~c.

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 kwietnia 2009 r. **(**Dz. Urz. Woj. Zach. z 2009 r. Nr. 16, poz. 652), zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 grudnia 2016 r. (. **(**Dz. Urz. Woj. Zach. z 2016 r. poz. 4976).

Ryc. 5. Mapa sytuacyjna rezerwatu przyrody „Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego”

Fot. 2. Rezerwat przyrody „Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego” (fot. D. Nowosad)

- **Rezerwat przyrody „Mechowisko Manowo”**

Rezerwat położony jest w województwie zachodniopomorskim, powiecie koszalińskim, gminie Manowo, leśnictwie Zacisze w oddz. 296a-m, bx-wx, ~a, ~b.

Powołany Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2018 r. poz. 3973) na powierzchni 55,47 ha.

W aktualnie opracowywanym planie urządzenia lasu na lata 2026-2035 łączna powierzchnia wynosi 55,23 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 17,73 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 0,42 ha,
- grunty nieleśne - 37,08 ha.

Celem ochrony jest zachowanie kompleksu torfowiska pojeziernego, w szczególności soligenicznego torfowiska alkalicznego w kompleksie z torfowiskiem przejściowym, łęgami i lasami bagiennymi wraz z charakterystycznymi fitocenozami wyróżniającymi się bogactwem flory i fauny.

Według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. Nr 60, poz. 533), rezerwat został zaliczony do:

I. Rodzaj rezerwatu - *torfowiskowy* (T);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

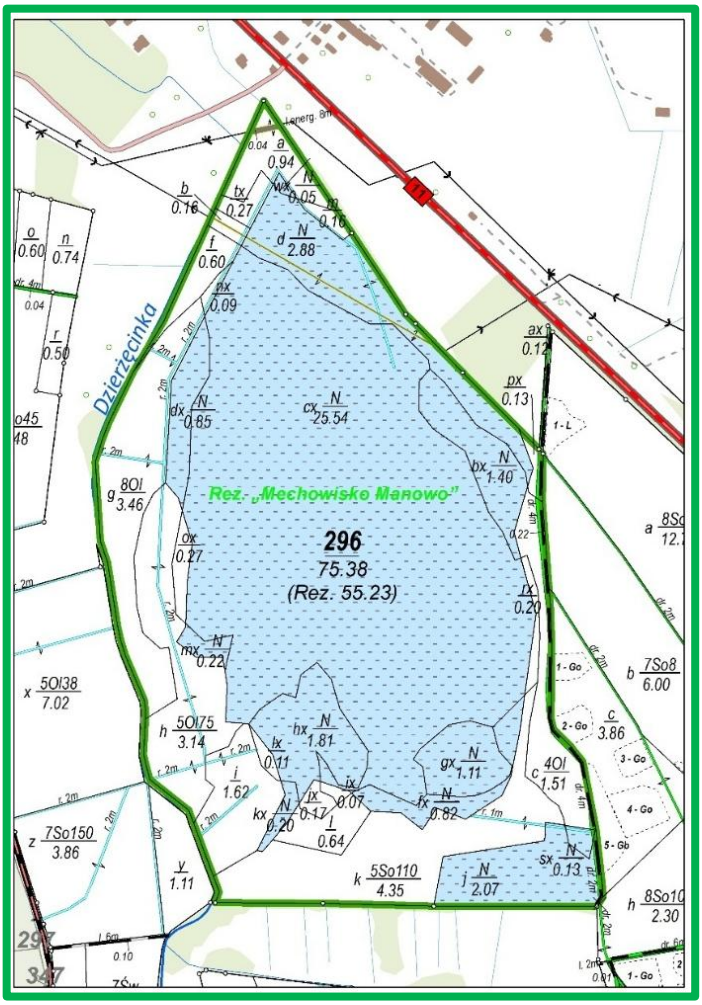
a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

- typ: *fitocenotyczny* (PFI);
- podtyp: *zbiorowisk nieleśnych* (zn);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: *torfowiskowy (bagienny)* (ET);
- podtyp: *torfowisk niskich* (tn).

Rezerwat „Mechowisko Manowo" nie posiada planu ochrony ani zadań ochronnych. Obszar rezerwatu „Mechowisko Manowo" pokrywa się z obszarem Natura 2000 Mechowisko Manowo. Zadania ochronne zostały określone Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowisko Manowo PLH320057.

Ryc. 6. Mapa sytuacyjna rezerwatu „Mechowisko Manowo"

Fot. 3. Rezerwat przyrody „Mechowisko Manowo” *(fot. P. Oleksiak)*

- **Rezerwat przyrody „Rekowski Wrzosiec”**

Rezerwat położony jest w województwie zachodniopomorskim, powiecie koszalińskim, gminie Polanów, leśnictwie Rekowo, w oddz.: 180c-f; 194c-f,~d; 195a-f,~d. Powołany Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2024 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2024 r. poz. 5906) na powierzchni 19,11 ha.

Udział poszczególnych kategorii gruntów przedstawia się następująco:

- grunty zalesione i niezalesione - 13,71 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 0,18 ha,
- grunty nieleśne - 5,22 ha.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu torfowiska mszarnego i boru bagiennego wraz ze stanowiskami wrzośca bagiennego *Erica tetralix* i bagna zwyczajnego *Rhododendron tomentosum.*

Według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. Nr 60, poz. 533), rezerwat został zaliczony do:

I. Rodzaj rezerwatu - *torfowiskowy* (T);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

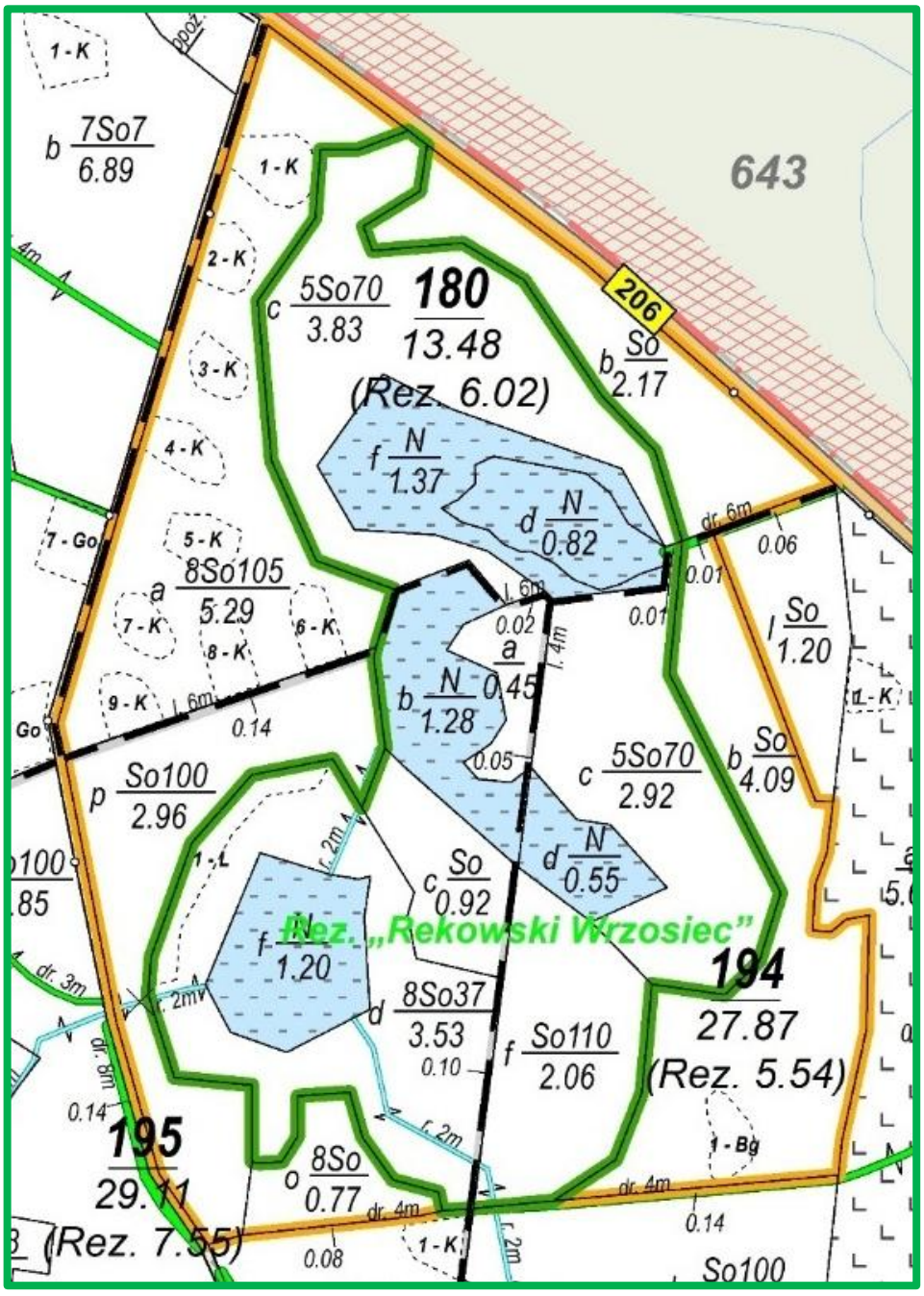
- typ: *fitocenotyczny* (PFI);
- podtyp: *zbiorowisk leśnych* (zl);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: *różnych ekosystemów* (EE);
- podtyp: *lasów i torfowisk* (t).

W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wyznaczono otulinę o łącznej powierzchni 15,43 ha, w oddziałach: 180a, b; 194b, ~c; 195o, p, ~c.

Rezerwat nie posiada aktualnego planu ochrony ani zadań ochronnych.

Ryc. 7. Mapa sytuacyjna rezerwatu „Rekowski Wrzosiec”

3.1.2. Obszar chronionego krajobrazu

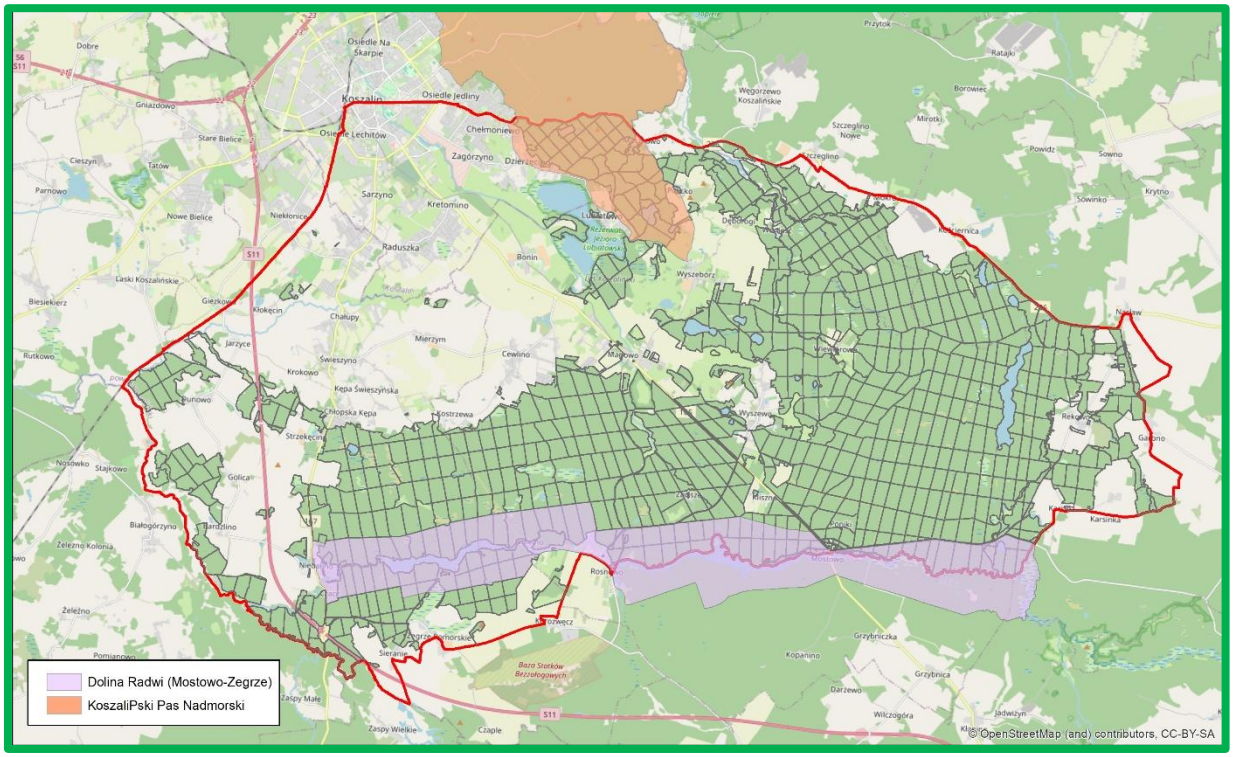
Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

W zasięgu Nadleśnictwa Manowo zlokalizowane są dwa obszary chronionego krajobrazu.

Tab. 10. Zestawienie aktów prawnych dotyczących obszarów chronionego krajobrazu

Nazwa OCHK	Akty prawne (publikator)	Rok uznania	Powierzchnia OCHK w ha
1	2	3	4
„Koszaliński Pas Nadmorski”	Uchwała Nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN z 1975 r. w Koszalinie Nr 9, poz. 49)	17.11.1975	36229,00
„Dolina Radwi” (Mostowo-Zegrze)	Rozporządzenie Nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez Woj. Gorzowskiego, Koszalińskiego, Pilskiego, Słupskiego oraz Szczecińskiego obowiązujących na obszarze woj. zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach.z 1999 r. Nr 7, poz. 71)		3560,00
	Rozporządzenie Nr 19/2003 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 sierpnia 2003 r. zmieniające akty prawne regulujące obszary chronionego krajobrazu na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach.z 2003 r. Nr 73, poz. 1286)		
	Rozporządzenie Nr 4/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 22 marca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2005 r. Nr 25, poz. 497)		
	Uchwała Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2009 r. Nr 66, poz. 1804)		
	Uchwała Nr XXXIV/408/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2010 r. Nr 10, poz. 196)		
	Uchwała Nr XLIV/518/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2010 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2010 r. Nr 113, poz. 2090)		
	Uchwała Nr V/43/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 8 marca 2011 r. zmieniająca uchwałę Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2011 r. Nr 45, poz. 798)		
	Uchwała Nr XXII/297/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 lutego 2013 r. zmieniająca uchwałę Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2013 r. poz. 1368)		
	Uchwała nr XXVI/361/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniająca uchwałę Nr XXXII/375/09 Sejmiku		

Nazwa OCHK	Akty prawne (publikator)	Rok uznania	Powierzchnia OCHK w ha
	Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2013 r. poz. 2753)		
	Obwieszczenie Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r. poz. 1637)		
	UCHWAŁA NR XI/222/16 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO z dnia 26 kwietnia 2016 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz.Urz. Woj. Zach. z 2016 r. poz. 2239)		
	UCHWAŁA NR XXX/470/18 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO z dnia 27 lutego 2018 r. zmieniająca uchwałę Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2018 r. poz. 1406)		
	OBWIESZCZENIE SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2021 r. poz. 2091)		

Ryc. 8. Nadleśnictwo na tle OCHK

- **Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Radwi (Mostowo – Zegrze)**

Obszar położony jest na terenie województwa zachodniopomorskiego, w powiecie koszalińskim (gminy Manowo, Świeszyno). Łączna powierzchnia obszaru wynosi 3560,00 ha.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Manowo znajduje się ok. 68,5% powierzchni obszaru, to jest 2438,33 ha. W Nadleśnictwie obszar obejmuje oddziały: 537j-n; 538g-n, ~c; 539i-k; 540m,~c; 566-584; 592-599; 600b-k,~b,~c; 601d-j,~b,~c; 603i-s,~b,~c; 604j-s,~d,~f; 605g,i-l,~d,~f; 606p-s,w-cx,~c,~d; 607w,x; 609a,b,f-k,~a; 610h-k,~c; 611f,g,~c; 612d,~a; 613d-h,~b; 614b,f,~a; 615-652; 653a,c-h,~a-~c; 654-658; 659a-i,~a; 660a,b,~a.

Łączna powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa wynosi 2130,00 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 2019,02 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 68,61 ha,
- grunty nieleśne - 42,37 ha.

Obszar swoim zasięgiem obejmuje rzekę Radew z jeziorami Rosnowo i Hajka. W otoczeniu borów sosnowych na uwagę zasługują: cenne jezioro lobeliowe; torfowiska mszarne; rezerwat archeologiczny; roślinność mokradeł wzdłuż rzeki i jezior; skupiska grążeli żółtych, grzybieni białych i północnych; szuwary trzcinowe z rzadką pałką wąskolistną; oczka mezotroficzne z cenną florą, podmokłe łąki, źródliska.

Obszar o dużych walorach krajobrazowych jako cenne miejsce wypoczynku mieszkańców Koszalina, ważny dla zachowania lokalnej różnorodności przyrodniczej, w niewielkim stopniu walory ponadlokalne: unikatowe jezioro lobeliowe, miejsce ujęcia wody pitnej dla Koszalina. Należy zaznaczyć, że dolina Radwi powyżej, jak i poniżej sztucznych zbiorników, jest znacznie cenniejsza przyrodniczo.

- **Obszar chronionego krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski**

Obszar położony jest na terenie województwa zachodniopomorskiego, w powiatach: kołobrzeskim (miasto Kołobrzeg, gminy: Dygowo, Kołobrzeg, Ustronie Morskie), koszalińskim (gminy: Będzino, Mielno, Koszalin, Sianów, Manowo), grodzkim Koszalin oraz sławieńskim (miasto Darłowo, gmina Darłowo). Łączna powierzchnia obszaru wynosi 36229,00 ha.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Manowo znajduje się ok. 3,0% powierzchni obszaru, to jest 1096,93 ha. W Nadleśnictwie obszar obejmuje oddziały: 1-26; 27d-o, ~a; 28-30; 33i-m, o, ~c, ~f, ~g; 34-36; 37a-d, ~a, ~b; 38; 39; 47; 48; 49a, b, d, ~~a-~f.

Łączna powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa wynosi 800,26 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 772,61 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 21,01 ha,
- grunty nieleśne - 6,64 ha.

Koszaliński Pas Nadmorski jest obszarem o niezwykłych walorach krajobrazowych, w którego skład wchodzą wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną.

Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydm oraz piaszczystymi plażami na wybrzeżu.

W granicach OCHK znajdują się siedliska ważne dla bytowania cennych kręgowców, takich jak płazy: traszka zwyczajna, ropucha szara, żaby (jeziorkowa, trawna i moczarowa); gady: jaszczurki (żyworodna i padalec); ptaki: derkacz, kszyk, kania ruda, błotniaki (stawowy i łąkowy), świerszczak, strumieniówka, dzierzby; ssaki: nietoperze i łasicowate. Wybrzeże Bałtyku jest okresowo wykorzystywane przez foki. Plaże Bałtyku oraz łąki nadmorskie stanowią biotop dla lęgów ptaków siewkowatych m.in.: rycyka, kulika, krwawodzioba, biegusa zmiennego.

OCHK charakteryzuje się takimi terenami jak: obszary klifowe, nadmorskie wydmy szare, inicjalne stadia nadmorskich wydm białych, lasy mieszane na wydmach nadmorskich, żyzne buczyny, kwaśne buczyny, grąd subatlantycki, kwaśne dąbrowy, lasy łęgowe oraz łąki świeże użytkowane ekstensywnie i podmokłe łąki eutroficzne. Znajduje się tu również przymorskie jezioro Jamno z mierzeją.

3.1.3. Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy. Cel ten ma być realizowany poprzez wyznaczenie i objęcie ochroną obszarów, na których te gatunki i siedliska występują. Działania w zakresie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny mają służyć zachowaniu lub odtworzeniu różnorodności biologicznej Europy, co jest jednym z priorytetów działalności Unii Europejskiej. Dodatkowo państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania w razie potrzeby starań w celu zachowania ekologicznej spójności sieci Natura 2000, w celu utrzymania migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej gatunków.

Podstawą jego funkcjonowania są dwie unijne dyrektywy:

- **Dyrektywa Ptasia** (Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – wcześniej Dyrektywa Rady

79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków) – określa kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem;

- **Dyrektywa Siedliskowa** (Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) – ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie wrażliwych przyrodniczo.

W myśl dyrektywy ptasiej oraz dyrektywy siedliskowej każdy kraj członkowski Unii Europejskiej ma obowiązek zapewnić siedliskom przyrodniczym oraz gatunkom roślin i zwierząt, o których mowa w tych dyrektywach, warunki sprzyjające ochronie lub zadbać o odtworzenie ich dobrego (właściwego) stanu, m.in. poprzez wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) są wyznaczane do ochrony ptaków zagrożonych wyginięciem (ujętych w Załączniku 1 DP) jak również regularnie występujących ptaków wędrownych (również te niewymienione w Załączniku 1 DP), które w czasie swych corocznych wędrówek odpoczywają lub zatrzymują się w krajach Unii Europejskiej. OSO wyznaczane są indywidualnie przez każde państwo. Komisja Europejska sprawdza, czy krajowa sieć obszarów realizuje przyjęte przez dane państwo członkowskie kryteria wyboru obszaru oraz czy zapewnia ochronę wszystkich najbardziej odpowiednich terenów dla zachowania gatunków ptaków.

W dyrektywie siedliskowej natomiast jako cele ochrony wymienione zostały wymagające działań ochronnych typy siedlisk przyrodniczych o znaczeniu dla całej Unii Europejskiej (naturalne oraz półnaturalne tereny lądowe i wodne wyróżniające się specyficznymi czynnikami geograficznymi, fizycznymi cechami środowiska i określonymi zbiorowiskami roślinnymi) oraz wybrane cenne gatunki roślin i zwierząt (poza ptakami). Miejsca ich ochrony wyznacza się jako specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). W przypadku SOO, każde państwo członkowskie opracowuje i przedstawia Komisji Europejskiej listę leżących na jego terytorium obszarów kwalifikujących pod względem przyrodniczym, odpowiadających gatunkowo i siedliskowo wymogom zawartym w dyrektywie siedliskowej. Po przedłożeniu listy obszary są wartościowane i selekcjonowane. Kluczowym elementem tej procedury jest seminarium biogeograficzne, podczas którego ocenia się kompletność sieci dla każdego z gatunków i siedlisk. Następnie Komisja Europejska zatwierdza te obszary w drodze decyzji jako „obszary mające znaczenie dla Wspólnoty" – OZW. Od tego momentu nabierają one statusu obszarów Natura 2000 i podlegają ochronie w ramach prawa

wspólnotowego. Po wyznaczeniu ich odpowiednim aktem prawa krajowego przyjmują nazwę specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Część wymienionych w dyrektywie siedliskowej gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych oznaczono jako priorytetowe, czyli takie, za które Europa ponosi szczególną odpowiedzialność z uwagi na fakt, iż większość naturalnego zasięgu ich występowania pozostaje w granicach administracyjnych Unii Europejskiej. Ta kategoria przedmiotów ochrony jest w sposób szczególny brana pod uwagę na etapie wyznaczania obszarów Natura 2000 (każdy obszar istotny dla siedliska lub gatunku priorytetowego powinien bezwzględnie zostać wyznaczony), a także w czasie oceniania ewentualnego zezwolenia na realizację działań negatywnie wpływających na cele ochrony na takim obszarze.

W dyrektywach ptasiej i siedliskowej określono ogólnie gatunki i siedliska, dla ochrony których tworzy się obszary Natura 2000. Jednak o tym, które z nich są przedmiotami ochrony w danym obszarze decydują kryteria wyznaczania, np. wielkość populacji względem populacji krajowej. Każdy obszar Natura 2000 posiada tzw. Standardowy Formularz Danych (SDF), w którym zawarte są wszystkie najważniejsze informacje, w tym dane identyfikujące obszar (nazwa, kod), informacje przyrodnicze o gatunkach i siedliskach występujących na jego terenie, a także ocena znaczenia danego obszaru w odniesieniu do poszczególnych gatunków i siedlisk, z której wynika, które z nich są przedmiotami ochrony w danym obszarze Natura 2000, czyli:

- w obszarach ptasich – gatunki ptaków wymienione w pkt 3.2 SDF z oceną A, B lub C oraz ptactwo wodno-błotne (jeżeli tak wskazano w pkt. 4.2),
- w obszarach siedliskowych – siedliska przyrodnicze wymienione w pkt 3.1 SDF oraz gatunki zwierząt (**bez ptaków**) i roślin wymienione w pkt. 3.2 SDF z oceną A, B lub C.

Siedliska i gatunki oznaczone w SDF jako D nie są przedmiotem ochrony danego obszaru Natura 2000, a dane ich dotyczące stanowią wartość informacyjną.

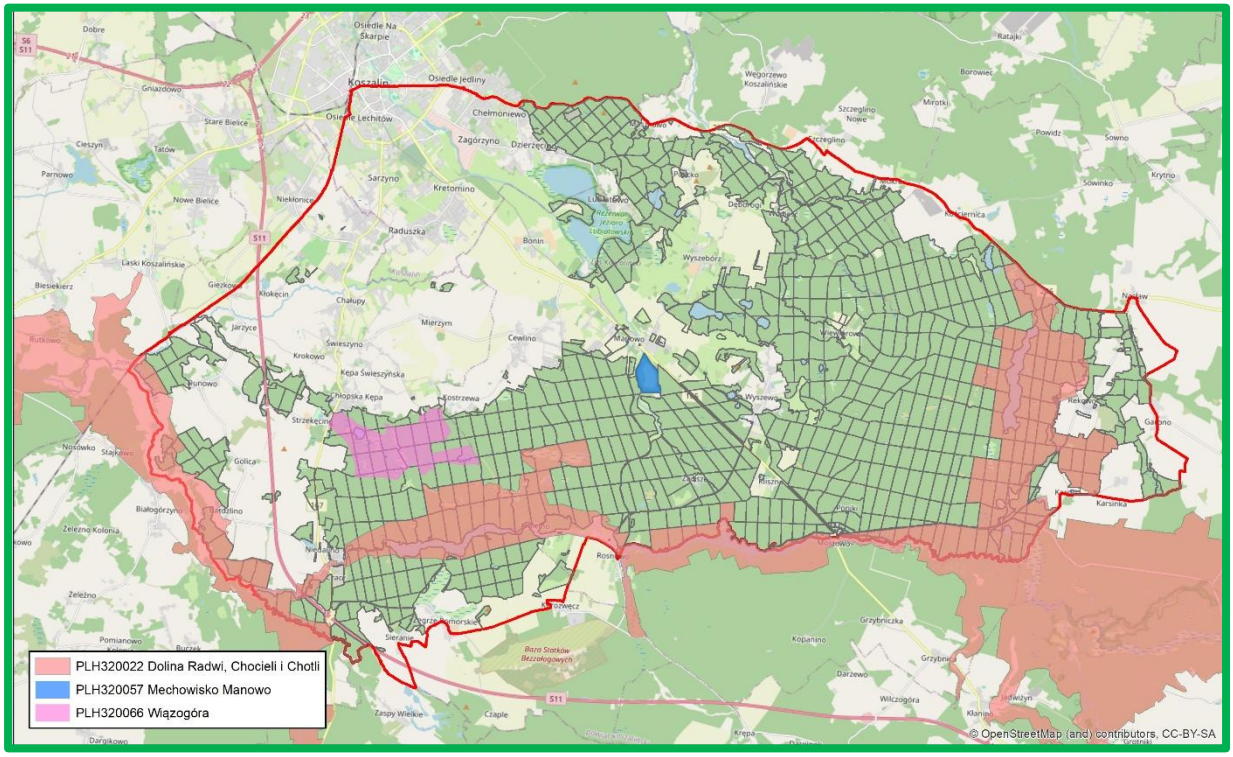
Według stanu na dzień 01.01.2026 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występują następujące obszary Natura 2000:

- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
  - PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli;
  - PLH320057 Mechowisko Manowo;
  - PLH320066 Wiązogóra.

Charakterystyka obszarów, przedstawiona w dalszej części, opracowana została z wykorzystaniem danych i opisów zawartych w Standardowych Formularzach Danych (SDF), tymczasowych celach ochrony oraz dokumentacji do planów zadań ochronnych.

Tab. 11. Zestawienie powierzchni obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa

Lp.	Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. całkowita (ha)	Pow. w zasięgu N-ctwa (ha)	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa		
					lasy (ha)	grunty nieleśne (ha)	razem (ha)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO) NATURA 2000							
1.	PLH320022	Dolina Radwi, Chocieli i Chotli	21861,73	4074,98	3151,74	189,29	3341,03
2.	PLH320057	Mechowisko Manowo	55,47	55,47	18,15	37,08	55,23
3.	PLH320066	Wiązogóra	489,50	489,50	415,16	67,13	482,29

Ryc. 9. Nadleśnictwo na tle specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000

- **PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli**

Obszar PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli został zatwierdzony na mocy Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r., przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE) (Dz. Urz. UE. z dnia 13-02-2009, L 43, str.63).

Obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Radwi, Chocieli i Chotli (PLH320022) (Dz. U. z 2022, poz. 14), położony w województwie

zachodniopomorskim. Zajmuje powierzchnię 21861,73 ha. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa obejmuje 4075,16 ha, czyli 18,6% powierzchni ogólnej. Powierzchnia gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo wynosi 3341,03 ha w tym:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 3062,05 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 89,69 ha;
- grunty nieleśne – 189,29 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w: oddz.: 95; 99; 155; 180-182; 194c-f,j,~d,~f; 195; 196a,i,j,~b,~c; 198k, 199-205; 206b-g,~c,~d; 220c,d,h-j,~c,~d; 221-226; 250-255; 275-278; 316a-c,h,~b; 317; 319i-n,~c; 320b-j,~a,~b; 321c-n,~a-~c; 322-326; 374; 375; 376a-f,~a,~b; 377a-h,j-p,~a,~b; 378-380; 425a-d,h,~a,~b; 426; 428-432; 462a-o,~a-~f; 463; 464a-g,~b,~c; 482f-n,~d; 483-486; 517; 518; 519a,i,k-n,~a,~b; 520f-l; 521f-o,~c; 522-524; 525b-t,~c,~d; 536-540; 566j-n,~b; 567i-m,~c,~d; 568g-o,~b,~d; 569d-k,~c,~d; 570-579; 580a-h, j-s,~c; 581f-n,~a,~c,~d; 582c-j,~d-~g; 583i-n,~c,~d; 586; 592-599; 600b-k,~b,~c; 601d-j~b,~c; 602g-k,~b,~c; 603i-s,~b,~c; 604j-s,~d,~f; 605g,i-l,~d,~f; 606p-s,w-cx,~c,~d; 616; 624c,g-i,~b,~c,~f; 625-630; 631a-i,~b; 632a,~a; 633a,b,~b-~d; 634a-g,~b,~c; 635d,l,~b,~c; 636a-c,~b,~c; 637a-f,o,~a-~c; 638a,b,j,~b,~c; 639d,f,h,i; 640c,d,~b; 641k,~c; 642g,i,~b; 643g,~g; 646j; 647-650; 652; 658a-f, ~b,~d; 668a-d,g-j,l-t,~b,~c; 669-671; 688a-l, ~c,~d; 689a,b,n-t,~c,~d; 690; 691; 635.

Obszar obejmuje dolinę rzeki Radwi i doliny jej największych dopływów: Chotli i Chocieli, począwszy od obszarów źródliskowych aż po strefę ujściową do rzeki Parsęty w Karlinie.

Ostoja obejmuje:

- źródliskowe dopływy jeziora Kwiecko - rzeka Łęczna i Debrzyca - wraz z jeziorem Szczawno k. Zarzewia – obszar unikalnych mechowisk alkalicznych i torfowisk przejściowych, liczne zjawiska źródliskowe z wytrącaniem się martwicy wapiennej, źródliska wapienne, fragmenty żyznych buczyn oraz wyjątkowych buczyn storczykowych na trawertynach, łęgi i olsy źródliskowe, grądy i kwaśne buczyny na krawędziach i zboczach dolin;

- jezioro Kiecko z przyległymi torfowiskami i lasami na zboczach – obszar torfowisk przejściowych i mechowisk ze storczykami, wyjątkowo dobrze zachowane łąki w pełnym spektrum zróżnicowania - w okolicy Kępin, liczne źródliska i zjawiska wytrącania martwicy wapiennej, kompleksy dobrze zachowanych buczyn i grądów, jezioro lobeliowe (jez. Karpiowskie), suche wrzosowiska, cenny obszar dla rozrodu ptactwa wodno-błotnego;

- dolinę rzeki Radew w obrębie Pradoliny Pomorskiej – dopływ Drężnianki z unikatowymi torfowiskami soligenicznymi koło Chocimina i mechowiskami koło Lubowa, unikatowe

jeziorka dystroficzne i pła mszarne w rejonie Lubowa i Sarnowa, malownicze jezioro lobeliowe (jez. Czerwone), żywe torfowiska wysokie typu kotłowego, z reliktowymi gatunkami torfowców, rozległe kompleksy torfowisk niskich i przejściowych oraz łęgów olszowych i łęgów podgórskich w dolinie Radwi, niepozorny dopływ Zgniłej Strugi z rozległymi torfowiskami i mechowiskami, na których znajduje się jedno z większych skupień situ tępokwiatowego na Pomorzu, fragmenty borów sosnowych z licznymi torfowiskami mszarnymi i jeziorkami dystroficznymi, na krawędziach Pradoliny dobrze zachowane kompleksy starych drzewostanów bukowych, grądowych i kwaśnych dąbrów);

- jezioro Nicemino (jez. Rekowskie) i dopływ rzeki Mszanki – wyjątkowe torfowiska przejściowe z wątlikiem błotnym, torfowiska mszarne z wrzoścem bagiennym, pła mszarne, jeziorka dystroficzne, eutroficzne zbiorniki wodne z rdestnicami, kwaśne buczyny, wyjątkowo dobrze zachowane jezioro lobeliowe - jez. Morskie Oko, rzekę Radew ze starorzeczami i mulistymi rozlewiskami k. Mostowa;

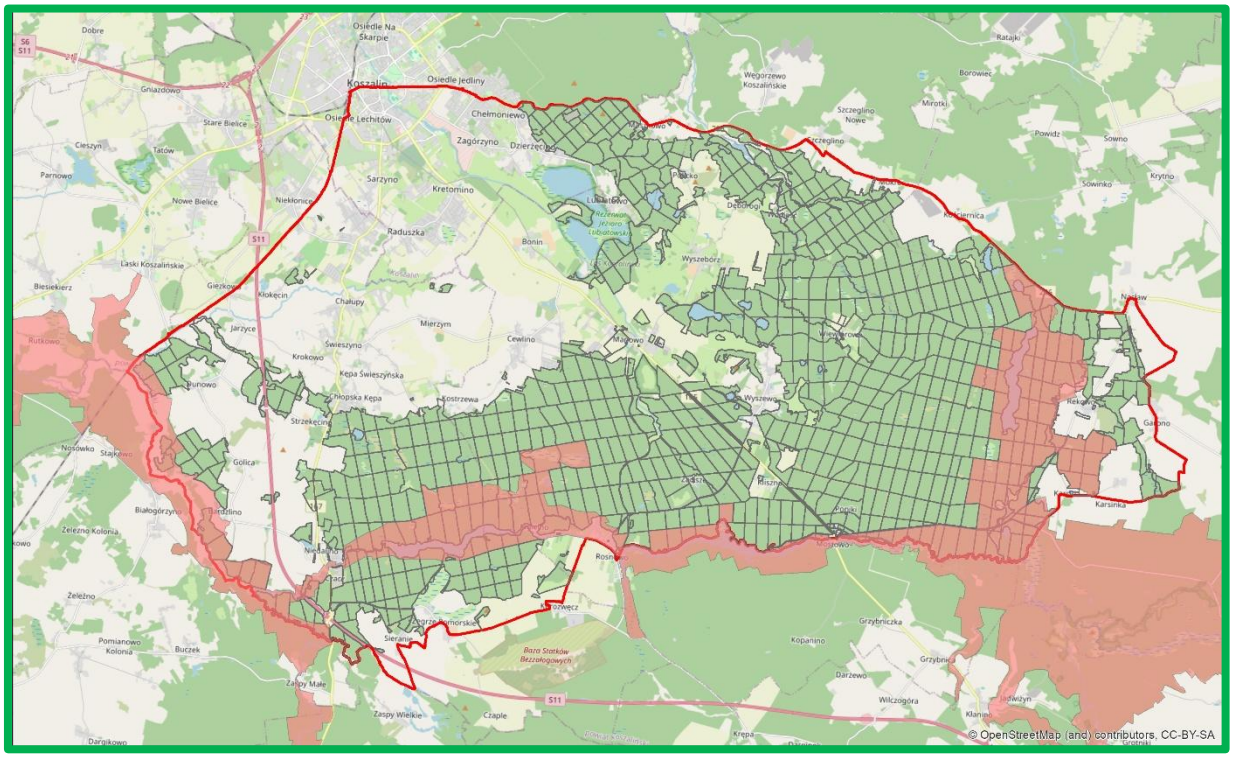
- dolinę rzeki Chocieli – obszar charakteryzuje się ogromną mozaiką cennych siedlisk: 46 zespołów roślinnych należących do 7 klas roślinności, w tym rzadkie zbiorowiska mchów i wątrobowców źródliskowych oraz największe na Pomorzu skupienia łąk pełnikowych, łąki trzęślicowe z nasięźrzałem pospolitym, ziołorośla, świeże łąki, torfowiska alkaliczne z mchami reliktowymi, torfowiska przejściowe, rozległe olsy i łęgi źródliskowe ze storczykiem Fuchsa, żyzne grądy oraz kwaśne i żyzne buczyny;

- sztuczne zbiorniki zaporowe - jez. Rosnowskie i jez. Hajka – eutroficzne zatoki jezior, w borach sosnowych liczne torfowiska przejściowe oraz torfowiska mszarne z wrzoścem bagiennym, jeziorka dystroficzne z pływaczami, cenne siedliska dla ptaków wodno-błotnych;

- dolinę rzeki Chotli – strome wąwozy i jary ze zbiorowiskami grądów i buczyn, ogromne nisze źródliskowe ze zbiorowiskami wapniolubnych mchów i wątrobowców, rozległe łęgi olszowo-jesionowe, podgórskie łęgi źródliskowe na zboczach doliny, zarośla wierzbowe, łąki trzęślicowe, użytkowane do dziś świeże łąki, ziołorośla, eutroficzne zbiorniki wodne oraz wiele biotopów dla cennej fauny;

- dolinę Radwi od Białogórzyna do Karlina – liczne zakola i starorzecza, zalewane muliste brzegi z roślinnością nitrofilną, ekstensywnie użytkowane łąki świeże, rozległe lasy łęgowe, w tym łęgi olszowo-jesionowe i łęgi wierzbowe w obrębie starorzeczy oraz zarośla wierzbowe i wiklinowe przy rzece, w miejscach zasilanych wodami źródliskowymi występują podgórskie łęgi jesionowe-olszowe, ziołorośla nadrzeczne, na stromych krawędziach doliny grądy i buczyny, w tym ich żyzne postacie, w kompleksach leśnych jeziorka dystroficzne, pła mszarne, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, torfowiska mszarne i mszary z wrzoścem

bagiennym, liczne biotopy dla cennej fauny, w tym ważne obszary tarliskowe dla ryb łososiowatych.

Ryc. 10. PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli w zasięgu Nadleśnictwa

W SDF-ie dla obszaru odnotowano 24 rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, wszystkie o znaczeniu ogólnym A, B lub C. Przedmioty ochrony oznaczono w tabeli kolorem.

Tab. 12. Typy siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	pokrycia w całym obszarze (ha) wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdziałów	Powierzchnia pododdziałów (ha)
1	2	3	4	5	6	7
1.	3110	Jezioro lobeliowe	B	21,86	1	5,42
2.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	B	327,93	2	8,01
3.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	A	91,82	11	9,04
4.	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	C	30,61	3	0,52
5.	3270	Zalewane muliste brzegi rzek	A	288,57	-	-
6.	4010	Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym *Erica tetralix*	B	65,59	-	-
7.	4030	Suche wrzosowiska	B	72,14	5	3,39
8.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	B	360,72	1	7,59
9.	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	C	91,82	-	-

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	pokrycia w całym obszarze (ha) wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdziałów	Powierzchnia pododdziałów (ha)
1	2	3	4	5	6	7
10.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	B	568,40	-	-
11.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	A	91,82	12	23,07
12.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	C	52,47	11	23,15
13.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	A	205,50	33	68,55
14.	7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion	A	91,82	-	-
15.	7220	Źródliska bagienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*	C	30,61	-	-
16.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	B	1475,66	-	-
17.	9110	Kwaśne buczyny	A	3771,14	20	117,31
18.	9130	Żyzne buczyny	A	310,44	13	27,43
19.	9150	Ciepłolubne buczyny storczykowe	C	26,23	-	-
20.	9160	Grąd subatlantycki	A	1023,13	11	10,39
21.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	B	83,07	-	-
22.	9190	Kwaśne dąbrowy	A	1836,38	1	2,23
23.	91D0*	Bory i lasy bagienne	A	83,07	27	32,81
24.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	A	3419,17	33	36,95
RAZEM					**184**	**375,86**

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Na gruntach Nadleśnictwa Manowo w obszarze Dolina Radwi, Chocieli i Chotli (PLH320022) zinwentaryzowano 15 typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony na łącznej powierzchni 375,86 ha.

W SDF-ie dla obszaru odnotowano również 12 gatunków zwierząt oraz 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Przedmioty ochrony oznaczono w tabeli kolorem.

Tab.13. Gatunki wymienione w załącznikach do Dyrektywy oraz ocena znaczenia gatunków w PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja w zasięgu obszaru
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Płazy				
1166	Traszka grzebieniasta	*Triturus cristatus*	**B**	Nie odnotowano
1188	Kumak nizinny	*Bombina bombina*	**B**	Nie odnotowano
Ssaki				
1324	Nocek duży	*Myotis myotis*	**D**	Nie odnotowano

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja w zasięgu obszaru
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1355	Wydra europejska	*Lutra lutra*	**B**	Nie odnotowano
Ryby				
1106	Łosoś szlachetny	*Salmo salar*	**B**	Nie odnotowano
1145	Piskorz	*Misgurnus fossilis*	**D**	Nie odnotowano
1163	Głowacz białopłetwy	*Cottus gobio*	**B**	Nie odnotowano
1096	Minóg strumieniowy	*Lampetra planeri*	**B**	Nie odnotowano
1099	Minóg rzeczny	*Lampetra fluviatilis*	**B**	Nie odnotowano
Bezkręgowce				
1032	Skójka gruboskorupowa	*Unio crassus*	**B**	Nie odnotowano
1060	Czerwończyk nieparek	*Lycaena dispar*	**B**	586l; 572o; 571p
1084	Pachnica dębowa	*Osmoderma eremita*	**C**	Nie odnotowano
Rośliny				
1528	Skalnica torfowiskowa	*Saxifraga hirculus*	**C**	Nie odnotowano
1902	Obuwik pospolity	*Cypripedium calceolus*	**C**	Nie odnotowano

Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli na gruntach Nadleśnictwa zajmują powierzchnię 314,15 ha, czyli 10,3% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych drzewostanach są: sosna zwyczajna – 249,86 ha, buk – 49,72 ha, dąb – 9,96 ha, jodła – 3,37 ha, świerk – 1,24 ha. Drzewostany ponad 100-letnie z siedliskami przyrodniczymi zajmują 56,88 ha, w tym: 9110 – 35,86 ha, 9130 – 5,68 ha, 9160 – 8,17 ha, 91D0 – 7,17 ha.

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli nie posiada planu zadań ochronnych. Dla obszaru opracowano tymczasowe cele ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli PLH320022 ustanowione Obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 8 marca 2022 r. (WOPN.6322.2.2022.KA.PW).

- **PLH320057 Mechowisko Manowo**

Obszar PLH320057 Mechowisko Manowo został zatwierdzony na mocy Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r., przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty

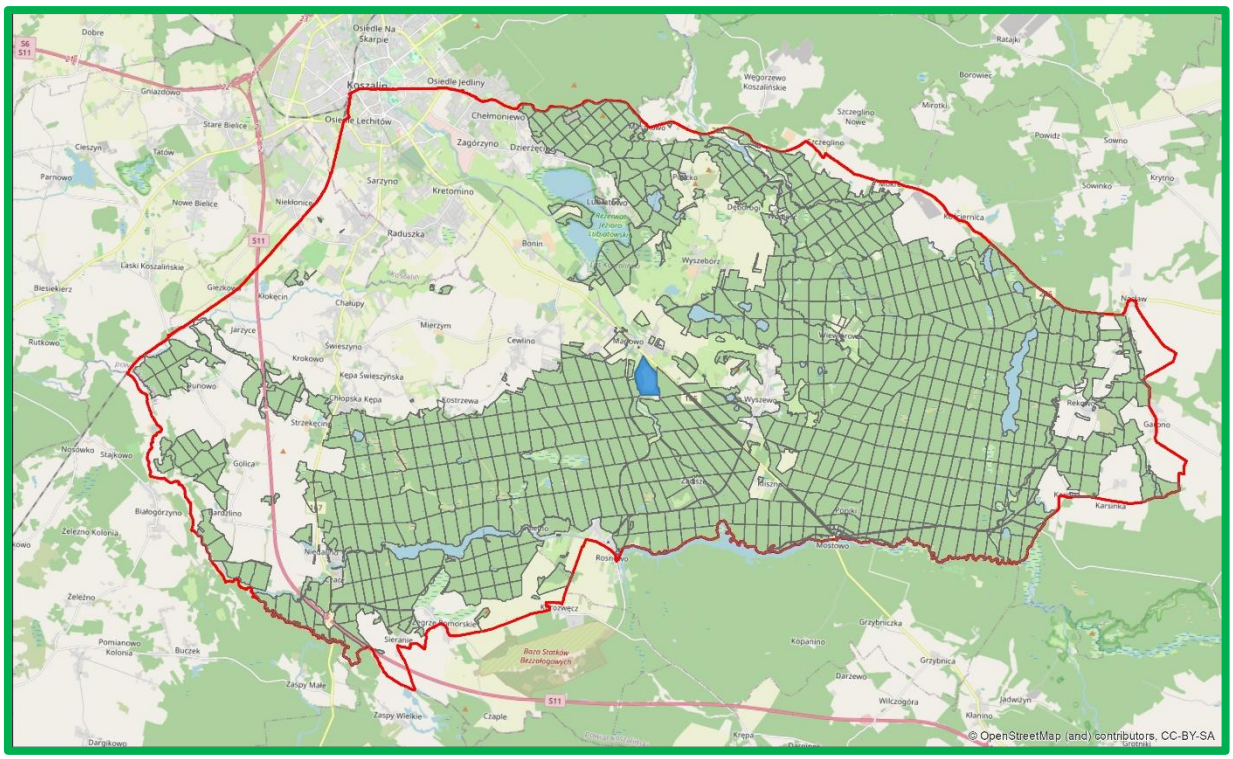
składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (2011/64/UE) (Dz. Urz. UE. z dnia 08-02-2011, L 33, str. 146).

Obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Mechowisko Manowo (PLH320057) (Dz. U. z 2017, poz. 529), położony w województwie zachodniopomorskim, powiecie koszalińskim, w gminie Manowo na powierzchni 55,47 ha. Znajduje się on w całości na gruntach Nadleśnictwa w oddz.: 296a-m, bx-wx, ~a, ~b. W aktualnie opracowywanym planie urządzenia lasu na lata 2026-2035 łączna powierzchnia wynosi 55,23 ha, w tym:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 17,73 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 0,42 ha;
- grunty nieleśne – 37,08 ha.

W granicach obszaru znajduje się jedno z największych, dobrze zachowanych torfowisk alkalicznych w północno-zachodniej Polsce. Obszar torfowiska stanowi misa jeziorna w całości wypełniona osadami organicznymi. Wykonane odwierty wskazują na stosunkowo niedawno zakończony proces lądowienia dawnego zbiornika wodnego. Miąższość torfów w poszczególnych rejonach torfowiska wskazuje na rozpoczęcie procesu lądowienia dawnego jeziora od strony wschodniej w kierunku zachodnim. Strop złoża buduje warstwa słabo rozłożonych torfów turzycowo-mszystych i mszystych. Jej miąższość waha się w przedziale 35-75 cm. Spąg złoża stanowią gytie – organiczna i organiczno-wapienna, o co najmniej kilkumetrowej miąższości.

Obszar misy jeziornej zasilany jest wodami podziemnymi napływającymi z wysoczyzn okalających torfowisko, głównie w części wschodniej i zachodniej. Obecnie, z uwagi na budowę złoża i aktualne położenie cieków, prawdopodobnie największy bezpośredni wpływ na warunki siedliskowe mają wody napływające z mineralnych wyniesień po stronie wschodniej obszaru. Wody zasilające torfowisko od strony wschodniej i południowo-wschodniej płyną w kierunku zachodnim i północnym, gdzie odbierane są przez rzekę Dzierżęcinkę. Dokonane pomiary przewodnictwa elektrycznego oraz odczynu potwierdzają, iż są to wody podziemne, aczkolwiek pozostające pod znaczącym oddziaływaniem wód opadowych. Obszar torfowiska charakteryzuje się w miarę stabilnym i wysokim poziomem wody utrzymującym się przez cały rok. Wstępne wyniki przeprowadzonych pomiarów wskazują, że wartość wahania poziomu wody wynosi ok. 15 cm, co świadczy o dobrej kondycji hydrologicznej torfowiska. W centralnej części Mechowiska Manowo rozciąga się torfowisko, które stanowi mozaikę roślinności szuwarowej i torfowiskowej, z licznymi pojedynczymi drzewami i kępami krzewów. Wokół torfowiska wykształciły się zbiorowiska zaroślowe i leśne.

Ryc. 11. PLH320057 Mechowisko Manowo w zasięgu Nadleśnictwa

W SDF-ie dla obszaru odnotowano 4 rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 3 o znaczeniu ogólnym B lub C. Przedmioty ochrony oznaczono w tabeli kolorem.

Tab. 14. Typy siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w PLH320057 Mechowisko Manowo

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba wydzieleń	Powierzchnia wydzieleń [ha]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	3,18	4	3,20
2.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	B	26,06	5	26,17
3.	91D0*	Bory i lasy bagienne	D	4,37	1	4,35
4.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	C	12,13	11	12,13
RAZEM					**21**	**45,85**

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Na gruntach Nadleśnictwa Manowo w obszarze Mechowisko Manowo (PLH320057) zinwentaryzowano 4 typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony na łącznej powierzchni 41,50 ha.

W SDF-ie dla obszaru odnotowano również 2 gatunki bezkręgowców oraz 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Tab.15. Gatunki wymienione w załącznikach do Dyrektywy oraz ocena znaczenia gatunków w PLH320057 Mechowisko Manowo

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja w zasięgu obszaru
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Bezkręgowce				
1014	Poczwarówka zwężona	*Vertigo angustior*	**B**	296cx, gx, hx
1016	Poczwarówka jajowata	*Vertigo moulinsiana*	**B**	296cx, gx, hx
Rośliny				
1903	Lipiennik Loesela	*Liparis loeselii*	**B**	296d, cx
6216	Haczykowiec błyszczący	*Hamatocaulis vernicosus*	**B**	296d, cx, gx, hx

Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostan ponad 100-letni w PLH320057 Mechowisko Manowo na gruntach Nadleśnictwa Manowo zajmuje powierzchnię 4,35 ha, czyli 24,5% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych obszaru. Gatunkiem panującym w tym drzewostanie jest sosna zwyczajna – 4,35 ha (siedlisko przyrodnicze 91D0).

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH320057 Mechowisko Manowo posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowisko Manowo PLH320057 (Dz. Urz. Woj. Zach. 2017, poz. 443).

- **PLH320066 Wiązogóra**

Obszar PLH320066 Wiązogóra został zatwierdzony na mocy Decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r., przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (2011/64/UE) (Dz. Urz. UE. z dnia 08-02-2011, L 33, str.146).

Obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wiazogóra (PLH320066) (Dz. U. z 2021, poz. 2011), położony w województwie zachodniopomorskim, powiecie koszalińskim, w gminach Manowo i Świeszyno. Zajmuje powierzchnię 489,50 ha

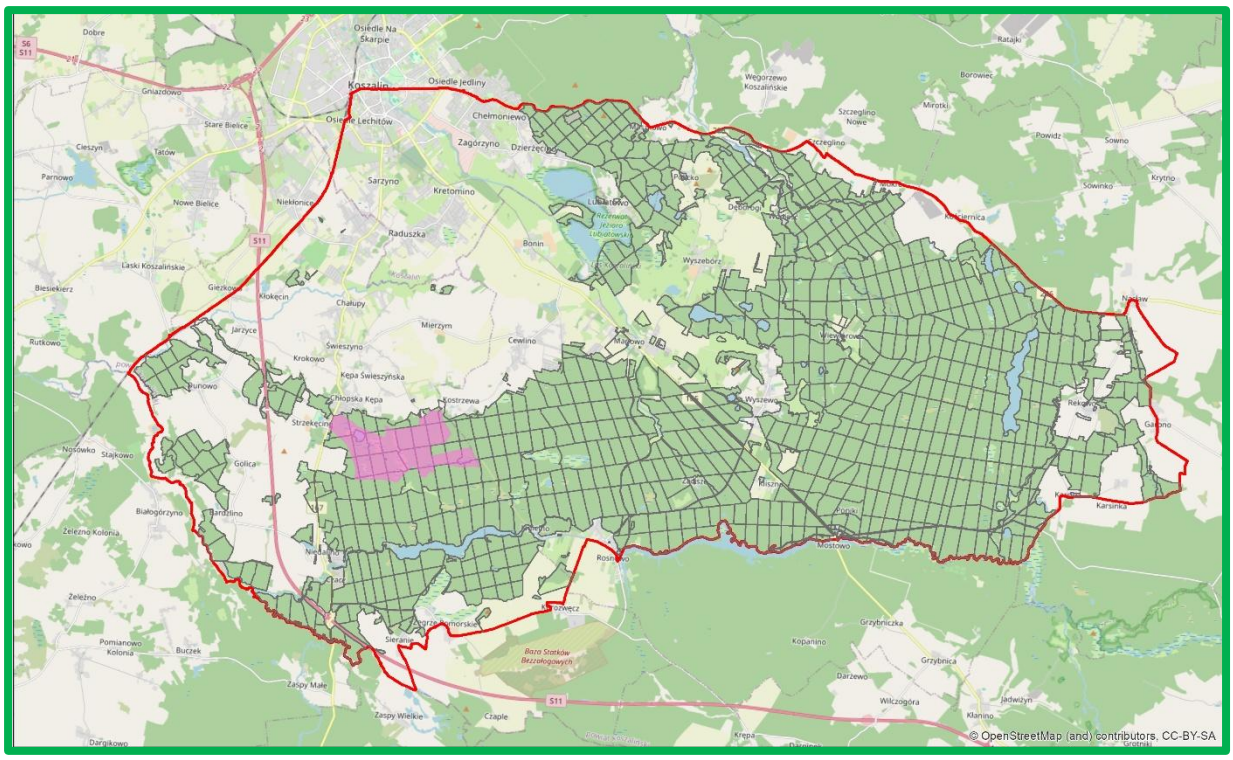
i w całości znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. Powierzchnia gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo wynosi 482,29 ha w tym:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 401,75 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 13,41ha;
- grunty nieleśne – 67,13 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w: oddz.: 307l, m, ~f; 308d, g-o, ~a, ~c; 309g, h, p-t, ~b, ~d; 310j, ~c; 311g, ~c; 312i-s, ~d, ~f; 313c-n, p-hx, ~c; 359d-j, ~c, ~f; 360-362, 363a, b, d-z, ~a-~c; 364b-r, ~a, ~d, ~f; 365; 366a, b, h-l, o-s, ~c, ~d; 414g-o, ~f; 415f-i, ~c, ~d; 416c-g, ~c, ~d; 417; 418a-h, j-l, ~a, ~b; 419-421; 422a, d, ~c, ~d; 468b, c, ~b, ~c; 469a-d, ~b, ~c; 471a-f, n, ~a, ~b; 472c, m, ~c, ~d; 473a-g, n-r, ~a, ~b; 474a-d, ~b; 475a-c, h, ~c; 476a, ~d, ~f.

W ostoi znajduje się 12 kompleksów roślinności bagiennej (od 0,3 ha do 58,0 ha), obejmującej torfowiska przejściowe, wysokie, brzeziny bagienne i jeziora dystroficzne. Poza niewielkimi fragmentami kwaśnych buczyn i dąbrów w części zachodniej obszaru, na pozostałym terenie pagórkowaty krajobraz między mokradłami pokrywają suboceaniczne bory sosnowe.

Obszar koncentracji siedlisk torfowiskowych, zwłaszcza torfowisk przejściowych. Obiekty tego typu występują w warunkach Pomorza Zachodniego zwykle na niewielkich, rozproszonych powierzchniach. Przekłada się to na stosunkowo niewielki udział tych siedlisk w sieci Natura 2000 w porównaniu do znaczenia dla bioróżnorodności i skali ich zagrożeń. Występuje tu obfity zestaw torfowiskowych gatunków roślin naczyniowych, w tym szereg zagrożonych w skali krajowej lub regionalnej oraz gatunków chronionych. Ze względu na mozaikę siedlisk torfowiskowych i borowych obszar ten wyróżnia się różnorodnością faunistyczną (w skali lokalnej znajduje się tu najbogatszy zespół awifauny i najważniejszy obszar lęgowy płazów).

Ryc. 12. PLH320066 Wiązogóra w zasięgu Nadleśnictwa

W SDF-ie dla obszaru odnotowano 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, 4 stanowią przedmiot ochrony o znaczeniu ogólnym A, B lub C. Przedmioty ochrony oznaczono w tabeli kolorem.

Tab. 16. Typy siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w PLH320066 Wiązogóra

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba wydzieleń	Powierzchnia wydzieleń [ha]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1.	3130	Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea, Isoeto-Nanojuncetea*	D	0,03	1	0,03
2.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	B	5,62	-	-
3.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	C	5,11	9	5,14
4.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	B	33,73	37	32,80
5.	7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*	D	0,13	1	0,13
6.	9110	Kwaśne buczyny	D	1,70	2	1,67
7.	9160	Grąd subatlantycki	D	3,41	1	3,41
8.	9190	Pomorski kwaśny las brzozowo-dębowy	D	0,03	1	0,04
9.	91D0*	Bory i lasy bagienne	C	40,12	33	38,97

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba wydzieleń	Powierzchnia wydzieleń [ha]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
RAZEM					85	82,19
Siedliska nie ujęte w SDF						
1.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	-	-	11	2,61
RAZEM					**11**	**2,61**

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Na gruntach Nadleśnictwa w obszarze PLH320066 Wiązogóra zinwentaryzowano 3 typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony na łącznej powierzchni 76,91 ha.

Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w PLH320066 Wiązogóra na gruntach Nadleśnictwa Manowo zajmują powierzchnię 18,19 ha, czyli 4,5% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych drzewostanach są: sosna zwyczajna – 12,65 ha i buk zwyczajny – 5,54 ha. Drzewostany ponad 100-letnie z siedliskami przyrodniczymi zajmują powierzchnię 11,61 ha, w tym 9110 – 1,67 ha, 9160 – 3,41 ha, 91D0 – 6,53 ha.

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH320066 Wiązogóra posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wiązogóra PLH320066 (Dz. Urz. 2024, poz. 3818).

3.1.4. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

W Nadleśnictwie Manowo Uchwałą Nr XXXV/254/2009 Rady Gminy Manowo z dnia 26 listopada 2009 roku ustanowiono użytek ekologiczny „Rozworowskie Szuwary" o łącznej powierzchni 6,96 ha, położony w województwie zachodniopomorskim, powiecie koszalińskim, gminie Manowo.

W aktualnie opracowywanym planie urządzenia lasu na lata 2026-2035 łączna powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa wynosi 7,05 ha. Nadleśnictwo powinno wystąpić do Rady Gminy Manowo o aktualizację powierzchni użytku ekologicznego i zmianę Uchwały Nr XXXV/254/2009 Rady Gminy Manowo z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego Rozworowskie Szuwary.

Obszar znajduje się w całości na gruntach Nadleśnictwa Manowo w oddziale 291d, f.

Celem ochrony obszaru „Rozworowskie Szuwary" jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych ekosystemu torfowiskowego, a w szczególności ochrona stanowisk rzadkich gatunków roślin, takich jak: kłoć wiechowata, grążel żółty, grzybienie białe, rosiczka okrągłolistna, turzyca obła, turzyca nitkowata, bobrek trójlistkowy, pływacz drobny, ponikło sutkowate, jeżogłówka najmniejsza i widłak wroniec.

W stosunku do użytku ekologicznego wprowadzone zostały następujące zakazy:

1. Uszkadzania i zanieczyszczania gleby.
2. Niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obszaru.
3. Zmiany sposobu użytkowania ziemi.
4. Wylewania gnojowicy.
5. Umieszczania tablic reklamowych.

Nadzór nad użytkiem ekologicznym sprawuje Nadleśnictwo Manowo.

3.1.5. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo występuje 5 drzew uznanych za pomniki przyrody.

Tab. 17. Wykaz pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Podstawa prawna	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	Położenie		Opis obiektu				
			oddz., pododdz.	gmina ***leśnictwo***	gatunek nazwa uwagi	Wiek	obwód (cm)	wysokość (m)	stan zdrowotny
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Uchwała II/11/24 Rady Gminy Świeszyno z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2024 r.poz.2838)	-	96h	Świeszyno ***Dunowo***	Jodła pospolita (Abies alba) „Jodła Dorota”	250	335	35	1
2.		-			Jodła pospolita (Abies alba) „Jodła Jadwiga”	250	312	35	1
3.	Rozporządzenie Wojewody Koszalińskiego Nr 7/92 z dn. 08.09.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Koszalińskiego Nr 15 z dnia 30 września 1992r.)	-	247k	Manowo ***Manowo***	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	240	570	31	2
4.	Uchwała XXXII/265/2021 Rady Gminy Manowo z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie Gminy Manowo (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2022 r. poz. 174)	-	458c	Manowo ***Manowo***	Dąb szypułkowy (Quercus robur) „Manówek”	260	400	35	2
		-	506j	Manowo ***Zacisze***	Dąb szypułkowy (Quercus robur) „Manowir”	250	404	30	2

Stan zdrowotny pomników przyrody ożywionej przedstawiony jest liczbowo wg uproszczonej skali Pacyniaka i Smólskiego, i tak:

- 1 – oznacza drzewo zdrowe, bez ubytków i obecności szkodników;
- 2 – drzewo z częściowo obumierającymi cieńszymi gałęziami w wierzchołkowej partii korony, z pojedynczymi szkodnikami;
- 3 – drzewo mające w 50% obumarłą koronę lub pień, w znacznym stopniu zaatakowane przez szkodniki;
- 4 – drzewo mające w 70% obumarłą koronę lub pień, z dużymi ubytkami tkanki drzewnej;
- 5 – drzewo mające w ponad 70% obumarłą koronę lub pień, z licznymi dziuplami oraz martwe.

Fot. 4. Pomniki przyrody – dąb szypułkowy – Manówek i Manowir ***(fot. Nadleśnictwo)***

3.1.6. Ochrona gatunkowa

1. ***Ochrona gatunkowa obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów.***
2. ***Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.***

Pełna lista gatunków chronionych i rzadkich, występujących na terenie Nadleśnictwa nie jest znana, ze względu na brak specjalistycznych opracowań florystycznych i faunistycznych, obejmujących całą powierzchnię Nadleśnictwa.

Dane przedstawione w dalszej części są wynikiem m.in. obserwacji dokonanych przez pracowników BULiGL w trakcie terenowych prac urządzeniowych, danych pozyskanych od

pracowników Nadleśnictwa, jak również wynikiem analizy planów ochrony rezerwatów przyrody oraz planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000.

Tab. 18. Zestawienie gatunków podlegających ochronie na gruntach Nadleśnictwa

Grupa organizmów	Gatunki objęte ochroną ścisłą	Gatunki objęte ochroną częściową	Razem	Gatunki wymienione w załącznikach Dyrektyw EU*	Gatunki ujęte w Czerwonych Księgach lub Listach
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Grzyby	-	2	2	-	2
Paprotniki	-	3	3	-	3
Mchy	6	40	46	-	-
Nasienne	19	10	29	1	18
Małże	1	-	1	1	1
Ślimaki	2	-	2	2	2
Owady	2	-	2	2	2
Płazy	6	5	11	11	11
Gady	-	5	5	2	4
Ptaki	102	-	102	32	102
Ssaki	11	11	22	7	22

*Gatunki z Załączników Dyrektywy Siedliskowej i z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej

a) Rośliny, grzyby

Na gruntach Nadleśnictwa Manowo stwierdzono stanowiska **80** gatunków (78 gatunków roślin, 2 gatunki grzybów) objętych prawną ochroną, w tym: **25 –** ścisłą, **55 –** częściową.

Tab. 19. Wykaz chronionych grzybów, paprotników, mszaków i roślin występujących na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Występowanie	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
GRZYBY							
1.	Soplówka bukowa *Hericium coralloides*	Jedno stanowisko, d-stan referencyjny	1		X		PCL -VU
2.	Żagwica listkowata *Griflora frondosa*	Jedno stanowisko, d-stan referencyjny	1		X		PCL -EN
PAPROTNIKI							

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Występowanie	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*	Dwa stanowiska w wilgotnych postaciach borów i borów mieszanych	2		X		PCL- NT
2.	Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*	Liczne stanowiska w wilgotnych postaciach borów i borów mieszanych	27		X		PCL- NT
3.	Wroniec widlasty *Huperzia selago*	Dwa stanowiska w wilgotnych postaciach borów i borów mieszanych	2		X		PCL- NT
MCHY							
1.	Bielistka siwa *Leucobryum glaucum*	Pojedyncze stanowiska na borach świeżych	7		X		
2.	Brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*	Liczne stanowiska w borach i borach mieszanych	5		X		
3.	Czarostka jamkowata *Fossombronia foveolata*	Pojednyncze stanowiska	5	X			
4.	Dzióbkowiec bruzdowany *Eurhynchium striatum*	Jedno stanowisko	1		X		
5.	Dzióbkowiec Zetterstedta *Eurhynchium angustirete*	Jedno stanowisko	1		X		
6.	Gajnik lśniący *Hylocomnium splendens*	Liczne stanowiska w borach i borach mieszanych	4		X		
7.	Gładysz paprociowaty *Homalia trichomanoides*	Jedno stanowisko	1		X		
8.	Haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus*	Pojedyncze stanowiska	4	X			
9.	Krzywoszczeć krucha *Campylopus fragilis*	Pojedyncze stanowiska	4		X		
10.	Krzywoszczeć torfowa *Campylopus pyriformis*	Pojedyncze stanowiska	7	X			
11.	Miechera spłaszczona *Neckera complanata*	Jedno stanowisko	1		X		
12.	Mokradłoszka zaostrzona *Calliergonella cuspidata*	Jedno stanowisko	1		X		
13.	Natrofek nagi *Odontoschisma denudatum*	Jedno stanowisko	1	X			
14.	Natrofek torfowcowy *Odontoschisma sphagni*	Jedno stanowisko	1	X			
15.	Nastroszek kędzierzawy *Ulota crispa*	Jedno stanowisko	1		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Występowanie	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
16.	Piórosz pierzasty *Ptilium crista-castrensis*	Liczne stanowiska w borach i borach mieszanych	3		X		
17.	Płonnik cienki *Polytrichum strictum*	Pojedyncze stanowiska na borach mieszanych wilgotnych	11		X		
18.	Płonnik pospolity *Polytrichum commune*	Pojedyncze stanowiska na borach mieszanych wilgotnych	6		X		
19.	Próchniczek błotny *Aulacomnium palustre*	Liczne stanowiska na lasach i borach bagiennych	20		X		
20.	Rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*	Liczne stanowiska w borach i borach mieszanych	15		X		
21.	Rzęsiak pospolity *Ptilidium ciliare*	Jedno stanowisko	1		X		
22.	Skosatka zanokcicowata *Plagiochila asplenioides*	Jedno stanowisko	1		X		
23.	Szurpek porosły *Orthotrichum lyellii*	Jedno stanowisko	1		X		
24.	Torfowiec błotny *Sphagnum palustre*	Liczne stanowiska w borach mieszanych bagiennych i lasach mieszanych bagiennych	1		X		
25.	Torfowiec brodawkowaty *Sphagnum papillosum*	Pojedyncze stanowiska na torfowiskach	4		X		
26.	Torfowiec cieniutki *Sphagnum tenellum*	Pojedyncze stanowisko na torfowiskach	1		X		
27.	Torfowiec czerwonawy *Sphagnum rubellum*	Pojedyncze stanowiska na torfowiskach	5		X		
28.	Torfowiec frędzlowany *Sphagnum fimbriatum*	Pojedyncze stanowiska na torfowiskach	7		X		
29.	Torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*	Liczne stanowiska na torfowiskach	34		X		
30.	Torfowiec magellański *Sphagnum magellanicum*	Liczne stanowiska na torfowiskach	14		X		
31.	Torfowiec nastroszony *Sphagnum squarrosum*	Nieliczny, w olszowych lasach mieszanych bagiennych	1		X		
32.	Torfowiec obły *Sphagnum teres*	Nieliczny na torfowiskach	1		X		
33.	Torfowiec ostrolistny *Sphagnum capillifolium*	Liczne stanowiska na torfowiskach	10		X		
34.	Torfowiec pogięty *Sphagnum flexuosum*	Pojedyncze stanowiska na torfowiskach	3		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Występowanie	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
35.	Torfowiec Russowa *Sphagnum russowi*	Pojedyncze stanowiska na torfowiskach	4		X		
36.	Torfowiec spiczastolistny *Sphagnum cuspidatum*	Liczne stanowiska na torfowiskach	17		X		
37.	Torfowiec wąskolistny *Sphagnum angustifolium*	Liczne stanowiska na torfowiskach	9		X		
38.	Torfowiec ząbkowany *Sphagnum denticulatum*	Pojedyncze stanowiska na torfowiskach	4		X		
39.	Tujowiec delikatny *Thuidium delicatulum*	Rzadki w skali Nadleśnictwa	1		X		
40.	Tujowiec włoskolistny *Thuidium philibertii*	Rzadki w skali Nadleśnictwa	1		X		
41.	Widłoząb błotny *Dicranum bonjeanii*	Rzadki w skali Nadleśnictwa	2		X		
42.	Widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*	Liczne stanowiska w borach i borach mieszanych	9		X		
43.	Widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*	Liczne stanowiska w borach i borach mieszanych	8		X		
44.	Widłoząb sudecki *Dicranum sandtneri*	Rzadki w skali Nadleśnictwa	2		X		
45.	Zrostniczek skalny *Zygodon rupestris*	Rzadki w skali Nadleśnictwa	1	X			
46.	Źródliskowiec zmienny *Palustriella commutata*	Rzadki w skali Nadleśnictwa	1		X		
NASIENNE							
1.	Bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*	Pojedyncze stanowiska na torfowiskach przejsciowych	2	X			PCL-VU
2.	Bagno zwyczajne *Ledum palustre*	Liczne stanowiska w borach bagiennych i borach mieszanych bagiennych	90		X		
3.	Bażyna czarna *Empetrum nigrum*	Liczne stanowiska na torfowiskach oraz lasach i borach mieszanych bagiennych	24		X		
4.	Bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*	Liczne stanowiska na torfowiskach i lasach bagiennych	18		X		
5.	Brzeżyca jednokwiatowa *Littorella uniflora*	Pojedyncze stanowiska	3	X			PCKR - EN
6.	Grążel drobny *Nuphar pumila*	Jeziora eutroficzne, dystroficzne i starorzecza	5	X			PCL – VU PCKR - VU
7.	Grzybienie białe	Jeziora eutroficzne, dystroficzne i starorzecza	5		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Występowanie	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
	Nymphaea alba						
8.	Grzybienie północne *Nymphaea candida*	Jeziora eutroficzne, dystroficzne i starorzecza	9		X		PCL-VU
9.	Kłoć wiechowata *Caldium mariscus*	Rzadki w skali Nadleśnictwa	1	X			PCL-NT
10.	Lilia złotogłów *Lilium martagon*	Rzadki w skali Nadleśnictwa	1	X			
11.	Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*	Rzadki w skali Nadleśnictwa	2	X		X	PCKR-VU
12.	Lobelia jeziorna *Lobelia dortmanna*	Jeziora lobeliowe w stanie posiadania Nadleśnictwa	3	X			PCL – EN PCKR-EN
13.	Mącznica lekarska *Arctostaphylos uva-ursi*	Pojedyncze stanowiska	5	X			PCKR-NT
14.	Modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*	Liczny na torfowiskach przejściowych i wysokich oraz borach i lasach bagiennych	47		X		
15.	Pływacz drobny *Utricularia minor*	Jeziora eutroficzne, dystroficzne i starorzecza	7	X			
16.	Podrzeń żebrowiec *Blechum spicant*	Pojedyncze stanowiska	2	X			
17.	Przygiełka brunatna R*hynchospora fusca*	Jeziora dystroficzne	8	X			PCKR-VU PCL-EN
18.	Rosiczka długolistna *Drosera anglica*	Pojedyncze stanowisko na torfowisku	1	X			PCL-EN
19.	Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundiflora*	Liczna na torfowiskach przejściowych i wysokich	48	X			PCL-NT
20.	Rosiczka pośrednia *Drosera intermedia*	Pojedyncze stanowiska na torfowisku	4	X			PCL-E
21.	Rosiczki sp. *Drosera sp.*	Liczna na torfowiskach przejściowych i wysokich	18	X			PCL-NT
22.	Śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*	Pojedyncze stanowisko	1		X		PCKR-NT
23.	Tajęża jednostronna *Goodyera repens*	Pojedyncze stanowisko	2	X			
24.	Wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*	Pojedyncze stanowisko	1		X		
25.	Wątlik błotny *Hammarbya paludosa*	Pojedyncze stanowisko	1	X			PCKR-EN PCL-EN
26.	Wełnianeczka darniowa *Trichophorum cespitosum*	Pojedyncze stanowiska	4		X		PCKR-EN PCL-EN

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Występowanie	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
27.	Wiciokrzew pomorski *Lonicera periclymenum*	Liczne stanowiska na borach miesanych	19		X		
28.	Woskowinica europejska *Myrica gale*	Pojedyncze stanowisko	1	X			PCL-VU
29.	Wrzosiec bagienny *Erica tetralix*	Liczny na torfowiskach przejściowych i wysokich	45	X			PCL-VU

Objaśnienia:

– dla grzybów – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, Nr 1408);
– dla porostów – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, Nr 1408);
– dla widłaków, mszaków i roślin naczyniowych – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, Nr 1409);
***PCL** – Polska Czerwona Lista paprotników i roślin kwiatowych (IOP, 2016). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone na wyginięcie, NT – gatunki bliskie zagrożenia, DD – gatunki, których stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku danych;*
***CLP** – Czerwona Lista Porostów w Polsce (2006). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki wymierające, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.*
***PCKR** – Polska Czerwona Księga Roślin (2014). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.*

Występowanie grzybów, porostów i roślin chronionych uwidocznione zostało w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Pospolitych gatunków mszaków (brodawkowiec czysty, gajnik lśniący, rokietnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy), które nie były szczegółowo zinwentaryzowane, nie oznaczano na mapach.

Fot. 5. Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia (fot. M. Gabryszak)*

b) Zwierzęta chronione

Na terenie Nadleśnictwa Manowo stwierdzono występowanie **145** gatunków zwierząt objętych prawną ochroną, w tym: **5 gatunków bezkręgowców, 11 płazów, 5 gadów, 102 ptaki i 22 ssaki.**

Gatunki ujęto w tabeli na podstawie obserwacji prowadzonych w systemie ciągłym. Dla gatunków nie występujących powszechnie na terenie Nadleśnictwa określono optymalne biotopy.

Gatunki z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej zaznaczono na odpowiednich mapach tematycznych.

Tab. 20. Gatunki zwierząt chronionych występujących na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	*2*	*3*	*4*
BEZKRĘGOWCE			
MAŁŻE			
1.	Skójka gruboskorupowa *Unio crassus*	Występuje w czystych rzekach i potokach, w osadach dennych piaszczystych lub piaszczysto – żwirowych. Wrażliwa na zanieczyszczenia i zmiany chemizmu wody.	PL – s DS. – zał. II Czerwona lista IUCN - EN
ŚLIMAKI			
1.	Poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*	296cx, gx, hx	PL – s DS. – zał. II Czerwona lista IUCN - NT
2.	Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*	296cx, gx, hx	PL – s DS. – zał. II Czerwona lista IUCN - NT
OWADY			
1.	Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*	571p; 572l; 586l	PL – s (1) DS – zał. II Czerwona lista IUCN – LC
2.	Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*	Związana z próchnowiskami wewnętrznymi. Zasiedla ciepłe lasy z udziałem drzew liściastych. Preferuje dęby, lipy, wierzby i topole.	PL – s (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - NT
KRĘGOWCE			
PŁAZY			
1.	Grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*	Gatunek rzadki. Preferuje wody stojące, okresowo zalewane łąki, głębsze rowy melioracyjne, doły po wydobyciu piasku i żwiru.	PL – s (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
2.	Kumak nizinny *Bombina bombina*	Spotykany głównie na płytkich wodach stojących, szczególnie mocno nasłonecznionych w okresie odbywania godów (IV – VII).	PL – s (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
3.	Ropucha paskówka *Epidalea calamita* *(Bufo calamita)*	Bardzo rzadka. Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych.	PL – s (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
4.	Ropucha szara *Bufo bufo*	Gatunek częsty. Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych.	PL – cz (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
5.	Traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*	Gatunek rzadki. Spotyka się ją głównie w bezrybnych małych akwenach wód stojących, często śródleśnych lub częściowo ocienionych drzewami.	PL – s (1) PCZL - NT DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
6.	Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*	Gatunek rzadki. Spotyka się ją głównie w bezrybnych małych akwenach wód stojących, często śródleśnych lub częściowo ocienionych drzewami.	PL – s (1) PCZL - NT DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	*2*	*3*	*4*
7.	Żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae* *(Rana lessonae)*	Gatunek preferuje wody stojące i wolno płynące, także na terenach zalesionych.	PL – cz (1), (4) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
8.	Żaba moczarowa *Rana arvalis*	Występuje na łąkach, śródleśnych polanach. Wytrzymała na brak wody.	PL – s (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
9.	Żaba śmieszka *Pelophylax ridibundus* *(Rana ridibunda)*	Gatunek najczęściej spotykany nad dużymi zbiornikami wodnymi: jeziora, stawy, rozlewiska rzeczne, lecz również w śródleśnych stawach.	PL – cz (1), (4) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
10.	Żaba trawna *Rana temporaria*	Gatunek preferuje tereny podmokłe i akweny wód stojących i wolno płynących, również wilgotne i podmokłe lasy.	PL – cz (1) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
11.	Żaby zielone - kompleks *(Rana esculenta complex)*	Preferuje wody stojące i wolno płynące.	PL – cz (1), (4) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
	GADY		
1.	Jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*	Występuje na skraju lasu, przy stawach, w nasłonecznionych miejscach	PL – cz (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
2.	Jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*	Występuje w pobliżu torfowisk, na skraju lasu. Zamieszkuje wilgotne siedliska leśne.	PL – cz (1) Czerwona lista IUCN - LC
3.	Padalec zwyczajny *Anguis fragilis*	Liczny w wilgotnych lasach, przy obrzeżach drzewostanów.	PL – cz (1)
4.	Zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*	Występuje zwykle w sąsiedztwie wód. Ściśle związany z obecnością płazów (pokarm).	PL – cz (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LR/LC
5.	Żmija zygzakowata *Vipera berus*	Nieliczna. Spotykana na obrzeżach lasów, podmokłych łąkach i polanach leśnych.	PL – cz (1), (4) Czerwona lista IUCN - LC
	PTAKI		
1.	Bąk *Botaurus stellaris*	Szuwary nadwodne wód stojących.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
2.	Bielik *Haliaeetus albicilla*	Może występować na terenach leśnych, w sąsiedztwie zbiorników wodnych. Wyznaczono strefy ochronne w leśnictwach Mokre i Rosnowo.	PL – s, o (2)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
3.	Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*	Szuwary nadwodne wód płynących i stojących. Żeruje głównie na terenach otwartych.	PL – s* (2)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
4.	Bocian biały *Ciconia ciconia*	W pobliżu osad, na łąkach i terenach otwartych.	PL – s* (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
5.	Bocian czarny *Ciconia nigra*	Na mokradłach poprzeplatanych obszarami leśnymi, zarówno z drzewami iglastymi, jak i liściastym. Wyznaczono strefę ochronną w leśnictwie Wyszewo.	PL – s (2)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
6.	Bogatka *Parus major*	Głównie zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
7.	Brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*	Kamieniste i piaszczyste brzegi wód, szczególnie nieuregulowanych rzek, zakol i strumieni.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
8.	Cierniówka *Curruca communis*	Uprawy leśne, kępy niskich krzewów w strefie ekotonu.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
9.	Czajka *Vanellus vanellus*	Wilgotne i podmokłe łąki i pastwiska, zastoiska śródpolne.	PL – s* (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	*2*	*3*	*4*
10.	Czapla biała *Egretta alba*	Wilgotne i podmokłe łąki i pastwiska, zastoiska śródpolne.	PL – s* (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
11.	Czapla siwa *Ardea cinerea*	Drzewostany w pobliżu akwenów wodnych.	PL – cz (2) Czerwona lista IUCN – LC
12.	Czubatka *Parus cristatus*	Bory sosnowe i świerkowe, lasy mieszane.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
13.	Czyż *Carduelis spinus*	Dojrzałe drzewostany iglaste i mieszane z występującym świerkiem	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
14.	Derkacz *Crex crex*	Podmokłe łąki, pastwiska na wilgotnych glebach.	PL – s* (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
15.	Droździk *Turdus iliacus*	Lasy iglaste w pobliżu terenów podmokłych	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – NT
16.	Dzięcioł czarny *Dryocopus martius*	Wszelkiego typu drzewostany powyżej 80 lat.	PL – s* (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
17.	Dzięcioł duży *Dendrocopos major*	Wszelkiego typu drzewostany powyżej 40 lat.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
18.	Dzięcioł średni *Dendrocopos medius*	Drzewostany liściaste, zwłaszcza z udziałem dębu, szczególnie powyżej 90 lat.	PL – s* (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
19.	Dzięcioł zielony *Picus viridis*	Skraje drzewostanów liściastych, zadrzewienia w pobliżu osad ludzkich.	PL – s* (2) Czerwona lista IUCN – LC
20.	Dzwoniec *Chloris chloris*	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
21.	Gajówka *Sylvia borin*	Gęste zarośla, wilgotne lasy liściaste, zadrzewienia śródpolne i skraje lasów.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
22.	Gągoł *Bucephala merganser*	Wody słodkie, rzeki, jeziora, stawy rybne w strefie lasów liściastych.	PL – s* (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
23.	Gąsiorek *Lanius collurio*	Uprawy leśne, kępy niskich krzewów w strefie ekotonu.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
24.	Gil *Pyrrhula pyrrhula*	Parki, lasy, ogrody.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
25.	Grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*	Prześwietlone lasy liściaste i mieszane z udziałem grabu lub buka, w pobliżu zbiorników wodnych.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
26.	Jarzębatka *Sylvia nisora*	Niewielkie skupiska krzewów i bujnej roślinności zielnej na terenach półotwartych, nadrzeczne łąki.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
27.	Jastrząb *Accipiter gentilis*	Drzewostany starszych klas wieku, zwłaszcza wilgotne i podmokłe.	PL – s (2)(3) Czerwona lista IUCN – LC
28.	Kania czarna *Milvus migrans*	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk.	PL – s*, o (2)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
29.	Kania ruda *Milvus milvus*	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk. Wyznaczono strefę ochronna w leśnictwie Mokre.	PL – s*, o (2)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
30.	Kapturka *Sylvia atricapilla*	Zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy liściaste i mieszane.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	*2*	*3*	*4*
31.	Kobuz *Falco subbuteo*	Starsze drzewostany, zwłaszcza z gniazdami kruka, w których odbywa lęgi.	PL – s* (2)(3) Czerwona lista IUCN – LC
32.	Kokoszka *Gallinula chloropus*	Zbiorniki wodne o zróżnicowanej wielkości z gęstą roślinnością podwodną oraz nadwodną.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
33.	Kormoran *Phalacrocorax carbo*	Płytkie zbiorniki wodne.	PL – cz (2) Czerwona lista IUCN – LC
34.	Kos *Turdus merula*	Zadrzewienia i lasy liściaste i mieszane, w borach rzadko.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
35.	Kowalik *Sitta europea*	Luźne starodrzewy liściaste i mieszane, duże zadrzewienia śródpolne, parki miejskie.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
36.	Krakwa *Anas strepera*	Bogato zarośnięte, nizinne zbiorniki stojącej wody o rozległej toni.	PL – s (2)(3) Czerwona lista IUCN – LC
37.	Krętogłów *Jynx torquilla*	Niezbyt gęste lasy liściaste i mieszane, najczęściej ich obrzeża.	PL – s (2)(3) Czerwona lista IUCN – LC
38.	Krogulec *Accipiter nisus*	Głównie młodniki i drągowiny.	PL – s (2)(3) Czerwona lista IUCN – LC
39.	Kropiatka *Porzanna porzanna*	Płytkie, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne otoczone podmokłymi łąkami.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
40.	Kruk *Corvus corax*	Drzewostany i zadrzewienia liściaste i iglaste.	PL – cz (2) Czerwona lista IUCN – LC
41.	Kszyk *Gallinago gallinago*	Podmokłe łąki i zastoiska (również bobrowe), z niewysoką roślinnością zielną.	PL – s (2)(3) Czerwona lista IUCN – LC
42.	Kukułka *Cuculus canorus*	Zadrzewienia liściaste i mieszane.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
43.	Kulczyk *Serinus serinus*	Zadrzewienia, aleje śródpolne.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
44.	Krzywodziób świerkowy *Loxia curvirostra*	Głownie w lasach świerkowych lub borach sosnowych.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
45.	Lelek *Caprimulgus europaeus*	Lasy iglaste w pobliżu terenów otwartych.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
46.	Lerka *Lullula arborea*	Otwarte tereny (zręby, uprawy) przy ścianie sosnowych, prześwietlonych borów.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
47.	Łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*	Gniazduje na stawach rybnych, rzadziej na starorzeczach.	PL – s*, o (2)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
48.	Łabędź niemy *Cygnus olor*	Akweny wód stojących i płynących, również z niewielkim szuwarem bądź zakrzaczeniem.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
49.	Makolągwa *Linaria cannabina*	Na obrzeżach lasów liściastych, parki, zadrzewienia.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
50.	Modraszka *Parus caeruleus*	Zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy liściaste i mieszane	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
51.	Muchołówka mała *Ficedula parva*	W starych liściastych i mieszanych lasach nizin, wyżyn i gór o bogatym podszycie.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
52.	Muchołówka szara *Muscicapa striata*	Stare parki, zadrzewienia, lasy gospodarcze.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	*2*	*3*	*4*
53.	Muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*	Starsze drzewostany liściaste i iglaste.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
54.	Mysikrólik *Regulus regulus*	Lasy iglaste i mieszane z występującym świerkiem.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
55.	Myszołów *Buteo buteo*	Lasy liściaste i mieszane.	PL – s (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
56.	Nurogęś *Mergus merganser*	Jeziora, zbiorniki wodne.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
57.	Orlik krzykliwy *Aquila pomarina*	Zwarte, stare i rozległe lasy, przeważnie mieszane i liściaste, w pobliżu pól uprawnych, dolin rzecznych, łąk i pastwisk, na obszarach obfitujących w tereny podmokłe i jeziora. Wyznaczono strefę ochronną w leśnictwie Dunowo.	PL – s (2)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
58.	Paszkot *Turdus viscivorus*	Stare drzewostany w pobliżu terenów podmokłych.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
59.	Pełzacz leśny *Certhia familiaris*	Starsze drzewostany liściaste i iglaste.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
60.	Piecuszek *Phylloscopus trochilus*	Młodniki i drągowiny, szczególnie w strefie ekotonu na skraju lasu.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
61.	Pierwiosnek *Phylloscopus colybita*	Zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy liściaste i mieszane	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
62.	Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*	Większe akweny wód stojących (ponad 2 ha), z wykształconą roślinnością wodną.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
63.	Perkozek *Tachybaptus ruficollis*	Małe, śródlądowe, zarośnięte zbiorniki wodne.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
64.	Piegża *Currura curruca*	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
65.	Pleszka *Phoenicurus phoenicurus*	Drzewostany i zadrzewienia liściaste i iglaste.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
66.	Pliszka górska *Motacilla cinerea*	Sąsiedztwo wód płynących i stojących, w miejscach niepokrytych roślinnością.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
67.	Pliszka siwa *Motacilla alba*	Sąsiedztwo wód płynących i stojących, w miejscach niepokrytych roślinnością.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
68.	Pluszcz *Cinclus cinklus*	Drzewostany w najbliższym sąsiedztwie wód płynących	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
69.	Pokląskwa *Saxicola rubetra*	Trwałe użytki zielone (łąki, pastwiska), przesuszone torfowiska.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
70.	Pokrzywnica *Prunella modularis*	Młodniki i drągowiny, szczególnie w strefie ekotonu na skraju lasu.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
71.	Potrzos *Emberiza schoeniclus*	Tereny wilgotne i podmokłe.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
72.	Puchacz *Bubo bubo*	Stare drzewostany w pobliżu terenów otwartych (zbiorniki wodne).	PL – s* (2)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
73.	Pustułka *Falco tinnunculus*	W pobliżu osiedli ludzkich, zadrzewienia śródpolne.	PL – s* (2) Czerwona lista IUCN – LC
74.	Puszczyk *Strix aluco*	Dziuple w starszych lasach liściastych i mieszanych.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
75.	Raniuszek *Aegithalos caudatus*	Lasy liściaste i mieszane, bory, młodniki, skraje lasów, zadrzewienia śródpolne.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	*2*	*3*	*4*
76.	Rudzik *Erithacus rubecula*	Wilgotne cieniste starsze lasy z obfitym podszytem.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
77.	Rybołów zwyczajny Pandion haliaetus	Preferuje skraje starych borów sosnowych, wybrzeża morskie, zadrzewione brzegi rzek i jezior oraz różnego typu rozlewiska i mokradła.	PL – s (1)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
78.	Samotnik *Tringa ochropus*	Wilgotne zabagnione tereny leśne.	PL – s (2)(3) Czerwona lista IUCN – LC
79.	Sikora uboga *Parus palustris*	Widne zarośla, lasy liściaste i mieszane - zwłaszcza dębowe i brzozowe.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
80.	Siniak *Columba oenas*	Lasy liściaste i mieszane z drzewami dziuplastymi.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
81.	Sosnówka *Periparus ater*	W głębi zwartych starych borów sosnowych i świerkowych, rzadko w lasach liściastych.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
82.	Sokół wędrowny *Falco peregrinus*	Doliny rzeczne i obszary górskie, lasy w pobliżu wód ze starodrzewem i wysokimi drzewami.	PL – s (2)(3) Czerwona lista IUCN – VU
83.	Srokosz *Lanius excubitor*	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
84.	Strzyżyk *Troglodytes troglodytes*	Lasy i bory z bujnym podszytem, szczególnie w pobliżu cieków wodnych, terenów podmokłych.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
85.	Sójka *Garrulus glandarius*	Lasy liściaste i mieszane, zadrzewienia, parki.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
86.	Sóweczka *Glaucidium passerinum*	Spotykana w lasach z udziałem świerka, szczególnie przy dużym udziale w podszycie.	PL – s*, o (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
87.	Szpak *Sturnus vulgaris*	Lasy i skupiska drzew.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
88.	Śpiewak *Turdus philomelos*	Lasy o gęstym podszycie, w pobliżu otwartych przestrzeni.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
89.	Świergotek drzewny *Anthus trivialis*	Uprawy i młodniki, dobrze nasłonecznione, suche drzewostany iglaste bądź mieszane, zadrzewienia śródpolne.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
90.	Świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix*	Dojrzałe lasy liściaste i mieszane.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
91.	Trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*	Jeziora i stawy porośnięte pasem szuwarów	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
92.	Trzcinniczek *Acrocephalus scirapaceus*	Jeziora i stawy porośnięte pasem szuwarów	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
93.	Trzmielojad *Pernis apivorus*	Preferuje stare, świetliste drzewostany liściaste i mieszane, zwłaszcza przylegające do terenów otwartych	PL – s (2)(3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
94.	Trznadel Emberiza citrinella	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
95.	Uszatka *Asio otus*	Lasy iglaste lub mieszane i ich obrzeża.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
96.	Wilga *Oriolus oriolus*	Drzewostany liściaste i mieszane, zadrzewienia śródpolne.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
97.	Włochatka *Aegolius funereus*	Spotykana w lasach z udziałem świerka, często w pobliżu terenów otwartych (zrębów, upraw, bagien). Do gniazdowania często wykorzystuje dziuple dzięcioła czarnego.	PL – s*, o (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	*2*	*3*	*4*
98.	Wodnik *Rallus aquaticus*	Zbiorniki wdne od dużych jezior i bagien po brzegi stawów i starorzeczy.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
99.	Zielonka Porzana parva	Zbiorniki z gęstym pasem trzcin, sitowia i inną roślinnością bagienną na brzegach wód stojących.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
100.	Zięba *Fringilla coelebs*	Widne lasy liściaste, mieszane i iglaste, z ubogą warstwą podszytu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s (2) Czerwona lista IUCN – LC
101.	Zimorodek *Alcedo atthis*	Drzewostany w najbliższym sąsiedztwie wód płynących, strome piaszczyste brzegi.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
102.	Żuraw *Grus grus*	Wilgotne, zabagnione tereny leśne, zwykle w oddaleniu od siedzib ludzkich; żeruje na łąkach i polach uprawnych. Na gruntach N-ctwa obserwowany w oddz.: 256c,d; 423j; 424b,j.	PL – s (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
SSAKI			
1.	Borowiec wielki *Nyctalus noctula*	Lasy w pobliżu osad ludzkich.	PL – s Czerwona lista IUCN – LC
2.	Bóbr europejski *Castor fiber*	Ślady działalności widoczne na gruntach N-ctwa w pobliżu cieków, w oddz.: 50g,j,k,l; 62c,i; 91g; 196a,h; 204a,b; 217b,d; 218f; 226a; 377b,c,i,m; 381d,k; 428a,d,g,h; 483c,d,f,k,m; 485a,b,c,g,h; 536f,n; 575l; 576i,j; 626a,b,c; 627a; 628d; 671j; 688h; 689p,r,s; 690l,m; 691a,d,f,i; 696f,g,k.	PL – cz (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN – LC
3.	Gacek brunatny *Plecotus auritus*	W lasach i na obszarach zabudowanych.	PL – s, Czerwona lista IUCN – LC
4.	Jeż (1) *Erinaceus sp.*	Obrzeża borów i lasów.	PL – cz (1) Czerwona lista IUCN – LC
5.	Karczownik ziemnowodny *Arvicola terrestris*	Obrzeża podmokłych lasów, wilgotne łąki, kępy na bagnach.	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
6.	Karlik drobny (1)(3) *Pipistrellus pygmaeus*	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s* Czerwona lista IUCN – LC
7.	Karlik malutki (1)(3) *Pipistrellus pipistrellus*	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s* Czerwona lista IUCN – LC
8.	Karlik większy (1)(3) *Pipistrellus nathusii*	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s* Czerwona lista IUCN – LC
9.	Kret (1) *Talpa europaea*	Występuje w luźnych drzewostanach, zwłaszcza liściastych.	PL – cz (1) Czerwona lista IUCN – LC
10.	Mysz zaroślowa *Apodemus sylwaticus*	Zarośla na obrzeżach lasów, parki, pola i polany leśne.	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
11.	Mopek zachodni (1)(3) *Barbastella barbastellus*	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s* (1), (3) DS – Zał. II, IV Czerwona lista IUCN – NT
12.	Mroczek późny (1)(3) *Eptesicus serotinus*	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s* (1), (3) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LC
13.	Nocek duży (1)(3) *Myotis myotis*	Dojrzałe lasy z ubogim podszytem, łąki i pastwiska.	PL – s* (1), (3) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC
14.	Nocek Natterera *Myotis nattereri*	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s, Czerwona lista IUCN – LC
15.	Nocek rudy (1)(3) *Myotis daubentonii*	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s* (1), (3) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	*2*	*3*	*4*
16.	Ryjówka aksamitna (1) *Sorex araneus*	W lasach liściastych i mieszanych.	PL – cz (1) Czerwona lista IUCN – LC
17.	Ryjówka malutka (1) *Sorex minutus*	Obrzeża podmokłych lasów, wilgotne łąki, kępy na bagnach.	PL – cz (1) Czerwona lista IUCN – LC
18.	Rzęsorek mniejszy (1) *Neomys anomalus*	Okolice zbiorników wodnych.	PL – cz (1) Czerwona lista IUCN – LC
19.	Rzęsorek rzeczek (1) *Neomys fodiens*	Nad rzekami i strumieniami o czystym nurcie i żwirowatym dnie.	PL – cz (1) Czerwona lista IUCN – LC
20.	Wiewiórka (1) *Sciurus vulgaris*	Dziuple w drzewostanach liściastych i mieszanych.	PL – cz (1) Czerwona lista IUCN – LC
21	Wilk (1) *Canis lupus*	Związany z dużymi kompleksami leśnymi. W ostatnich latach coraz częściej obserwowany na terenie Nadleśnictwa.	PL – s*, o (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN – LC
22.	Wydra (1) *Lutra lutra*	Na gruntach N-ctwa spotykana w dolinach rzek i w pobliżu zbiorników wodnych.	PL – cz (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN – NT

Objaśnienia:

PL *– Prawo krajowe (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022, poz. 2380); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, s* – gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej, cz – gatunek objęty ochroną częściową; o – gatunek wymagający ustalenia strefy ochrony jego ostoi lub stanowiska; (1) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w §6 ust. 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (2) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w §6 ust. 3 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (3) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 6 ust. 4 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (4) – gatunek, którego dotyczy odstępstwo, o którym mowa w §9 pkt 6 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r.;*

PCzL / PCzK *– Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2002) / Polska Czerwona Księga Zwierząt. Kręgowce – (Głowaciński, 2001). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki skrajnie zagrożone, EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone, VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie, NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia, LC – gatunki na razie nie zagrożone, DD – o statusie słabo rozpoznanym i zagrożeniu, ale bliżej nieokreślonym;*

DS *– Dyrektywa Siedliskowa – Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory); Załącznik II – gatunki roślin i zwierząt ważne dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony, Załącznik IV – gatunki roślin i zwierząt ważnych dla Wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony;*

DP *– Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa; Załącznik I – gatunki objęte szczególną ochroną;*

Czerwona Lista IUCN (IUCN Red List of Threatened Species). Version 2013.2. Stosowane skróty kategorii zagrożenia: NT – gatunki bliskie zagrożenia, LC – gatunki najmniejszej troski;

Nazwy łacińskie ptaków podane wg Listy awifauny krajowej wg stanu na 31.12.2020.

c) Strefy ochrony

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Podstawy prawne ochrony strefowej zawiera Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2024 poz. 1478 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. 2016, poz. 2183). W załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia wymieniono gatunki dziko występujących zwierząt, wymagające ustalenia stref ochrony, miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz wielkości stref ochrony. Informacje o stwierdzonych przypadkach gniazdowania zgłaszają leśnicy, ornitolodzy oraz służby konserwatorskie. Wyznaczanie granic miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz prowadzenie wykazu gatunków chronionych strefowo leży w gestii regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Strefy ochrony ustala i likwiduje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Granice stref ochrony oznacza się tablicami z napisem: „ostoja zwierząt" i informacją: „osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony". Liczba i powierzchnia stref ulegają częstym zmianom, co związane jest z zakładaniem nowych lub opuszczaniem starych gniazd, a także w rezultacie wystąpienia przypadków losowych np. zniszczenia gniazda w wyniku huraganu, gwałtownej burzy lub uderzenia pioruna. Strefa ochrony może zostać zlikwidowana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na wniosek nadleśnictwa. Zwyczajowo jednak decyzja taka może być wydana w przypadku niezasiedlania przez ptaki konkretnego gniazda w ciągu kilku lat z rzędu (najczęściej pięciu). W związku z tym zaleca się, aby gromadzić informacje na temat stanu obiektu, poprzez obserwacje całoroczne, szczególnie w okresie lęgowym.

Strefa ochrony całorocznej (STREFA C) ma na celu ochronę istniejących stanowisk lęgowych ptaków. Miejsce lęgu (STREFA CG) obejmuje drzewo gniazdowe oraz cały drzewostan (lub obszar) w jego otoczeniu. Strefa stwarza ptakom możliwość odpoczynku, pilnowania lęgu, obserwacji czy noclegu, a także zbudowania nowego gniazda w przypadku utraty dotychczasowego. Obowiązują tu zakazy: „przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; wycinania drzew lub krzewów; dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków; wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji". Odstępstwo od tych zakazów możliwe jest po uzyskaniu zgody

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, który rozpatruje każdy przypadek indywidualnie (art. 60 Ustawy o ochronie przyrody).

Strefa ochrony okresowej (STREFA O) powinna zapewniać ptakom spokój i bezpieczeństwo podczas wyprowadzania lęgów. W strefach tych, będących obszarami wyłączonymi okresowo z działalności gospodarczej, niezbędne prace związane z pozyskaniem drewna, hodowlą i ochroną lasu muszą być wykonywane poza okresowym terminem ochrony określonym ww. rozporządzeniem.

Aktualnie, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa zatwierdzonych jest 6 stref obejmujących ochroną miejsca lęgowe bielika, kani rudej, bociana czarnego i orlika krzykliwego. Nadleśnictwo podjęło kroki do powołania nowej strefy bielika w leśnictwie Dunowo.

Podstawą prawną wyznaczenia granic stref ochrony były:

- dla bielika (*Haliaeetus albicilla):*
  - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 sierpnia 2023 r. (znak sprawy: WST-Z.6442.67.2023.ASi) – leśnictwo Manowo;
  - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 15 kwietnia 2022 r. (znak sprawy: WST-Z.6442.9.2022.ASi.1) – leśnictwo Mokre;
  - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 listopada 2021 r. (znak sprawy: WOPN-OG.6442.113.2021.ASi) – leśnictwo Mokre;
- dla bociana czarnego *(Ciconia nigra):*
  - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 13 czerwca 2022 r. (znak sprawy: WST-Z.6442.21.2022.ASi) – leśnictwo Wyszewo;
- dla kani rudej *(Milvus milvus):*
  - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 25 maja 2022 r. (znak sprawy: WST-Z.6442.17.2022.ASi) – leśnictwo Mokre;
- dla orlika krzykliwego *(Clanga pomarina):*
  - Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 22 lipca 2022 r. (znak sprawy: WST-Z.6442.37.2022.ASi) – leśnictwo Dunowo;

Tab. 21. Gatunki zwierząt, dla których w Nadleśnictwie ustalono strefy ochrony

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Lokalizacja: leśnictwo	Strefa ochrony całorocznej	Strefa ochrony okresowej	Okresowy termin ochrony
				powierzchnia [ha]		
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1.	Bielik	*Haliaeetus albicilla*	Manowo	37,43	40,47	1.01-31.07
2.	Bielik	*Haliaeetus albicilla*	Mokre	5,43	84,47*	1.01-31.07
3.	Bielik	*Haliaeetus albicilla*	Mokre	10,53	107,88*	1.01-31.07
4.	Bocian czarny	*Ciconia nigra*	Wyszewo	12,80	47,13	15.03-1.08
5.	Kania ruda	*Milvus milvus*	Mokre	4,39	21,00	1.03-31.08
6.	Orlik krzykliwy	*Clanga pomarina*	Dunowo	10,97	17,31	1.03-31.08
OGÓŁEM				**81,55**	**318,26***	

* strefy ochrony nakładają się, część wspólna wynosi 22,85 ha.

W przypadku stwierdzenia gniazdowania gatunków wymagających ustalenia stref ochrony, należy natychmiast zaprzestać prac gospodarczych, w odległości zgodnej z załącznikiem nr 4 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2022, poz. 2380) i podjąć odpowiednią procedurę zgłoszenia stanowiska do RDOŚ.

Fot. 6. Kania ruda *Milvus milvus (fot. P. Talecki)*

3.2. Proponowane formy ochrony przyrody

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Manowo w 2025 r. w ramach projektu „Rezerwaty przyrody – czas na comeback" (tzw. shadow list), prowadzone były prace związane z weryfikacją obiektów przyrodniczych mogących stanowić potencjalne rezerwaty przyrody, realizowane przez Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Szczecinie przy udziale Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku.

Na terenie Nadleśnictwa, do ochrony rezerwatowej zaproponowano następujące obiekty:

1) „Bagno" – w celu zachowania cennej roślinności wodnej, torfowiskowej i leśnej;
2) „Jezioro Czaple" – w celu zachowania naturalnego jeziora lobeliowego z roślinnością lobeliową z przyległym mszarem;
3) „Jezioro Rackie" – w celu zachowania naturalne i dobrze zachowanego jeziora mezotroficznego z kłocią wiechowatą i przyległym mszarem;
4) „Liliowe Oczko" – w celu zachowania cennej roślinności wodnej i torfowiskowej;
5) „Manowskie Trzęsawiska" – w celu zachowania cennej roślinności torfowiskowej i wodnej;
6) „Morskie Oko" – w celu zachowana jeziora wytopiskowego na obszarze Pradoliny Pomorskiej z roślinnością lobeliową;
7) „Stara Radew" – w celu zachowania odcinka zasilanej źródliskowo rzeki o naturalnym korycie z dobrze wykształconymi formami morfologicznymi, roślinnością włosienicznikową i rdestniczką gęstą;
8) „Źródła Unieści" – w celu zachowania źródliskowych i przełomowych odcinków strumienia leśnego oraz śródleśnych nisz źródliskowych;
9) „Torfowiska i Bory Bagienne nad Jeziorem Czarnym" – w celu zachowania charakterystycznych elementów roślinności oraz zagrożonych i chronionych gatunków flory i fauny, a także złóż torfowych.

Mając na uwadze wyniki lustracji terenowej, a także w oparciu o dostępne daneprzyrodnicze, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pozytywnie zaopiniował propozycje uznania za rezerwaty przyrody obszarów: „Bagno", „Torfowiska i Bory Bagienne nad Jeziorem Czarnym" (w odniesieniu do części obszaru obejmującego torfowiska), „Manowskie Trzęsawiska" (z uwzględnieniem torfowiska w oddz. 463f), „Liliowe Oczko", „Morskie Oko", „Źródła Unieści", „Jezioro Czaple" (przy jednoczesnym skanalizowaniu ruchu turystycznego), natomiast nie zarekomendował uznania za rezerwaty przyrody obiektów: „Jezioro Rackie", „Stara Radew".

Proponowany rezerwat „Jezioro Rackie” – obejmuje jezioro otoczone szuwarem kłoci wiechowatej *Cladietum marisci* oraz mszarem, który budują różnorodne zbiorowiska torfowiskowe. Obszar w otoczeniu jeziora objęty został ochroną w formie użytku ekologicznego na mocy uchwały Nr XXXV/254/2009 Rady Gminy Manowo z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego Rozworowskie Szuwary (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2010 r. poz. 291). W związku z powyższym aktualnie nie planuje się uznania Jeziora Rackiego za rezerwat przyrody.

Proponowany rezerwat przyrody „Stara Radew” – obejmuje dolinę rzeki Radew na odcinku ok. 4 km (od mostu w Rosnowie w dół rzeki). Sama rzeka reprezentuje typ siedliska przyrodniczego 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników. W roku 2017, w obszarze proponowanego rezerwatu przyrody (poniżej mostu drogowego w Rosnowie), w ramach projektu LifeDrawaPL pod nazwą „Czynna ochrona siedlisk włosieniczników i udrożnienie korytarza ekologicznego zlewni rzeki Drawy w Polsce”, reintrodukowano rdestniczkę gęstą *Groenlandia densa* (krytycznie zagrożonego gatunku rzecznego). Przeprowadzona dodatkowa lustracja terenowa w dniu 2 października 2025 r. na odcinku ok. 800 m od mostu w dół rzeki nie potwierdziła występowania rdestniczki gęstej na tym stanowisku. Prawdopodobną przyczyną zaniku populacji tego gatunku jest stan jakości rzeki (obserwowana zmiana barwy rzeki, brunatne osady oraz nadmierne zrzuty wody ze zbiornika). Mając powyższe na uwadze ww. obiekt uzyskał ocenę negatywną.

Proponowany rezerwat „Jezioro Czaple” obejmuje cenne w skali regionalnej jezioro lobeliowe z charakterystyczną roślinnością, przyległym torfowiskiem mszarnym oraz płatami boru bagiennego. Populację brzeżycy jednokwiatowej potwierdzono podczas lustracji terenowej, natomiast obecność lobelii jeziornej i poryblinu jeziornego wykazano w waloryzacji przyrodniczej gminy Manowo (Biuro Konserwacji Przyrody 2004 r.). Z uwagi na wieloletnie wykorzystanie rekreacyjne jeziora przez mieszkańców okolicznych miejscowości, uznanie tego rezerwatu przyrody wiązało się będzie z jego jednoczesnym udostępnieniem, zapewniając pogodzenie wypoczynku i ochrony cennej roślinności lobeliowej.

4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

4.1. Rzeźba terenu i typy gleb

Utwory pokrywające obszar Nadleśnictwa pochodzą w większości z okresu ostatniego zlodowacenia bałtyckiego, stadiału pomorskiego. Charakterystyczną cechą jest różnorodność form geomorfologicznych, takich jak: wysoczyzny moreny dennej, pagórki kemowe (wzgórza w Manowie i Wyszewie), pagórki moreny czołowej akumulacyjnej (w okolicach Policka) oraz równina sandrowa, terasy pradolinne i dolinne, obniżenia przyjeziorne i wytopiskowe, doliny rzek roztopowych i dolinki erozyjne. Występują tu więc wszystkie typy rzeźby: górzysta (rejon wsi Policko, Wyszebórz, Dęborogi), pagórkowata, falista i płaska. W znacznej części rzeźba jest klasycznym przykładem pagórkowatej moreny kemowej z dużą ilością małych wzniesień i zagłębień bezodpływowych. Największe w rejonie obniżenia obejmują: Jezioro Lubiatowo, dolinę rzek Bagnicy, Czarnej, Mszanki i Raduszki.

Biorąc pod uwagę kryteria morfogenetyczne i litologiczne, wyróżniono na terenie Nadleśnictwa następujące jednostki geologiczno-glebowe:

- utwory wodnolodowcowe (piaski sandrowe, piaski jeziorne, utwory pyłowe);
- formy morenowe (piaski zwałowe, gliny zwałowe);
- utwory akumulacji rzecznej (piaski starych tarasów rzecznych, piaski rzeczne);
- współczesne osady bagienne (torfy, mursze);
- utwory eoliczne (zwydmienia występujące wyspowo wśród sandrów).

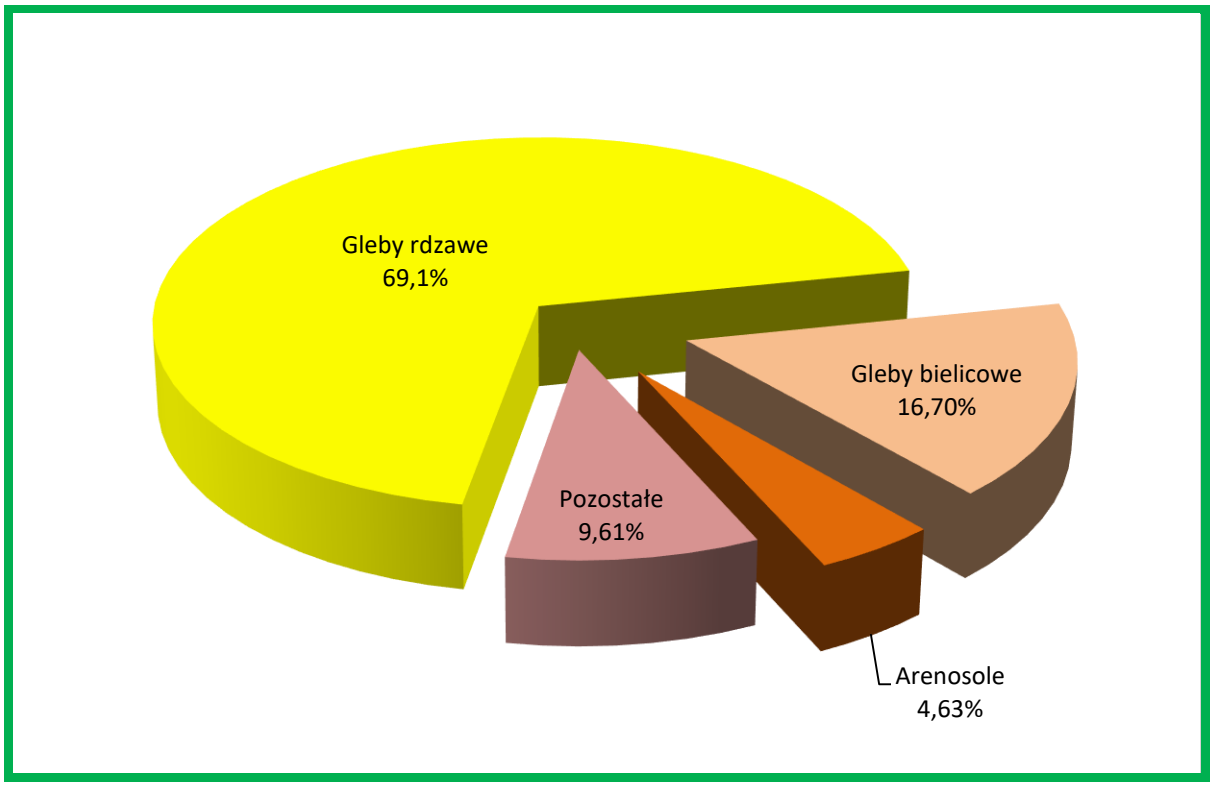
W opracowanym w 2021 roku przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku operacie glebowo-siedliskowym, gleby Nadleśnictwa opisano zgodnie z „*Klasyfikacją gleb leśnych Polski”* (CILP 2000).

W Nadleśnictwie na gruntach zalesionych i niezalesionych wyróżniono 16 typów gleb.

Tab. 22. Zestawienie powierzchni typów gleb w Nadleśnictwie

Lp.	Typ gleby	Nadleśnictwo	
		pow. ha	%
1	2	9	10
1.	Arenosole	773,91	4,63
2.	Czarne ziemie	5,23	0,03
3.	Gleby brunatne	348,40	2,09
4.	Gleby rdzawe	11533,84	69,06
5.	Gleby ochrowe	4,40	0,03

Lp.	Typ gleby	Nadleśnictwo	
		pow. ha	%
1	2	9	10
6.	Gleby bielicowe	2789,90	16,70
7.	Gleby gruntowoglejowe	365,87	2,19
8.	Gleby opadowoglejowe	13,07	0,08
9.	Gleby mułowe	24,71	0,15
10.	Gleby torfowe	382,50	2,29
11.	Gleby murszowe	247,48	1,48
12.	Gleby murszowate	45,22	0,27
13.	Mady rzeczne	6,51	0,04
14.	Gleby deluwialne	99,54	0,59
15.	Gleby kulturoziemne	24,90	0,15
16.	Gleby industro- i urbanoziemne	36,38	0,22
Razem		**16701,86**	**100,00**

Wykres 1. Udział typów gleb w Nadleśnictwie

Przeważającym typem gleb w Nadleśnictwie Manowo są gleby rdzawe, zajmujące 69,06% powierzchni gruntów leśnych (11533,84 ha). Wykazują one zróżnicowanie cech morfologicznych i zdolności produkcyjnych, w zależności od substratu glebowego i kierunku rozwoju procesów glebotwórczych. Powstały głównie na piaskach sandrowych i zwałowych,

tworząc siedliska Bśw, BMśw oraz mniej żyznego LMśw. Pewne naczenie mają gleby bielicowe (2789,90 – 16,70 %) powstające w procesie bielicowania. Ich charakterystyczną cechą jest wysoka kwasowość oraz ubóstwo składników mineralnych. Kolejną grupą gleb mających znaczenie są słabo wykształcone gleby jakimi sa arenosole (773,91 – 4,63%), które stopniowo przekształcają się w bielice. Pozostałe gleby występują sporadycznie na niewielkich powierzchniach, niemniej nawet niewielki ich udział wpływa dodatnio na różnorodność biologiczną obszarów leśnych.

Gleby porolne na gruntach leśnych wyodrębniono na 7200,84 ha, to jest 43,11% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa.

4.2. Wody

4.2.1. Wody powierzchniowe

Rzeki

Tab. 23. Podział hydrograficzny obszaru Nadleśnictwa (nazwy rzek i zbiorników wodnych w zasięgu Nadleśnictwa oznaczono kolorami)

Lp.	Nr zlewni	Nazwa Zlewni (nazwa cieku)	Rząd rzeki	Nazwa zbiornika z obszaru Nadleśnictwa (numer)
1	2	3	4	5
1.	4	**Przymorze**		
2.	44	Parsęta	I	
3.	44 8	**Radew**	II	
4.	44 833	Radew od Mszanki do Jatyni		
5.	44 835	Radew od Jatyni do zb. Rosnowo		
6.	44 8399	Bezpośrednia zlewnia zb. Rosnowo		Jezioro Rosnowo
7.	44 851	Radew od zapory zb. Rosnowo do Kan. Rosnowskiego i zb. Hajka		
8.	44 853	Radew-zb. Hajka		Jezioro Hajka
9.	44 855	Radew od zapory zb. Hajka do dopł. w Niedalinie		
10.	44 859	Radew od dopł. w Niedalinie do Chotli		
11.	44 871	Radew od Chotli do Kanału „N" Buczek		
12.	44 874	**Dopływ spod Gołogóry**	III	
13.	44 879	Radew od Kanału „N" Buczek do Czarnej		
14.	44 832	**Mszanka**	III	
15.	44 8323	Mszanka od Soknicy do dopł. z jez. Nicemino		
16.	44 8329	Mszanka od dopł. z jez. Nicemino do ujścia		
17.	44 8322	**Soknica**	IV	
18.	44 883241	Zlewnia jez. Nicemino		Jezioro Morskie Oko

Lp.	Nr zlewni	Nazwa Zlewni (nazwa cieku)	Rząd rzeki	Nazwa zbiornika z obszaru Nadleśnictwa (numer)
1	2	3	4	5
				Jezioro Nicemino
19.	44 8399	Bezpośrednia zlewnia zb. Rosnowo		Zbiornik Rosnowo
20.	44 852	**Kanał Rosnowski**	III	
21.	44 856	**Dopływ w Niedalinie**		Jezioro Czarne Jezioro Niedalińskie
22.	44 86	**Chotla**	III	
23.	44 869	Chotla od Zaspianki do ujścia		
24.	44 864	**Zaspianka**	IV	
25.	44 8642	**Dopływ z Sierani**	V	
26.	44 8649	Zaspianka od dopł. z Sierani do ujścia		
27.	44 88	**Czarna**	III	
28.	44 881	Bagnica do dopł. z Konikowa		
29.	44 8812	**Dopływ z Cewlina**	IV	
30.	44 8819	Czarna od dopł. z Cewlin do dopł. z Konikowa		
31.	44 882	**Dopływ z Konikowa**	IV	
32.	44 8821	Dopływ z Konikowa do Raduszki		
33.	44 8829	Dopływ z Konikowa od Raduszki do ujścia		
34.	44 883	Czarna od dopł. z Konikowa do dopł. spod Świeszyna		
35.	44 884	**Dopływ spod Świeszyna**	IV	
36.	44 885	Czarna od dopł. spod Świeszyna do dopł. z jez. Tatowskiego		
37.	44 886	**Dopływ z jez. Tatowskiego**	IV	
38.	44 889	Czarna od dopł. z jez. Tatowskiego do ujścia		
39.	45	Przymorze od Parsęty do Wieprzy		
40.	45 6	**Jamieński Nurt**	I	
41.	45 61	Zlewnia jez. Jamno		
42.	45 614	**Dzierżęcinka**	II	
43.	45 61411	Kanał Dzierżęcinka do dopł. z lasu		
44	45 61419	Kanał Dzierżęcinka od dopł. z lasu do Wyszewki		
45.	45 6143	Kanał Dzierżęcinka od Wyszewki do jez. Lubiatowo		
46.	45 61452	Dopływ z jez. Wyszeborskiego		
47.	45 61459	Bezpośrednia zlewnia jez. Lubiatowo		Jezioro Lubiatowo Północne Jezioro Lubiatowo Południowe Jezioro Lubiatowo Wschodnie Jezioro Cieszyno

Lp.	Nr zlewni	Nazwa Zlewni (nazwa cieku)	Rząd rzeki	Nazwa zbiornika z obszaru Nadleśnictwa (numer)
1	2	3	4	5
48.	4561453	Kanał Dzierżęcinka od jez. Lubiatowo Pd. do jez. Lubiatowo Pn.		
49.	45 6147	Kanał Dzierżęcinka od jez. Lubiatowo Pn. do Raduszki		
50.	45 6149	Dzierżęcinka od Raduszki do ujścia		
51.	45 61412	**Dopływ z lasu**	III	
52.	45 6142	**Wyszewka**		Jezioro Ludzkie Jezioro Żabie Jezioro Dobre (Debro) Jezioro Wyszeborskie Jezioro Kąpielowe Jezioro Okółko (Wyszewskie) Jezioro Rackie (Rozworowskie)
53.	45 61421	Wyszewka do oddzielenia się dopł. jez. Lubiatowo		
54.	45 61423	Wyszewka od oddzielenia się dopł. jez. Lubiatowo do dopł. spod Żółtej Góry		
55.	45 61424	**Dopływ spod Żółtej Góry**	IV	
56.	45 61429	Wyszewka od dopł. spod Żółtej Góry do ujścia		
57.	45 6148	**Raduszka**	III	
58.	45 618	**Unieść**	II	
59.	45 61811	Unieść do dopł. z Wiewiórowa		
60.	45 61819	Unieść od dopł. z Wiewiórowa do Ząbrzy		
61.	45 61831	Unieść od Ząbrzy do dopł. spod Szczeglina		
62.	45 618331	Unieść od dopł. spod Szczeglina do dopł. spod Leśnicy		
63.	45 61812	**Dopływ z Wiewiórowa**	III	
64.	45 6182	**Ząbrza**	III	Jezioro Recze (Rekowe) Jezioro Wapienne (Kałek)
65.	45 61832	Dopływ spod Szczeglina	III	

Źródło: https://danepubliczne.gov.pl/dataset/komputerowa-mapa-podzialu-hydrograficznego-polski

Zlokalizowane na obszarze Nadleśnictwa rzeki i cieki wodne charakteryzują się stosunkowo wartkim nurtem, płyną w większości w zagłębieniach terenowych o stromych zboczach. Większość rzek z uwagi na liczne, aktywne źródliska, jak również na dużą ilość opadów są przez cały rok zasobne w wodę.

Fot. 7. Dolina Radwi *(fot. D. Zatorski)*

Jeziora

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występuje kilkadziesiąt jezior i zbiorników wodnych. Są to głównie jeziora przepływowe, rynnowe, ale i niewielkie zbiorniki położone w zagłębieniach bezodpływowych. Występują również dwa jeziora lobeliowe Morskie Oko i Czaple (Kąpielowe).

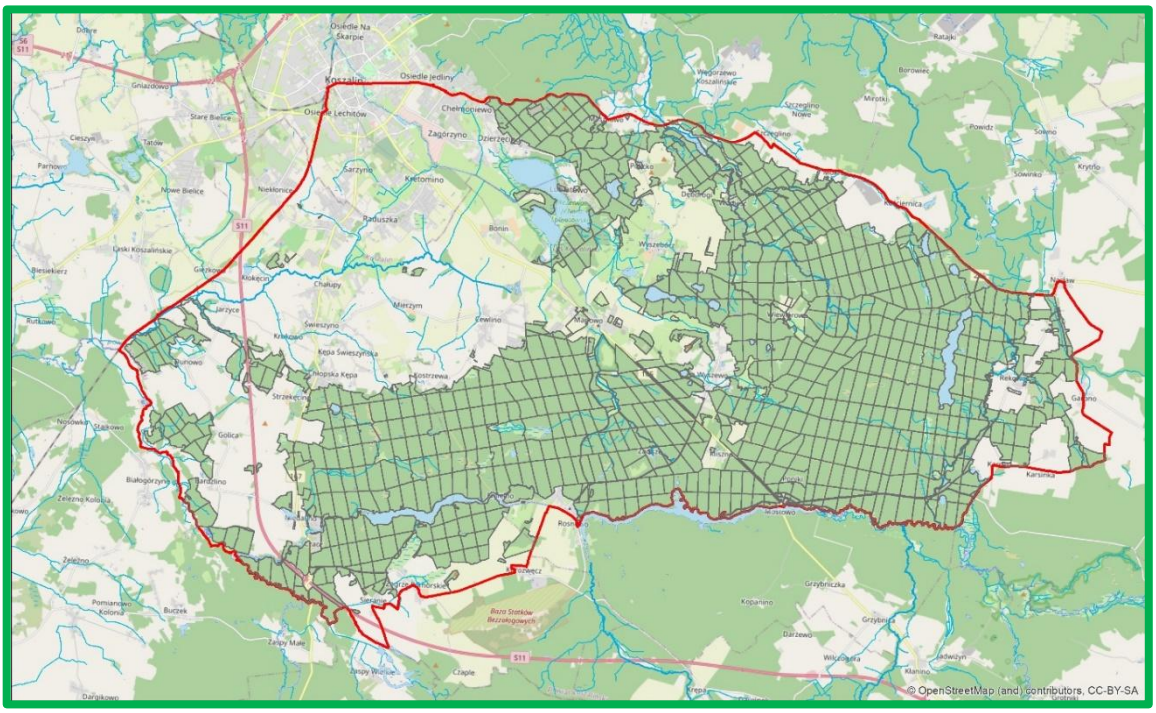
W stanie posiadania Nadleśnictwa znajduje się 7 odcinków rzek, 9 zbiorników wodnych i 8 jezior zlokalizowanych w oddziałach:

Tab. 24. Wykaz gruntów pod wodami w stanie posiadania Nadleśnictwa

Lp.	Oddział, poddz.	Pow. [ha]	Rodzaj powierzchni	
			SILP	ewid. gruntów
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1.	31h	0,00	rzeka	Wp
2.	121c	0,14	rzeka	Wp
3.	136o	0,11	rzeka	Wp
4.	156d	3,00	jezioro	Ws
5.	158h	0,26	rzeka	Wp
6.	185r	0,56	rzeka	Wp
7.	225i	0,86	jezioro p	Wp
8.	225k	0,46	jezioro p	Wp
9.	517f	3,82	jezioro	Ws
10.	517k	0,15	jezioro	Ws

Lp.	Oddział, poddz.	Pow. [ha]	Rodzaj powierzchni	
			SILP	ewid. gruntów
1	*2*	*3*	*4*	*5*
11.	517l	0,29	jezioro	Ws
12.	556g	0,37	zbiornik	Ws
13.	556h	0,12	zbiornik	Ws
14.	556j	0,58	zbiornik	Ws
15.	556k	0,68	zbiornik	Ws
16.	557l	0,57	zbiornik	Ws
17.	562h	1,33	jezioro	Ws
18.	587s	0,08	zbiornik	Ws
19.	594a	5,42	jezioro	Ws
20	668s	0,02	rzeka	Wp
21.	668t	0,01	zbiornik	Ws
22.	688i	0,15	rzeka	Wp
23.	688j	0,35	zbiornik	Ws
24.	688k	0,06	zbiornik	Ws
RAZEM		**19,39**		

W stanie posiadania Nadleśnictwa wody (bez rowów i bagien) zajmują łącznie powierzchnię 19,39 ha. Na gruntach Nadleśnictwa i w jego zasięgu występują także inne mniejsze zbiorniki wodne, najczęściej bez nazwy, małe oczka wytopiskowe powstałe po bryłach „martwego lodu", niewielkie stawy rozlokowane w obrębie lasów i pól oraz nieduże zbiorniki wypełnione wodą lub też w daleko posuniętym procesie tworzenia się torfowiska.

Ryc. 13. Mapa zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa na tle wód powierzchniowych

4.2.2. Wody podziemne

Stosunki wodne na obszarze Nadleśnictwa kształtowane są głównie przez opady atmosferyczne i zależą od ich intensywności. Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne obrazują warianty uwilgotnienia siedlisk.

Tab. 25. Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne w Nadleśnictwie

Wpływ wody gruntowej, opadowej lub zalewowej na siedlisko	Typ siedliskowy lasu i wariant uwilgotnienia	Nadleśnictwo	
		pow. [ha]	[%]
1	*2*	*3*	*4*
bardzo słaby	Bśw1, BMśw1, LMśw1, Lśw1	13704,75	82,06
słaby	Bśw2, BMśw2, LMśw2, Lśw2	1114,53	6,67
słaby wskutek odwodnienia	BMw0, LMw0,	112,89	0,68
umiarkowany	BMw1, LMw1, Lw1	883,87	5,29
dość silny	Bw2, BMw2, LMw2, Lw2	164,46	0,98
umiarkowany wskutek silnego odwodnienia	BMb0	2,94	0,02
dość silny wskutek odwodnienia	Bb1, BMb1, LMb1, Ol1	251,75	1,51
silny	Bb2, BMb2, LMb2, Ol2	151,89	0,91
bardzo silny	Bb3, BMb3, LMb3, Ol3	33,28	0,20
umiarkowany wskutek braku zalewu	OlJ0	249,52	1,49
silny – okresowy	OlJ1	20,58	0,12
bardzo silny – okresowy (zabagnienia)	OlJ2	11,40	0,07
RAZEM		**16701,86**	**100,00**

W Nadleśnictwie przeważają siedliska o bardzo słabym i słabym wpływie wód gruntowych, gdzie dominującą rolę odgrywa woda opadowa. Zajmują one 88,73% powierzchni gruntów leśnych. Są to bory świeże, bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże i lasy świeże w pierwszym i drugim wariancie uwilgotnienia. Siedliska wilgotne o umiarkowanym wpływie wód gruntowych zajmują powierzchnię 5,29%. Siedliska bagienne w pierwszym wariancie uwilgotnienia, czyli znajdujące się pod silnym w skutek odwodnienia wpływem wody gruntowej, zajmują 1,51%, a siedliska łęgowe o umiarkowanym wskutek braku zalewu wpływie wody gruntowej zajmują 1,49% powierzchni.

4.3. Ekosystemy wodno-błotne

Ekosystemy wodno-błotne to wszelkiego rodzaju mokradła, na których występuje roślinność wilgociolubna (higrofilna) lub utwory powierzchniowe, akumulowane w efekcie oddziaływania wody (torfy, muły, namuły). Integralną częścią mokradeł są cieki i zbiorniki wodne.

Ekosystemy wodno-błotne odgrywają szczególną rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego, polegającą np. na:

- regulowaniu stosunków wodnych;
- retencjonowaniu wód;
- ograniczaniu pożarów;
- magazynowaniu dużej ilości węgla i azotu, ograniczając przez to np. skutki efektu cieplarnianego;
- uczestniczeniu w obiegu pierwiastków, dzięki czemu poprawiają również jakość wód;
- zwiększaniu różnorodności biologicznej,
- zwiększaniu zróżnicowania siedlisk istotnych dla wielu zagrożonych gatunków.

4.3.1. Obszary hydrogeniczne

Tab. 26. Zestawienie obszarów hydrogenicznych w Nadleśnictwie

Rodzaj powierzchni	Nadleśnictwo	
	Liczba	Pow. [ha]
1	*2*	*3*
Bagna nie stanowiące wyłączeń (PNSW)	188	21,42
Bagna stanowiące pododdziały	318	445,59
Siedliska bagienne (Bb, BMb, LMb)	257	369,62
Siedliska olsowe (Ol, OlJ)	197	351,74
Rowy	83	12,53
Jeziora, zbiorniki wody, retencja	23	27,94
Razem	**1066**	**1228,84**

4.3.2. Źródliska

Ważną rolę w biocenozach mokradłowych odgrywają również źródliska. Przyjmują one różną postać: od niewidocznych, podziemnych wypływów, przez wolno sączące się wysięki, po żywe, obficie bijące źródła i rozmyte wodami siedliska olsowe. Źródła stanowią unikalne biotopy, charakteryzujące się stabilnością temperatury w okresie rocznym i występowaniem specyficznych organizmów roślinnych i zwierzęcych. Ze względu na szczególną rolę ekosystemy źródliskowe zasługują na ochronę.

Na gruntach Nadleśnictwa źródliska wyszczególniono w 94 lokalizacjach, tj. oddz.: 33p; 45i,j; 46f,j; 59j; 66a; 72c,j,n,p; 73n; 79b; 87d,h; 88a; 91c; 132a,d; 144j-l; 165b,k; 171f-h; 172b,c; 211g; 213b,c; 214b; 236c,i; 239c; 240b; 241j; 242h; 250k,l; 260g; 263n; 275a,k,l; 286j; 322b,g; 375b,g; 382c; 384h; 393g; 395j; 400b; 402g; 431l; 444f; 445b,d; 446a; 447f; 457j; 458c; 486b; 505j; 540c; 541f; 542g; 544b,k; 545i; 546d; 547g; 548b,h; 549f; 552k; 556n; 582j; 583l; 587b,h,k,p,y; 588g; 637a,d,o; 638a; 652d; 668a.

Ich występowanie odnotowano w opisach taksacyjnych lasu jako osobliwości przyrodnicze a pododdziały, w których są zlokalizowane, pozostawiono bez wskazówek gospodarczych. Należy pamiętać, aby w sąsiedztwie źródliska pozostawić bez użytkowania rębnego pasy drzewostanów (ekotony, biogrupy) o szerokości około jednej wysokości drzew.

4.3.3. Program małej retencji

Lasy wpływają korzystnie na stabilność układu hydrograficznego. Powodują zatrzymanie wód opadowych w ściółce i próchnicy nawet na długie okresy. Sposobem gospodarczym można wykonać małe zbiorniki zasilane wodami gruntowymi w bezodpływowych zagłębieniach i obniżeniach terenu, położone poza istniejącą siecią hydrograficzną oraz instalować urządzenia melioracji wodnych niezwiązane z poborem wody (np. odpływ regulowany). Wykonanie innych urządzeń małej retencji wymaga sporządzenia dokumentacji technicznej obejmującej m. in. operat wodnoprawny.

W ramach prac nad projektem PUL na lata 2026 – 2035 na gruntach Nadleśnictwa opisano grunty przeznaczone do małej retencji wodnej. Zlokalizowane są w 6 wyłączeniach: 119c; 147g; 148c; 167d; 168b; 241j o łącznej powierzchni 9,79 ha.

4.4. Roślinność

4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna

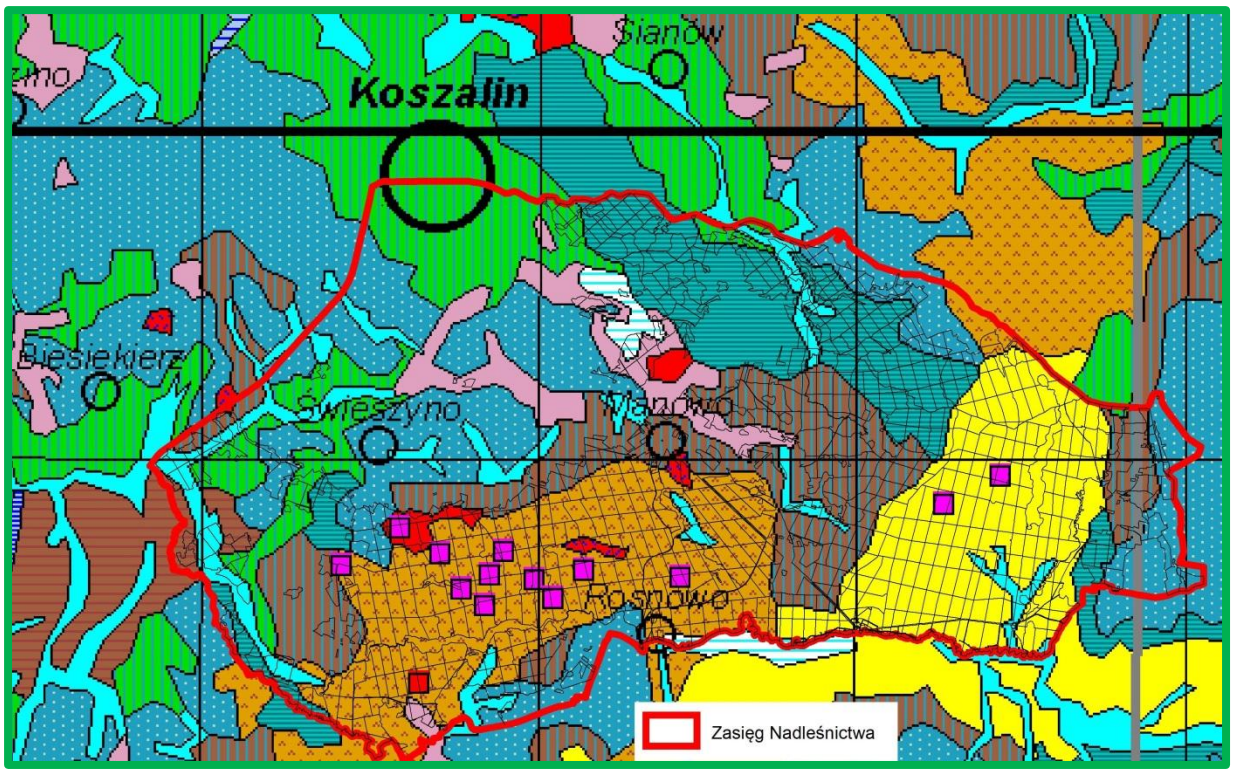
Pod pojęciem potencjalnej roślinności naturalnej rozumie się hipotetyczny stan roślinności, opisany fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane, a właściwa dla danego regionu roślinność mogła w pełni wykorzystać możliwości stwarzane przez zróżnicowane siedliska. Zakłada się przy tym, że stan ten rozpoznaje się dla aktualnego zróżnicowania siedlisk, uwzględniając zmiany w siedliskach, jakie spowodowała dotychczasowa działalność człowieka. Skutkiem tego pojęcie "potencjalnej roślinności naturalnej" nie jest tożsame z pojęciem "roślinności pierwotnej". Zakłada się także pominięcie czynnika czasu, koniecznego dla realizacji procesów sukcesyjnych w warunkach realnych. Z tych powodów "potencjalna roślinność naturalna" nie jest prognozowanym stanem roślinności w przyszłości, lecz opisuje aktualny potencjał biologiczny siedlisk.

Potencjalną roślinność naturalną określa się na podstawie rozpoznania rzeczywistych zbiorowisk roślinnych tworzących tzw. "dynamiczne kręgi zbiorowisk roślinnych" oraz bezpośredniej i pośredniej analizy siedliska abiotycznego. Na tej drodze dedukuje się najbardziej prawdopodobny stan zbiorowiska finalnego naturalnej sukcesji, określany jako "zbiorowisko potencjalne". Zbiorowiska potencjalne identyfikowane są z jednostkami podziału typologicznego (najczęściej z zespołami, czyli asocjacjami) rozpoznanymi fitosocjologicznie w danym regionie.

W wyniku wieloletnich prac zespołu geobotaników polskich powstała mapa potencjalnej roślinności naturalnej. Druk mapy (w skali 1:300 000), pod kierownictwem Jana Marka Matuszkiewicza, zrealizowano w 1995 roku, w ramach projektu finansowanego przez Komitet Badań Naukowych.

W 2008 r. mapa źródłowa (12 wydrukowanych arkuszy) została, na drodze szeregu działań, przetworzona do postaci plików rastrowych. Opracowano nową legendę barwną oraz nowy podział arkuszowy (16 arkuszy).

Zróżnicowanie potencjalnej roślinności naturalnej w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa obrazuje fragment arkusza A1.

Ryc. 14. Układ potencjalnej roślinności naturalnej w zasięgu Nadleśnictwa

**Źródło: Jan Marek Matuszkiewicz, Potencjalna roślinność naturalna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa 2008*

Tab. 27. Legenda mapy potencjalnej roślinności naturalnej

Lp.	Symbol	Kod	Nazwa polska typu zbiorowiska potencjalnego	Nazwa łacińska
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1.		01	Olsy środkowoeuropejskie	*Carici elongatae-Alnetum*
2.		05	Niżowy łęg jesionowo-olszowy	*Fraxino-Alnetum (Circaeo-Alnetum)*
3.		08	Grąd subatlantycki, seria uboga	*Stellario-Carpinetum*
4.		29	Żyzna buczyna niżowa	*Galio odorati-Fagetum (Melico-Fagetum)*
5.		37	Uboga buczyna niżowa	*Luzulo pilosae-Fagetum*
6.		44	Acydofilny pomorski las bukowo-dębowy	*Fago-Quercetum petraeae*
7.		47	Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe	*Querco-Pinetum*
8.		49	Suboceaniczny bór sosnowy	*Leucobryo-Pinetum*
9.		53	Kontynentalny bór bagienny	*Vaccinio uliginosi-Pinetum* *Vaccinio uliginosi-Betuletum*

4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000

Siedlisko przyrodnicze to obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne.

Na podstawie Art. 13 ust. 1 *Ustawy o lasach* wydane zostało *Zarządzenie nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie ustalenia systemu okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt, innych organizmów i siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasów oraz prognozowania zmian w ekosystemach leśnych* (znak: ZO-732-2-18/2006). Następnie 25 lipca 2006 roku Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydał *Decyzję nr 61 w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 – 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (znak: ZO-732-2-19/2006) a 7 sierpnia 2006 r. Decyzję nr 63 wprowadzającą jednolity tekst Decyzji 61.

Celem inwentaryzacji było uzyskanie możliwie wiarygodnych danych o występowaniu na całym terenie Lasów Państwowych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i oszacowanie ich stanu.

Metodyka przyjęta podczas inwentaryzacji dopuszczała dwojaki sposób przedstawiania wyników:

- powierzchniowy, gdy siedlisko dominuje w wyłączeniu (zajmuje więcej niż 50% jego powierzchni),
- punktowy, gdy siedlisko zajmuje mniej niż 50% powierzchni w wyłączeniu.

Taki sposób inwentaryzacji dopuszczał występowanie w pododdziale (wyłączeniu) więcej niż jednego siedliska.

Wyniki uzyskane w 2007 r. były kilkakrotnie korygowane. Podczas prac nad PUL uwzględniono wyniki uzyskane w ramach projektu „Odtworzenie oraz zachowanie obszarów bagiennych, torfowisk i terenów podmokłych na obszarach Natura 2000 i Zielonej Infrastruktury" (LIFE21 IPE/PL/069640) oraz plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli, PLH320057 Mechowisko Manowo, PLH320066 Wiązogóra.

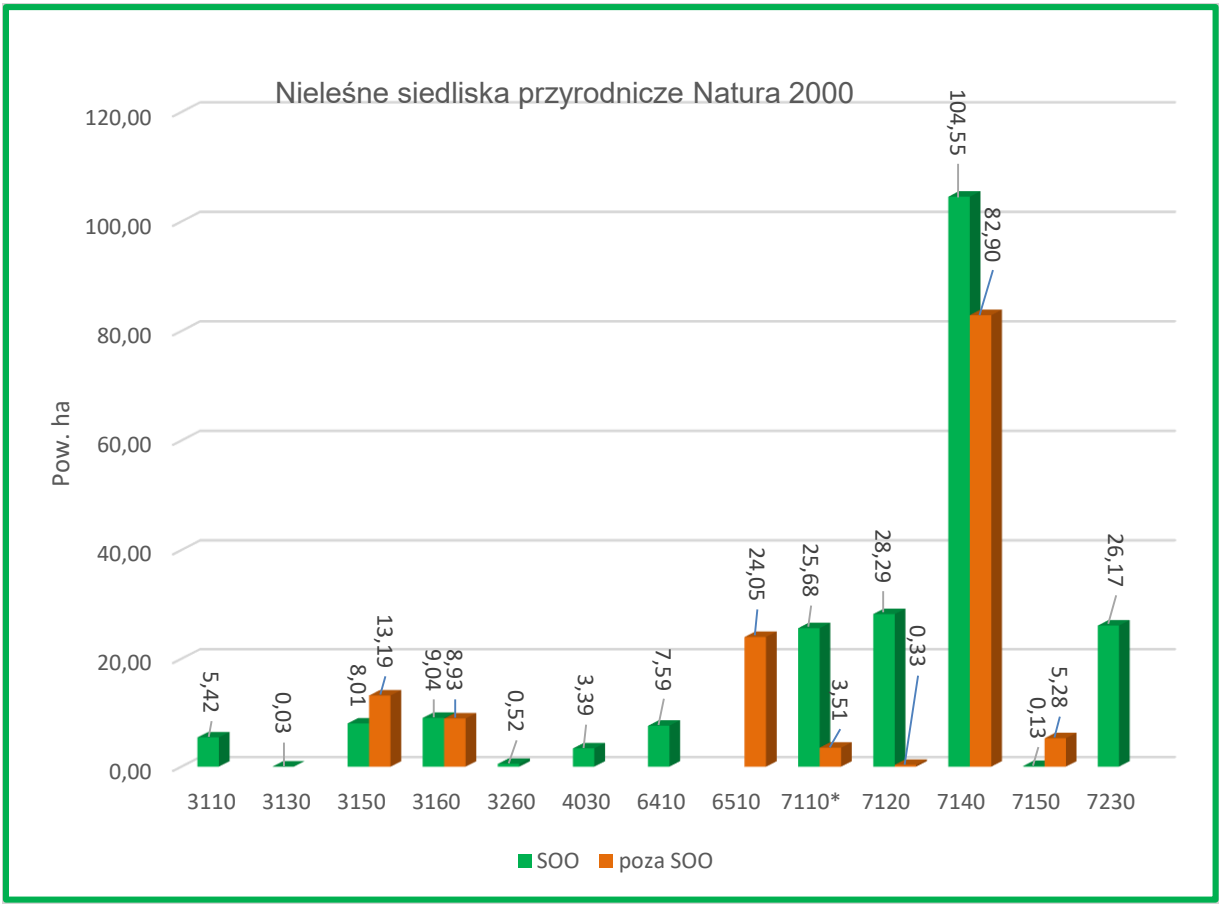
Korekty konturów, lokalizacji oraz poprawności określenia typów siedlisk, głównie na gruntach leśnych, dokonano również podczas planowania urządzeniowego.

Lokalizacja siedlisk przyrodniczych została odnotowana w opisach taksacyjnych oraz przedstawiona na „Mapie siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000".

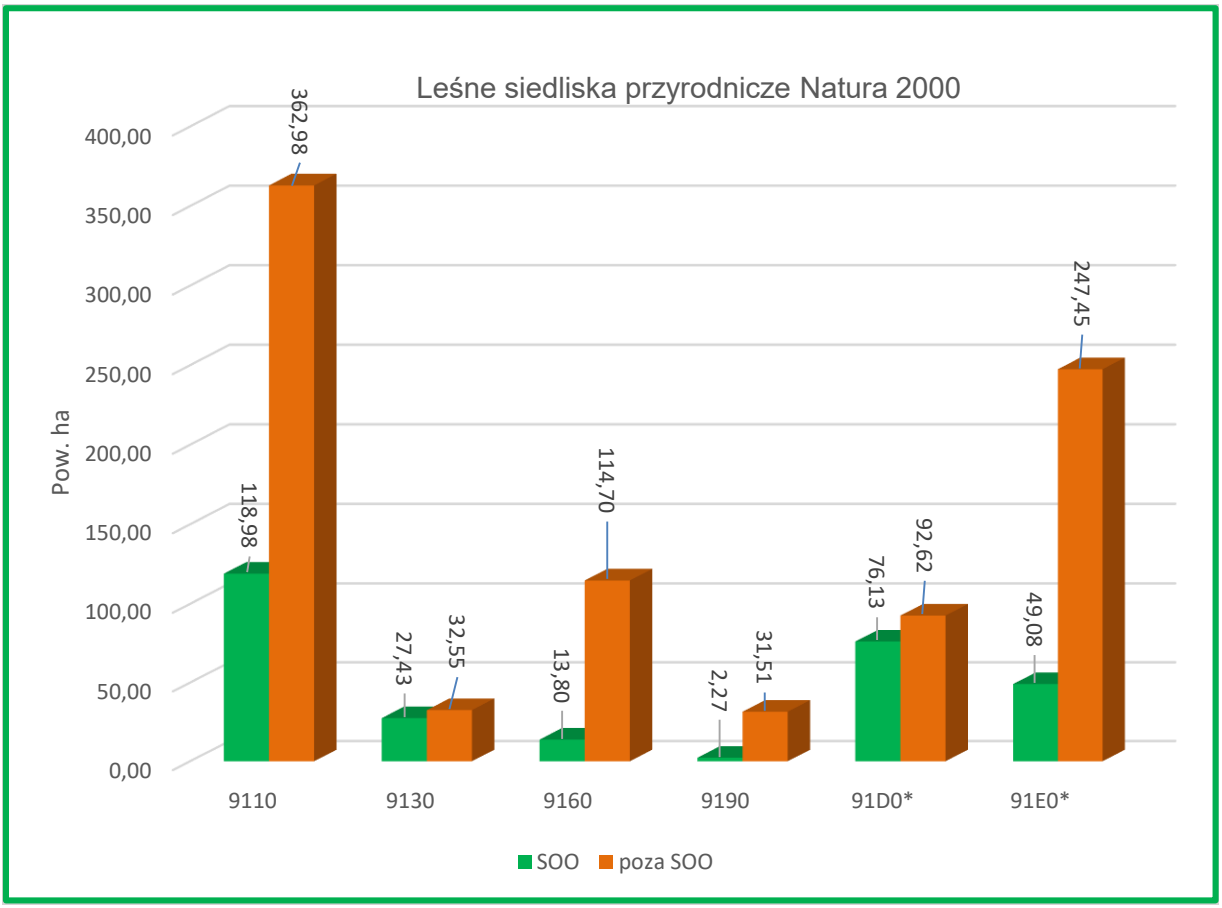
Tab. 28. Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Siedliska przyrodnicze Nadleśnictwa		Wyłączenia z siedliskiem w granicach SOO		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami SOO		Łącznie	
	Kod	Nazwa	Liczba wydz.	Pow. ha siedlisk	Liczba wydz.	Pow. ha siedlisk	Liczba wydz.	Pow. ha siedlisk
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
1.	3110	Jeziora lobeliowe	1	5,42	-	-	1	5,42
2.	3130	Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea, Isoeto-Nanojuncetea*	1	0,03	-	-	1	0,03
3.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	2	8,01	12	13,19	14	21,20
4.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	11	9,04	9	8,93	20	17,97
5.	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	3	0,52	-	-	3	0,52
6.	4030	Suche wrzosowiska	5	3,39	-	-	5	3,39
7.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1	7,59	-	-	1	7,59
8.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	-	-	11	24,05	11	24,05
9.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	23	25,68	2	3,51	25	29,19
10.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	20	28,29	1	0,33	21	28,62
11.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	73	104,55	60	82,90	133	187,45
12.	7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion	1	0,13	3	5,28	4	5,41
13.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	5	26,17	-	-	5	26,17
RAZEM			**146**	**218,82**	**98**	**138,19**	**244**	**357,01**
14.	9110	Kwaśne buczyny	22	118,98	93	362,98	115	481,96
15.	9130	Żyzne buczyny	13	27,43	11	32,55	24	59,98
16.	9160	Grądy subatlantyckie	12	13,80	46	114,70	58	128,50
17.	9190	Kwaśne dąbrowy	2	2,27	9	31,51	11	33,78
18.	91D0*	Bory i lasy bagienne	61	76,13	42	92,62	103	168,75
19.	91E0*	Łęgi olszowe i jesionowe	44	49,08	116	247,45	160	296,53
RAZEM			**154**	**287,69**	**317**	**881,81**	**471**	**1169,50**
OGÓŁEM			**301**	**506,51**	**414**	**1020,00**	**715**	**1526,51**

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Wykres 2. Zestawienie nieleśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w Nadleśnictwie

Wykres 3. Zestawienie leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w Nadleśnictwie

Siedliska przyrodnicze Natura 2000 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Manowo zajmują 1526,51 ha, czyli 8,5% powierzchni ogólnej. Większość siedlisk (1020,00 ha – 67,4%) znajduje się poza granicami obszarów siedliskowych. Wyróżniono 13 typów nieleśnych siedlisk (5 torfowiskowych, 2 łąkowe, 5 wodnych i 1 wrzosowisko) oraz 6 typów leśnych siedlisk. Największą powierzchnię zajmują kwaśne buczyny (9110) – 31,8% wszystkich siedlisk Natura 2000.

Fot. 8. Siedlisko 9160 – grąd subatlantycki (fot. Nadleśnictwo)

4.5. Drzewostany

Drzewostany są najważniejszym elementem ekosystemu leśnego, dlatego też w programie poświęcono im stosunkowo dużo uwagi. Tradycyjne charakterystyki i opisy poszczególnych elementów taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa znajdują się w opisaniu ogólnym.

W niniejszym opracowaniu podjęto próbę ich oceny i interpretacji pod kątem:

- bogactwa gatunkowego,
- struktury pionowej,
- pochodzenia,

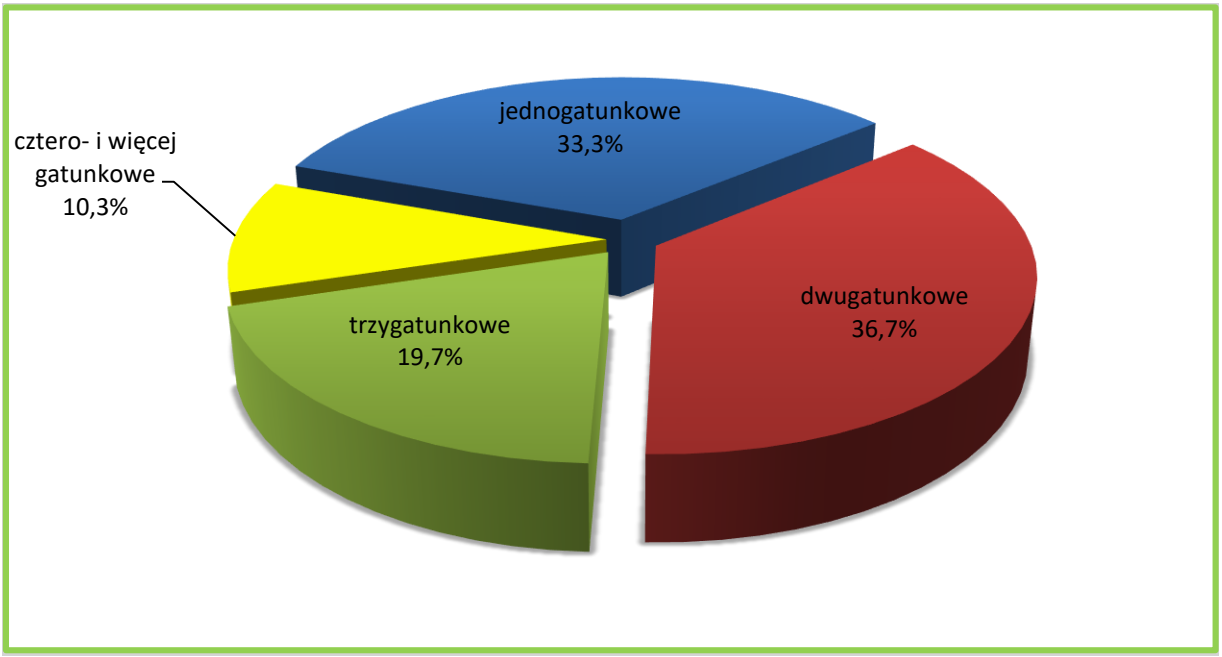
- zgodności składu gatunkowego z warunkami siedliskowymi,
- form aktualnego stanu siedliska,
- form degeneracji ekosystemu leśnego.

4.5.1. Bogactwo gatunkowe

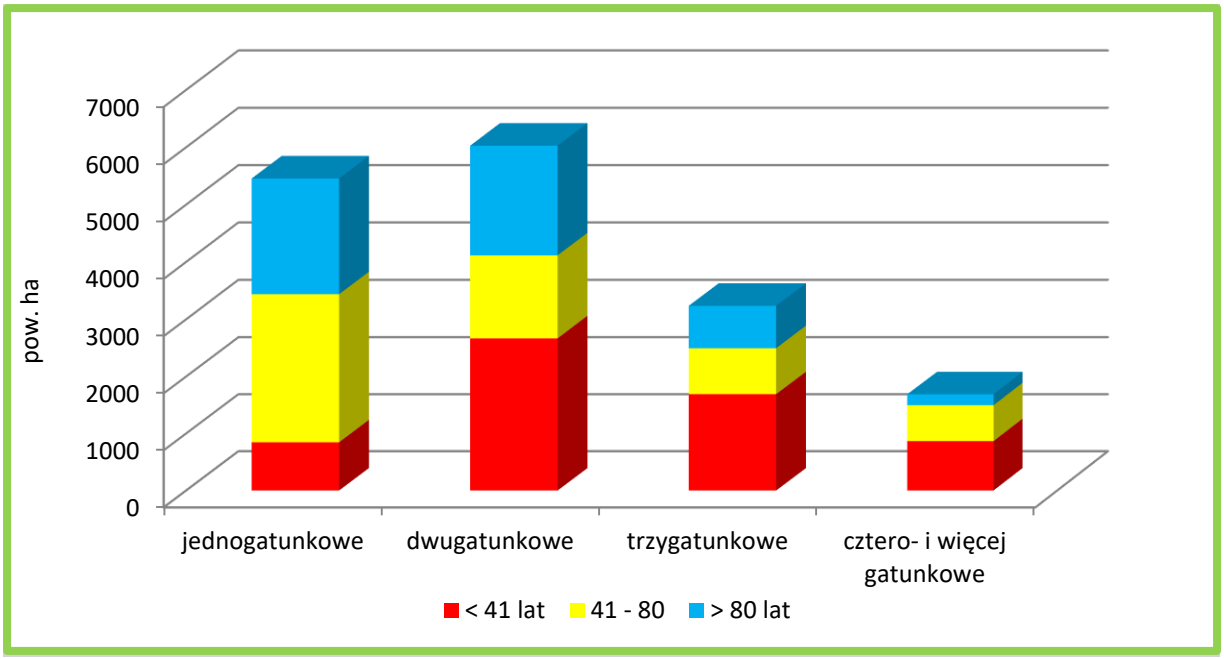
W analizie uwzględniono tylko gatunki występujące w górnej warstwie drzew, określone w opisach taksacyjnych jako skład I piętra.

Tab. 29. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie

Bogactwo gatunkowe, drzewostany	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
jednogatunkowe	845,49	2591,33	2018,18	5455,00	33,3
dwugatunkowe	2667,40	1447,39	1913,03	6027,82	36,7
trzygatunkowe	1690,17	805,17	738,86	3234,20	19,7
cztero- i więcej gatunkowe	866,31	630,40	191,31	1688,02	10,3
OGÓŁEM	**6069,37**	**5474,29**	**4861,38**	**16405,04**	**100,0**

Wykres 4. Charakterystyka bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie

Wykres 5. Charakterystyka bogactwa gatunkowego wg grup wiekowych w Nadleśnictwie

Drzewostany Nadleśnictwa są średnio zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany dwugatunkowe – 36,7%. Następne pod względem zajmowanych powierzchni są drzewostany jednogatunkowe (33,3%). Kolejne to drzewostany trzygatunkowe 19,7% oraz cztero- i więcej gatunkowe 10,3% powierzchni gruntów zalesionych.

W porównaniu z poprzednim planem urządzenia lasu zmalał udział drzewostanów jednogatunkowych o 4,5%, wzrósł udział drzewostanów dwugatunkowych – o 3,6%, trzygatunkowych – o 0,6%, oraz cztero- i więcej gatunkowych – o 0,3%.

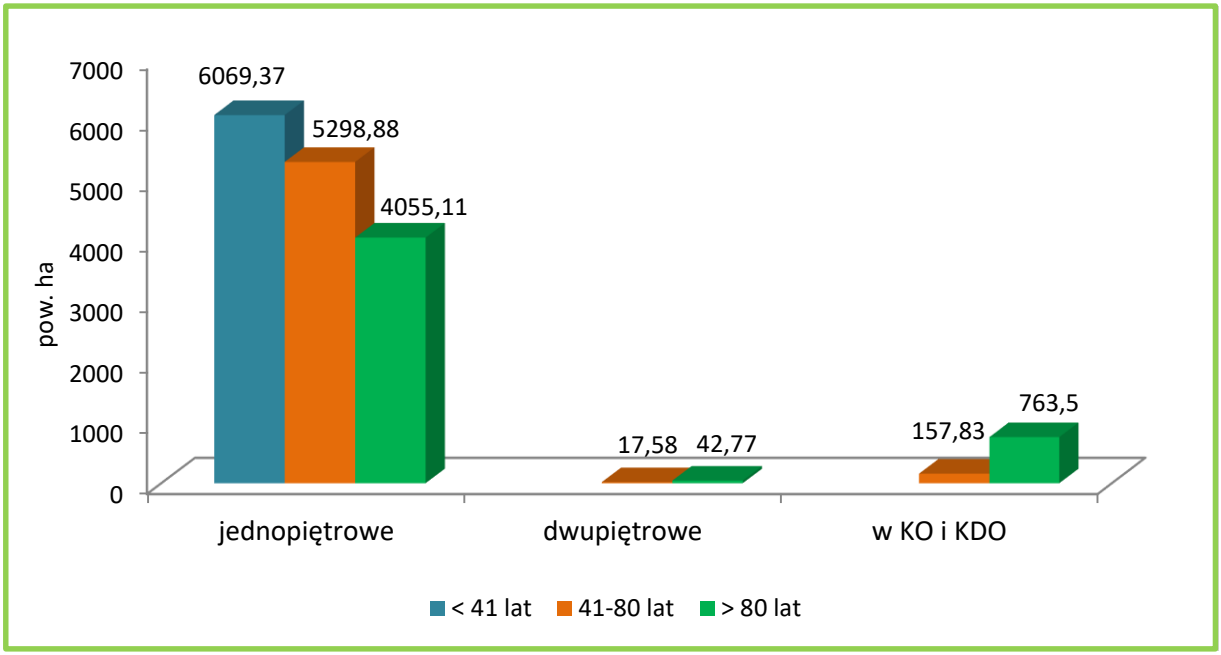
4.5.2. Struktura pionowa

W Nadleśnictwie zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 94,01% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe występują nielicznie (0,37%) a drzewostany trzypiętrowe i o budowie przerębowej nie występują wcale. Resztę, to jest 5,62% stanowią drzewostany w KO i KDO.

Tab. 30. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i struktury pionowej w Nadleśnictwie

Struktura drzewostanów, drzewostany	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
jednopiętrowe	6069,37	5298,88	4055,11	15423,36	94,01
dwupiętrowe		17,58	42,77	60,35	0,37

Struktura drzewostanów, drzewostany	Wiek			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
w KO i KDO		157,83	763,50	921,33	5,62
OGÓŁEM	**6069,37**	**5474,29**	**4861,38**	**16405,04**	**100,0**

Wykres 6. Struktura pionowa w Nadleśnictwie

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano:

- drzewostany z nalotami – 216,02 ha;
- drzewostany z podrostami i podrostami o charakterze dolnego piętra – 2395,31 ha;
- drzewostany z podsadzeniami produkcyjnymi – 220,74 ha.

W przyszłości część tych drzewostanów zostanie zapewne opisana jako drzewostany dwupiętrowe. W porównaniu z poprzednim planem u.l. struktura pionowa drzewostanów pozostała na tym samym poziomie.

4.5.3. Pochodzenie

Dla większości drzewostanów Nadleśnictwa, z uwagi na brak informacji, trudno jednoznacznie określić pochodzenie. Można jedynie przypuszczać, że drzewostany iglaste pochodzą głównie z odnowień sztucznych, a liściaste oprócz sadzenia bądź siewu odnawiano również sposobem naturalnym przez samosiew lub odrośla. Jednakże wszystkie te drzewostany przy ocenie pochodzenia zaliczono do grupy „z odnowienia sztucznego + brak informacji". Grupę drzewostanów pochodzących z odnowienia naturalnego stanowią więc drzewostany

młodsze, powstałe najczęściej w wyniku zastosowania rębni częściowej oraz samosiewy brzozowe, olszowe, bukowe, dębowe, sosnowe, co do których nie było wątpliwości o ich naturalnym pochodzeniu.

Tab. 31. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg ich pochodzenia i grup wiekowych w Nadleśnictwie

Pochodzenie drzewostanów	Wiek			Ogółem	Ogółem
	< 41 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
z samosiewu	436,83	543,29	535,43	1515,55	9,2
z odnowienia sztucznego + brak informacji	5632,54	4931,00	4325,95	14889,49	90,8
OGÓŁEM	**6069,37**	**5474,29**	**4861,38**	**16405,04**	**100,0**
w tym z panującym gatunkiem obcym	9,45	2,96	2,52	14,93	0,1

W lasach Nadleśnictwa, oprócz drzewostanów występujących od wielu pokoleń na gruntach leśnych, są także takie, które powstały w wyniku zalesienia gruntów będących okresowo w użytkowaniu rolniczym. W całym Nadleśnictwie zinwentaryzowano 2153,25 ha zalesień porolnych, co stanowi 13,1% powierzchni gruntów leśnych zalesionych.

Porolność zalesień wyszczególniona jest w opisach taksacyjnych drzewostanów oraz uwidoczniona na mapie przeglądowej ochrony lasu.

4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi

Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów (o kierunku gospodarczym lub ochronnym) jest jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk leśnych. Pozwala ona na formułowanie wielu wniosków w zakresie hodowli lasu. Jest to także interesujący wskaźnik bogactwa przyrodniczego, a głównie stopnia naturalności ekosystemów leśnych.

Stopnie zgodności przyjęto wg „*Instrukcji urządzania lasu*" z *2012 r.* (§40, pkt. 1-5).

W grupie drzewostanów o składzie niezgodnym wyróżniono dodatkowo:

- niezgodność obojętną - *gdy zamiast zalecanego gatunku liściastego występuje inny gatunek liściasty,*
- niezgodność negatywną - *gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez sosnę lub świerka.*

Otrzymane wyniki przedstawiono w tabeli i na diagramach.

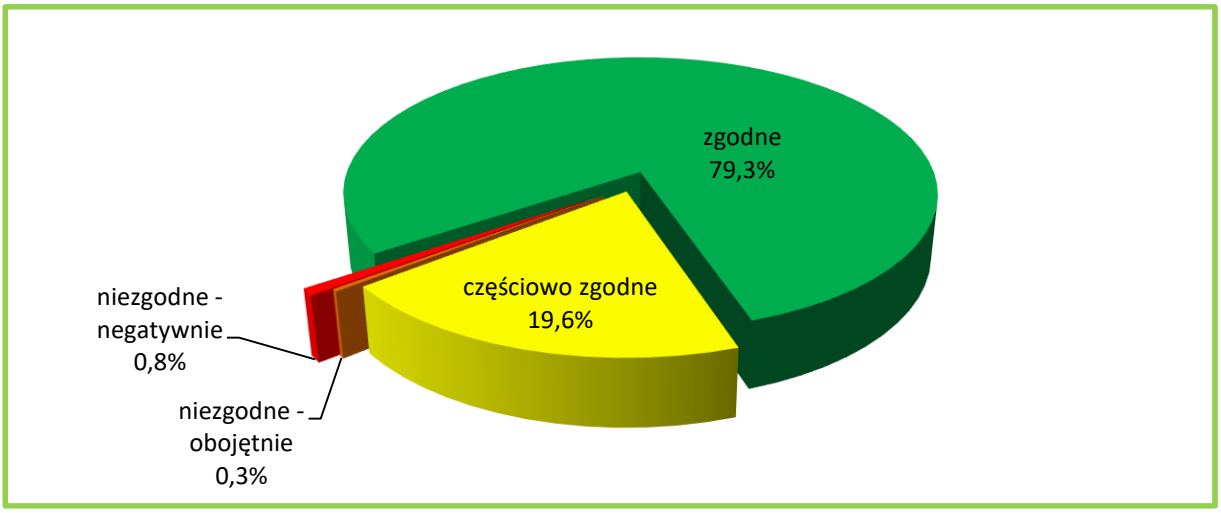
Tab. 32. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg zgodności składu gatunkowego z typami drzewostanu w Nadleśnictwie

TSL	TD	Drzewostany o składzie								Razem
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym -obojętnie		niezgodnym -negatywnie		
		[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*
Bśw	So	2864,15	100,0							2864,15
Bw	So	5,48	100,0							5,48
Bb	So	27,11	100,0							27,11
BMśw	So BkSo DbSo SoBk* SoBrzDb	6445,89	79,1	1670,48	20,5	2,07	0,0	29,42	0,4	8147,86
BMw	SoŚwBrz DbSo So SoDb BkSo**	357,64	54,7	289,91	44,3	2,77	0,4	4,18	0,6	654,50
BMb	Brz BrzSo So SoBrz ŚwBrzSo	145,27	65,1	77,83	34,9					223,10
LMśw	Bk BkDb BkGbDb Db DbBkSo DbSoBk GbDb JwDbBk MdBk SoGbDb SoJw	2482,74	74,3	804,04	24,0	30,00	0,9	27,50	0,8	3344,28
LMw	SoDb BkGbDb Bk BkDb GbDb BrzOl	103,38	24,4	269,64	63,7	4,35	1,0	46,26	10,9	423,63
LMb	Ol	41,65	73,2	15,25	26,8					56,90
Lśw	Bk GbBk GbDb DbBk BkDb	215,21	75,0	59,04	20,6			12,76	4,4	287,01

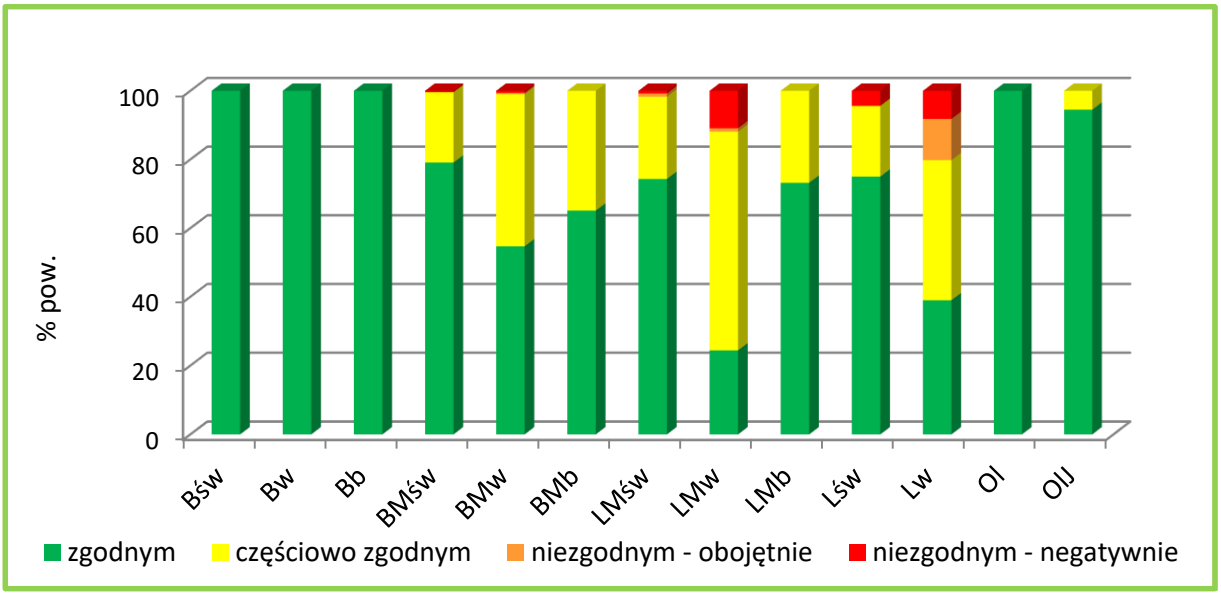
TSL	TD	Drzewostany o składzie								Razem
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym -obojętnie		niezgodnym -negatywnie		
		[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*
	BkGbDb									
Lw	DbBk GbDb Db	17,86	39,0	18,66	40,8	5,49	12,0	3,76	8,2	45,77
Ol	Ol	56,43	100,0							56,43
OlJ	Ol OlJs JwOl**	254,14	94,5	14,68	5,5					268,82
RAZEM		**13016,95**	**79,3**	**3219,53**	**19,6**	**44,68**	**0,3**	**123,88**	**0,8**	**16405,04**

*Protokół kontroli bieżącej robót urządzeniowych (ZU.6004.6.8.2024.KO) z dnia 26.08.2024 r.

**Wytyczne zgodnie z opertatem siedliskowym wg stanu na 1.01.2021 r.

Wykres 7. Charakterystyka zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów w Nadleśnictwie

Wykres 8. Udział stopni zgodności składu gatunkowego drzewostanów w typach siedliskowych lasu w Nadleśnictwie

Generalnie można stwierdzić, że:

- drzewostany Nadleśnictwa są dość dobrze dostosowane do warunków siedliskowych;
- łączna powierzchnia drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z typem drzewostanu wynosi 168,56 ha, czyli 1,0% powierzchni gruntów zalesionych, w tym 123,88 ha wykazuje niezgodność negatywną;
- zakładane w ubiegłym okresie uprawy na powierzchniach otwartych są w 96,7% zgodne i w 3,3% częściowo zgodne ze składem pożądanym.

Gatunkami panującymi w drzewostanach niezgodnych z siedliskiem są:

- → Brz – 29,60 ha (17,6%);
- → Św – 119,29 ha (70,8%);
- → So – 4,59 ha (2,7%);
- → Ol – 15,08 ha (8,9 %).

Do przebudowy pilnej zakwalifikowano 14 drzewostanów o łącznej powierzchni 33,59 ha.

Dostosowywanie składu gatunkowego do warunków siedliskowych powinno się ponadto odbywać poprzez:

- szeroko rozumianą przebudowę drzewostanów niezgodnych z siedliskiem;
- odnawianie i zalesianie gatunkami zgodnymi z typem drzewostanu;
- preferowanie w poprawkach i uzupełnieniach gatunków będących w niedoborze w stosunku do typu drzewostanu;
- wykonywanie czyszczeń i trzebieży ukierunkowanych na eliminację gatunków niezgodnych z siedliskiem i poprawienie warunków wzrostu gatunkom zgodnym.

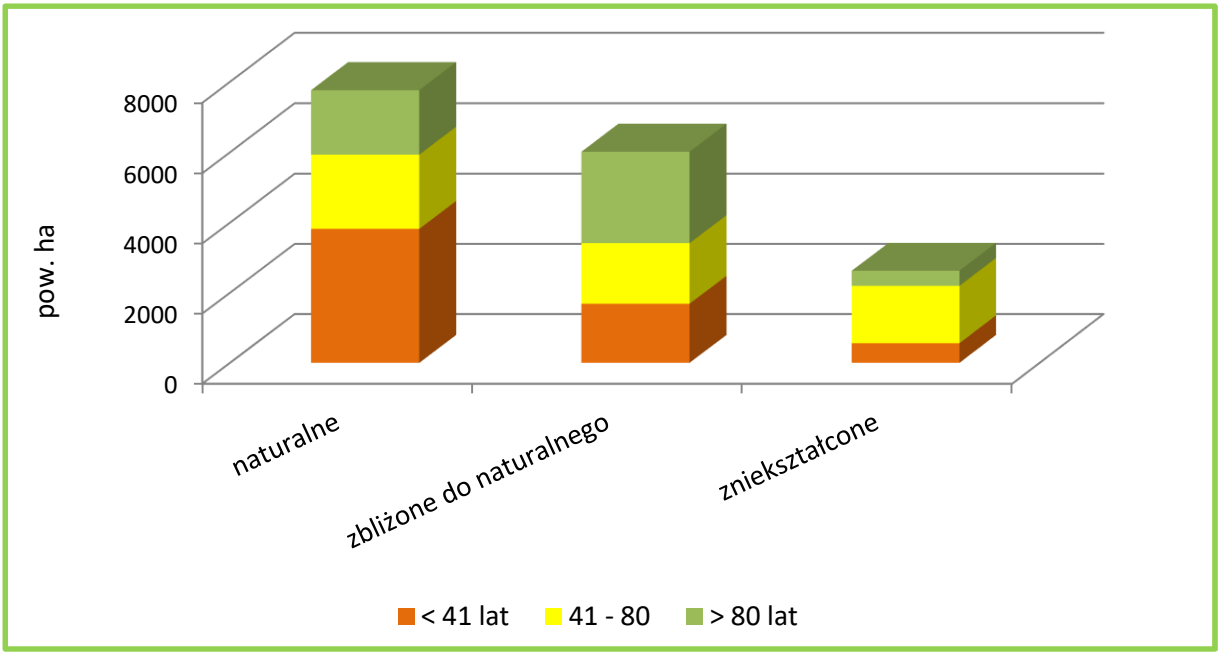
4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska

Opisu aktualnego stanu siedlisk dokonano na podstawie zapisów w operacie siedliskowym.

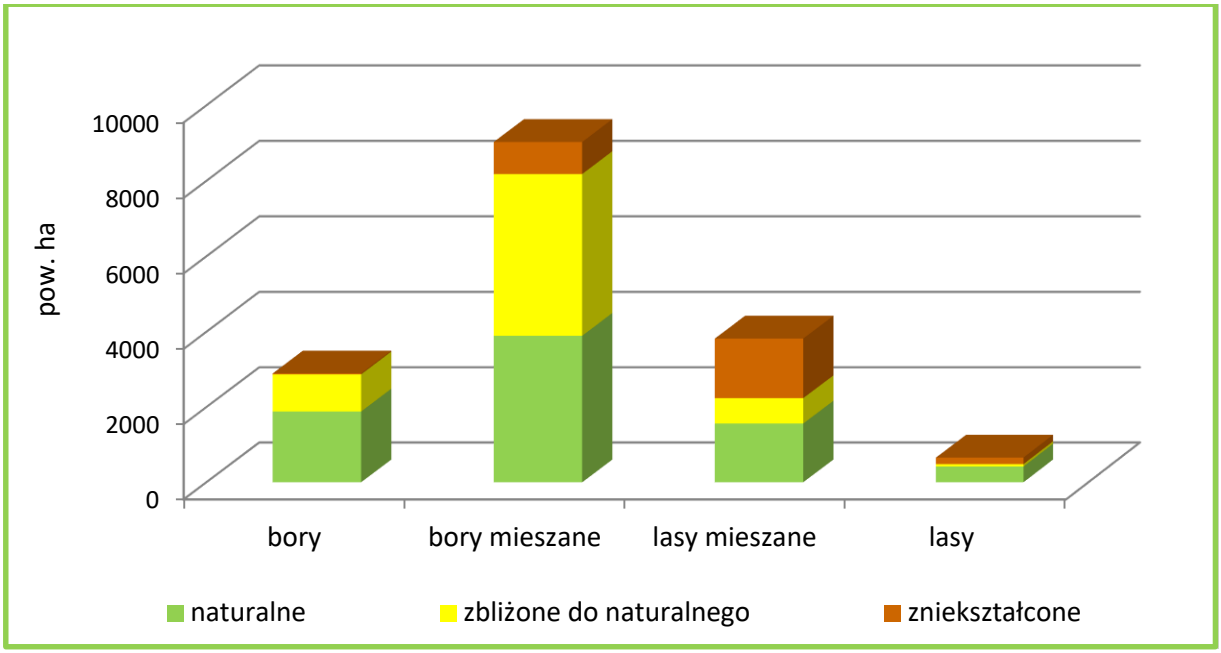
Tab. 33. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup typów siedliskowych lasu, stanu siedliska i grup wiekowych w Nadleśnictwie

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	W i e k			Ogółem	Ogółem
		< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		Pow. [ha]				[%]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
bory	naturalne	894,09	622,96	366,15	1883,20	65,0
	zbliżone do naturalnego	190,82	589,71	209,05	989,58	34,2
	zniekształcone	10,06	8,00	5,90	23,96	0,8

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Wiek			Ogółem	Ogółem
		< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		Pow. [ha]				[%]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
bory mieszane	naturalne	2193,40	933,88	768,38	3895,66	43,1
	zbliżone do naturalnego	1163,25	929,13	2191,98	4284,36	47,5
	zniekształcone	191,02	467,39	187,03	845,44	9,4
lasy mieszane	naturalne	633,87	341,58	588,45	1563,90	40,9
	zbliżone do naturalnego	316,26	174,22	185,80	676,28	17,7
	zniekształcone	274,14	1080,43	230,06	1584,63	41,4
lasy	naturalne	101,28	209,64	109,06	419,98	63,8
	zbliżone do naturalnego	16,78	35,65	11,25	63,68	9,7
	zniekształcone	84,40	81,70	8,27	174,37	26,5
Ogółem N-ctwo	naturalne	3822,64	2108,06	1832,04	7762,74	47,3
	zbliżone do naturalnego	1687,11	1728,71	2598,08	6013,90	36,7
	zniekształcone	559,62	1637,52	431,26	2628,40	16,0

Wykres 9. Zestawienie stanu siedliska wg grup wiekowych w Nadleśnictwie

Wykres 10. Charakterystyka siedlisk w Nadleśnictwie wg ich stanu

Zauważyć można, że:

- 84,0% siedlisk jest w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego (13776,64 ha);
- siedliska zniekształcone zajmują w Nadleśnictwie 16,0% (2628,40 ha);
- najwięcej siedlisk zniekształconych jest w grupie lasów mieszanych – 1584,63 ha.

Zdecydowaną większość siedlisk zniekształconych zajmują siedliska na glebach porolnych (82,9% - 2179,88 ha). W pozostałych przypadkach przyczyną zniekształcenia były drzewostany niedostosowane do warunków siedliskowych i niekorzystne procesy glebotwórcze.

Regeneracja siedlisk Nadleśnictwa powinna dokonywać się głównie poprzez właściwe wykonywanie prac hodowlanych, prowadzące do polepszenia stopnia zgodności składów gatunkowych drzewostanów z warunkami siedliskowymi.

4.5.6. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

a) Borowacenie (pinetyzacja)

W zależności od udziału So lub Św (Jd i Md traktowane są jako gatunki właściwe dla siedlisk żyznych) w górnej warstwie drzew wyróżnia się borowacenia:

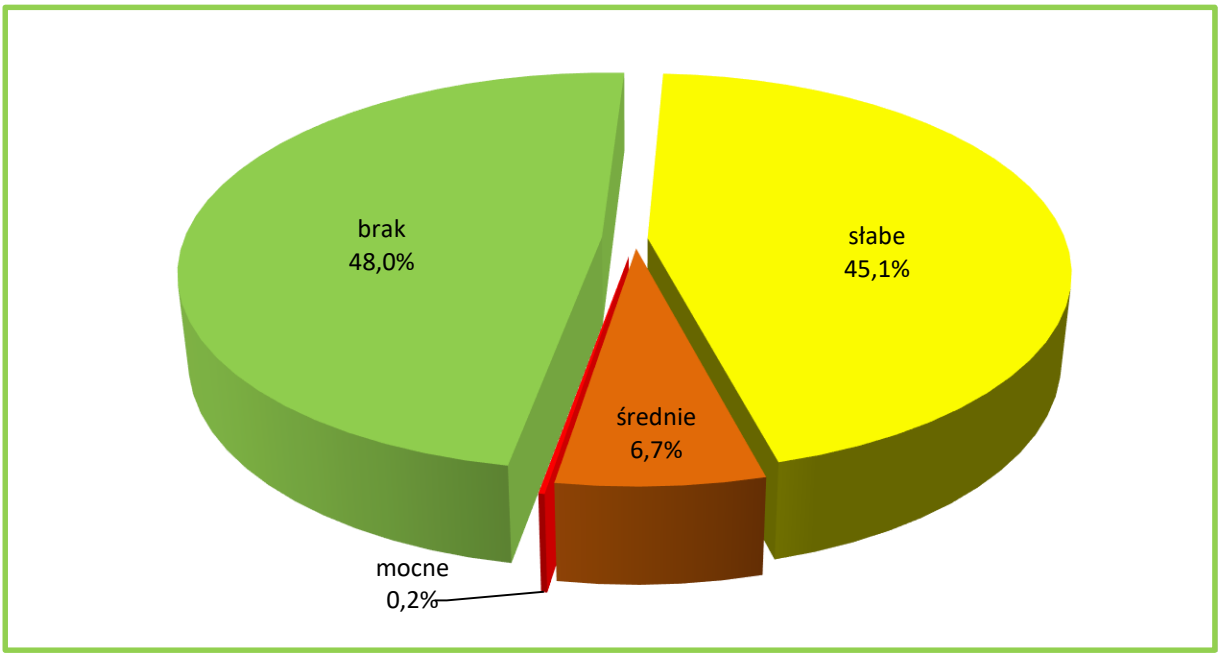
– słabe - *jeżeli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu na siedliskach borów mieszanych wynosi ponad 80% powierzchni, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych i do 30% na siedliskach lasowych,*

– średnie - *jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym przekracza 80% na siedliskach lasów mieszanych i wynosi 30-60% na siedliskach lasowych,*

– mocne - *jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym na siedliskach lasowych wynosi ponad 60%.*

Tab. 34. Zestawienie powierzchni stopnia borowacenia w Nadleśnictwie

Stopień borowacenia	Wiek			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. [ha]				[%]
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
brak	4276,77	2205,80	1388,28	7870,85	48,0
słabe	1650,37	2540,62	3216,30	7407,29	45,1
średnie	138,75	704,29	252,40	1095,44	6,7
mocne	3,48	23,58	4,40	31,46	0,2
RAZEM	6069,37	5474,29	4861,38	16405,04	100,0

Wykres 11. Udział stopni borowacenia Nadleśnictwa

Ogólnie można stwierdzić, że:

– borowacenie występuje na powierzchni 8537,81 ha, czyli w 52,0% drzewostanów, przy czym zdecydowanie przeważa borowacenie słabe – 7407,29 ha (45,1%); wskazuje to na niedostateczną ilość liściastych gatunków domieszkowych w składach drzewostanów;

– borowacenie średnie występuje na powierzchni 1095,44 ha (6,7%),

– borowacenie mocne, spotykane na siedliskach lasowych, obejmuje powierzchnię 31,46 ha, co stanowi 0,2% powierzchni gruntów zalesionych.

Stopień borowacenia jest ściśle związany z udziałem w drzewostanach sosny i świerka, w związku z tym powierzchnia drzewostanów objętych borowaceniem powinna maleć wraz z postępem dostosowywania do siedlisk składów gatunkowych drzewostanów, głównie w wyniku prac odnowieniowych i zalesieniowych.

b) Monotypizacja (ujednolicenie składu gatunkowego i wiekowego)

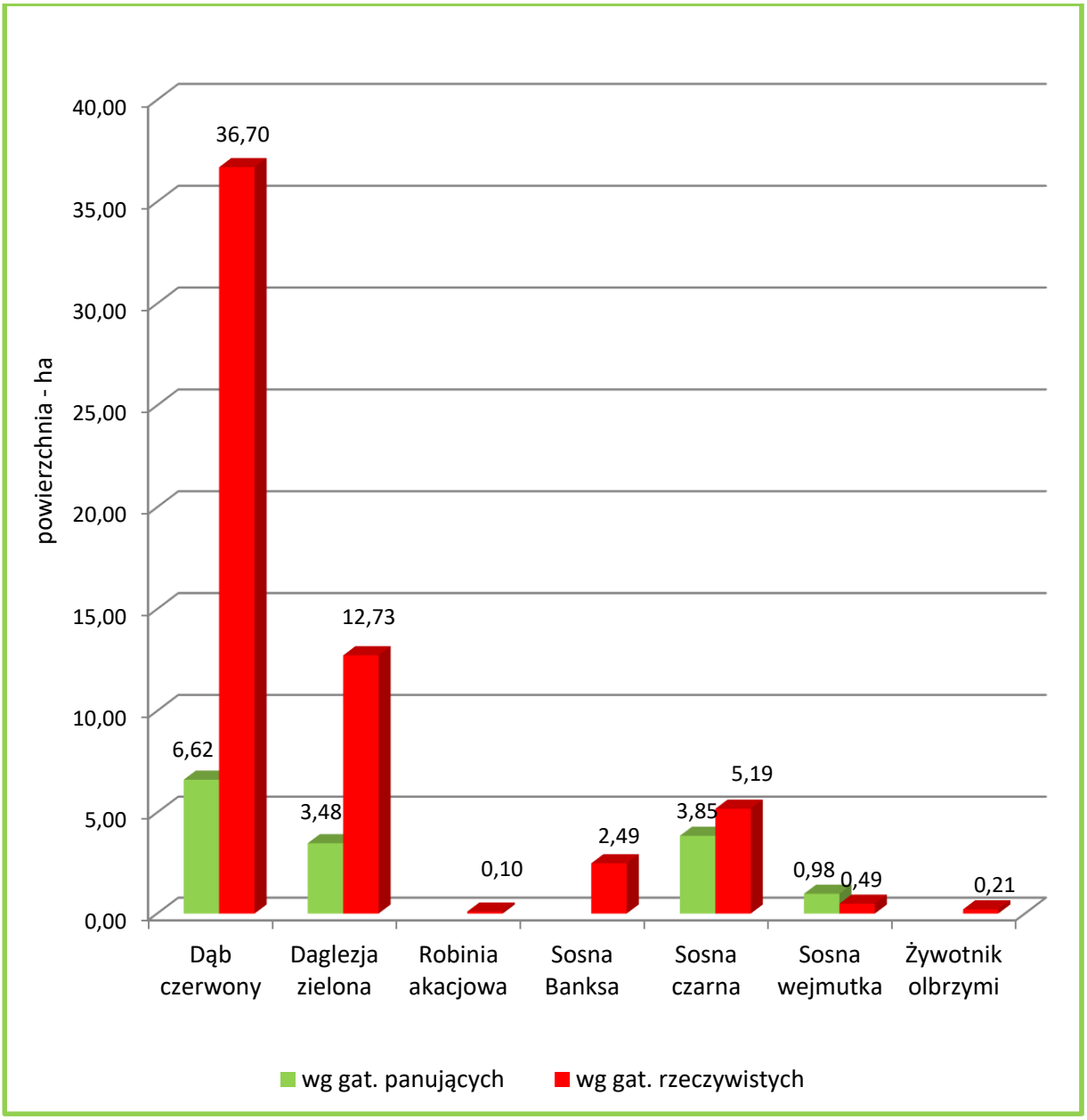
Jedną z form degeneracji ekosystemów leśnych jest monotypizacja. Wyróżnia się ją wówczas, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50-80% powierzchni kompleksu leśnego (*monotypizacja częściowa*) lub ponad 80% (*monotypizacja pełna).* Biorąc pod uwagę te kryteria, należy stwierdzić, że w warunkach Nadleśnictwa monotypizacja nie występuje.

c) Neofityzacja

Neofityzacja jest formą degeneracji fitocenozy leśnej polegającą na występowaniu gatunków obcego pochodzenia (tzw. neofitów) w zbiorowiskach leśnych, wskutek ich samoistnego wnikania (synantropizacji) lub celowego wprowadzania ze względów gospodarczych.

Tab. 35. Powierzchnia drzewostanów z gatunkami obcego pochodzenia w Nadleśnictwie

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Wg gatunków panujących		Wg rzeczywistego udziału gatunków drzew	
		Liczba wydz.	Pow. ha	Liczba wydz.	Pow. ha
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1.	Daglezja zielona	1	3,48	22	12,73
2.	Dąb czerwony	4	6,62	100	36,70
3.	Robinia akacjowa	-	-	1	0,10
4.	Sosna Banksa	-	-	4	2,49
5.	Sosna czarna	2	3,85	4	5,19
6.	Sosna wejmutka	1	0,98	1	0,49
7.	Żywotnik olbrzymi	-	-	1	0,21
RAZEM NADLEŚNICTWO		**8**	**14,93**	**133**	**57,91**

Wykres 12. Występowanie gatunków obcego pochodzenia w drzewostanach Nadleśnictwa

Tab. 36. Zestawienie liczby wyłączeń wg form występowania gatunków obcego pochodzenia w Nadleśnictwie

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania				
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj, mjsc), w II p	w warstwie nalotu, podrostu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień
		Liczba wydzieleń				
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1.	Czeremcha późna	-	-	-	659	-
2.	Daglezja zielona	21	64	16	1	10

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania				
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj, mjsc), w II p	w warstwie nalotu, podrostu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień
		Liczba wydzieleń				
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
3.	Dąb czerwony	98	133	-	13	7
4.	Grusza pospolita	-	1	-	1	1
5.	Kasztanowiec biały	-	4	-	-	7
6.	Orzech czarny	-	-	-	-	1
7.	Robinia akacjowa	1	16	-	8	7
8.	Sosna Banksa	4	4	-	-	-
9.	Sosna czarna	2	-	1	1	1
10.	Sosna wejmutka	-	15	-	4	2
11.	Śnieguliczka biała	-	-	-	4	-
12.	Żywotnik olbrzymi	1	-	-	-	1
RAZEM NADLEŚNICTWO		**127**	**237**	**17**	**691**	**37**

W Nadleśnictwie problem neofityzacji ma niewielkie znaczenie. Wyróżniono 8 drzewostanów (14,93 ha) z panującym gatunkiem obcym: dębem czerwonym (4), sosną czarną (2), daglezją zieloną (1) i sosną wejmutką (1) oraz 133 drzewostany, gdzie gatunki obce: dąb czerwony, daglezja zielona, robinia akacjowa, sosna Banksa, sosna czarna, sosna wejmutka i żywotnik olbrzymi są gatunkami domieszkowymi. W sumie gatunki obce według rzeczywistego udziału zajmują 57,91 ha, co w skali Nadleśnictwa stanowi 0,35% powierzchni gruntów zalesionych.

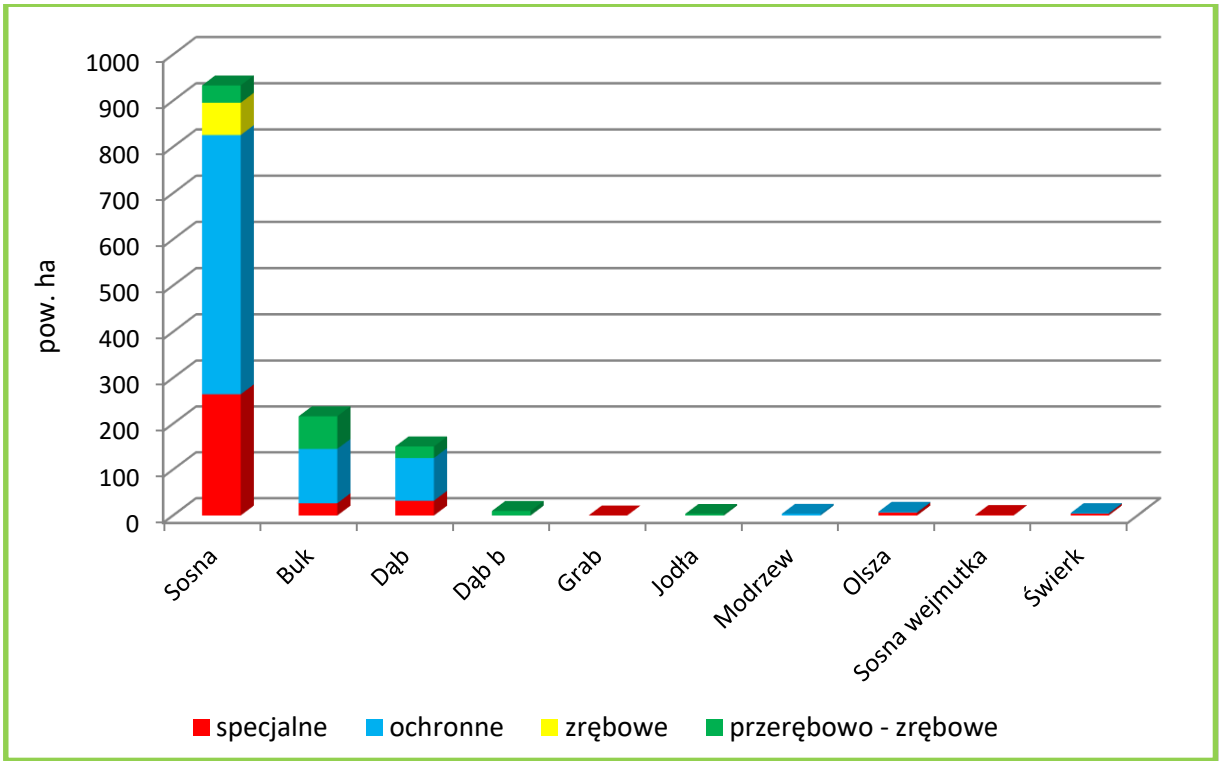
Zinwentaryzowano również 237 wyłączeń, w których gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami, 17 gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwie podsadzeń i podrostu oraz 728 wyłączeń gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwach: podszytu, samosiewu, zakrzewień, przestoi i zadrzewień. Oprócz gatunków wymienionych wcześniej, występuje tu również czeremcha późna, kasztanowiec biały, orzech czarny, śnieguliczka biała i żywotnik zachodni.

4.5.7. Drzewostany ponad 100-letnie

W Nadleśnictwie drzewostany ponad 100-letnie zajmują łącznie 1331,63 ha, co stanowi 8,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Tab. 37. Zestawienie powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich wg gospodarstw i gatunków panujących w Nadleśnictwie

Gospodarstwo	Gatunek panujący	NADLEŚNICTWO	
		Pow. [ha]	[%]
1	*2*	*3*	*4*
Specjalne (S)	So	264,29	25,2
	Bk	26,78	
	Gb	0,13	
	Db	32,12	
	Sow	0,98	
	Ol	6,49	
	Św	4,14	
RAZEM		**334,93**	
Ochronne (O)	So	561,42	58,5
	Bk	118,33	
	Db	93,12	
	Ol	1,63	
	Św	1,24	
	Md	3,74	
RAZEM		**779,48**	
Zrębowe (GZ)	So	69,81	5,2
RAZEM		**69,81**	
Przerębowo-zrębowe (GPZ)	So	37,51	11,1
	Db	25,42	
	Dbb	9,93	
	Bk	71,18	
	Jd	3,37	
RAZEM		**147,41**	
Ogółem	So	933,03	70,1
	Bk	216,29	16,2
	Db	150,66	11,3
	Dbb	9,93	0,7
	Gb	0,13	0,0
	Jd	3,37	0,3
	Md	3,74	0,3
	Ol	8,12	0,6
	Sow	0,98	0,1
	Św	5,38	0,4
OGÓŁEM		**1331,63**	**100,0**

Wykres 13. Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich wg gospodarstw

Głównym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich w Nadleśnictwie jest sosna zwyczajna – 70,1%. Ważnymi, z uwagi na stopień naturalności i wysoki wskaźnik różnorodności biologicznej, są także drzewostany z panującymi bukiem (16,2%) i dębami (12,0%).

Pod względem podziału na gospodarstwa można stwierdzić, że 58,5% powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich znajduje się w gospodarstwie lasów ochronnych, 25,2% w gospodarstwie specjalnym, 11,1% w gospodarstwie przerębowo - zrębowym oraz 5,2% w gospodarstwie zrębowym.

4.5.8. Powierzchnie referencyjne

Na obszarze zarządzanym przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Szczecinku wyznacza się powierzchnie referencyjne. Na powierzchniach referencyjnych nie prowadzi się działań gospodarczych, z wyjątkiem działań podyktowanych nadrzędnymi wymogami bezpieczeństwa publicznego (z pozostawieniem drewna na gruncie). W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się działania mające na celu przywrócenie takich powierzchni do bardziej naturalnych warunków. Celem ustanowienia powierzchni referencyjnych jest ich zachowanie i ochrona w stanie naturalnym lub maksymalnie zbliżonym do naturalnego. Powierzchnie referencyjne są zaliczone do gospodarstwa specjalnego.

Nadleśnictwo wyznacza powierzchnie referencyjne, poddaje konsultacjom społecznym i uznaje na podstawie zarządzenia Nadleśniczego. Powierzchnie referencyjne powinny stanowić min. 3% gruntów w zarządzie Nadleśnictwa (z wyłączeniem powierzchni szkółek i gruntów we współwłasności).

W lasach Nadleśnictwa wytypowano 390 wydzieleń o łącznej powierzchni 756,85 ha mających spełniać rolę powierzchni referencyjnych. Powierzchnie te stanowią łącznie 4,5% powierzchni gruntów Nadleśnictwa.

Lokalizacja powierzchni referencyjnych zamieszczona jest w załączniku nr 12.4.

4.5.9. Drewno martwe

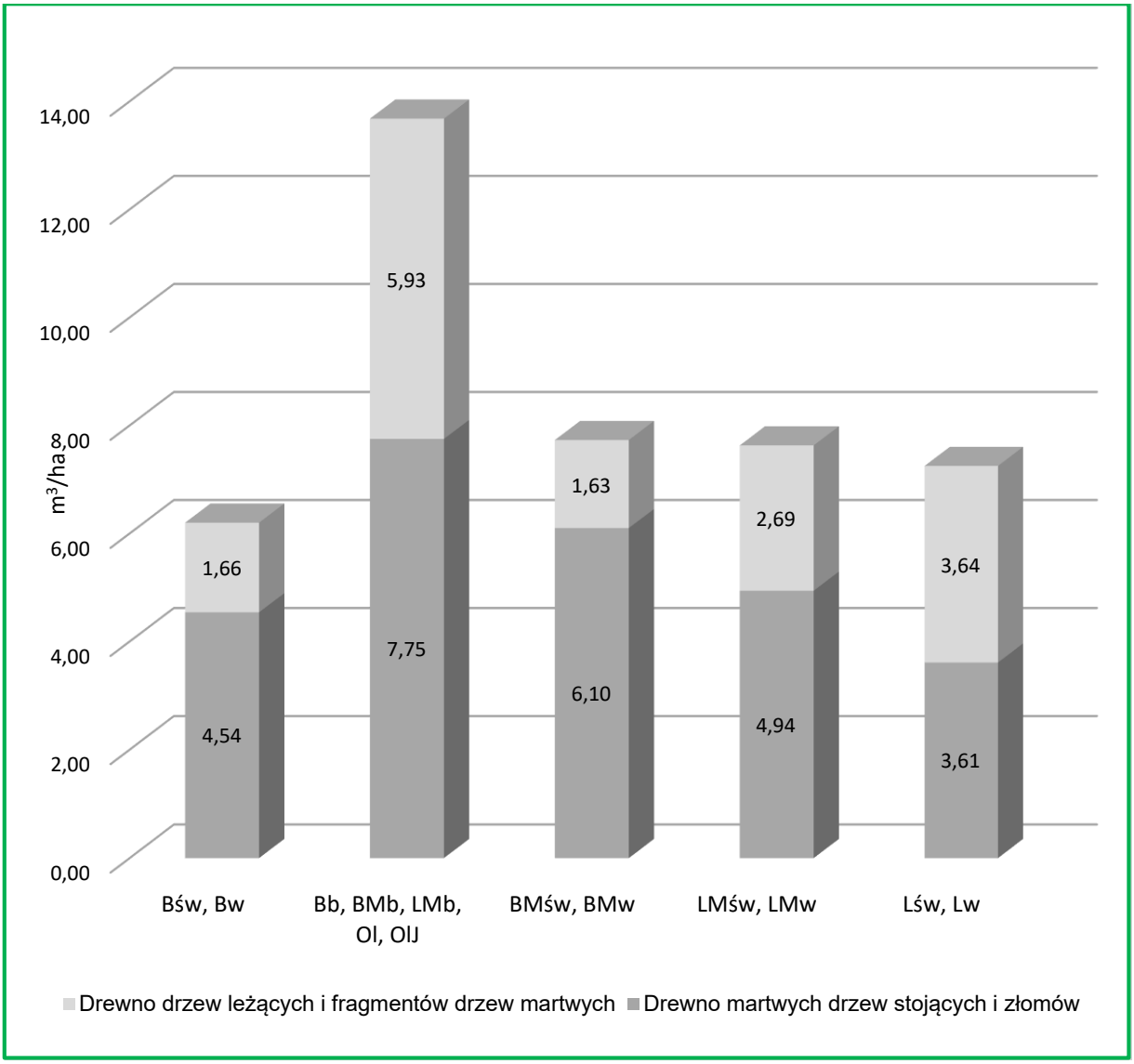
Martwe drewno w lesie jest środowiskiem życia wielu gatunków organizmów, zwłaszcza saprotroficznych grzybów i saproksylicznych owadów oraz gniazdujących w dziuplach ptaków. Zawarte w martwym drewnie substancje odżywcze wracają powoli do obiegu dzięki działalności reducentów i powiązanych z nimi zależnościami pokarmowymi innych organizmów.

W Nadleśnictwie zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, wykonano dodatkowy pomiar drewna martwego na wybranych powierzchniach próbnych, w oparciu o § 62 IUL, tj. na co dziesiątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej.

Miąższość drewna martwego określono z podziałem na drewno: martwych drzew stojących i złomów; drzew ściętych i wywróconych oraz stanowiące fragmenty drzew martwych.

Tab. 39. Zestawienie miąższości drewna martwego w Nadleśnictwie

Grupy typów siedliskowych lasu	Powierzchnia [ha]	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m^3/ha	m^3	m^3/ha	m^3	m^3/ha	m^3
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
Bory świeże i wilgotne	2271,07	4,54	10313,09	1,66	3763,70	6,20	14076,79
Bory i lasy bagienne	615,33	7,75	4766,32	5,93	3650,42	13,68	8416,74
Bory mieszane świeże i wilgotne	6846,13	6,10	41756,87	1,63	11181,83	7,73	52938,70
Lasy mieszane świeże i wilgotne	3041,11	4,94	15027,48	2,69	8193,67	7,63	23221,15
Lasy świeże i wilgotne	237,89	3,61	858,05	3,64	864,83	7,24	1722,88
Ogółem Nadleśnictwo	13011,53	5,59	72721,81	2,12	27654,45	7,71	100376,26

Wykres 14. Zestawienie miąższości drewna martwego w m^3/ha według drzew stojących i martwych i grup TSL w Nadleśnictwie (na podstawie pomiarów na pow. próbnych)

Na podstawie pomiarów drewna martwego wykonanych w ramach inwentaryzacji miąższości w Nadleśnictwie zinwentaryzowano 100376,26 m^3 drewna martwego. W przeliczeniu na ha powierzchni leśnej daje to 7,71 m^3/ha ogółem w Nadleśnictwie, w tym: drzew stojących – 5,59 m^3/ha; drzew leżących – 2,12 m^3/ha. Najwięcej martwego drewna jest w borach mieszanych świeżych i wilgotnych.

Na podstawie Zarządzenia nr 7 Dyrektora RDLP w Szczecinku z dnia 31.01.2014 r. (znak sprawy: ZO-732-1/14) w sprawie „*Ochrony zasobów rozkładającego się drewna oraz zwiększenia różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych na terenie RDLP w Szczecinku*”, obowiązującego do dnia 01.10.2025 roku wprowadzono obowiązek monitoringu zmian ilości martwego drewna w celu uchwycenia tendencji (kierunku) zmian. W każdym nadleśnictwie wytypowano 10 stałych powierzchni próbnych, co w skali RDLP Szczecinek oznacza 300 powierzchni badawczych, na łącznej powierzchni 345,65 ha. Pomiar

miąższości był przeprowadzany w interwałach 5-cio letnich. Pomiary wykonano w 2014 i 2019 roku. Poniżej zestawiono wyniki z 2019 roku dla Nadleśnictwa.

Tab. 40. Zestawienie miąższości martwego drewna na podstawie stałych powierzchni monitoringowych w Nadleśnictwie (dane z RDLP Szczecinek)

Lp.	Adres leśny PUL 2016-2025/ PUL 2026-2035	Kod ostoi	TSL	Kod N2000	Pow. (ha)	Drewno drzew martwych leżących i złomów		Drewno drzew martwych stojących i złomów		Razem	
						m^3/ha	m^3	m^3/ha	m^3	m^3/ha	m^3
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*
1.	11-12-1-06-146-c-00/ 11-12-1-06-146-c-00	T	Ol	91E0	0,84	7,40	6,22	2,92	2,46	10,33	8,68
2.	11-12-1-06-165-g-00/ 11-12-1-06-165-d-00	T	LMśw	9110	1,03	12,29	12,65	1,89	1,94	14,17	14,60
3.	11-12-1-04-689-s-00/ 11-12-1-04-689-s-00	W	LMśw	9160	1,06	19,74	20,92	5,51	5,84	25,25	26,76
4.	11-12-1-07-112-f-00/ 11-12-1-07-112-f-00	A	LMśw	9110	2,55	1,29	3,28	1,17	2,99	2,46	6,27
5.	11-12-1-07-89-b-00/ 11-12-1-07-89-b-00/	T	Ol	91E0	1,40	6,57	9,20	1,62	2,26	8,19	11,47
6.	11-12-1-08-14-b-00/ 11-12-1-08-14-b-00	B	BMb	91D0	0,90	7,76	6,99	4,94	4,45	12,70	11,43
7.	11-12-1-08-6-d-00/ 11-12-1-08-6-d-00	B	BMb	91D0	1,18	7,47	8,81	2,07	2,45	9,54	11,26
8.	11-12-1-12-197-t-00/ 11-12-1-12-197-t-00	E	LMśw	9190	1,50	5,57	8,35	13,26	19,90	18,83	28,25
9.	11-12-1-12-373-a-00/ 11-12-1-12-373-a-00	B	BMw	7140	0,91	0,35	0,31	0,65	0,59	0,99	0,90
10.	11-12-1-12-375-h-00/ 11-12-1-12-375-g-00	Z	LMśw	brak	2,16	0,36	0,77	0,02	0,05	0,38	0,83
Ogółem Nadleśnictwo					**13,53**	**5,73**	**77,51**	**3,17**	**42,92**	**8,90**	**120,44**

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w „*Informacji o wynikach pomiaru miąższości martwego drewna (MD) wykonanego w roku 2019 na 300 pozycjach ostoi różnorodności biologicznej w nadleśnictwach RDLP w Szczecinku*" (dane z RDLP w Szczecinku) łączne zasoby martwego drewna wynoszą 8,90 m^3/ha, w tym: martwe leżące 5,73 m^3/ha oraz martwe stojące 3,17 m^3/ha.

Wskaźnik martwego drewna (łączne zasoby) jest wykorzystywany m.in. do oceny parametrów stanu siedliska przyrodniczego według metodyki GIOŚ dla leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 (9110, 9130, 9160, 9190, 91E0). Aby ocenić stan ochrony jako właściwy, średnia wartość w płatach siedliska przyrodniczego powinna przekraczać próg stanu

właściwego (ponad 20 m^3 martwego drewna na 1 ha lasu). Wartość dla stanu niewłaściwego ustalono na poziomie 10-20 m^3/ha, natomiast stan zły to wartości poniżej 10 m^3/ha.

Takie wartości są trudne do uzyskania w lasach gospodarczych, lecz prawdopodobnie możliwe w dłuższej perspektywie czasowej w ostojach różnorodności biologicznej. Należy zaznaczyć, że ilość wydzielającego się martwego drewna oraz szybkość jego późniejszej deprecjacji jest uzależniona od cech taksacyjnych drzewostanu oraz siedliska, w tym w szczególności od typu siedliskowego lasu i wariantu uwilgotnienia, wieku drzewostanu oraz sposobu prowadzenia drzewostanu, czyli przeprowadzonych dotychczas zabiegów gospodarczych, ich rodzaju i nasilenia.

5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003, Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi. Formami ochrony zabytków są m.in.: wpis do rejestru zabytków oraz ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Wpisu do rejestru dokonuje wojewódzki konserwator zabytków. Decyzje o wpisie do rejestru zabytków przechowywane są we właściwych terenowo wojewódzkich urzędach ochrony zabytków.

Formą ochrony jest także prowadzenie ewidencji zabytków, która jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Ewidencja to uporządkowany zbiór wykonanych według jednolitych wzorów opracowań, zawierających podstawowe informacje o obiektach zabytkowych. Ewidencja zawiera: dane administracyjne i adresowe, rys historyczny, opis obiektu, fotografie i plany. Ewidencja obejmuje pojedyncze obiekty architektoniczne, zespoły budowlane (np. folwarki), zespoły urbanistyczne i ruralistyczne, stanowiska archeologiczne oraz zabytkowe parki i cmentarze.

Krajową i wojewódzką ewidencję zabytków archeologicznych tworzy zasób dokumentacji programu Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Jest to program badawczo-ewidencyjny, wdrożony do realizacji w 1978 r. Jego celem jest rozpoznanie, metodą badań powierzchniowych i poprzez kwerendę źródłową, stanowisk archeologicznych na terenie całego kraju oraz budowa informacji o stanowiskach archeologicznych rozpoznanych tą metodą. Dokumentacja AZP służy prowadzeniu wszelkich działań konserwatorskich w tym zakresie.

W ustawie z 23 lipca 2003 roku wprowadzono również pojęcie Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ), która jest w zasadzie powieleniem ewidencji wojewódzkiej na szczeblu poszczególnych gmin. Z uwagi na wysokie koszty stworzenia nie wszystkie jednostki samorządu posiadają to opracowanie.

5.1. Stanowiska archeologiczne

Na gruntach Nadleśnictwa Manowo występują stanowiska archeologiczne objęte ochroną archeologiczno-konserwatorską. Są to: grodziska, cmentarzyska, kurhany, ślady osadnictwa, osady i obozowiska z dawnych epok.

Ze względu na charakter tej ochrony wyróżniono następujące strefy:

- **Strefa „W.I" – pełnej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej** – obejmuje stanowiska archeologiczne (grodziska, cmentarzyska kurhanowe, cmentarzyska płaskie, osady) o własnej formie krajobrazowej wpisanych ze strefą ochrony krajobrazowej do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego; w strefie tej obowiązują następujące rygory:
  - zakaz wszelkiej działalności inwestycyjnej, zwłaszcza związanej z pracami ziemnymi bądź przekształceniami krajobrazu;
  - wszelkie prace i roboty przy zabytkach oraz prace archeologiczne i wykopaliskowe wolno prowadzić tylko za zezwoleniem Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie;
- **Strefa „W.II" – częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej** – obejmuje stanowiska archeologiczne (osady, cmentarzyska płaskie) posiadające istotne wartości dla dziedzictwa kulturowego gminy i budujące jej lokalna tożsamość; celem ochrony jest wszechstronne udokumentowanie reliktów pradziejowej i średniowiecznej przestrzeni osadniczej narażonej na zniszczenie w trakcie prowadzenia inwestycyjnych prac ziemnych; w strefie tej obowiązują następujące rygory:
  - wymóg przeprowadzenia na obszarach płaskich stanowisk (w zasięgu ich występowania) archeologicznych badań ratowniczych wyprzedzających proces zainwestowania terenu związany z pracami ziemnymi (takich jak: lokalizacja zabudowy, zmiana funkcji i podziały terenu, melioracje, budowa systemów infrastruktury technicznej i dróg, zalesienia, itd.), w trakcie których może dojść do naruszenia oraz zniszczenia warstw i obiektów archeologicznych zalegających pod powierzchnią ziemi;
  - zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych określa inwestorowi Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydanym na jego wniosek pozwoleniu (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków);
  - po zakończeniu badań archeologicznych teren może być trwale zainwestowany;
  - wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów dotyczących terenów wyznaczonych stref ochrony archeologicznej z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku, Delegatura w Koszalinie;
- **Strefa „W.III" – ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej** – obejmuje stanowiska archeologiczne (osady) o mniejszej lub nierozpoznanej wartości kulturowej; w strefie tej obowiązują następujące rygory:

- wymóg przeprowadzenia na obszarach stanowisk archeologicznych badań inwestycyjnych o charakterze nadzoru archeologicznego nad pracami ziemnymi realizowanego w trakcie procesu inwestycyjnego;
- zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych określa inwestorowi Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydanym na jego wniosek pozwoleniu (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków);
- po rozpoznaniu wartości kulturowych stanowisk archeologicznych na podstawie wyników archeologicznych badań inwestycyjnych; w szczególnych przypadkach, może być niezbędne przeprowadzenie archeologicznych badań ratowniczych, w zakresie określonym inwestorowi pozwoleniem Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (na zasadach określonych przepisami szczególnymi dot. ochrony zabytków);
- po zakończeniu badań archeologicznych teren może być trwale zainwestowany;
- wymóg uzgodnienia wszystkich planów i projektów dotyczących terenów wyznaczonych stref ochrony archeologicznej z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie.

Wśród zinwentaryzowanych w Nadleśnictwie stanowisk archeologicznych wyróżniono 86 stanowisk archeologicznych w tym: 3 stanowiska w strefie W-I, 19 stanowisk w strefie W-II, 60 stanowisk w strefie W-III oraz 4 bez wyznaczonej strefy.

Wykaz stanowisk wraz z opisem i rodzajem strefy zamieszczono w tabelach.

Tab. 41. Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa wpisanych do rejestru zabytków – strefa WI

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1.	11-12-1-04-536 -j -00	2,55	AZP 17-20/1	Grodzisko wczesnośredniowieczne (Nr Rej.:657, z dnia 03.12.1968 r.)
2.	11-12-1-04-691 -i -00	0,77	AZP 17-20/-	Grodzisko słowiańskie (Nr Rej.:631, dec. Nr: KI.IV-Oa/13/67r., z dnia 10.11.1967 r.)
3.	11-12-1-08-31 -f -00	2,08	AZP 15-22/36	Grodzisko wczesnośredniowieczne (Nr Rej.:661, dec. Nr: KI.IV-Oa/7/68, z dnia 04.12.1968 r.)
Razem strefa W-I		**5,40**		

Tab. 42. Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa – strefa W-II

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1.	11-12-1-03-307 -s -00	1,96	AZP 16-21/43	Cmentarzysko, epoka żelaza
2.	11-12-1-03-311 -c -00	2,25	AZP 16-21/97	Cmentarzysko, epoka żelaza
3.	11-12-1-03-363 -c -00	2,98	AZP 16-21/98	Cmentarzysko, epoka żelaza
4.	11-12-1-03-532 -d -00	3,48	AZP 17-21/9	Cmentarzysko, epoka żelaza
5.	11-12-1-04-102 -b -00	4,99	AZP 16-21/116	Cmentarzysko, epoka żelaza
6.	11-12-1-04-101 -h -00	1,04	AZP 16-21/125	
7.	11-12-1-04-535 -h -00	7,50	AZP 17-20/2	Cmentarzysko, wczesne średniowiecze
8.	11-12-1-05-624 -g -00	5,29	AZP 17-22/1	Cmentarzysko, epoka żelaza
9.	11-12-1-08-50 -a -00	14,25*	AZP 15-22/42	Osada, cmentarzysko, epoka kamienia, brązu, wczesne średniowiecze
10.	11-12-1-08-50 -a -00		AZP 15-22/46	Osada, epoka kamienia, epoka brązu
11.	11-12-1-08-50 -c -00	1,05	AZP 15-22/45	Osada, cmentarzysko, epoka brązu, okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze
12.	11-12-1-10-268 -k -00	2,91	AZP 16-22/55	Cmentarzysko, epoka żelaza
13.	11-12-1-10-340 -g -00	3,87	AZP 16-23/13	Osada, punkt osadniczy, wczesne średniowiecze,
14.	11-12-1-10-340 -h -00	4,30	AZP 16-23/8	Osada, punkt osadniczy, epoka żelaza, wczesne średniowiecze, nowożytnośc
	11-12-1-10-340 -j -00	2,03		
15.	11-12-1-10-340 -i -00	1,22	AZP 16-23/7	Ślad osadnictwa, osada, epoka kamienia, epoka żelaza
16.	11-12-1-11-500 -g -00	0,58	AZP 17-23/18	Cmentarzysko, epoka żelaza
17.	11-12-1-11-501 -a -00	1,79	AZP 16-23/28	
18.	11-12-1-11-501 -b -00	1,77	AZP 16-23/30	
19.	11-12-1-11-501 -x -00	0,98	AZP 17-23/13	Cmentarzysko, epoka żelaza
Razem strefa W-II		**64,24***		

***nakładające się strefy WII i WIII*

Tab. 43. Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa – strefa W-III

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1.	11-12-1-01-296 -s -00	3,48	AZP 16-22/35	Ślad osadniczy, wczesne średniowiecze, nowożytność
2.	11-12-1-02-247 -o -00	20,05	AZP 16-22/32	Punkt osadniczy, późne średniowiecze, nowożytność
3.	11-12-1-02-269 -a -00	5,00	AZP 16-22/42	Punkt osadniczy, wczesne średniowiecze, nowożytność
4.	11-12-1-02-269 -g -00	10,26	AZP 16-22/46	Osada. Ślad osadnictwa, epoka żelaza, wczesne śrdniowiecze, nowożytność

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	*2*	*3*	*4*	*5*
5.	11-12-1-02-269 -g -00		AZP 16-22/43	Osada. Ślad osadnictwa, wczesne śrdniowiecze,
6.	11-12-1-02-304 -a -00	2,69	AZP 16-21/59	Ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
7.	11-12-1-03-308 -c -00	1,81	AZP 16-21/78	Osada, późne średniowiecze, nowożytność
8.	11-12-1-04-480 -h -00	1,44	AZP 17-20/87	Ślad osadnictwa, osada, neolit
9.	11-12-1-04-586 -g -00	2,98	AZP 17-20/8	Osada, wczesne średniowiecze
10.	11-12-1-06-168 -g -00	2,55	AZP 16-23/22	Osada, punkt osadniczy, wczesne średniowiecze
11.	11-12-1-06-169 -d -00	5,29	AZP 16-23/24	Osada, punkt osadniczy, epoka żelaza, wczesne średniowiecze
12.	11-12-1-08-17 -g -00	3,23	AZP 15-22/5	Ślad osadnictwa, osada, epoka kamienia, żelaza, wczesne średniowiecze
13.	11-12-1-08-22 -f -00	2,79	AZP 15-22/6	punkt osadniczy, wczesne średniowiecze
14.	11-12-1-08-48 -i -00	3,13	AZP 15-22/60	Osada, epoka żelaza
15.	11-12-1-08-49 -f -00	1,94	AZP 15-22/51	Ślad osadnictwa, osada, epoka kamienia, wczesne średniowiecze
16.			AZP 15-22/53	Ślad osadnictwa, epoka żelaza
17.	11-12-1-08-50 -a -00	14,25*	AZP 15-22/43	Osada, epoka żelaza
18.	11-12-1-08-50 -a -00		AZP 15-22/44	Osada, epoka brązu
19.	11-12-1-08-50 -a -00		AZP 15-22/47	Osada, epoka żelaza
20.	11-12-1-08-50 -a -00		AZP 15-22/48	Osada, epoka żelaza
21.	11-12-1-09-220 -a -00	24,97	AZP 16-24/64	Ślad osadnictwa, osada, późne średniowiecze
22.	11-12-1-09-220 -a -00		AZP 16-24/61	Ślad osadnictwa, osada, epoka żelaza
23.	11-12-1-09-220 -i -00	1,07	AZP 16-24/66	Osada, epoka żelaza
24.	11-12-1-09-221 -j -00	0,93	AZP 16-24/65	Osada, epoka żelaza
25.	11-12-1-09-322 -a -00	6,84	AZP 16-24/95	Ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
26.	11-12-1-10-238 -a -00	4,10	AZP 16-23/23	Ślad osadnictwa, osada, epoka kamienia, wczesne średniowiecze
27.	11-12-1-10-238 -h -00	3,52	AZP 16-23/25	Ślad osadnictwa, osada, wczesne średniowiecze
28.	11-12-1-10-268 -m -00	0,80	AZP 16-22/61	Ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
29.	11-12-1-10-293 -g -00	4,15	AZP 16-23/14	Punkt, ślad osadniczy, epoka żelaza, wczesne średniowiecze
30.	11-12-1-10-393 -b -00	12,02	AZP 16-23/20	Osada, epoka żelaza
31.	11-12-1-10-394 -c -00	1,30	AZP 16-23/19	Osada, wczesne średniowiecze

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	*2*	*3*	*4*	*5*
32.	11-12-1-11-501 -g -00	2,77 (1,21+1,85)*	AZP 16-23/27	
33.	11-12-1-11-501 -m -00		AZP 16-23/26	
34.	11-12-1-12-216 -i -00	3,54	AZP 16-24/53	Ślad osadnictwa, epoka kamienia, żelaza
35.	11-12-1-12-219 -d -00	0,80	AZP 16-24/55	Ślad, punkt osadnictwa, epoka kamienia, nowożytność
36.	11-12-1-12-249 -j -00	2,60	AZP 16-24/78	Ślad osadnictwa, późne średniowiecze, nowożytność
37.	11-12-1-12-249 -n -00	0,66	AZP 16-24/73	Ślad osadnictwa, osada, pradzieje, wczesne średniowiecze
38.	11-12-1-01-296 -o -00	0,60	AZP 16-22/34	Punkt osadniczy, wczesne średniowiecze
39.	11-12-1-01-558 -a -00	3,91	AZP 17-22/84	Osada, epoka żelaza
40.	11-12-1-02-341 -b -00	1,31	AZP 16-22/57	Osada, punkt osadniczy, wczesne średniowiecze
41.			AZP 16-22/58	Osada, epoka żelaza
42.	11-12-1-04-101 -c -00	2,95	AZP 16-21/119	Osada, Ślad osadnictwa, epoka żelaza, wczesne średniowiecze
43.	11-12-1-04-638 -i -00	0,75	AZP 17-21/29	Osada, epoka żelaza
44.	11-12-1-05-677 -f -00	5,08	AZP 17-22/29	Osada, epoka brazu - żelaza
45.			AZP 17-22/30	Ślad osadnictwa, osada, neolit, epoka żelaza
46.	11-12-1-05-677 -h -00	2,11	AZP 17-22/33	Ślad osadnictwa, starożytność
47.	11-12-1-05-677 -j -00	3,49	AZP 17-22/27	Ślad osadnictwa, osada, neolit, epoka zelaza
48.	11-12-1-05-677 -l -00	3,18	AZP 17-22/32	Ślad osadnictwa, epoka żelaza
49.	11-12-1-06-122 -a -00	10,31	AZP 15-23/95	Ślad osadnictwa, neolit, wczesne średniowiecze
50.	11-12-1-06-135 -a -00	2,43	AZP 15-23/102	Osada, późne średniowiecze
51.	11-12-1-07-153 -o -00	2,62	AZP 16-22/50	Ślad osadnictwa, punkt osadniczy, wczesne średniowiecze
52.	11-12-1-07-174 -i -00	2,86	AZP 16-22/52	Znalezisko luźne, nowożytność
53.	11-12-1-07-55 -d -00	1,76	AZP 15-23/28	Ślad osadnictwa, późne średniowiecze
54.	11-12-1-07-56 -a -00	0,53	AZP 15-23/13	Osada, Ślad osadnictwa, epoka żelaza, późne średniowiecze
55.	11-12-1-07-72 -b -00	5,15	AZP 15-23/3	Osada, punkt osadniczy, wczesne średniowiecze
56.	11-12-1-07-72 -d -00	2,11	AZP 15-23/4	Punkt osadniczy, wczesne średniowiecze
57.	11-12-1-09-275 -k -00	0,95	AZP 16-24/97	Osada, ślad osadnictwa, okres wpływów rzymskich

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	*2*	*3*	*4*	*5*
58.	11-12-1-12-190 -b -00	4,66	AZP 16-24/8	Ślad osadnictwa, okres wpływów rzymskich
59.	11-12-1-12-321 -a -00	3,26	AZP 16-24/86	Ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze
60.	11-12-1-12-321 -c -00	2,01	AZP 16-24/90	Ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
Razem strefa W-III		**212,99 (216,05) ***		

nakładające się strefy WII i WIII

Tab. 44. Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa – brak strefy

Lp.	Adres leśny	AZP/Nr	Opis obiektu, chronologia
1	*2*	*4*	*5*
1.	11-12-1-01-559 -d -00	AZP 17-22/85	Punkt osadniczy, nowożytność
2	11-12-1-02-357 -g -00	AZP 16-21	
3.	11-12-1-06-127 -f -00	AZP 15-23/104	Punkt osadniczy, nowożytność
4.	11-12-1-07-153 -l -00	AZP 15-22/85	

Podstawowe zagrożenia dla obiektów archeologicznych stanowią prace ziemne, w trakcie których może dojść do naruszenia oraz zniszczenia warstw i obiektów archeologicznych zalegających pod powierzchnią ziemi. Są to takie rodzaje prac, jak np.: karczowanie drzew, orka leśna jako przygotowanie gleby pod zalesienia i odnowienia, prowadzenie inwestycji drogowych, melioracje, lokalizowanie nowej zabudowy, kładzenie wodociągów, gazociągów, linii energetycznych, zamiana funkcji terenu, ingerencja w krajobraz poprzez zabudowę terenów otaczających obiekt archeologiczny, np. w przypadku cmentarzysk kurhanowych.

Prowadzenie jakichkolwiek działań inwestycyjnych na terenach występowania stanowisk archeologicznych wymaga uzgodnienia z odpowiednim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

5.2. Cmentarze i miejsca pamięci

W trakcie prac taksacyjnych zinwentaryzowano na gruntach Nadleśnictwa nieczynne cmentarze i miejsca pamięci. Ich lokalizację i charakterystykę przedstawiono w tabeli.

Tab. 45. Wykaz cmentarzy, miejsc pamięci i miejsc kultu na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Leśnictwo oddział, poddz.	Gmina Obręb ew.	Pow. [ha]	Opis obiektu
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1.	Dunowo 91k	Świeszyno Dunowo	-	Mogiła
2.	Kościernica 126g	Sianów Mokre	-	Miejsce upamiętniające śmierć pilarza.
3.	Kościernica 188c	Polanów Kościernica	-	Miejsce pamięci – kamień dr T. Podkówki
4.	Rekowo 192m	Polanów Nacław	-	Miejsce upamiętniające śmierć pilarza.
5.	Manowo 247g	Manowo, Manowo	-	Miejsce pamięci – kamień przy dębie
6.	Osetno 321j	Polanów Rekowo	-	Miejsce pamięci – kamień im. J. Łobodźca
7.	Osetno 321l	Polanów Rekowo	-	Miejsce pamięci – kamień przy dębie JPII
8.	Wyszewo 395d	Manowo Wyszewo	0,84	Nieczynny cmentarz
9.	Niedalino 472k	Świeszyno Niedalino	-	Miejsce pamięci – kamień
10.	Osetno 483m	Polanów Karsinka	-	Miejsce pamięci – kamień
11.	Mostowo 552i	Manowo Wyszewo	-	Miejsce pamięci - krzyż na kamiennym cokole.
12.	Rosnowo 677p	Świeszyno Kurozwęcz	1,73	Nieczynny cmentarz
13.	Rosnowo 682f	Świeszyno Niedalino	-	Miejsce pamięci

5.3. Parki

Na gruntach Nadleśnictwa Manowo znajdują się dwa parki: w Manowie i Policku oraz pozostałości parku w Niedalinie.

- **Park w Manowie –** zlokalizowany w oddz. 247g, h, k, p na powierzchni 4,34 ha. Park dworski założony w XVIII w., wpisany do Rejestru Zabytków Nr 1109 z dnia 12.06.1980r. Powstał z lasu dębowego wzbogaconego z pocz. XX w. bukiem i gatunkami iglastymi na wyniesieniu morenowym zwanym Górą Dębową. Park położony w środku wsi po zachodniej stronie drogi krajowej Nr 11 stanowił ogólnodostępny dla mieszkańców teren

rekreacyjny. Obok parku (na północ) znajdują się zabudowania administracyjne siedziby Nadleśnictwa Manowo, część budynków wzniesionych w 1918 roku.

- **Park w Policku –** zlokalizowany w oddz. 33n na powierzchni 2,31 ha. Park dworski założony w 2 połowie XIX w., wpisany do Rejestru Zabytków Nr 961 z dn. 21.03.1977 r. Park powstał z liściastego lasu porastającego morenowe wzniesienie. Pojawiają się również drzewa obcego pochodzenia takie jak: sosna wejmutka, platan, żywotnik, buk zyczajny odm. purpurowa, dąb błotny, czeremcha amerykańska. W środku parku starodrzew liściasty bukowy. Wzdłuż drogi dojazdowej do dworu rośnie szpaler świerkowy oraz kasztanowce. Przy parku znajdują się zabudowania dworskie.
- **Park w Niedalinie –** nieistniejący już park zlokalizowany był na gruntach w oddz. 585a, b, c, d, f, g, h, i, ~a na powierzchni 21,47 ha. Park założony w XIX w., wpisany do Rejestru Zabytków Nr 936 z dnia 2.02.1977 r.

  Aktualnie teren porasta drzewostan różnowiekowy z występującymi w niewielkim udziale ponad 100-letnimi bukami, dębami i sosnami.

Fot. 9. Park Leśnika – L. Osetno *(fot. P. Kozakowski)*

6. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Stan lasów jest miernikiem zagrożeń całego środowiska przyrodniczego. Las jest najbardziej czułym wskaźnikiem negatywnych zmian, a jednocześnie najtrudniejszym do odtworzenia ekosystemem.

Spośród wielu groźnych dla lasów czynników tylko część może je zniszczyć w ciągu bardzo krótkiego czasu. Taki typ działania wykazują np.: ogień, huragany, powodzie, itp. Pozostałe powodują najczęściej różnorakie uszkodzenia, w wyniku których rozwijają się mniej lub bardziej przewlekłe procesy chorobowe.

Wzajemne powiązanie kilku czynników, polegające na jednoczesnym lub następującym po sobie występowaniu powoduje, że ich oddziaływanie jest silniejsze, a niszczący efekt końcowy większy niż zwykła suma efektów poszczególnych czynników.

Lasy Nadleśnictwa narażone mogą być na oddziaływanie następujących czynników:

- abiotycznych:
  - wiatry,
  - opady i osady atmosferyczne,
  - wyładowania atmosferyczne,
  - przymrozki późne;
  - zaburzenia gospodarki wodnej;
- biotycznych:
  - szkodniki owadzie (pierwotne, wtórne),
  - grzybowe choroby infekcyjne (korzeni, pędów, liści),
  - nadmierne występowanie zwierząt roślinożernych;
- antropogenicznych:
  - zanieczyszczenie powietrza,
  - zanieczyszczenie wód i gleb,
  - pożary lasu,
  - szkodnictwo leśne.

6.1. Zagrożenia abiotyczne

Wśród zagrożeń abiotycznych w lasach Nadleśnictwa najważniejsze znaczenie mają: wiatry, opady i osady atmosferyczne, wyładowania atmosferyczne, wahania temperatury, w tym przymrozki późne i wczesne oraz zaburzenia gospodarki wodnej, w tym długotrwałe i okresowe susze.

6.1.1. Wiatry

Wiatr jest jednym z czynników przyrody nieożywionej mający duże znaczenie dla prowadzenia gospodarki leśnej. Powoduje przesychanie gleby, jej zubożanie, utratę ciepła i wilgoci oraz głównie uszkodzenia mechaniczne: obłamywanie gałęzi, naruszanie systemu korzeniowego, pękanie strzał, wywracanie drzew z korzeniami lub łamanie drzew grupowo, gniazdowo, pasowo i powierzchniowo. Czasem szkody mogą przyjmować rozmiary klęskowe. Największe szkody powstają w miejscach narażonych na działanie panujących wiatrów: na skrajach drzewostanów, w gniazdach, w lukach. Najbardziej wrażliwe na wiatr są gatunki iglaste, zwłaszcza świerk, a z gatunków liściastych – buk. Stopień odporności drzew zależy od rozwoju systemu korzeniowego, budowy strzały, uformowania korony. O odporności drzewostanów decyduje także skład gatunkowy, zwarcie, struktura i ściany ochronne. Najodporniejsze są drzewostany różnowiekowe, wielogatunkowe, wyhodowane w luźnym zwarciu, z nisko osadzonymi koronami, mogące wykształcić silny system korzeniowy. Znaczny wpływ na wielkość szkód ma rodzaj stosowanej rębni. Największe zniszczenia wiatry wyrządzają w jednogatunkowych drzewostanach o złym stanie zdrowotnym, zwłaszcza porażonym przez opieńkę i hubę korzeni oraz spałowane przez zwierzynę. Przeciwdziałać szkodom od wiatru można za pomocą czynności gospodarczych. Znaczny wpływ na wielkość szkód ma rodzaj stosowanej rębni. Przeciwdziałać szkodom od wiatru można za pomocą czynności gospodarczych z zakresu urządzania i hodowli lasu. Podstawowe czynności to:

- zachowanie ładu przestrzennego,
- zaplanowanie właściwego składu gatunkowego drzewostanów,
- planowanie cięć rębnych i bezpiecznego kierunku cięć,
- tworzenie ścian ochronnych,
- rozluźnienie więźby sadzenia na terenach zagrożonych,
- właściwe prowadzenie cięć pielęgnacyjnych,
- ograniczanie rozwoju szkodników wtórnych,
- prawidłowe zwalczanie masowych pojawów owadów,
- usuwanie wywrotów i złomów, przestrzeganie zasad higieny lasu,

– utrzymywanie odpowiedniego stanu zwierzyny łownej.

Według danych uzyskanych z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku w latach 2016-2025 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo uszkodzenia od wiatru odnotowano na powierzchni 203,33 ha.

6.1.2. Opady i osady atmosferyczne

Na terenie Nadleśnictwa występują niekiedy latem dłuższe okresy bezdeszczowe (1-2 miesięczne), które w połączeniu z wysokimi temperaturami (+30ºC i wyżej) mogą spowodować znaczne osłabienie drzewostanów. Małą ilością opadów charakteryzuje się również początek wiosny. Powstają wtedy szkody w uprawach, głównie sosnowych, świerkowych i bukowych, gdyż sadzonki w takich warunkach słabną i zamierają. W starszych drzewostanach podczas długotrwałych susz cierpi głównie świerk i buk, szczególnie w przypadku gwałtownego odsłonięcia pni. Zjawiskiem wtórnym mogą być martwice, pękanie i odpadanie kory.

Nadmierne opady atmosferyczne występujące w postaci deszczu, gradu, okiści, gołoledzi lub szadzi mogą stanowić zagrożenie dla lasu. Bardzo silne deszcze czasem powodują mechaniczne uszkodzenia roślin. Szkody wywołane gradem mogą być bardzo duże zwłaszcza w młodych drzewostanach do 15 roku życia: sadzonki na uprawach bywają całkowicie zniszczone. W starszych drzewostanach szkody polegają na uszkadzaniu liści, kwiatów, owoców, pędów i kory. Następstwem uszkodzeń mogą być choroby drzew i wzrost podatności na zasiedlenie przez szkodniki wtórne.

Śnieg przy bezwietrznej pogodzie i temperaturze ok. 0°C może powodować okiść. Pod ciężarem śniegu łamią się gałęzie i wierzchołki, przeginają, łamią i wywalają drzewa. Zapobieganie szkodom polega na doborze odpowiedniego składu gatunkowego odnowień (rozrzedzaniu więźby) i terminowym wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych tak, aby drzewostany były odporne na okiść.

Gołoledź powstaje, gdy na zmrożone kory i pnie drzew pada deszcz. Powstająca warstwa lodu może powodować nadmierne obciążenie drzew i ich uszkodzenia. Wrażliwe gatunki to sosna, olsza i buk. Mało wrażliwe są modrzew i brzoza.

Szadź powstaje w wyniku zetknięcia oziębionej mgły z gałązkami korony drzew. Powoduje szkody podobne do tych od gołoledzi.

Według danych uzyskanych z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku w latach 2016-2025 na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo uszkodzenia od śniegu odnotowano na powierzchni 41,39 ha.

6.1.3. Wyładowania atmosferyczne

Na pioruny najbardziej narażone są wysokie drzewa rosnące na wilgotnych glebach, dobrze zakorzenione. Szkody mają charakter mechaniczny i fizjologiczny. Uszkodzenia polegają na powstawaniu rysy, obłamywaniu wierzchołków, rozłupaniu lub powalaniu pni. Szkodliwe jest zamieranie grup drzew stojących wokół drzewa rażonego piorunem, zwłaszcza w drzewostanach świerkowych. Porażone kępy mogą stwarzać zagrożenie rozwojem szkodników wtórnych. Pioruny mogą być także przyczyną powstawania pożarów, zwłaszcza przy braku opadów.

6.1.4. Wahania temperatur

Częstym zjawiskiem na terenie Nadleśnictwa są późne przymrozki wiosenne, występujące w maju i na początku czerwca. Obejmują z reguły duże obszary, zmrażając wiosenne pędy buka, dębu i świerka. Zjawiska te szczególnie dotkliwe są w szkółkach i na uprawach. Znacznie mniejsze szkody wyrządzają wczesne przymrozki jesienne, uszkadzające czasami niezdrewniałe jeszcze pędy dębów. Niekiedy w młodszych (1-2 letnich) uprawach obserwuje się zjawisko tzw. gołomrozu, polegające na „*wysadzaniu*" młodych sadzonek, które następnie usychają.

W ostatnim dziesięcioleciu na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo odnotowano uszkodzenia związane z niskimi i wysokimi temperaturami, oparzeniami, zgorzelą słoneczną, więdnięciem, zmrożeniem bądź zwarzeniem na powierzchni 223,33 ha. Dane pochodzą z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.1.5. Zaburzenia gospodarki wodnej

Poważnym zagrożeniem, zaznaczającym się w ostatnich latach, jest spadek poziomu wód gruntowych, powodujący m.in. wysychanie i degradację śródleśnych bagien oraz związany z tym zanik części cennych siedlisk przyrodniczych.

W ostatnich latach na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo odnotowano podtopienia i zalania na łącznej powierzchni 5,92 ha, większość (4,32 ha) w uprawach i młodnikach. Odnotowano również obniżenie poziomu wód oraz szkody wywołane suszą na powierzchni 19,05 ha, w tym w uprawach i młodnikach 15,76 ha oraz 3,39 ha w drzewostanach. Dane pozyskano z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.2. Zagrożenia biotyczne

Czynniki biotyczne zagrażające lasom są na bieżąco monitorowane przez Nadleśnictwo i analizowane przez specjalistów z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.2.1. Szkodniki owadzie

Szkodliwe owady na terenie Nadleśnictwa występowały i występują w różnym nasileniu. W Polsce okresy między gradacjami najgroźniejszych, od dawna występujących szkodników owadzich wyraźnie się skracają, powstają nowe i poszerzają się stare ogniska gradacyjne. Pogarsza się także stan zdrowotny drzew gatunków liściastych, uważanych dotychczas za bardziej odporne.

W minionym okresie zagrożenie, jak i szkody ze strony szkodliwych owadów na terenie Nadleśnictwa nie były znaczące. Największe szkody spowodowane przez gradacje kornika drukarza odnotowano w latach 2022-2023 r. Pozyskano wówczas 69 808 m^3 posuszu.

Tab. 46. Zestawienie powierzchni występowania i zwalczania szkodników owadzich w Nadleśnictwie

Gatunek	Rok	Występowanie [ha]	Zwalczanie [ha]
1	*2*	*3*	*4*
Szkodniki pierwotne			
Brudnica mniszka	2016		
	2017		
	2018		
	2019		
	2020		
	2021		
	2022	30,47	
	2023		
	2024		
	2025		
Poproch cetyniak	2016		
	2017	22,83	
	2018		
	2019		
	2020		
	2021		
	2022		
	2023		
	2024		
	2025		
Szkodniki wtórne			
Kornik drukarz	2016	1,80	1,80
	2017	0,33	0,33
	2018	1,02	1,02
	2019	14,59	14,59
	2020	21,93	21,93

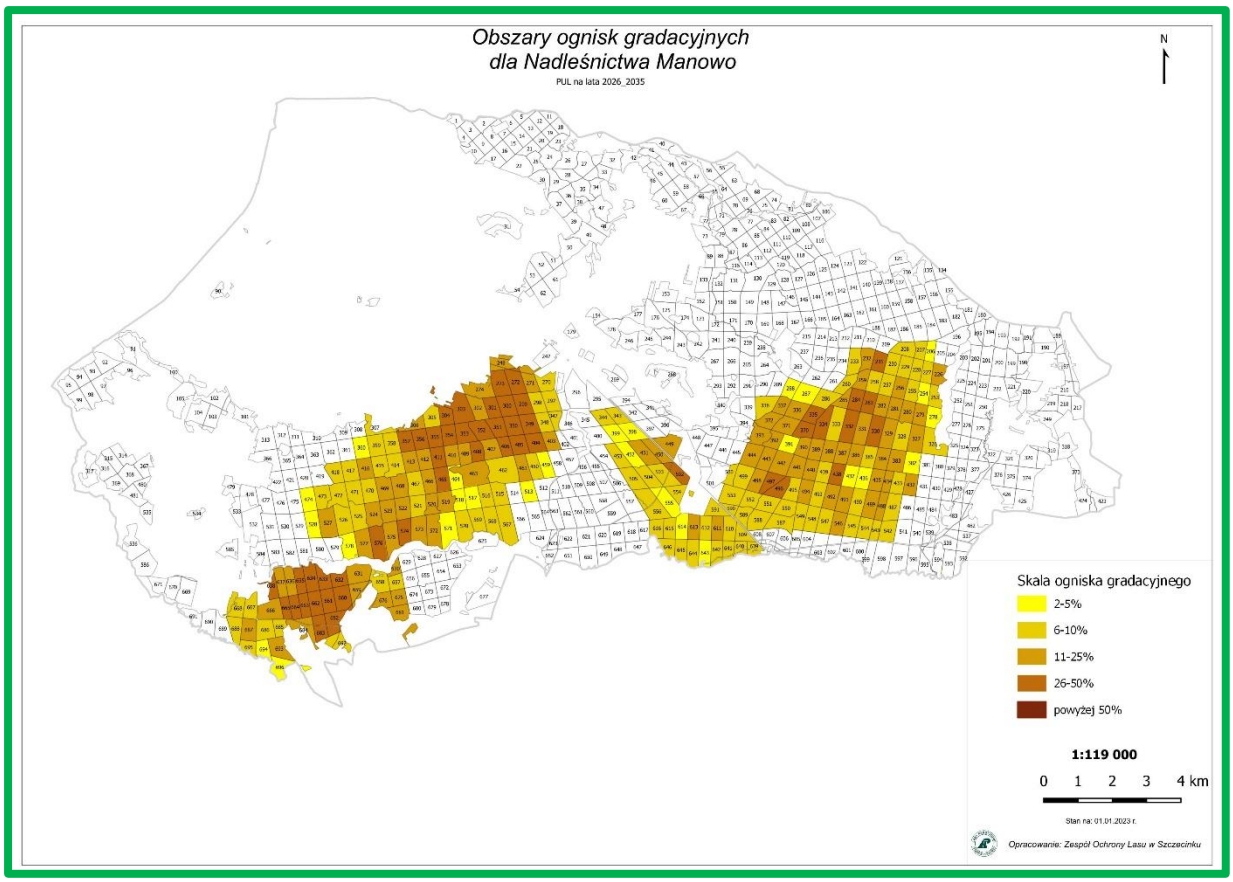
Gatunek	Rok	Występowanie [ha]	Zwalczanie [ha]
1	*2*	*3*	*4*
	2021	191,04	139,43
	2022	107,53	96,24
	2023	524,73	387,99
	2024	498,82	270,66
	2025	283,22	181,38
Kornik modrzewiowiec	2016		
	2017		
	2018		
	2019		
	2020		
	2021		
	2022		
	2023	1,25	1,25
	2024		
	2025		
Rytownik pospolity	2016		
	2017		
	2018		
	2019		
	2020		
	2021		
	2022		
	2023		
	2024	1,20	1,20
	2025		
Przypłaszczek granatek	2016		
	2017		
	2018		
	2019		
	2020		
	2021	1,99	
	2022		
	2023	5,80	0,80
	2024	31,55	31,55
	2025	0,20	0,20
Szkodniki upraw i młodników			
Szeliniaki	2016	22,00	
	2017	26,43	
	2018		
	2019		
	2020	6,88	
	2021		
	2022		
	2023	1,30	
	2024	7,35	5,75
	2025		
Chrabąszczowate (pędraki)	2016		
	2017		
	2018	2,80	
	2019		
	2020		
	2021		
	2022		
	2023		
	2024		

Gatunek	Rok	Występowanie [ha]	Zwalczanie [ha]
1	*2*	*3*	*4*
	2025		
Smolik znaczony	2016	10,00	10,00
	2017	12,73	12,73
	2018	50,68	50,68
	2019	20,00	20,00
	2020		
	2021	11,74	11,74
	2022	0,33	0,33
	2023	17,72	17,72
	2024		
	2025	0,15	

Źródło: ZOL w Szczecinku

Po analizie wieloletnich danych w zakresie ilości wystąpień, zsumowanej wartości zagrożeń oraz ilości przeprowadzonych zabiegów zwalczania foliofagów (poproch cetyniak, brudnica mniszka, piędzik przedzimek) Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku określił zasięg ognisk gradacyjnych rozrodu pierwotnych szkodników sosny.

W Nadleśnictwie ogniska gradacyjne rozrodu pierwotnych szkodników sosny występują na powierzchni 6917,40 ha. Obszar ognisk obejmuje oddz.: 206-208, 226-233, 248, 253-260, 270-274, 278-288, 297-307, 326-338, 343-344, 347-360, 370-372, 382-393, 398-399, 403-418, 432-444, 449-453, 459-474, 487-500, 502-505, 513, 515-528, 542-556, 567-578, 587-591, 609-616, 630-646, 657-668, 675-676, 681-688, 692-696.

Ryc. 15. Mapa sytuacyjna ognisk gradacyjnych rozrodu pierwotnych szkodników sosny w Nadleśnictwie

Określona w trakcie taksacji powierzchnia drzewostanów z uszkodzeniami od owadów (w różnym stopniu) wynosi 2255,81 ha.

Zasady profilaktyki i ochrony przed szkodliwymi owadami przedstawiono w tomie IA opisania ogólnego.

6.2.2. Grzybowe choroby infekcyjne

Najgroźniejszym dla lasów patogenem grzybowym jest korzeniowiec wieloletni (*Heterobasidion annosum*), powodujący hubę korzeni, występujący szczególnie na gruntach porolnych. Dość często korzeniowcowi wieloletniemu towarzyszy opieńka miodowa (*Armillaria mellea*), powodująca opieńkową zgniliznę korzeni.

W Nadleśnictwie zalesienia porolne występują na powierzchni 2153,25 ha co stanowi 13,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Tab. 47. Zestawienie występowania ważniejszych chorób grzybowych w Nadleśnictwie

Nazwa choroby	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Występowanie / zwalczanie [ha]									
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*
Opieńkowa zgnilizna korzeni								0,40/-	1,60/-	

Nazwa choroby	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Występowanie / zwalczanie [ha]									
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*
Huba korzeni (d-stany)	-/140,41	-/83,76	-/76,03				58,21/-	58,21/-	58,21/-	0,4/
Rdze na igłach/liściach						3,58/-			0,30/-	
Osutki sosny			41,40/-			10,66/-	1,30/-			
Zamieranie dębu					0,35/-					
Zamieranie innych gatunków					0,15/-					

Źródło: ZOL w Szczecinku

Powierzchnia drzewostanów z widocznymi zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od grzybów wynosi łącznie 20,51 ha.

Środki zaradcze przed chorobami grzybowymi wymienione są w tomie IA opisania ogólnego.

6.2.3. Zwierzęta roślinożerne

a) Zwierzęta łowne

Najistotniejszymi dla hodowli lasu zwierzętami łownymi na terenie Nadleśnictwa są jelenie, sarny. Zagrażają one uprawom i młodnikom głównie poprzez zgryzanie i spałowanie. Największe nasilenie spałowania występuje zwykle, gdy młodnik sosnowy ma wysokość od 1,5 do 2,5 m.

W Nadleśnictwie wg wyników inwentaryzacji zwierzyny łownej wg stanu na dzień 10.03.2025 r. w obwodach nadzorowanych występuje 483 szt. jeleni, 25 szt. danieli, 915 szt. saren i 168 szt. dzików.

Określoną w trakcie taksacji powierzchnię ogólną drzewostanów ze zinwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny łownej, bez względu na stopień uszkodzeń, w rozbiciu na podklasy wieku i procentowe przedziały uszkodzeń ilustruje poniższa tabela.

Tab. 48. Powierzchnia drzewostanów z zinwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierząt łownych według podklas wieku i przedziałów uszkodzeń

Klasa wieku	Przedział uszkodzeń w %			Razem
	10-20	30-40	>40	
	Powierzchnia [ha]			
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Ia	580,32	73,13	-	653,45
Ib	930,57	214,10	3,32	1147,99
IIa	650,00	81,20	8,09	739,29
IIb	70,29	31,56	6,20	108,05
III i starsze	25,08	13,97	4,74	43,79
RAZEM	**2256,26**	**413,96**	**22,35**	**2692,57**

Drzewostany ze stwierdzonymi uszkodzeniami od zwierzyny zajmują łącznie 2692,57 ha, czyli 16,4% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa. Wyłączenia z uszkodzeniami powyżej 20% zajmują 436,31 ha (2,7% gruntów zalesionych).

Wśród drzewostanów I klasy wieku, najbardziej wrażliwych na uszkodzenia, uprawy i młodniki uszkodzone powyżej 20% (zgryzane i spałowane) zajmują powierzchnię 290,55 ha (9,4% pow. I kl. w.). Uszkodzenia w II i starszych klasach wieku, to w zasadzie zabliźniające się już ślady po spałowaniu. 83,8% powierzchni z zinwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny przypada na przedział 10-20%, 15,4% – na przedział 30-40%, 0,8% – na uszkodzenia powyżej 40%.

Celem minimalizacji szkód powodowanych przez zwierzynę należy:

- utrzymywać stan zwierzyny na poziomie niezagrażającym celom hodowli lasu,
- kształtować optymalną strukturę płci i wieku populacji jeleniowatych,
- stosować środki odstraszające,
- egzekwować prawidłowe zagospodarowanie łowisk (np. koszenie łąk),
- udostępniać żer włóknisty jeleniowatym w okresie niedoborów pokarmowych,
- wzbogacać naturalną bazę żerową,
- grodzić najbardziej zagrożone powierzchnie.

Fot. 10. Jeleń szlachetny *Cervus elaphus (fot. K. Nagrabecka)*

b) Zwierzęta objęte ochroną

Odnotowany w ostatnich latach rozwój populacji bobra objął również część wód powierzchniowych w Nadleśnictwie. Szkodliwa działalność bobra polega m.in. na „ścinaniu" drzew, głównie miękkich, budowaniu tam lub podkopywaniu stromych brzegów. Z tego tytułu wystąpić mogą szkody polegające na zalaniu przylegających upraw, młodników i starszych drzewostanów oraz uszkodzenie infrastruktury.

Powierzchnia ogólna drzewostanów z zinwentaryzowanymi uszkodzeniami spowodowanymi przez bobry wynosi 17,95 ha.

6.3. Zagrożenia antropogeniczne

6.3.1. Stan i zanieczyszczenie powietrza

Emisją zanieczyszczeń nazywamy zjawisko przedostawania się do atmosfery substancji i pyłów z powierzchni ziemi. Rozróżniamy emisje naturalne oraz antropogeniczne – będące wynikiem różnorodnej działalności człowieka. Z punktu widzenia źródeł emisji wyróżnia się emisje: punktowe (sektor energetyczny i przemysłowy), powierzchniowe (sektor komunalno-bytowy i stacje paliw), liniowe (z oddziaływania transportu samochodowego).

Aktualnie obowiązujące przepisy prawne system oceny jakości powietrza opierają na klasyfikacji stref w województwie. Nadleśnictwo położone jest w województwie zachodniopomorskim, gdzie ocenie podlegają 3 strefy: aglomeracja szczecińska, miasto Koszalin i strefa zachodniopomorska. Dla oceny powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyle ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu, jak również dla oceny powietrza pod kątem występujących stężeń ozonu przytoczone zostały dane odnoszące się do miasta Koszalin i strefy zachodniopomorskiej.

Według klasyfikacji stref, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla **ochrony zdrowia** („Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim raport wojewódzki za rok 2024" – WIOŚ Szczecin), strefę zachodniopomorską i miasto Koszalin pod kątem zawartości w powietrzu dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, pyłu PM2.5, benzenu, metali w pyle PM10 (ołowiu, arsenu, kadmu i niklu) zaliczono do klasy A, w której poziom zanieczyszczeń nie przekracza wartości dopuszczalnych. Pod kątem zawartości ozonu zaliczono również do klasy A, jednak w przypadku celów długoterminowych wskazano na ich niedotrzymanie i zaliczono do klasy D2. Pod kątem zanieczyszczenia benzo(a)pirenem – strefę zachodniopomorską i miasto Koszalin zaliczono do klasy A, odnotowano przekroczenie poziomu docelowego.

Według klasyfikacji stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych ustanowionych dla **ochrony roślin** strefę zachodniopomorską zaliczono:

- pod względem zanieczyszczenia dwutlenkiem siarki i tlenkami azotu - do **klasy A**,
- pod względem zawartości ozonu:
  - dla poziomu docelowego – do **klasy A,**
  - dla poziomu celów długoterminowych – do **klasy D2.**

Ocena jakości powietrza za rok 2024 w województwie zachodniopomorskim jest taka jak w latach 2022-2023. Nie wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5, nie wystąpiły również przekroczenia docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszony, PM10. Jest to trzecia z rzędu ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, która wykazała całkowity brak przekroczeń poziomów dopuszczonych i docelowych badanych substancji w powietrzu. Zarejestrowano jedynie przekroczenia poziomów określonych dla celu długoterminowego dotyczących ozonu.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powierza (POP) dla województwa zachodniopomorskiego od roku 2009. POP jest dokumentem, który wskazuje istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości

powietrza oraz określa działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza w województwie.

6.3.2. Stan i zanieczyszczenie wód

Wody powierzchniowe są jednym z najbardziej zagrożonych zanieczyszczeniem elementów środowiska przyrodniczego. Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych na omawianym obszarze są ścieki komunalne, zanieczyszczenia obszarowe pochodzące z terenów rolniczych oraz wody opadowe z terenów osiedlowych i ciągów komunikacyjnych. Na jakość wód ma wpływ wiele czynników, do których należą między innymi: rodzaj i jakość zanieczyszczeń wprowadzanych do wód, podatność danej kategorii wód na degradację oraz zdolność jej do samooczyszczania. Instytucją, która prowadzi badania czystości wód jezior i rzek z terenu Nadleśnictwa jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Szczecinie.

a) Monitoring rzek

W publikacjach *„Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim 2018”* przedstawiono szczegółową ocenę jakości wód badanych w roku 2018. Wyniki oceny jakości wód zlokalizowanych w zasięgu Nadleśnictwa przedstawia tabela.

Tab. 49. Ocena stanu rzek badanych z zasięgu Nadleśnictwa w 2018 r.

Rzeka	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
1	*3*	*4*	*5*
Dzierżęcinka z jeziorami Lubiatowo Pn Pd	-	poniżej dobrego	zły
Radew od dopł. w Niedalinie do ujścia	-	poniżej dobrego	zły

b) Monitoring jezior

Wdrożenie Ramowej Dyrektywy Wodnej nakłada obowiązek kontroli stanu czystości jezior o powierzchni większej od 50 ha. Ocenę stanu czystości jezior można wykonać także dla zbiorników wodnych mniejszych niż 50 ha, lecz ważnych ze względów gospodarczych lub ekologicznych.

Badanie związane z oceną jakości wód jezior z obszaru Nadleśnictwa Manowo nie były przeprowadzane.

c) Monitoring wód podziemnych

Ocena jakości wód podziemnych prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Polskę podzielono na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Nadleśnictwo znajduje się w zasięgu JCWPd nr 9.

Według oceny wód podziemnych prowadzonej przez WIOŚ, stan wód podziemnych w zasięgu Nadleśnictwa w roku 2016 otrzymał ocenę dobrą, zarówno pod względem ilościowym jak i chemicznym.

Na czystość wód powierzchniowych i podziemnych duży wpływ ma gospodarka ściekowa, prowadzona przez gminy z terenu Nadleśnictwa. Unieszkodliwianie ścieków komunalnych realizowane jest przez różnorodne systemy kanalizacyjne, tj. systemy kanalizacji grupowej, systemy zakładowe oraz indywidualne.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa zlokalizowana jest jedna mechaniczno biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych (wydajność 400m^3/d) w miejscowości Bonin.

Znaczący wpływ na stan środowiska, w tym na stan ekosystemów wodnych, mają również składowiska odpadów komunalnych, zwłaszcza w przypadku niewłaściwego ich zabezpieczenia. Według danych Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska w Szczecinie w zasięgu Nadleśnictwa nie ma składowisk odpadów komunalnych. Najbliższe składowisko o powierzchni ogólnej 23,40 ha i pojemności 1 785 593 Mg, znajduje się w Sianowie.

Ochrona i właściwe zagospodarowanie zasobów wodnych powinno się odbywać poprzez:

- realizację zbiorczych i indywidualnych systemów oczyszczania w jednostkach osadniczych i produkcyjnych oraz udoskonalanie systemów już istniejących;
- wykluczenie z zabudowy krawędzi, zboczy i den dolin rzecznych;
- tworzenie wzdłuż cieków tzw. pasów ekologicznych poprzez zalesianie, zadrzewianie, nasadzanie krzewów oraz przekształcanie gruntów ornych w użytki zielone;
- ustanawianie lasów wodochronnych w bezpośrednim sąsiedztwie wód;
- likwidację dzikich wysypisk odpadów, a wobec planowanych w przyszłości wysypisk - przyjęcie i zrealizowanie zabezpieczeń ochraniających użytkowy poziom wodonośny;
- objęcie szczególną kontrolą obiektów hodowli ryb; potencjalne obiekty hodowlane wymagają nowoczesnych rozwiązań minimalizujących ujemny wpływ na środowisko wodne; wskazana jest ekspertyza ekologiczna przed wydaniem zgody na zlokalizowanie nowych obiektów wzdłuż rzek;
- realizowanie obiektów małej retencji wodnej (jazy, zastawki, zbiorniki).

6.3.3. Pożary lasu

Największe zagrożenie obszaru leśnego nadleśnictwa występuje wczesną wiosną, po stopnieniu śniegu - przed rozwojem roślinności, oraz w okresie letnim, w przypadku wystąpienia długotrwałych okresów z brakiem opadów atmosferycznych przy równocześnie utrzymującej się wysokiej temperaturze powietrza. Okres jesienny z uwagi na niższe temperatury i większą wilgotność stanowi mniejsze zagrożenia pożarowe.

Dominujące na gruntach Nadleśnictwa drzewostany iglaste, z panującą sosną, z występującym łanowo w runie śmiałkiem pogiętym, sprzyjają szybkiemu rozprzestrzenianiu się ognia, ale w normalnych warunkach temperatura palącego się runa jest na tyle niska, że nie zagraża starszym drzewostanom.

W latach 2015-2024 na terenie Nadleśnictwa odnotowano pożary na łącznej powierzchni 11,77 ha.

Na terenie Nadleśnictwa odnotowano 12,61 ha drzewostanów z uszkodzeniami od pożarów.

6.3.4. Szkodnictwo leśne

Z innych zagrożeń, które mogą wystąpić w warunkach Nadleśnictwa wymienić należy:

- wywożenie do lasu śmieci przez okolicznych mieszkańców,
- nadmierna penetracja lasów w okresie zbioru jagód i grzybów,
- zaśmiecanie lasów przez turystów i grzybiarzy,
- wyrzucanie śmieci z pojazdów w trakcie przejazdu przez lasy,
- wnykarstwo i kłusownictwo,
- nielegalne pozyskiwanie choinek i stroiszu,
- kradzieże drewna,
- niszczenie urządzeń turystycznych, tablic informacyjnych i ostrzegawczych,
- płoszenie zwierzyny,
- zagrożenie zaprószenia ognia w lesie.

7. TURYSTYKA I EDUKACJA

7.1. Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa

Racjonalna ochrona przyrody jest ściśle związana z problematyką rekreacji i turystyki. Dotyczy to zarówno udostępniania niektórych danych przyrodniczych w celu promocji ochrony przyrody, jak i nieujawniania części informacji, w przypadku, gdy groziłoby to zniszczeniem lub dewastacją obiektów chronionych.

Większość obszaru Nadleśnictwa posiada wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i rekreacyjno-wypoczynkowe. W lasach Nadleśnictwa przez większą część roku można zaobserwować większą penetrację terenów leśnych, która związana jest z bliskością miasta Koszalina. Penetracja lasów jest jeszcze większa w okresie zbioru jagód i grzybów oraz w okresie letnim ze względu na dużą ilość jezior. Również przepływające przez teren Nadleśnictwa rzeki ściągają wielu wędkarzy i miłośników spływów kajakowych.

Dużą atrakcją Nadleśnictwa są rezerwaty przyrody przyciągające turystów swoimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi.

W celu zachowania i ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych utworzono dwa obszary chronionego krajobrazu „Dolina Radwi (Mostowo – Zegrze)" oraz „Koszaliński Pas Nadmorski".

Obszar w zasięgu Nadleśnictwa posiada również wysokie walory historyczne i kulturowe, m. in. zachowane cmentarze, obiekty architektury i budownictwa, stanowiska archeologiczne.

Obecność nieskażonego środowiska naturalnego stwarza potencjalne możliwości prowadzenia ekologicznej produkcji rolnej oraz rozwoju agroturystyki jako alternatywnych źródeł dochodów dla mieszkańców okolicznych wsi. Konsekwentnie realizowany rozwój bazy agroturystycznej, zarówno dla turystów krajowych, jak również zagranicznych, stwarza szansę na zmianę dotychczasowego, rolniczego wizerunku okolicznych gmin na turystyczno-rolniczy.

Penetracja lasu przez człowieka wyłania jednak potrzebę stworzenia warunków ochrony środowiska leśnego oraz pogodzenia różnorodnych funkcji lasu, to jest gospodarczych i ochronnych, z udostępnieniem terenów leśnych dla celów rekreacyjnych. Wszelkie potrzeby w tym zakresie winny być zidentyfikowane i zrealizowane przed masowym i żywiołowym napływem ludności do lasu.

Bieżące wypełnianie przez lasy funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Nadleśnictwo winno realizować poprzez:

- udostępnianie wstępu do lasu z zachowaniem zasad w zakresie ochrony przyrody i ochrony przeciwpożarowej,
- współpracę z RDOŚ i Konserwatorem Zabytków oraz z władzami samorządowymi w zakresie organizacji ruchu turystycznego, ochrony przyrody i zabytków,
- oznaczenie osobliwości przyrodniczych i miejsc historycznych, jeżeli nie naraża obiektów chronionych na dewastację,
- pozostawianie otulin wokół zbiorników wodnych,
- śledzenie rozwoju ruchu turystycznego i dostosowywanie liczby i rodzaju urządzeń turystycznych do aktualnych potrzeb.

7.2. Turystyka na terenie Nadleśnictwa

Na terenie Nadleśnictwa wytyczono różnego rodzaju szlaki turystyczne: piesze, rowerowe oraz ścieżki edukacyjne i szlak konny.

Szlaki piesze

- im. Józefa Chrząszczyńskiego *(*Góra Chełmska – Maszkowo –Manowo – Rosnowo);
- „Szlak kamieni granicznych" *(*Dzierżęcino – jez. Policko - Bonin);
- „Szlak pielgrzymkowy im. Jana Pawła II" *(*Góra Chełmska – Maszkowo – Szczeglino – Nacław – Garbno);
- zachodniopomorska droga św. Jakuba" *(*Garbno – Karsina – Osetno – Wyszewo – Wyszebórz – Policko – Maszkowo - Koszalin);

Trasy i ścieżki rowerowe

- Międzynarodowy szlak rowerowy „Bike the baltic" *(Koszalin – Sianów – Kościernica – Rekowo – Wyszewo – Koszalin);*
- „Szlak megalitów" *(Szczeglino – Wyszebórz)*;
- „Polanowski trakt przyrodniczy" *(Wyszebórz – Osetno – Garbno)*;
- „Szlak morenowej przełęczy" *(Manowo – Policko – Maszkowo)*;
- „Szlak Pałaców" *(Mostowo – Rosnowo – Niedalino – Wronie Gniazdo - Nosowo)*;
- „Trasa Słoneczna" *(Manowo – Niedalino – Zacisze – Manowo)*;
- „Szlak spichlerzy" *(Kotłowo – Świeszyno - Cewlino – Manowo)*;
- „Śladami końskich podków" *(Maszkowo – Węgorzewo Koszalińskie);*
- „Północny szlak Hobbitów" *(Sowinko – Rekowo – Karsina)*;
- „Tychowski trakt" *(Koszalin –Świeszyno – Rosnowo)*;
- „Trakt Rybogryfa" *(Węgorzewo Koszalińskie – Policko – Dzierżęcino)*;
- Leśne szlaki rowerowe w gminie Sianów – Trasa nr 2;

- Leśne szlaki rowerowe w gminie Sianów – Trasa nr 4

Szlaki konne

- „im. Marion Donhoff” *(Rosnowo – Mostowo – Rekowo – Garbno*);
- pętle w leśnictwach: Zacisze, Manowo, Niedalino, Dunowo, Rosnowo, Lubiatowo, Rekowo, Mostowo, Osetno.

Kolejka wąskotorowa

- Koszalin – Manowo - Rosnowo;

Ścieżki przyrodnicze

- „Czapla Góra” – 0,8 km;
- „Buczyna pomorska” – 9,5 km;
- „Wzgórza morenowe” – 11,1 km;
- „Dolina Radwi” – 4,4 km;
- „Raj dla grzybiarzy” – 0,6 km;

Fot. 11. Fragment szlaku konnego *(fot. M. Czarnecki)*

Z urządzeń i obiektów turystycznych usytuowanych na terenie Nadleśnictwa wymienić także należy:

- Zielony Punkt Kontrolny – Jezioro Hajka - trasa do biegów na orientację (633a – punkt startowy);
- miejsca postoju oddz.:2a, 47a, 174g, 175g, 178d, 181a, 196b, 242f, 247g, 292g, 321j, 343a, 503g, 538j, 539j, 577n, 607x, 623a, b, 632a, 648f, 667h, (582a – projektowane miejsce postoju);
- miejsca palenia ognisk oddz.: 50a, 247g, 321l, 607x, 648f;
- miejsca wypoczynku oddz.: 21b, 37f, 39c, 50a, 81b, 127b, 165a, 222m, 247h, 357c, 557k, 585k, 626g, 633a:
- plaża oddz.: 174i

Fot. 12. Miejsce postoju pojazdów – L. Mostowo *(fot. D. Zatorski)*

7.3. Edukacja ekologiczna na terenie Nadleśnictwa

Edukacja ekologiczna prowadzona w Polsce jest wyrazem ogólnych tendencji, a także porozumień międzynarodowych. W zakres edukacji ekologicznej wchodzi m.in. edukacja leśna społeczeństwa.

Edukacja leśna społeczeństwa jest jednym z zadań realizowanych przez PGL Lasy Państwowe. Zadanie to wynika z przyjętej Uchwały nr 67 Rady Ministrów z dnia 16.07.2019 r., w sprawie przyjęcia "Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju

w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" oraz Zarządzenia nr 111 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 8 grudnia 2023 r., w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych oraz Zarządzenia nr 11 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13.02.2024 r. w sprawie zmiany Zarządzenia nr 111 DGLP z dnia 8.12.2023 r. w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych.

Edukacja leśna to całokształt wielowymiarowych, interdyscyplinarnych i holistycznych działań oraz procesów edukacyjnych wykraczających poza przekazywanie wiedzy czy informacji o środowisku leśnym, pracy leśnika i zagrożeniach płynących z niezrównoważonego korzystania z zasobów przyrodniczych. Edukacja leśna pomaga jednostkom i społeczeństwu zrozumieć zjawiska zachodzące w przyrodzie, wykształcić postawy prośrodowiskowe i motywację do działań prośrodowiskowych oraz współpracować na rzecz zrównoważonego rozwoju. Wzmacnia również poczucie odpowiedzialności za stan przyrody i losy świata.

Celem edukacji leśnej jest:

- upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy o ekosystemach leśnych, funkcjach lasu oraz zrównoważonej gospodarce leśnej,
- kształcenie umiejętności (krytyczne myślenie, selekcjonowanie i analiza informacji, praca w zespole),
- kształtowanie postaw m. in. w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z zasobów środowiska, w tym zasobów leśnych.

Cel ten osiąga się poprzez:

- umożliwienie pobytu na łonie natury i czerpania z tego radości, w tym pobudzenie wrażliwości wobec przyrody, a zwłaszcza lasu,
- umożliwienie bezpośredniego doświadczania i obserwowania przyrody,
- rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia, selekcjonowania i analizy informacji oraz pracy zespołowej,
- uświadomienie sieci powiązań ekologicznych oraz sposobów funkcjonowania ekosystemów, w tym leśnych,
- uświadomienie zależności pomiędzy człowiekiem a przyrodą, w tym:
  - funkcji lasów i wpływu lasu na klimat,
  - wpływu działalności społecznej i gospodarczej człowieka na przyrodę, a zwłaszcza lasy, w kontekście lokalnym, regionalnym i globalnym,
  - roli leśnictwa, pracy leśników i Lasów Państwowych (dalej: LP),
  - potrzeby dbania o zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego na terenie lasów,

- uświadomienie konieczności odpowiedzialnego korzystania z dóbr środowiska zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju,
- ukazanie roli LP w ochronie zasobów przyrodniczych,
- przedstawienie polskiego modelu wielofunkcyjnego leśnictwa jako przykładu zrównoważonego korzystania z dóbr natury,

➢ uświadomienie odpowiedzialności za przyszłość świata, m.in. poprzez:

- ukazanie wpływu jednostkowych wyborów podejmowanych przez ludzi na losy świata,
- wyjaśnienie znaczenia świadomej i odpowiedzialnej produkcji oraz konsumpcji
- wychowanie społeczeństwa obywatelskiego, świadomego praw i obowiązków obejmujących także kulturę obcowania z lasem oraz przyjmowanie postaw zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Pracownicy Nadleśnictwa angażują się w liczne lekcje terenowe, pogadanki i konkursy organizowane zarówno dla dzieci i młodzieży szkolnej jak i dla przedszkolaków. Cyklicznie prowadzone są różne akcje, takie jak „Sadzenie lasu", „Leśne seminaria przyrodnicze", czy „Co w lesie huczy".

Leśne seminaria przyrodnicze to cykl spotkań edukacyjnych, organizowanych z myślą o mieszkańcach powiatu koszalińskiego. Celem inicjatywy jest popularyzacja wiedzy o przyrodzie, ekologii oraz budowanie świadomości na temat znaczenia ochrony środowiska. W ramach projektu przeprowadzane są spotkania z wybitnymi ekspertami z dziedziny nauk przyrodniczych. Każde z wydarzeń jest okazją do pogłębienia wiedzy, zadania pytań specjalistom oraz uczestnictwa w inspirujących rozmowach.

Wyjątkowo interesująca jest akcja „Co w lesie huczy", która ma na celu przedstawienie gatunków sów występujących lokalnie i na terenie kraju oraz potrzeby ich ochrony. Są to spotkania z leśnikiem prowadzone w terenie, w trakcie których uczestnicy poznają zwyczaje i zachowania ptaków. W trakcie zajęć uczestnicy udają się do lasu i mogą nasłuchiwać odzywające się sowy.

Nadleśnictwo od lat prowadzi edukację leśną społeczeństwa. Dzięki współpracy z samorządami i organizacjami pozarządowymi na przestrzeni lat udało się stworzyć nowe ścieżki i miejsca edukacyjne jak i szlaki piesze i rowerowe. W pobliżu „Szlaku Pałaców" powstał Zielony Punkt Kontrolny – Jezioro Hajka.

W ramach prowadzonej edukacji Nadleśnictwo powinno prezentować społeczeństwu naturalne walory przyrodnicze terenu oraz zagadnienia związane z gospodarką leśną. Odbywać się to może m.in. poprzez:

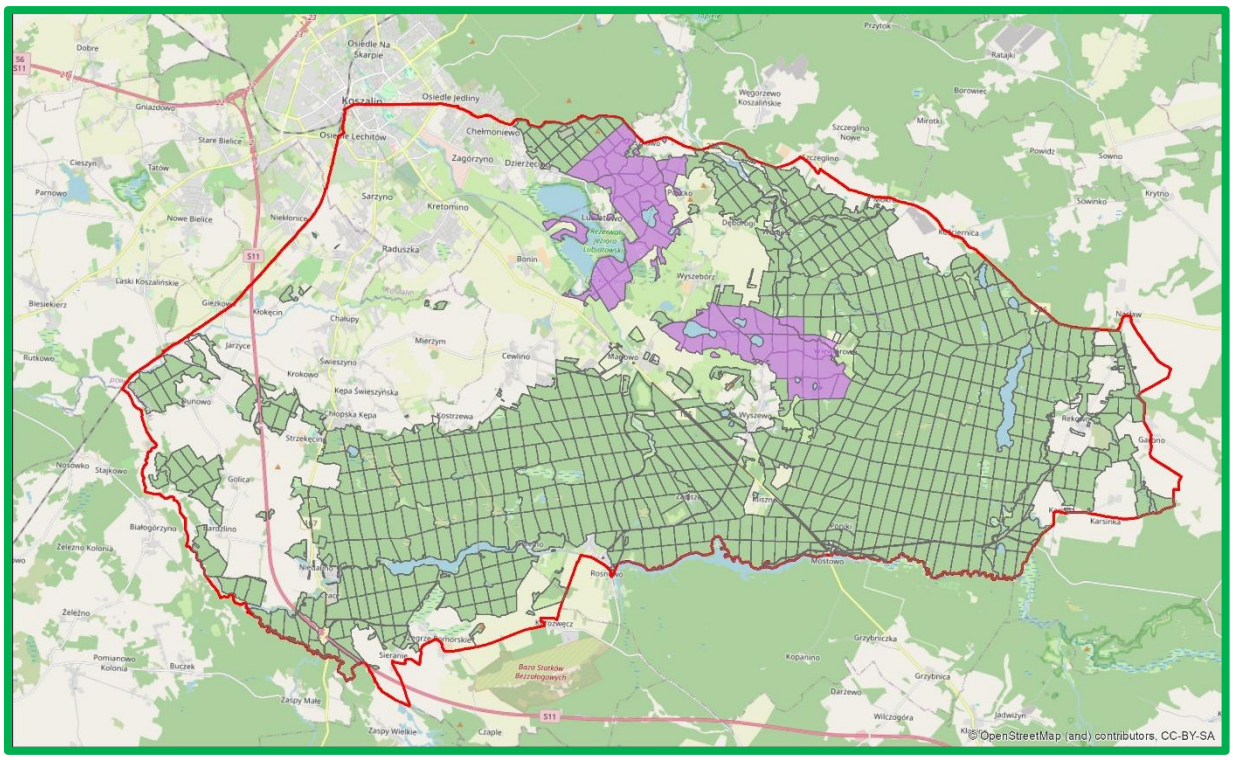
- ustawianie tablic wyjaśniających poszczególne zagadnienia z ochrony przyrody oraz gospodarki leśnej,
- unikanie ustawiania tablic z zakazami wstępu; raczej należy informować, gdzie można wejść, gdzie wjechać i pozostawić bezpiecznie samochód,
- wyraźne oznaczanie granic obiektów szczególnie cennych,
- komunikaty w lokalnych środkach masowego przekazu,
- wydawanie folderów,
- prezentowanie walorów Nadleśnictwa i zagadnień związanych z ochroną przyrody poprzez media społecznościowe.

Ważne jest, by podejmowane przez Nadleśnictwo działania edukacyjne nie ograniczały się wyłącznie do środowiska leśnego, ale by w jak najszerszym zakresie miały miejsce na terenach szkół, urzędów, ośrodków wypoczynkowych, itp. Wszystkie informacje prezentowane na tablicach, w folderach, itp. powinny być napisane językiem przystępnym i powinny zawierać jak najmniej profesjonalizmów, a jeśli takie się pojawią, winny być do nich stosowne objaśnienia.

1 maja 2021 r. wprowadzono w Lasach Państwowych nowy program pod nazwą „Zanocuj w lesie". Na terenie 429 nadleśnictw w Lasach Państwowych zostały wyznaczone specjalne obszary leśne, gdzie miłośnicy nocowania w lesie, będą mogli uprawiać swoje hobby (bushcraft, survival) bez obaw o naruszenie ustawy o lasach.

Wyznaczona przez Nadleśnictwo strefa to obszar przeznaczony dla ludzi, którzy chcą przenocować w lesie "na dziko" bez specjalnej infrastruktury. Wszyscy udający się na wyprawę powinni zapoznać się z regulaminem korzystania z obszaru, który zawarty jest w zakładce „TURYSTYKA" na stronie internetowej Nadleśnictwa. Osoby korzystające z programu „Zanocuj w lesie" powinny także zapoznać się z informacjami, czy obszar nie podlega okresowemu zakazowi wstępu do lasu, a także czy na wyznaczonym obszarze są prowadzone prace gospodarcze lub czy odbywają się polowania zbiorowe.

Osoby nocujące w lesie powinny po biwaku przywrócić miejsce swojego pobytu do stanu wyjściowego. Filozofia „Leave no trace" głosi, że nasz biwak musi być zorganizowany w taki sposób, aby po naszym pobycie nie pozostał żaden ślad. Nocleg w udostępnionym miejscu bez konieczności zgłoszenia w Nadleśnictwie będzie możliwy dla maksymalnie dziewięciu osób przez nie dłużej niż dwie noce z rzędu. W tym przypadku zgłoszenie nie jest wymagane. Nocleg powyżej limitu osób i czasu określonego należy zgłosić mailowo na adres Nadleśnictwa Manowo (manowo@szczecinek.lasy.gov.pl) nie później niż 2 dni robocze przed planowanym noclegiem. Lokalizacje takich miejsc przedstawiono na mapie poglądowej zamieszczonej poniżej.

Ryc. 16. Mapa obszarów leśnych programu „Zanocuj w lesie" w Nadleśnictwie
Źródło: *www.bdl.lasy.gov.pl*

7.4. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Środkowopomorskie"

Leśne kompleksy promocyjne to duże, zwarte obszary lasu, wchodzące w skład jednego lub kilku nadleśnictw. Utworzone na obszarze całego kraju, pokazują zmienność warunków siedliskowych, różnorodność składu gatunkowego lasu i wielość pełnionych przez niego funkcji. W ramach LKP leśnicy promują zrównoważoną gospodarkę leśną, wspierają badania naukowe i prowadzą edukację leśną społeczeństwa.

W Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku Zarządzeniem Nr 60 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14.10.2004 r. powołany został Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Warcińsko-Polanowskie". Praca edukacyjno – promocyjna Nadleśnictw Polanów i Warcino spowodowała, że zainteresowanie społeczeństwa działalnością Lasów Państwowych na tyle wzrosło, że należało poszerzyć obszar działalności LKP. Zarządzeniem Nr 66 Dyrektora Generalnego DGLP z dnia 2 grudnia 2011 roku oraz Zarządzeniem Nr 24 Dyrektora Generalnego DGLP z dnia 13 marca 2015 roku dokonano zmian terytorialnych i zmiany nazwy Leśnego Kompleksu Promocyjnego. Zaistniała potrzeba przyłączenia do LKP Nadleśnictwa Karnieszewice oraz lasów Miasta Koszalin. Tym samym została zmieniona nazwa Leśnego Kompleksu Promocyjnego na „Lasy Środkowopomorskie". Następnie Zarządzeniem Nr 124 Dyrektora Generalnego DGLP z dnia 29 października 2024 roku Leśny Kompleks Promocyjny poszerzono o lasy Nadleśnictwa Manowo.

Aktualnie w skład nowego LKP „Lasy Środkowopomorskie” wchodzą:

1. Nadleśnictwo Warcino (20778 ha),
2. Nadleśnictwo Polanów (16934 ha),
3. Nadleśnictwo Karnieszewice (18976 ha),
4. Lasy Miasta Koszalin (93 ha),
5. Nadleśnictwo Manowo (17914 ha).

Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Środkowopomorskie" jest jednym z 25 LKP utworzonych przez Lasy Państwowe**.** Jego powierzchnia wynosi 74695 ha i obejmuje tereny najciekawsze pod względem przyrodniczym i turystycznym w regionie.

Główną ideą działania LKP jest zrównoważony rozwój gospodarki leśnej w czasach silnego wpływu cywilizacji. Jest to również miejsce, gdzie wprowadza się do leśnictwa nowe technologie i stale zwiększa się umiejętności kadry zarządzającej lasem. Udane rozwiązania powstałe m.in. w zakresie hodowli lasu, ochrony przyrody zostają wprowadzane i upowszechniane we wszystkich lasach zarządzanych przez PGL LP. Leśne Kompleksy Promocyjne to również platforma dialogu i współpracy pomiędzy leśnikami, a społeczeństwem**.** Każdy LKP posiada bowiem Radę Naukowo – Społeczną, w skład której wchodzą autorytety naukowe, przedstawiciele władz samorządowych, czy też osoby obdarzone szczególnym zaufaniem społeczności lokalnych. Cele i zadania Leśnych Kopleksów Promocyjnych zostały określone w Zarządzeniu nr 4 Dyrektora Generalnego LP z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie Leśnych Kompleksów Promocyjnych.

Działalność Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Środkowopomorskie” określa Jednolity Program Gospodarczo-Ochronny LKP Lasy Środkowopomorskie (JPGO).

7.5. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej

Rosnące znaczenie funkcji społecznej pełnionej przez lasy rodzi potrzebę odpowiedniego kształtowania polityki ochrony środowiska oraz modyfikowania metod gospodarowania zasobami leśnymi w taki sposób, by zachowując racjonalny kompromis z pozostałymi funkcjami lasu: środowiskową i gospodarczą, zaspokoić rekreacyjne, turystyczne czy zdrowotne potrzeby społeczeństwa.

W dniu 5 lipca 2022 r. ukazało się Zarządzenie nr 58 Dyrektora Generalnego LP w sprawie wprowadzenia „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych”. Na tej podstawie Zarządzeniem nr 26 dyrektora RDLP w Szczecinku z dnia 22 maja 2024 r powołany został Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW) w zakresie lasów o zwiększonej funkcji społecznej, w trakcie opracowania

projektu PUL dla Nadleśnictwa Manowo na lata 2026-2035. Celem Zespołu było prowadzenie dialogu społecznego, wymiany informacji oraz konsultowania założeń do budowy projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa w zakresie lokalizacji lasów o zwiększonej funkcji społecznej oraz planu niezbędnych działań gospodarczych i ochronnych zmierzających do ich bezpiecznego udostępnienia. Do prac w ZLW zaproszono osoby wyłonione w wyniku naboru prowadzonego w lutym 2024 r. Udział w ZLW był dobrowolny i miał charakter nieodpłatny.

Zgodnie z wytycznymi DGLP, podczas sporządzania projektu obszarów o zwiększonej funkcji społecznej przyjęto, że lasy o zwiększonej funkcji społecznej obejmują:

- lasy intensywnie użytkowane rekreacyjnie,
- tereny leśne w bezpośrednim sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych,
- lasy uzdrowiskowe w strefach A i B (w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych).

Projekt lokalizacji obszarów o zwiększonej funkcji społecznej w Nadleśnictwie został przedstawiony w trakcie spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy: stacjonarnych w dniach 25.06.2024 r. i 06.12.2024 r. oraz terenowego w dniu 06.12.2024 r.

Zespół Lokalnej Współpracy pozytywnie zaopiniował propozycję przedstawioną przez Nadleśnictwo obszary lasów o zwiększonej funkcji społecznej w kształcie opisanym poniżej.

Uzgodniono, że w kompleksach leśnych Nadleśnictwa zakwalifikowanych do obszarów o zwiększonej funkcji społecznej nie wyznacza się strefy intensywnego oddziaływania społecznego. Strefę zrównoważonego oddziaływania społecznego przedstawiono w tabeli nr 50.

Tab. 50. Wykaz stref zrównoważonego oddziaływania społecznego w Nadleśnictwie

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
Leśnictwo Manowo						
1.	11-12-1-02-248 -a -00	0,68	5Db45-1.2	LMŚW	TP	Teren wykorzystywany przez biegaczy, spacerowiczów i osoby jeżdżące na rowerze. Lokalizacja w sąsiedztwie szlaku rowerowego.
2.	11-12-1-02-248 -b -00	3,45	9So90-1.2	LMŚW	IIA	
3.	11-12-1-02-248 -c -00	5,40	So40-1.1	BMŚW	TP	
4.	11-12-1-02-248 -d -00	4,74	9So34-1.1	BMŚW	TW	
5.	11-12-1-02-248 -f -00	1,01	7So26-0.9	BMŚW	TW	
6.	11-12-1-02-248 -g -00	3,72	6So45-1.1	LMŚW	TP	
7.	11-12-1-02-248 -h -00	0,80	8So33-1.1	BMŚW	TW	
8.	11-12-1-02-248 -i -00	2,18	8So26-1.0	BMŚW	TW	
9.	11-12-1-02-248 -j -00	0,76	6So45-1.1	LMŚW	TP	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
10.	11-12-1-02-248 -k -00	1,63	7So21-1.0	BMŚW	TW	
11.	11-12-1-02-271 -a -00	2,67	So61-1.0	LMŚW	TP	
12.	11-12-1-02-271 -b -00	3,67	6So8-0.9	LMŚW	CP	
13.	11-12-1-02-271 -c -00	1,96	9So78-1.1	LMŚW	TP	
14.	11-12-1-02-271 -d -00	1,65	So41-1.1	BMŚW	TP	
15.	11-12-1-02-271 -f -00	0,99	5So8-1.0	BMŚW	CP	
16.	11-12-1-02-271 -g -00	6,33	6So67-1.1	LMŚW	TP	
17.	11-12-1-02-271 -h -00	0,57	9Bk26-1.0	LMŚW	CP	
18.	11-12-1-02-271 -i -00	2,50	8So19-1.0	BŚW	TW	
19.	11-12-1-02-271 -j -00	3,14	8So9-1.0	BŚW	CP	
20.	11-12-1-02-271 -k -00	3,26	7So3-1.0	BMŚW	PIEL	
21.	11-12-1-02-271 -l -00	3,03	8So100-1.1	BMŚW	IIA	
22.	11-12-1-02-271 -m -00	0,03	drogi leśne			
23.	11-12-1-02-272 -a -00	1,54	6So110-KO	BMŚW	IVD	
24.	11-12-1-02-272 -b -00	1,28	8Bk26-0.9	LMŚW	CP	
25.	11-12-1-02-272 -c -00	1,41	So85-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
26.	11-12-1-02-272 -d -00	4,16	8Bk16-0.3	BMŚW	CP	
27.	11-12-1-02-272 -f -00	4,69	So110-KO	BMŚW	IVD	
28.	11-12-1-02-272 -g -00	4,48	So73-1.1	BMŚW	TP	
29.	11-12-1-02-272 -h -00	1,33	7Bk26-0.9	LMŚW	CP	
30.	11-12-1-02-272 -i -00	2,83	So77-1.1	BMŚW	TP	
31.	11-12-1-02-272 -j -00	3,69	So67-1.1	BMŚW	TP	
32.	11-12-1-02-272 -k -00	7,29	So67-1.1	BŚW	TP	
33.	11-12-1-02-273 -a -00	2,19	9So44-1.1	BMŚW	TP	
34.	11-12-1-02-273 -b -00	8,47	So40-1.1	BMŚW	TP	
35.	11-12-1-02-273 -c -00	1,61	8So28-0.9	BMŚW	TW	
36.	11-12-1-02-273 -d -00	5,33	9So72-1.1	BMŚW	TP	
37.	11-12-1-02-273 -f -00	3,43	So72-0.8	BMŚW	TP	
38.	11-12-1-02-273 -g -00	1,03	bagna			
39.	11-12-1-02-273 -h -00	12,07	So72-1.1	BŚW	TP	
40.	11-12-1-02-274 -a -00	16,62	9So60-0.9	LMŚW	TP	
41.	11-12-1-02-274 -b -00	2,10	So65-KO	LMŚW	IIAU	
42.	11-12-1-02-274 -c -00	4,54	So68-KO	LMŚW	IIAU	
43.	11-12-1-02-274 -d -00	2,80	7Bk24-0.8	LMŚW	BRAK WSK	
44.	11-12-1-02-274 -f -00	2,29	7So23-1.0	BMŚW	TW	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
45.	11-12-1-02-274 -g -00	1,19	6So77-0.9	LMŚW	TP	
46.	11-12-1-02-274 -h -00	3,45	So100-1.2	BMŚW	IIA	
47.	11-12-1-02-274 -i -00	0,54	7So24-0.9	BMŚW	TW	
48.	11-12-1-02-274 -j -00	0,91	So60-1.1	BMŚW	TP	
49.	11-12-1-02-274 -k -00	0,94	6So40-1.2	LMŚW	TP	
50.	11-12-1-02-301 -a -00	13,98	So74-1.0	BŚW	TP	
51.	11-12-1-02-301 -b -00	1,03	So30-1.6	BŚW	TW	
52.	11-12-1-02-301 -c -00	8,52	So61-1.0	BŚW	TP	
53.	11-12-1-02-302 -a -00	5,19	So38-1.1	BMŚW	TP	
54.	11-12-1-02-302 -b -00	1,52	So90-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
55.	11-12-1-02-302 -c -00	2,25	bagna			
56.	11-12-1-02-302 -d -00	0,98	So77-0.9	BMŚW	TP	
57.	11-12-1-02-302 -f -00	3,62	So58-1.2	BMŚW	TP	
58.	11-12-1-02-302 -g -00	0,32	bagna			
59.	11-12-1-02-302 -h -00	3,99	So34-1.3	BŚW	TW	
60.	11-12-1-02-302 -i -00	10,52	6So65-1.1	BŚW	TP	
61.	11-12-1-02-303 -a -00	2,21	So52-0.9	LMŚW	TP	
62.	11-12-1-02-303 -b -00	4,07	So65-0.8	LMŚW	BRAK WSK	
63.	11-12-1-02-303 -c -00	3,76	So57-1.2	BMŚW	TP	
64.	11-12-1-02-303 -d -00	1,55	9So63-0.8	LMŚW	TP	
65.	11-12-1-02-303 -f -00	4,33	So85-1.1	BMŚW	IIA	
66.	11-12-1-02-303 -g -00	3,57	So51-1.0	BŚW	TP	
67.	11-12-1-02-303 -h -00	1,85	5Bk27-0.9	LMŚW	TW	
68.	11-12-1-02-303 -i -00	2,61	9So70-0.9	LMŚW	TP	
69.	11-12-1-02-303 -j -00	3,07	8So44-1.1	BŚW	TP	
70.	11-12-1-02-303 -k -00	0,76	So105-1.2	BŚW	BRAK WSK	
71.	11-12-1-02-303 -l -00	5,56	9So50-1.0	BMŚW	TP	
72.	11-12-1-02-303 -m -00	0,72	6So25-1.4	BŚW	TW	
73.	11-12-1-02-303 -n -00	2,72	4Bk30-0.9	LMŚW	TW	
74.	11-12-1-02-303 -o -00	2,10	6So73-0.9	BŚW	TP	
75.	11-12-1-02-303 -p -00	3,90	So75-1.0	BŚW	TP	
76.	11-12-1-02-303 -r -00	2,29	So61-1.0	BŚW	TP	
77.	11-12-1-02-303 -s -00	1,67	7Brz65-KO	LMŚW	IIAU	
78.	11-12-1-02-303 -t -00	0,16	Brz60-1.2	LMŚW	BRAK WSK	
79.	11-12-1-02-304 -a -00	2,69	9So80-1.1	LMŚW	TP	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
80.	11-12-1-02-304 -b -00	1,46	6So55-1.1	LMŚW	TP	
81.	11-12-1-02-304 -c -00	1,00	9So40-1.1	BMW	TP	
82.	11-12-1-02-304 -d -00	5,10	9So33-1.1	BŚW	TW	
83.	11-12-1-02-304 -f -00	3,62	So40-1.1	BŚW	TP	
84.	11-12-1-02-304 -g -00	7,94	So73-1.2	BŚW	TP	
85.	11-12-1-02-305 -a -00	3,59	7So44-1.1	BMW	TP	
86.	11-12-1-02-305 -b -00	8,37	bagna			
87.	11-12-1-02-305 -c -00	3,14	So48-1.1	BŚW	TP	
88.	11-12-1-02-305 -d -00	0,88	So95-1.2	BŚW	BRAK WSK	
89.	11-12-1-02-305 -f -00	4,57	So44-1.1	BŚW	TP	
90.	11-12-1-02-305 -g -00	0,85	So100-1.2	BŚW	BRAK WSK	
91.	11-12-1-02-305 -h -00	3,55	9So75-1.1	BŚW	TP	
92.	11-12-1-02-306 -a -00	1,43	bagna			
93.	11-12-1-02-306 -b -00	2,89	8So64-1.2	BŚW	TP	
94.	11-12-1-02-306 -c -00	3,17	So95-1.3	BMŚW	BRAK WSK	
95.	11-12-1-02-306 -d -00	2,50	So34-1.2	LMŚW	TW	
96.	11-12-1-02-306 -f -00	1,16	So36-1.2	BŚW	TW	
97.	11-12-1-02-306 -g -00	0,92	9So80-0.9	LMŚW	BRAK WSK	
98.	11-12-1-02-306 -h -00	1,12	6Brz75-0.9	LMŚW	BRAK WSK	
99.	11-12-1-02-306 -i -00	2,20	6So80-1.0	BMŚW	TP	
100.	11-12-1-02-306 -j -00	0,58	bagna			
101.	11-12-1-02-355 -a -00	1,53	So41-1.2	BŚW	TP	
102.	11-12-1-02-355 -c -00	2,55	So95-1.4	BŚW	BRAK WSK	
103.	11-12-1-02-356 -a -00	2,43	9So23-1.0	BMŚW	TW	
104.	11-12-1-02-356 -b -00	1,65	8So6-1.0	BMŚW	CW	
105.	11-12-1-02-356 -c -00	3,56	So95-1.2	BMŚW	IIA	
106.	11-12-1-02-356 -d -00	1,92	So100-1.2	BŚW	IIA	
107.	11-12-1-02-356 -f -00	3,65	So23-1.2	BŚW	TW	
108.	11-12-1-02-356 -g -00	1,94	9So6-1.0	BŚW	CW	
109.	11-12-1-02-356 -h -00	3,00	So95-1.2	BŚW	IIA	
110.	11-12-1-02-357 -a -00	2,25	So65-1.1	BMŚW	TP	
111.	11-12-1-02-357 -b -00	2,65	So63-1.1	BŚW	TP	
112.	11-12-1-02-357 -c -00	1,09	So90-1.0	BMŚW	BRAK WSK	
113.	11-12-1-02-357 -d -00	0,70	bagna			
114.	11-12-1-02-357 -f -00	11,85	So100-1.2	BŚW	IVD	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
115.	11-12-1-02-357 -g -00	4,41	So54-1.1	BŚW	TP	
116.	11-12-1-02-357 -h -00	1,60	So50-1.1	BŚW	TP	
RAZEM		**364,71**				
Leśnictwo Niedalino						
117.	11-12-1-03-307 -n -00	4,58	9So58-1.1	BMŚW	TP	Teren wykorzystywany przez biegaczy, spacerowiczów i osoby jeżdżące na rowerze. Lokalizacja w sąsiedztwie szlaków rowerowych.
118.	11-12-1-03-307 -o -00	1,55	So48-1.2	BŚW	TP	
119.	11-12-1-03-358 -a -00	1,65	So31-1.0	BMŚW	TW	
120.	11-12-1-03-358 -b -00	3,46	So85-1.0	BŚW	BRAK WSK	
121.	11-12-1-03-358 -c -00	3,22	So51-1.2	BŚW	TP	
122.	11-12-1-03-358 -d -00	7,21	8So25-1.2	BŚW	TW	
123.	11-12-1-03-358 -f -00	2,11	8So15-1.0	BŚW	CP	
124.	11-12-1-03-358 -g -00	4,53	So85-1.2	BŚW	IIA	
125.	11-12-1-03-358 -h -00	3,70	7So59-1.1	BŚW	TP	
126.	11-12-1-03-359 -a -00	2,10	So48-1.1	BŚW	TP	
127.	11-12-1-03-359 -b -00	5,98	So61-1.2	BŚW	TP	
128.	11-12-1-03-359 -c -00	6,47	8So25-1.1	BŚW	TW	
129.	11-12-1-03-359 -k -00	2,19	9So29-1.2	BŚW	TW	
130.	11-12-1-03-415 -a -00	2,36	8So6-1.0	BŚW	CW	
131.	11-12-1-03-415 -b -00	3,70	9So95-1.4	BŚW	IIA	
132.	11-12-1-03-415 -c -00	4,12	7So27-1.1	BŚW	TW	
133.	11-12-1-03-415 -d -00	1,42	So85-1.3	BŚW	IIA	
134.	11-12-1-03-416 -a -00	4,84	So62-1.0	BŚW	TP	
135.	11-12-1-03-416 -b -00	6,84	So85-1.2	BŚW	BRAK WSK	
136.	11-12-1-03-417 -a -00	3,86	9So18-1.0	BŚW	TW	
137.	11-12-1-03-417 -b -00	3,61	9So11-1.0	BŚW	CP	
138.	11-12-1-03-417 -c -00	3,57	9So4-1.0	BŚW	PIEL	
139.	11-12-1-03-417 -f -00	2,44	9So55-1.3	BŚW	TP	
140.	11-12-1-03-417 -g -00	1,35	7So27-1.1	BMŚW	TW	
141.	11-12-1-03-417 -h -00	0,96	So77-0.9	BMŚW	BRAK WSK	
142.	11-12-1-03-417 -i -00	6,99	7So25-1.2	BMŚW	TW	
143.	11-12-1-03-417 -j -00	1,05	6So28-1.0	BMB	BRAK WSK	
144.	11-12-1-03-417 -l -00	0,67	So60-1.0	BMŚW	TP	
145.	11-12-1-03-417 -r -00	0,04	szczególna forma ochrony	BMB		
146.	11-12-1-03-418 -c -00	0,10	bagna			
147.	11-12-1-03-418 -f -00	4,64	9So80-1.0	BMŚW	BRAK WSK	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
148.	11-12-1-03-418 -g -00	3,72	So61-1.1	BMW	TP	
149.	11-12-1-03-418 -h -00	0,88	So100-1.1	BŚW	BRAK WSK	
150.	11-12-1-03-418 -i -00	0,51	So36-1.0	BŚW	TP	
151.	11-12-1-03-418 -l -00	0,18	bagna			
152.	11-12-1-03-472 -a -00	1,26	6So11-0.9	BMŚW	CP	
153.	11-12-1-03-472 -b -00	1,74	So50-1.1	BŚW	TP	
154.	11-12-1-03-472 -c -00	1,25	8So48-0.9	BMW	TP	
155.	11-12-1-03-472 -d -00	5,29	So46-1.0	BMŚW	TP	
156.	11-12-1-03-472 -f -00	1,67	9So67-1.0	BMŚW	TP	
157.	11-12-1-03-472 -m -00	0,13	So11-0.9	BMŚW	CP	
158.	11-12-1-03-473 -a -00	2,48	So60-1.1	BMŚW	TP	
159.	11-12-1-03-473 -b -00	1,26	8So90-0.9	BMW	BRAK WSK	
160.	11-12-1-03-473 -c -00	2,24	bagna			
161.	11-12-1-03-473 -d -00	4,09	So37-1.2	BŚW	TP	
162.	11-12-1-03-473 -f -00	0,49	So90-KO	BMŚW	IIIAU	
163.	11-12-1-03-473 -g -00	0,81	9So90-1.2	BMŚW	IIIA	
164.	11-12-1-03-473 -h -00	1,92	So60-1.2	BMŚW	TP	
165.	11-12-1-03-473 -j -00	2,84	5Brz60-0.9	BMŚW	BRAK WSK	
166.	11-12-1-03-473 -k -00	4,67	8So100-KO	BMŚW	IIIAU	
167.	11-12-1-03-473 -l -00	3,72	9So100-1.3	BMŚW	IIIA	
168.	11-12-1-03-473 -m -00	0,98	So37-1.0	BMŚW	TP	
169.	11-12-1-03-473 -n -00	0,29	szczególna forma ochrony	BMB		
170.	11-12-1-03-473 -o -00	0,15	bagna			
171.	11-12-1-03-473 -p -00	0,08	szczególna forma ochrony	BMB		
172.	11-12-1-03-473 -r -00	0,07	bagna			
173.	11-12-1-03-474 -a -00	0,76	So33-1.1	BŚW	TW	
174.	11-12-1-03-474 -b -00	1,00	So95-1.1	BŚW	BRAK WSK	
175.	11-12-1-03-474 -c -00	3,72	9So67-1.2	BMŚW	TP	
176.	11-12-1-03-474 -d -00	1,60	8So80-1.0	BMŚW	TP	
177.	11-12-1-03-474 -f -00	0,59	So37-1.2	BŚW	TP	
178.	11-12-1-03-474 -g -00	7,84	So85-1.2	BŚW	BRAK WSK	
179.	11-12-1-03-474 -h -00	8,90	9So40-1.1	BŚW	TP	
180.	11-12-1-03-474 -i -00	2,77	So32-1.2	BŚW	TW	
181.	11-12-1-03-475 -a -00	2,79	4So45-0.9	BMB	BRAK WSK	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
182.	11-12-1-03-475 -b -00	0,26	9So40-1.1	BMŚW	TP	
183.	11-12-1-03-475 -c -00	0,61	7So40-1.2	BMŚW	TP	
184.	11-12-1-03-475 -d -00	10,43	So40-1.1	BŚW	TP	
185.	11-12-1-03-475 -f -00	9,68	So90-1.2	BŚW	IIA	
186.	11-12-1-03-475 -g -00	2,69	8So14-1.0	BŚW	CP	
187.	11-12-1-03-475 -h -00	0,66	szczególna forma ochrony	BMB		
188.	11-12-1-03-476 -a -00	0,95	So43-1.1	BMŚW	TP	
189.	11-12-1-03-476 -b -00	1,03	6Db43-1.2	BMŚW	TP	
190.	11-12-1-03-476 -c -00	1,91	7So22-1.2	BMW	TW	
191.	11-12-1-03-476 -d -00	4,50	9So22-1.1	BŚW	TW	
192.	11-12-1-03-476 -f -00	6,00	9So45-1.1	BŚW	TP	
193.	11-12-1-03-476 -g -00	5,06	So90-1.2	BŚW	BRAK WSK	
194.	11-12-1-03-476 -h -00	1,12	So40-1.2	BŚW	TP	
195.	11-12-1-03-476 -i -00	1,33	5So40-1.1	BMŚW	TP	
196.	11-12-1-03-476 -j -00	0,88	So27-1.2	BŚW	TW	
197.	11-12-1-03-476 -k -00	1,47	7So43-1.1	BMŚW	TP	
198.	11-12-1-03-476 -l -00	1,26	5So43-1.1	BMŚW	TP	
199.	11-12-1-03-477 -a -00	2,32	3Db22-0.8	LMŚW	CP	
200.	11-12-1-03-477 -b -00	4,80	8So22-1.0	BMW	TW	
201.	11-12-1-03-477 -c -00	3,66	9So22-1.2	BMŚW	TW	
202.	11-12-1-03-477 -d -00	5,96	8So45-1.1	BMŚW	TP	
203.	11-12-1-03-477 -f -00	4,58	6So80-1.0	BMŚW	TP	
204.	11-12-1-03-477 -g -00	1,66	9So42-1.1	BMŚW	TP	
205.	11-12-1-03-477 -h -00	2,26	8So39-1.1	BMW	TP	
206.	11-12-1-03-477 -i -00	0,88	5So34-1.1	BMŚW	TW	
207.	11-12-1-03-477 -j -00	3,92	8So95-1.1	BMŚW	IIIB	
208.	11-12-1-03-477 -k -00	0,90	6So65-1.1	LMŚW	TP	
209.	11-12-1-03-478 -a -00	0,97	9So65-1.1	BMŚW	TP	
210.	11-12-1-03-478 -b -00	3,48	5So80-1.0	LMŚW	TP	
211.	11-12-1-03-478 -c -00	1,75	8So34-1.1	BMŚW	TW	
212.	11-12-1-03-478 -d -00	2,60	9So45-1.1	BMŚW	TP	
213.	11-12-1-03-478 -f -00	2,12	9So45-1.1	BMŚW	TP	
214.	11-12-1-03-478 -g -00	2,36	Md100-1.1	LMŚW	BRAK WSK	
215.	11-12-1-03-478 -h -00	1,08	8So26-0.9	BMŚW	TW	
216.	11-12-1-03-478 -i -00	2,39	6So65-1.0	BMŚW	TP	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
217.	11-12-1-03-478 -j -00	1,16	Dbb26-1.1	LMŚW	BRAK WSK	
218.	11-12-1-03-478 -k -00	2,47	7So65-1.0	LMŚW	TP	
219.	11-12-1-03-532 -a -00	0,92	8So65-1.0	LMŚW	TP	
220.	11-12-1-03-532 -b -00	0,65	poletka łowieckie	LMŚW		
RAZEM		**276,73**				
Leśnictwo Mokre						
221.	11-12-1-07-174 -i -00	2,86	7So100-1.1	BMŚW	BRAK WSK	Teren przyległy do Jeziora Czaple
222.	11-12-1-07-175 -h -00	0,66	So95-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
223.	11-12-1-07-175 -i -00	0,93	So31-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
224.	11-12-1-07-175 -k -00	1,83	7So31-1.3	BMŚW	BRAK WSK	
RAZEM		**6,28**				
Leśnictwo Lubiatowo						
225.	11-12-1-08-1 -a -00	3,90	5So53-1.1	LMŚW	TP	Lasy przyległe do Koszalina – teren wykorzystywany przez biegaczy, spacerowiczów i osoby jeżdżące na rowerze. Lokalizacja w sąsiedztwie szlaków rowerowych i pieszych oraz przy ścieżce dydaktycznej.
226.	11-12-1-08-1 -b -00	3,91	5Db61-1.1	LMŚW	TP	
227.	11-12-1-08-1 -c -00	1,24	6So65-1.2	LMŚW	TP	
228.	11-12-1-08-1 -d -00	1,23	4So24-1.0	LMŚW	TW	
229.	11-12-1-08-1 -f -00	0,36	ter. pod liniami energetycznymi			
230.	11-12-1-08-10 -a -00	0,95	7So60-0.9	LMŚW	TP	
231.	11-12-1-08-10 -b -00	15,98	8So60-1.1	LMŚW	TP	
232.	11-12-1-08-11 -a -00	5,13	6So85-0.8	LMŚW	BRAK WSK	
233.	11-12-1-08-11 -b -00	3,59	6So100-1.0	BMŚW	BRAK WSK	
234.	11-12-1-08-11 -c -00	2,31	8So60-1.2	LMŚW	TP	
235.	11-12-1-08-12 -a -00	1,25	5Brz68-KO	LMŚW	IIA	
236.	11-12-1-08-12 -b -00	14,07	6So63-1.2	BMŚW	TP	
237.	11-12-1-08-12 -c -00	3,14	4So67-1.0	BMŚW	TP	
238.	11-12-1-08-13 -a -00	3,11	8So53-1.1	BMŚW	TP	
239.	11-12-1-08-13 -b -00	3,76	8So33-1.1	BMŚW	TW	
240.	11-12-1-08-13 -c -00	2,90	5Św70-KDO	BMŚW	IIIB	
241.	11-12-1-08-13 -d -00	4,52	6Bk33-1.1	LMŚW	TW	
242.	11-12-1-08-13 -f -00	1,03	zręby	LMŚW	ODN-ZRB	
243.	11-12-1-08-13 -g -00	2,93	5So53-0.5	BMŚW	TP	
244.	11-12-1-08-14 -a -00	4,53	5So15-0.9	LMŚW	CP	
245.	11-12-1-08-14 -b -00	0,56	7So75-0.8	BMB	BRAK WSK	
246.	11-12-1-08-14 -c -00	4,83	6So5-0.8	LMŚW	CP	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
247.	11-12-1-08-14 -d -00	4,52	5So115-KO	BMŚW	IIIB	
248.	11-12-1-08-14 -f -00	4,43	6So115-KO	BMŚW	IIIB	
249.	11-12-1-08-15 -a -00	0,50	9So75-0.9	BMŚW	BRAK WSK	
250.	11-12-1-08-15 -b -00	6,89	5So8-0.9	BMŚW	CP	
251.	11-12-1-08-15 -c -00	2,13	bagna			
252.	11-12-1-08-15 -d -00	0,57	bagna			
253.	11-12-1-08-15 -f -00	0,37	bagna			
254.	11-12-1-08-15 -g -00	5,42	6So2-1.0	BMŚW	PIEL	
255.	11-12-1-08-15 -h -00	1,88	So58-1.1	BMŚW	TP	
256.	11-12-1-08-16 -a -00	8,06	So57-1.1	BMŚW	TP	
257.	11-12-1-08-16 -b -00	10,33	7So100-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
258.	11-12-1-08-17 -a -00	7,86	8So80-1.0	LMŚW	TP	
259.	11-12-1-08-17 -b -00	0,29	bagna			
260.	11-12-1-08-17 -c -00	0,32	bagna			
261.	11-12-1-08-17 -d -00	2,01	4So60-1.0	LMŚW	TP	
262.	11-12-1-08-17 -f -00	6,13	6So7-0.8	BMŚW	CP	
263.	11-12-1-08-17 -g -00	3,23	So60-1.0	LMŚW	TP	
264.	11-12-1-08-17 -h -00	2,36	9Db60-1.2	LŚW	TP	
265.	11-12-1-08-17 -i -00	0,32	bagna			
266.	11-12-1-08-18 -a -00	1,84	So64-1.0	BMŚW	TP	
267.	11-12-1-08-18 -b -00	2,85	5Bk25-0.8	LMŚW	TW	
268.	11-12-1-08-18 -c -00	3,37	8So59-1.0	LMŚW	TP	
269.	11-12-1-08-18 -d -00	1,96	8So77-1.0	BMŚW	TP	
270.	11-12-1-08-18 -f -00	3,36	5So77-1.1	LMŚW	TP	
271.	11-12-1-08-18 -g -00	2,26	7So105-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
272.	11-12-1-08-19 -a -00	1,74	So61-1.1	BMŚW	TP	
273.	11-12-1-08-19 -b -00	4,16	7So45-1.0	BMŚW	TP	
274.	11-12-1-08-19 -c -00	2,67	8So30-1.0	BMŚW	TW	
275.	11-12-1-08-19 -d -00	3,63	5So61-1.1	LMŚW	TP	
276.	11-12-1-08-2 -a -00	2,97	5So130-KO	BMŚW	IVD	
277.	11-12-1-08-2 -b -00	4,01	5So19-0.9	BMŚW	TW	
278.	11-12-1-08-2 -c -00	1,84	5So75-1.0	BMŚW	TP	
279.	11-12-1-08-2 -d -00	2,83	5So27-1.0	BMŚW	TW	
280.	11-12-1-08-2 -f -00	3,90	7So22-1.0	BMŚW	TW	
281.	11-12-1-08-2 -g -00	0,77	6So90-0.9	BMŚW	BRAK WSK	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
282.	11-12-1-08-2 -h -00	0,75	bagna			
283.	11-12-1-08-20 -a -00	5,99	7So10-1.0	BMŚW	CP	
284.	11-12-1-08-20 -b -00	6,05	5So4-1.0	BMŚW	CW	
285.	11-12-1-08-21 -a -00	5,46	5So110-KO	LMŚW	IIIB	
286.	11-12-1-08-21 -b -00	5,10	5So110-1.2	LMŚW	IIA	
287.	11-12-1-08-21 -c -00	1,21	8Db85-1.0	LMŚW	BRAK WSK	
288.	11-12-1-08-21 -d -00	3,43	8Db90-1.0	LMŚW	BRAK WSK	
289.	11-12-1-08-21 -f -00	0,15	miejsca składowania drewna			
290.	11-12-1-08-22 -a -00	5,79	7So85-KO	LMŚW	IIAU	
291.	11-12-1-08-22 -b -00	1,71	8So60-1.0	BMŚW	TP	
292.	11-12-1-08-22 -c -00	4,31	5Db100-1.1	LMŚW	BRAK WSK	
293.	11-12-1-08-22 -d -00	1,32	8So79-0.9	LMŚW	TP	
294.	11-12-1-08-22 -f -00	2,79	8So61-1.0	LMŚW	TP	
295.	11-12-1-08-22 -g -00	4,21	4Bk28-0.9	LMŚW	TW	
296.	11-12-1-08-22 -h -00	4,18	5So64-1.0	LMŚW	TP	
297.	11-12-1-08-22 -i -00	2,59	6So33-1.1	BMŚW	TW	
298.	11-12-1-08-22 -j -00	1,56	3So25-0.9	BMŚW	TW	
299.	11-12-1-08-22 -k -00	1,77	8Db100-1.1	LMŚW	BRAK WSK	
300.	11-12-1-08-22 -l -00	4,89	6So4-1.0	BMŚW	PIEL	
301.	11-12-1-08-22 -m -00	4,36	8So90-KO	LMŚW	IIA	
302.	11-12-1-08-23 -a -00	0,97	7So43-1.1	BMŚW	TP	
303.	11-12-1-08-23 -b -00	7,03	4So74-1.0	LMŚW	TP	
304.	11-12-1-08-23 -c -00	5,23	3So20-0.9	LMŚW	TW	
305.	11-12-1-08-23 -d -00	2,04	8So66-1.0	BMŚW	TP	
306.	11-12-1-08-23 -f -00	1,27	7Db120-1.0	LMŚW	BRAK WSK	
307.	11-12-1-08-23 -g -00	0,73	5So74-0.8	LMŚW	BRAK WSK	
308.	11-12-1-08-24 -a -00	5,41	5So36-1.1	LMŚW	TW	
309.	11-12-1-08-24 -b -00	7,21	6So18-1.0	BMŚW	TW	
310.	11-12-1-08-24 -c -00	0,84	5So90-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
311.	11-12-1-08-24 -d -00	5,54	7So90-1.0	BMŚW	BRAK WSK	
312.	11-12-1-08-24 -f -00	2,59	5Db100-1.0	LMŚW	BRAK WSK	
313.	11-12-1-08-24 -g -00	1,83	6So40-0.9	LMŚW	TP	
314.	11-12-1-08-24 -h -00	6,87	7So16-0.9	BMŚW	CP	
315.	11-12-1-08-25 -a -00	3,30	3So38-1.0	BMŚW	TP	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
316.	11-12-1-08-25 -b -00	1,61	5Db95-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
317.	11-12-1-08-25 -c -00	4,25	6So95-KDO	BMŚW	IIA	
318.	11-12-1-08-25 -d -00	4,60	6So2-1.0	LMŚW	PIEL	
319.	11-12-1-08-25 -f -00	0,76	4So40-1.0	LMŚW	BRAK WSK	
320.	11-12-1-08-25 -g -00	3,96	6Bk25-0.9	LMŚW	CP	
321.	11-12-1-08-26 -a -00	3,33	6So75-1.0	LMŚW	TP	
322.	11-12-1-08-26 -b -00	4,29	7So79-0.9	LMŚW	TP	
323.	11-12-1-08-26 -c -00	1,60	5Bk28-0.9	LMŚW	TW	
324.	11-12-1-08-26 -d -00	5,50	5Db140-1.2	LMŚW	IVD	
325.	11-12-1-08-26 -f -00	1,55	5Db85-1.1	LMŚW	TP	
326.	11-12-1-08-26 -g -00	4,71	4So9-0.9	LMŚW	CP	
327.	11-12-1-08-26 -h -00	3,00	7So33-0.8	BMŚW	TW	
328.	11-12-1-08-26 -i -00	5,58	5So2-1.0	LMŚW	PIEL	
329.	11-12-1-08-26 -j -00	1,06	7So38-1.1	BMŚW	TP	
330.	11-12-1-08-26 -k -00	0,42	do nat. sukcesji	LMB		
331.	11-12-1-08-27 -a -00	1,01	8So57-0.9	LMŚW	TP	
332.	11-12-1-08-27 -b -00	5,51	5Bk25-0.9	LMŚW	TW	
333.	11-12-1-08-27 -c -00	2,04	6So3-1.0	BMŚW	CW	
334.	11-12-1-08-27 -d -00	3,02	7So5-1.0	LMŚW	CW	
335.	11-12-1-08-27 -f -00	4,22	6So95-KO	LMŚW	IIIB	
336.	11-12-1-08-27 -g -00	2,91	6So45-0.9	BMŚW	TP	
337.	11-12-1-08-27 -h -00	4,35	4Bk130-1.1	LMŚW	IIA	
338.	11-12-1-08-27 -i -00	2,57	6So95-1.2	LMŚW	IIA	
339.	11-12-1-08-27 -j -00	2,97	5Db130-1.2	LMŚW	IIA	
340.	11-12-1-08-27 -k -00	3,54	4So43-1.2	LMŚW	TP	
341.	11-12-1-08-27 -l -00	0,93	6So25-0.9	LMŚW	TW	
342.	11-12-1-08-27 -m -00	2,63	6So100-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
343.	11-12-1-08-27 -n -00	1,99	7Db100-1.2	LMŚW	BRAK WSK	
344.	11-12-1-08-27 -o -00	0,51	8Bk28-0.9	LMŚW	TW	
345.	11-12-1-08-28 -a -00	4,98	8So105-1.2	BMŚW	IIIA	
346.	11-12-1-08-28 -b -00	10,19	5Db110-1.1	LMŚW	TP	
347.	11-12-1-08-28 -c -00	3,94	5So66-1.1	BMŚW	TP	
348.	11-12-1-08-28 -d -00	0,39	drogi leśne			
349.	11-12-1-08-28 -f -00	1,38	5Bk110-KDO	LMŚW	IIA	
350.	11-12-1-08-29 -a -00	1,73	8So64-1.1	BMŚW	TP	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
351.	11-12-1-08-29 -b -00	2,20	4Bk105-1.2	LMŚW	IIA	
352.	11-12-1-08-29 -c -00	1,24	5So100-1.1	LMŚW	IIA	
353.	11-12-1-08-29 -d -00	1,56	4Bk125-1.0	LMŚW	IIA	
354.	11-12-1-08-29 -f -00	3,05	5So64-1.1	LMŚW	TP	
355.	11-12-1-08-29 -g -00	0,86	4So39-0.8	LMŚW	TP	
356.	11-12-1-08-29 -h -00	3,11	4Md90-1.0	LMŚW	IIA	
357.	11-12-1-08-29 -i -00	1,00	6So64-1.2	LMŚW	TP	
358.	11-12-1-08-29 -j -00	4,27	5Db105-1.2	LMŚW	TP	
359.	11-12-1-08-29 -k -00	2,93	6Bk105-1.2	LMŚW	IIA	
360.	11-12-1-08-29 -l -00	2,13	4So105-1.2	BMŚW	IIA	
361.	11-12-1-08-29 -m -00	0,07	drogi leśne			
362.	11-12-1-08-3 -a -00	3,90	4Bk150-KO	LMŚW	IIAU	
363.	11-12-1-08-3 -b -00	1,10	3Jw50-0.9	LMŚW	TP	
364.	11-12-1-08-3 -c -00	1,12	9Brz75-0.8	LMW	BRAK WSK	
365.	11-12-1-08-3 -d -00	0,65	bagna			
366.	11-12-1-08-3 -f -00	3,69	5So35-1.0	LMŚW	TW	
367.	11-12-1-08-3 -g -00	1,19	So85-0.8	BMŚW	BRAK WSK	
368.	11-12-1-08-3 -h -00	1,27	6So85-0.7	LMŚW	BRAK WSK	
369.	11-12-1-08-3 -i -00	4,90	4So61-0.6	LMŚW	TP	
370.	11-12-1-08-30 -a -00	1,12	4Bk105-1.2	LMŚW	BRAK WSK	
371.	11-12-1-08-30 -b -00	3,62	5So35-0.9	LMŚW	TW	
372.	11-12-1-08-30 -c -00	3,59	4Bk20-0.9	LMŚW	CP	
373.	11-12-1-08-30 -d -00	3,97	4Bk120-KO	LMŚW	IIAU	
374.	11-12-1-08-30 -f -00	1,38	Ol60-1.0	OLJ	BRAK WSK	
375.	11-12-1-08-30 -g -00	7,73	4So78-0.9	LMŚW	TP	
376.	11-12-1-08-30 -h -00	0,81	8So79-0.9	LMŚW	BRAK WSK	
377.	11-12-1-08-31 -a -00	3,82	4Db85-1.1	LMW	BRAK WSK	
378.	11-12-1-08-31 -b -00	3,30	5Brz60-1.0	BMB	BRAK WSK	
379.	11-12-1-08-31 -c -00	24,33	Ol70-1.0	OL	BRAK WSK	
380.	11-12-1-08-31 -d -00	5,23	3Ol80-0.9	OLJ	BRAK WSK	
381.	11-12-1-08-31 -f -00	2,08	6Bk28-0.7	LMŚW	BRAK WSK	
382.	11-12-1-08-31 -g -00	3,74	do nat. sukcesji	OL		
383.	11-12-1-08-31 -h -00	0,00	wody płynące			
384.	11-12-1-08-32 -a -00	9,49	7So67-1.2	LMŚW	TP	
385.	11-12-1-08-32 -b -00	5,85	3Db130-1.1	LMŚW	BRAK WSK	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
386.	11-12-1-08-32 -c -00	2,15	6Ol90-0.9	OLJ	BRAK WSK	
387.	11-12-1-08-32 -d -00	0,90	7So75-1.1	LMŚW	BRAK WSK	
388.	11-12-1-08-32 -f -00	0,87	5Św48-1.0	LMŚW	TP	
389.	11-12-1-08-32 -g -00	3,79	5So77-0.9	LMŚW	TP	
390.	11-12-1-08-32 -h -00	2,07	5So27-0.9	LMŚW	TW	
391.	11-12-1-08-33 -a -00	2,21	6Bk17-0.9	LMŚW	CP	
392.	11-12-1-08-33 -b -00	3,24	6Ol40-0.9	OLJ	BRAK WSK	
393.	11-12-1-08-33 -c -00	1,97	3Bk6-0.8	LMŚW	CW	
394.	11-12-1-08-33 -d -00	0,95	4Brz75-0.9	LMŚW	BRAK WSK	
395.	11-12-1-08-33 -f -00	3,90	6So77-0.9	LMŚW	TP	
396.	11-12-1-08-33 -g -00	2,04	4So68-1.1	LMŚW	TP	
397.	11-12-1-08-33 -h -00	0,89	4Bk50-1.0	LMŚW	BRAK WSK	
398.	11-12-1-08-33 -i -00	1,70	7So77-0.9	LMŚW	TP	
399.	11-12-1-08-33 -j -00	1,23	6So38-0.9	LMŚW	TP	
400.	11-12-1-08-33 -k -00	3,28	4Db140-KDO	LMŚW	IIA	
401.	11-12-1-08-33 -l -00	3,39	3Db140-1.1	LMŚW	BRAK WSK	
402.	11-12-1-08-33 -m -00	0,15	miejsca składowania drewna			
403.	11-12-1-08-33 -n -00	2,31	zadrzewienia pozostałe			
404.	11-12-1-08-33 -o -00	0,78	5Bk140-0.6	LŚW	BRAK WSK	
405.	11-12-1-08-33 -p -00	0,19	szczególna forma ochrony	LMŚW		
406.	11-12-1-08-34 -a -00	15,44	4Bk33-0.9	LMŚW	TW	
407.	11-12-1-08-34 -b -00	0,14	drogi leśne			
408.	11-12-1-08-35 -a -00	1,11	5So22-0.9	LMŚW	TW	
409.	11-12-1-08-35 -b -00	0,92	6So90-0.7	BMB	BRAK WSK	
410.	11-12-1-08-35 -c -00	5,63	4So100-KO	LMŚW	IIIB	
411.	11-12-1-08-35 -d -00	1,39	9Db100-1.1	LMŚW	TP	
412.	11-12-1-08-35 -f -00	3,61	9So100-1.1	BMŚW	IVD	
413.	11-12-1-08-35 -g -00	3,18	6Bk60-1.2	LMŚW	TP	
414.	11-12-1-08-35 -h -00	1,16	9So64-0.9	LMŚW	TP	
415.	11-12-1-08-35 -i -00	3,62	7So100-KO	BMŚW	IIIB	
416.	11-12-1-08-35 -j -00	5,67	5Bk35-1.0	LMŚW	TW	
417.	11-12-1-08-35 -k -00	0,09	drogi leśne			
418.	11-12-1-08-36 -a -00	1,19	6So33-1.1	BMŚW	TW	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
419.	11-12-1-08-36 -b -00	5,36	9So95-1.2	BMŚW	IVD	
420.	11-12-1-08-36 -c -00	1,67	8So95-1.3	BMŚW	IVD	
421.	11-12-1-08-36 -d -00	2,46	So64-1.0	BMŚW	TP	
422.	11-12-1-08-36 -f -00	3,48	4Bk23-0.9	LMŚW	CP	
423.	11-12-1-08-36 -g -00	7,21	7Db115-1.1	LMŚW	TP	
424.	11-12-1-08-37 -a -00	3,29	5So55-1.1	LMŚW	TP	
425.	11-12-1-08-37 -b -00	15,57	6Db110-1.0	LMŚW	TP	
426.	11-12-1-08-37 -c -00	5,19	9So100-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
427.	11-12-1-08-37 -d -00	5,81	5So80-0.9	LMŚW	TP	
428.	11-12-1-08-37 -j -00	3,55	bagna			
429.	11-12-1-08-38 -a -00	3,77	5Db130-KO	LMŚW	BRAK WSK	
430.	11-12-1-08-38 -b -00	0,86	Ol60-1.0	OLJ	BRAK WSK	
431.	11-12-1-08-38 -c -00	3,37	5So5-1.0	LMŚW	CW	
432.	11-12-1-08-38 -d -00	1,26	Ol60-1.1	OLJ	BRAK WSK	
433.	11-12-1-08-39 -a -00	4,11	5Bk130-KO	LMŚW	IIA	
434.	11-12-1-08-39 -b -00	0,80	9So61-1.0	BMŚW	TP	
435.	11-12-1-08-39 -c -00	7,93	4Bk85-1.0	LMŚW	TP	
436.	11-12-1-08-39 -d -00	6,67	5So80-0.9	LMŚW	TP	
437.	11-12-1-08-39 -f -00	0,68	Ol60-1.0	OLJ	BRAK WSK	
438.	11-12-1-08-39 -g -00	0,09	miejsca składowania drewna			
439.	11-12-1-08-4 -a -00	8,09	6So60-0.9	LMŚW	TP	
440.	11-12-1-08-4 -b -00	1,41	6Bk100-1.0	LMŚW	BRAK WSK	
441.	11-12-1-08-4 -c -00	0,57	bagna			
442.	11-12-1-08-4 -d -00	0,32	bagna			
443.	11-12-1-08-4 -f -00	0,65	8Ol60-0.9	OLJ	BRAK WSK	
444.	11-12-1-08-4 -g -00	2,34	So46-0.9	LMŚW	TP	
445.	11-12-1-08-4 -h -00	0,72	9Ol35-1.0	OLJ	BRAK WSK	
446.	11-12-1-08-4 -i -00	0,10	ter. pod liniami energetycznymi			
447.	11-12-1-08-47 -a -00	8,07	5Bk23-0.8	LMŚW	CP	
448.	11-12-1-08-47 -b -00	3,46	9Ol35-1.1	OLJ	BRAK WSK	
449.	11-12-1-08-47 -c -00	1,09	6Bk70-0.9	LMŚW	TP	
450.	11-12-1-08-47 -d -00	6,53	5Bk28-0.9	LŚW	TW	
451.	11-12-1-08-47 -f -00	5,02	8Md67-0.9	LŚW	TP	
452.	11-12-1-08-47 -g -00	4,01	8So67-1.0	LŚW	TP	

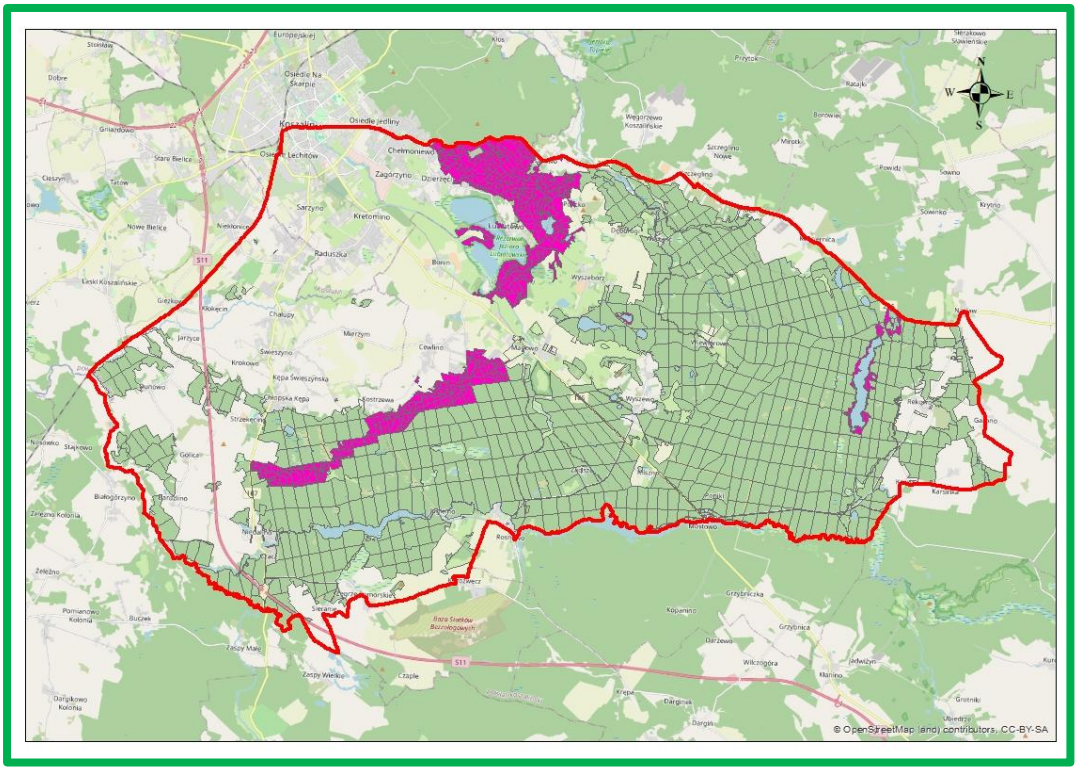
Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
453.	11-12-1-08-48 -a -00	1,08	4Db120-0.9	LMW	BRAK WSK	
454.	11-12-1-08-48 -b -00	1,73	9So66-0.9	LMŚW	TP	
455.	11-12-1-08-48 -c -00	2,43	So75-KO	LMŚW	IIAU	
456.	11-12-1-08-48 -d -00	2,81	5Bk27-0.9	LŚW	TW	
457.	11-12-1-08-48 -f -00	5,96	7Bk28-0.9	LŚW	TW	
458.	11-12-1-08-48 -g -00	2,42	6So66-0.7	LMŚW	TP	
459.	11-12-1-08-48 -h -00	1,28	Ol90-0.6	LMB	BRAK WSK	
460.	11-12-1-08-48 -i -00	3,13	9Bk19-0.9	LMŚW	CP	
461.	11-12-1-08-48 -j -00	0,35	bagna			
462.	11-12-1-08-48 -k -00	2,51	4So38-1.1	LMŚW	TP	
463.	11-12-1-08-48 -l -00	3,37	7Db130-0.8	LMŚW	IIA	
464.	11-12-1-08-49 -a -00	4,15	5Bk39-1.3	LMŚW	TP	
465.	11-12-1-08-49 -b -00	11,99	4Bk18-0.9	LMŚW	CP	
466.	11-12-1-08-49 -c -00	3,71	3Bk18-0.8	LMŚW	CP	
467.	11-12-1-08-49 -d -00	14,35	So66-0.7	LMŚW	TP	
468.	11-12-1-08-49 -f -00	1,94	So66-0.8	BMŚW	TP	
469.	11-12-1-08-49 -g -00	0,45	drogi leśne			
470.	11-12-1-08-5 -a -00	1,95	6So95-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
471.	11-12-1-08-5 -b -00	6,46	8So58-1.0	BMŚW	TP	
472.	11-12-1-08-5 -c -00	1,56	7So44-0.7	BMŚW	TP	
473.	11-12-1-08-5 -d -00	1,39	7So33-0.9	BMŚW	TW	
474.	11-12-1-08-5 -f -00	1,14	2Bk18-0.9	BMW	CP	
475.	11-12-1-08-50 -a -00	14,53	3So40-0.9	LMŚW	TP	
476.	11-12-1-08-50 -b -00	4,15	bagna			
477.	11-12-1-08-50 -c -00	1,05	5Bk40-1.1	LMŚW	TP	
478.	11-12-1-08-50 -d -00	1,38	8Ol90-1.0	LMW	BRAK WSK	
479.	11-12-1-08-50 -f -00	1,97	Ol60-1.1	LMW	BRAK WSK	
480.	11-12-1-08-50 -g -00	3,09	4Ol40-1.1	LMW	BRAK WSK	
481.	11-12-1-08-50 -h -00	0,81	bagna			
482.	11-12-1-08-50 -i -00	0,58	bagna			
483.	11-12-1-08-50 -j -00	3,12	5Brz55-0.9	LMW	TP	
484.	11-12-1-08-50 -k -00	1,05	3Dbb20-0.9	LMW	CP	
485.	11-12-1-08-50 -l -00	2,84	8Ol66-0.9	OLJ	BRAK WSK	
486.	11-12-1-08-50 -m -00	0,66	9So66-KDO	LMW	ODN-ZŁOŻ	
487.	11-12-1-08-50 -n -00	0,48	bagna			

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
488.	11-12-1-08-50 -o -00	3,62	Ol80-1.0	OLJ	BRAK WSK	
489.	11-12-1-08-50 -p -00	0,85	4So24-0.8	LMŚW	BRAK WSK	
490.	11-12-1-08-50 -r -00	0,63	bagna			
491.	11-12-1-08-50 -s -00	0,60	bagna			
492.	11-12-1-08-50 -t -00	3,86	6Bk160-1.1	LMŚW	BRAK WSK	
493.	11-12-1-08-50 -w -00	2,45	bagna			
494.	11-12-1-08-51 -a -00	1,43	bagna			
495.	11-12-1-08-51 -b -00	2,94	5Ol50-1.1	OLJ	BRAK WSK	
496.	11-12-1-08-51 -c -00	5,79	6Ol80-1.0	OLJ	BRAK WSK	
497.	11-12-1-08-51 -d -00	1,62	zręby	LMW	ODN-ZRB	
498.	11-12-1-08-51 -f -00	0,61	8Bk32-0.7	LMW	TW	
499.	11-12-1-08-51 -g -00	2,13	5So8-0.9	BMŚW	CP	
500.	11-12-1-08-52 -a -00	2,82	bagna			
501.	11-12-1-08-52 -b -00	6,92	8Ol80-1.0	OLJ	BRAK WSK	
502.	11-12-1-08-52 -c -00	2,90	zręby	LMW	ODN-ZRB	
503.	11-12-1-08-52 -d -00	1,80	6So95-KDO	LMW	AGROT	
504.	11-12-1-08-52 -f -00	2,95	9So95-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
505.	11-12-1-08-52 -g -00	1,90	So95-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
506.	11-12-1-08-52 -h -00	3,45	7Brz75-0.9	BMB	BRAK WSK	
507.	11-12-1-08-52 -i -00	4,24	8So95-1.2	BMW	BRAK WSK	
508.	11-12-1-08-52 -j -00	0,53	bagna			
509.	11-12-1-08-53 -a -00	8,00	bagna			
510.	11-12-1-08-53 -b -00	2,54	Ol75-1.0	LMW	BRAK WSK	
511.	11-12-1-08-53 -c -00	3,25	6So95-KDO	LMW	AGROT	
512.	11-12-1-08-53 -d -00	6,32	5So8-0.9	LMW	CP	
513.	11-12-1-08-54 -a -00	1,45	bagna			
514.	11-12-1-08-54 -b -00	2,42	bagna			
515.	11-12-1-08-54 -c -00	2,57	5Ol90-1.1	LMW	BRAK WSK	
516.	11-12-1-08-54 -d -00	0,76	4Św100-0.9	LMW	BRAK WSK	
517.	11-12-1-08-54 -f -00	3,03	5Db25-0.8	LMW	BRAK WSK	
518.	11-12-1-08-54 -g -00	1,75	3Brz100-1.0	LMW	BRAK WSK	
519.	11-12-1-08-54 -h -00	2,05	8Brz60-1.2	BMB	BRAK WSK	
520.	11-12-1-08-54 -i -00	0,75	8Ol90-1.2	OLJ	BRAK WSK	
521.	11-12-1-08-6 -a -00	1,26	4So39-0.9	LMŚW	TP	
522.	11-12-1-08-6 -b -00	8,14	3Św90-0.9	LMŚW	IIIB	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
523.	11-12-1-08-6 -c -00	2,00	5So85-0.9	LMŚW	BRAK WSK	
524.	11-12-1-08-6 -d -00	1,31	8So75-0.8	BMB	BRAK WSK	
525.	11-12-1-08-61 -a -00	1,21	Ol55-1.2	OLJ	BRAK WSK	
526.	11-12-1-08-61 -b -00	4,58	9So95-KO	BMW	IVD	
527.	11-12-1-08-61 -c -00	1,04	5Ol56-1.0	OLJ	BRAK WSK	
528.	11-12-1-08-61 -d -00	3,05	7So95-1.0	BMW	IVD	
529.	11-12-1-08-61 -f -00	2,17	9Ol55-1.0	OLJ	BRAK WSK	
530.	11-12-1-08-61 -g -00	7,31	3Dbs14-0.8	LMW	CP	
531.	11-12-1-08-61 -h -00	9,44	5So80-1.0	BMB	BRAK WSK	
532.	11-12-1-08-61 -i -00	3,83	8So100-0.8	BMW	BRAK WSK	
533.	11-12-1-08-62 -a -00	4,47	4Dbs21-1.0	LMW	CP	
534.	11-12-1-08-62 -b -00	4,10	8Dbs15-0.5	LMW	CP	
535.	11-12-1-08-62 -c -00	13,38	6Brz70-1.1	BMB	BRAK WSK	
536.	11-12-1-08-62 -d -00	1,40	7So100-0.9	BMW	BRAK WSK	
537.	11-12-1-08-62 -f -00	0,91	Ol60-1.2	OLJ	BRAK WSK	
538.	11-12-1-08-62 -g -00	2,45	3Św60-0.6	OLJ	BRAK WSK	
539.	11-12-1-08-62 -h -00	2,86	5Św55-1.0	OLJ	BRAK WSK	
540.	11-12-1-08-62 -i -00	2,38	5Db24-1.6	BMB	BRAK WSK	
541.	11-12-1-08-62 -j -00	1,20	4Dbs7-0.9	LMW	CW	
542.	11-12-1-08-7 -a -00	3,50	8So90-1.1	LMŚW	BRAK WSK	
543.	11-12-1-08-7 -b -00	2,30	5So85-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
544.	11-12-1-08-7 -c -00	1,02	8So62-1.0	BMŚW	TP	
545.	11-12-1-08-7 -d -00	1,10	8So62-1.0	BMŚW	TP	
546.	11-12-1-08-7 -f -00	1,73	7So100-1.0	BMŚW	BRAK WSK	
547.	11-12-1-08-8 -a -00	1,14	4So85-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
548.	11-12-1-08-8 -b -00	1,16	8So100-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
549.	11-12-1-08-8 -c -00	12,31	6So90-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
550.	11-12-1-08-8 -d -00	3,03	9So60-1.1	BMŚW	TP	
551.	11-12-1-08-9 -a -00	1,49	So90-0.9	LMŚW	BRAK WSK	
552.	11-12-1-08-9 -b -00	1,13	7So59-0.6	LMŚW	TP	
553.	11-12-1-08-9 -c -00	2,74	5So90-KO	LMŚW	IIAU	
554.	11-12-1-08-9 -d -00	2,95	So56-1.1	LMŚW	TP	
555.	11-12-1-08-9 -f -00	2,85	5So100-1.3	BMŚW	BRAK WSK	
556.	11-12-1-08-9 -g -00	1,14	8So80-1.0	BMŚW	TP	
557.	11-12-1-08-9 -h -00	1,80	So56-1.1	BMŚW	TP	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
558.	11-12-1-08-9 -i -00	4,57	7So60-1.2	LMŚW	TP	
RAZEM		**1074,74**				
Leśnictwo Rekowo						
559.	11-12-1-09-180 -a -00	5,29	8So105-0.7	BMŚW	BRAK WSK	Lasy przyległe do rezerwatu „Rekowski Wrzosiec". Teren graniczący ze szlakiem rowerowym oraz droga wojewódzką nr 206.
560.	11-12-1-09-180 -b -00	2,17	So100-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
561.	11-12-1-09-194 -b -00	4,09	So100-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
562.	11-12-1-09-194 -k -00	2,46	So100-1.0	BMŚW	IIA	
563.	11-12-1-09-194 -l -00	1,20	So100-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
564.	11-12-1-09-195 -c -00	0,92	So100-1.0	BMŚW	BRAK WSK	
565.	11-12-1-09-195 -g -00	1,80	8So7-1.0	BMŚW	CP	
566.	11-12-1-09-195 -o -00	0,77	8So7-1.0	BMŚW	CP	
567.	11-12-1-09-195 -p -00	2,96	So100-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
568.	11-12-1-09-195 -j -00	1,45	6So35-1.1	BMB	BRAK WSK	Teren przyległy do Jeziora Nicemino.
569.	11-12-1-09-195 -k -00	2,17	5So28-1.1	BMB	BRAK WSK	
570.	11-12-1-09-196 -a -00	4,12	7So130-1.2	BMB	BRAK WSK	
571.	11-12-1-09-196 -h -00	1,00	4Brz7-0.6	BMW	BRAK WSK	
572.	11-12-1-09-196 -i -00	0,26	9So130-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
573.	11-12-1-09-196 -j -00	0,34	4Brz13-0.7	BMB	BRAK WSK	
574.	11-12-1-09-202 -b -00	0,49	3Brz85-1.2	BMW	BRAK WSK	
575.	11-12-1-09-203 -c -00	0,74	9So120-1.0	BMŚW	BRAK WSK	
576.	11-12-1-09-203 -g -00	1,04	5Św55-0.9	BMŚW	BRAK WSK	
577.	11-12-1-09-204 -a -00	3,71	9So115-1.4	BMŚW	BRAK WSK	
578.	11-12-1-09-225 -b -00	1,13	7So39-1.1	BMŚW	TP	
579.	11-12-1-09-225 -d -00	1,39	7Św60-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
580.	11-12-1-09-225 -f -00	2,27	4So35-1.1	BMŚW	TW	
581.	11-12-1-09-225 -g -00	1,15	bagna			
582.	11-12-1-09-225 -h -00	1,24	7Św135-0.7	BMŚW	BRAK WSK	
583.	11-12-1-09-225 -j -00	2,62	7So62-0.7	BMŚW	TP	
584.	11-12-1-09-226 -a -00	6,01	9So100-1.0	BMŚW	BRAK WSK	
585.	11-12-1-09-226 -f -00	0,07	urządzenia turystyczne			
586.	11-12-1-09-252 -d -00	6,17	6So36-0.9	BMŚW	TW	
587.	11-12-1-09-252 -i -00	2,83	6So36-0.9	BMŚW	BRAK WSK	
588.	11-12-1-09-253 -b -00	1,67	3So160-0.8	BMŚW	BRAK WSK	
589.	11-12-1-09-253 -c -00	1,38	5Św60-0.8	BMŚW	TP	
590.	11-12-1-09-277 -f -00	1,30	4So140-0.9	BMŚW	BRAK WSK	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Skład - zadrzewienie	TSL	Wskazówka gospodarcza	Charakterystyka obszaru
1	2	3	4	5	6	7
591.	11-12-1-09-277 -g -00	0,95	8Ol90-1.2	OL	BRAK WSK	
592.	11-12-1-09-277 -i -00	1,55	4So34-1.2	BMB	BRAK WSK	
593.	11-12-1-09-277 -j -00	2,46	7So57-1.2	BMŚW	BRAK WSK	
594.	11-12-1-09-278 -a -00	1,58	do nat. sukcesji	BMŚW		
595.	11-12-1-09-278 -c -00	3,24	4So14-0.8	BMŚW	BRAK WSK	
596.	11-12-1-09-325 -b -00	2,23	4Św25-0.8	BMB	BRAK WSK	
597.	11-12-1-09-325 -c -00	0,63	6Ol85-0.9	OL	BRAK WSK	
598.	11-12-1-09-325 -f -00	1,24	5So160-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
599.	11-12-1-09-326 -a -00	1,26	5Dbb12-0.6	BMŚW	CP	
600.	11-12-1-09-326 -c -00	0,69	7Ol60-0.9	LMB	BRAK WSK	
601.	11-12-1-09-326 -d -00	0,99	4So170-0.8	BMŚW	BRAK WSK	
602.	11-12-1-09-326 -f -00	1,95	9So65-1.1	BMŚW	BRAK WSK	
603.	11-12-1-09-326 -i -00	1,68	4So95-0.9	BMŚW	BRAK WSK	
604.	11-12-1-09-326 -j -00	0,10	urządzenia turystyczne			
605.	11-12-1-09-326 -k -00	4,80	Bk17-0.3	BMŚW	CP	
606.	11-12-1-09-326 -m -00	0,10	urządzenia turystyczne			
RAZEM		**91,66**				
OGÓLEM		**1814,12**				

Ryc. 17. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej na terenie Nadleśnictwa

8. PLAN DZIAŁAŃ

8.1. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej

8.1.1. Podział na gospodarstwa

Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

Specjalne - (S) - obejmujące drzewostany pełniące funkcje specyficzne:

- rezerwaty przyrody wraz z ich otulinami,
- projektowane i proponowane (z opracowaną dokumentacją) rezerwaty,
- lasy glebochronne na stokach i zboczach o nachyleniu powyżej 45o oraz na stromych zboczach jarów, wąwozów i wzgórz,
- lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne i drzewostany zachowawcze,
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej,
- lasy wodochronne w strefach ochronnych ujęć wody i źródeł wody,
- lasy na gruntach wpisanych do rejestru zabytków i ze stanowiskami archeologicznymi w strefie „W”,
- lasy na terenie ośrodków wypoczynkowych i w ich najbliższym otoczeniu,
- lasy na siedliskach Bb, BMb, LMb, Ł oraz na siedlisku Bs,
- lasy ze źródliskami i inne, cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym, w szczególności na gruntach przyległych do rzek,
- ostoje różnorodności biologicznej,
- lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych (GWP)
- lasy, na których zinwentaryzowano priorytetowe siedliska przyrodnicze Natura 2000.

Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) – obejmujące obszary uznanych lasów ochronnych z wiodącą funkcją ochronną (środowiskotwórczą), której realizacja nie wymaga ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych.

Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) – obejmujące pozostałe obszary z wiodącą funkcją produkcyjną, której realizacja powinna uwzględniać wymogi ochrony przyrody. W gospodarstwie tym, dla potrzeb obliczenia etatów cząstkowych wyodrębnić należy obszary kwalifikujące się do jednolitych sposobów zagospodarowania.

W warunkach Nadleśnictwa są to:

- obszary o zrębowym sposobie zagospodarowania - w odniesieniu głównie do Bśw, BMśw (z TD So; z wyjątkiem KO i KDO) i BMw (z TD So), na których przewidziane jest stosowanie rębni zupełnej;
- obszary o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania - w odniesieniu do pozostałych siedlisk oraz KO i KDO bez względu na siedlisko, gdzie projektowane są rębnie częściowe, stopniowe i gniazdowe.

8.1.2. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębnego

Zaprojektowane w niniejszym planie rębnie są wynikiem szczegółowego rozpoznania terenowego drzewostanów, przyjętego w poprzednich okresach gospodarczych ładu przestrzenno-czasowego oraz analiz konfrontujących możliwości wykonania poszczególnych cięć ze zdolnością produkcyjną siedlisk leśnych. Ponieważ pod pojęciem rębni rozumiemy system wzajemnie ze sobą powiązanych czynności z zakresu stosowania cięć i odnawiania lasu, planowanie roczne z zakresu użytkowania rębnego oraz odnowień nie powinno być rozpatrywane oddzielnie. Przeciwnie – każda lokalizacja planowanego cięcia powinna być analizowana w kontekście istniejącego lub planowanego w danym miejscu odnowienia. Dlatego też na każdej zaplanowanej w niniejszym planie powierzchni manipulacyjnej rębni przed zaprojektowaniem wykonania określonej wskazówki należy dokonać rozpoznania zmienności mikrosiedlisk, zróżnicowania uwilgotnienia, nasłonecznienia powierzchni i występowania nadających się do wykorzystania odnowień, podszytów czy też nawet pojedynczych gatunków biocenotycznych. W możliwie szerokim zakresie w planowaniu rocznym należy uwzględniać prognozy występowania lat nasiennych gatunków odnawianych. Wszystkie czynności planistyczne i zastosowanie poszczególnych elementów rębni (technicznych, przestrzennych i czasowych) należy podporządkować uzyskaniu w przyszłości odpowiednich warunków dla hodowli właściwego pod względem dostosowania do siedliska odnowienia.

Podczas planowania cięć rębnych w poszczególnych latach obowiązywania planu należy kierować się zagadnieniami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawnych (Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z 27.03.2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej), norm, wytycznych, Zasad Hodowli Lasu, uzgodnień z RDOŚ (Porozumienie) oraz wymogów certyfikacji (FSC).

1) powierzchnia zrębów zupełnych nie przekracza powierzchni 4 ha (nie planować Rb IA oraz rębni IIIAU, która doprowadzi do stosowania cięcia uprzątającego o powierzchni powyżej 4 ha); nie dotyczy drzewostanów zakwalifikowanych do przebudowy typu A;

2) przy projektowaniu zrębów zupełnych (Rb I*) należy przyjmować 5 letni nawrót cięć dla działek sąsiadujących; ograniczenie okresu nawrotu nie dotyczy upraw z odnowienia naturalnego, wykorzystującego lata nasienne;
3) nie stosuje się rębni zupełnych (I*) oraz rębni gniazdowych (III*) w strefie buforowej (pasie o szerokości 25-30 m) od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych; w przypadku, gdy z różnych powodów nie utworzono osobnego wyłączenia jako buforu należy granice powierzchni manipulacyjnej zmniejszyć o 25-30 m i odpowiednio zredukować % pozyskania grubizny, na pozostałej powierzchni manipulacyjnej zaplanować użytkowanie zgodnie z obowiązującymi wytycznymi (z pozostawieniem kęp starodrzewu po cięciach zupełnych w ramach Rb I* lub po cięciu uprzątającym dla pozostałych rębni);
4) bezpośrednio przy źródliskach i obszarach bagiennych, a także w miejscach kultu religijnego i wokół drzew matecznych, należy zaplanować pozostawienie stref buforowych o szerokości 25 m; przy stosowaniu każdego rodzaju rębni (nawet zupełnej) wokół istniejących naturalnych wysięków, podmoczeń, bagienek, w razie braku drzewostanu, pozostawiać całość roślinności krzewiastej w strefie oddziaływania dla mikrosiedliska, postępowanie takie sprzyjać będzie utrzymaniu retencji wodnej; we wskazaniach gospodarczych redukuje się odpowiednio % pozyskania grubizny w ramach powierzchni manipulacyjnej;
5) nie stosuje się rębni zupełnych (I*) oraz rębni gniazdowych uprzątających (IIIAU*) w strefach ekotonowych (pasie o szerokości ok. 30 m) pomiędzy dwoma różnymi typami ekosystemów; w wyjątkowych przypadkach (np. drzewostany śródpolne, czynniki chorobotwórcze i przebudowa drzewostanów) dopuszcza się odstępstwa; w przypadku zaplanowania rębni zupełnych (Rb I*) oraz rębni gniazdowych uprzątających (IIIAU*) w wyłączeniach obejmujących strefy ekotonowe należy zredukować % pozyskania grubizny we wskazaniach gospodarczych z uwzględnieniem pozostawienia strefy ekotonowej;
6) w drzewostanach użytkowanych rębniami pozostawia się po cięciach zupełnych i po cięciach uprzątających w rębniach złożonych nie mniej niż 5% powierzchni starodrzewu (powyższe spełnia wymóg pozostawiania minimum 5% powierzchni zrębów zupełnych oraz pozostawiania 3-5 żywych drzew w przeliczeniu na 1 ha odnawianej powierzchni w drzewostanach użytkowanych cięciami innymi niż rębnie zupełne); Nadleśnictwo w ramach wykonania cięć rębnych, w dziesięcioleciu, może dokonać kompensacji powierzchni w ramach ostępu;

7) w przypadku użytkowania rębnego w wydzieleniu ze stwierdzonym leśnym siedliskiem przyrodniczym Natura 2000 (kod 9110, 9130, 9160, 9190) należy pozostawić min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego; we wskazaniach gospodarczych redukuje się odpowiednio % pozyskania grubizny w ramach powierzchni manipulacyjnej;
8) co do zasady nie należy projektować użytkowania rębnego w drzewostanach na siedliskach bagiennych tj. Bb, BMb, LMb, Ol;
9) dopuszcza się stosowanie Rb IV na siedlisku Bśw, do zastosowania szczególnie w drzewostanach jednowiekowych zgrupowanych w blokach;
10) dopuszcza się stosowanie rębni częściowych (Rb II*) w drzewostanach sosnowych i z przewagą sosny na siedlisku Bśw i BMśw;
11) dopuszcza się możliwość użytkowania rębniami zupełnymi (Rb I*) gospodarczych drzewostanów nasiennych (GDN) sosny zwyczajnej na borowych siedliskach, szczególnie w regionach pochodzenia o charakterze matecznym oraz w blokach upraw pochodnych (BUP) realizowanych na potrzeby Regionalnego programu zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych w Polsce na lata 2011-2035;
12) pozostawienie w ramach powierzchni manipulacyjnej fragmentu drzewostanu oraz biogrup nie jest obligatoryjne na zrębach o powierzchniach mniejszych niż 1 ha, w przypadku bloku upraw pochodnych (BUP) i zachowawczych (dopuszcza się pozostawianie kęp gatunków innych, niż wprowadzone w ramach ww. upraw); w takich przypadkach należy zwiększyć powierzchnię pozostawionych elementów na innych powierzchniach zrębowych, tak, aby sumaryczna powierzchnia pozostawionych fragmentów drzewostanu nie była mniejsza niż 5% powierzchni zrębów zupełnych zaplanowanych w danym dziesięcioleciu;
13) pozostawienie fragmentów drzewostanów oraz biogrup nie jest obligatoryjne w szczególności w przypadku wystąpienia przesłanek dotyczących zagrożenia trwałości lasu i bezpieczeństwa ludzi oraz na zrębach wykonywanych z przyczyn sanitarnych (w związku z wystąpieniem klęsk lub szkód, np. wichury);
14) przy wyznaczaniu przeznaczonych do pozostawienia fragmentów drzewostanów oraz biogrup należy kierować się potrzebą zachowywania mikrosiedlisk oraz fragmentów lokalnie najcenniejszych przyrodniczo;
15) zaleca się, aby pozostawiane biogrupy obejmowały drzewa dziuplaste, drzewa z gniazdami wieloletnimi oraz inne żywe drzewa biocenotyczne, w tym drzewa należące do gatunków uznawanych za długowieczne;

16) fragmenty drzewostanów oraz biogrupy nie podlegają użytkowaniu w kolejnych rewizjach urządzeniowych, należy pozostawiać je do naturalnego rozkładu (dotyczy to również zamarłych drzew); wyjątkiem są sytuacje związane z bezpieczeństwem ludzi oraz zagrożeniem trwałości lasu – decyzje podejmowane w tym zakresie należy dokumentować np. w formie notatki (zatwierdzonej przez osoby nadzorujące planowanie i wykonanie prac z zakresu gospodarki leśnej w nadleśnictwie);
17) w przypadku powierzchni planowanych do cięć zupełnych w możliwie największym stopniu należy wykorzystywać odnowienie naturalne, nawet na fragmentach powierzchni; w sytuacjach gdy odnowienie nastąpiło sztucznie, a w uprawę wsiały się silnie odnowienia naturalne tego samego gatunku, w dalszym postępowaniu hodowlanym drzewka z obsiewu traktować na równi ze sztucznie wprowadzonymi (za wyjątkiem bloków upraw pochodnych);
18) planując cięcia częściowe należy zakładać jako priorytetowe odnowienie naturalne, dlatego powinny być wykonane w latach dużego urodzaju nasion.

Ponadto należy mieć na uwadze zapisy Zarządzenia 90 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 lipca 2024 r. w sprawie zmiany i ogłoszenia tekstu jednolitego Zarządzenia nr 87 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12 lipca 2024 roku w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących ograniczena stosowania rębni i cięć zupełnych w Państwowym Gospodarstwie Lesnym Lasy Państwowe:

- rekomenduje się zastosowanie modyfikacji i ograniczenie cięć zupełnych w niżej wymienionych lasach, z wyłączeniem drzewostanów niestabilnych, tj.:

a. wyznaczonych lasach zwiększonej funkcji społecznej,
b. w granicach administracyjnych miast,
c. o dominującej funkcji glebochronnej,
d. uzdrowiskowych,
e. w strefach ostoi zwierząt,
f. o dominującej funkcji wodochronnej w strefie ujęć wodnych,
g. wzdłuż naturalnych cieków i naturalnych zbiorników wodnych,
h. bezpośrednio przylegających do dróg krajowych i autostrad,
i. w sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków i miejsc turystycznych.

- zaleca się odchodzenie od stosowania cięć zupełnych we wszystkich drzewostanach, gdzie pożądane efekty hodowlane można osiągnąć przy użyciu rębni złożonych.

8.1.3. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego

Biorąc pod uwagę regionalizację przyrodniczo-leśną oraz lokalne warunki siedliskowe, KZP ustaliła dla poszczególnych typów siedliskowych lasu typy drzewostanów (TD) oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw. Określając TD dla konkretnego wyłączenia uwzględniano stan siedliska, rzeczywisty skład gatunkowy drzewostanu, stopień uwilgotnienia, występujące mikrosiedliska.

Na leśnych siedliskach przyrodniczych Natura 2000 przyjęto typy drzewostanów (TD) zgodnie z „*Porozumieniem w sprawie uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych założeń w sprawie postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych*" z dnia 23 sierpnia 2024 roku pomiędzy Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Szczecinku a Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie. Porozumienie zawiera również ustalenia odnośnie orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych (TSL) przy projektowaniu upraw na siedliskach przyrodniczych oraz schemat postępowania hodowlanego i projektowania rodzajów rębni dla typów siedlisk przyrodniczych.

8.2. Ochrona różnorodności biologicznej

W celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa zaleca się:

a) dla zachowania różnorodności gatunkowej:
   - przy pracach odnowieniowych przestrzegać ustalonych składów gatunkowych właściwych dla siedlisk przyrodniczych Natura 2000,
   - podczas planowania składów gatunkowych upraw uwzględniać gatunki biocenotyczne, zarówno drzew i krzewów;
   - chronić cenne przyrodniczo gatunki roślin podczas prowadzenia zabiegów, np. poprzez pozostawianie biogrup i kęp oraz omijanie przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych,
   - stwarzać warunki dla rozwoju wszystkich warstw lasu;
b) w celu zachowania różnorodności genowej należy:
   - chronić populacje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
   - zwiększyć bazę nasienną o gospodarcze drzewostany nasienne oraz źródła nasion planując, by pozyskanie materiału siennego odbywało się z wielu osobników w danym drzewostanie;
c) w celu zachowania bogactwa i różnorodności ekosystemów należy dążyć do:

- wykorzystania zmienności w ramach mikrosiedlisk, wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki,
- zachowania w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzania śródleśnych cieków i zbiorników wodnych,
- pozostawiania w stanie nienaruszonym nisz źródliskowych, bagien, trzęsawisk i torfowisk z ich charakterystyczną florą i fauną,
- zachowania olsów i innych naturalnych zbiorowisk jako ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt,
- zwiększania udziału tzw. drze biocenotycznych, w tym przede wszystkim drzew dziuplastych oraz wyróżniających się wiekiem stosunku do otoczenia (przestoje);
- pozostawiania drewna martwego,
- preferowania odnowień naturalnych,
- kształtowania zewnętrznych stref ekotonowych, gdzie powinno się wykorzystywać wyłącznie gatunki drzew i krzewów rodzimego pochodzenia, dostosowane do lokalnych warunków siedliskowych;
- czynnej ochrony cennych ekosystemów łąkowych poprzez regularne wykaszanie, a tam, gdzie jest to konieczne – zbiór siana.

8.3. Kształtowanie stref przejściowych

Biocenozy mogą mieć w przyrodzie wyraźnie wykształcone granice lub przechodzić jedna w drugą stopniowo, szerszym lub węższym pasem przejściowym. Aktualnie można wyróżnić strefy ekotonową, buforową i krajobrazową.

Strefa ekotonowa jest to najczęściej pas drzewostanu o szerokości około 30 m, o urozmaiconej strukturze przestrzennej i gatunkowej, zabezpieczający wnętrze kompleksu leśnego przed negatywnym oddziaływaniem czynników atmosferycznych i antropogenicznych od strony ekosystemów rolniczych, będący jednocześnie miejscem występowania gatunków roślin i zwierząt typowych dla stref przejściowych. Strefy ekotonowe projektuje się np. w ekosystemach leśnych graniczących z dużymi otwartymi terenami rolniczymi, autostradami i drogami ekspresowymi.

Strefa buforowa to pas drzewostanu o szerokości co najmniej 25 m, zabezpieczający wrażliwe i cenne ekosystemy leśne i nieleśne, w szczególności torfowiska, bory i lasy bagienne, zbiorniki wodne i naturalne cieki. Projektując granice strefy buforowej, należy w szczególności uwzględnić wielkość i kształt chronionego tą strefą siedliska oraz warunki topograficzne. W strefie buforowej co do zasady nie projektuje się użytkowania rębnego oraz mechanicznego

przygotowania gleby. Nie ma potrzeby pozostawiania stref buforowych w otoczeniu ekosystemów nieleśnych zagrożonych sukcesją. W otoczeniu siedlisk oligotroficznych, np. torfowisk wysokich i przejściowych oraz borów bagiennych, zaleca się kształtowanie strefy buforowej składającej się głównie z gatunków iglastych. W strefach buforowych wyznaczonych wokół cieków wodnych i eutroficznych zbiorników wodnych zaleca się pozostawianie dużej ilości martwych drzew.

Strefa krajobrazowa to pas drzewostanu o szerokości 20–30 m wzdłuż uczęszczanych szlaków komunikacyjnych, miejsc intensywnie użytkowanych rekreacyjnie, ośrodków wypoczynkowych, itp. Jest wyznaczana głównie w celach ochrony krajobrazu, ochrony przeciwpożarowej oraz zwiększenia bezpieczeństwa.

W celu kształtowania korzystnych stref przejściowych należy:

- dążyć do tego, by zewnętrzne obrzeże lasu oraz lasy wzdłuż dróg, cieków, szlaków turystycznych itp. były maksymalnie wypełnione; by tworzyła się „ściana lasu" ograniczająca wnikanie i penetrację czynników szkodliwych; ściana ta winna składać się z wielu warstw roślinnych, obejmujących roślinność drzewiastą, krzewiastą i runo;
- każdorazowo, pozostawiając strefę krajobrazową należy mieć na uwadze stabilność pozostawionego fragmentu drzewostanu w kontekście bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, turystycznego i możliwego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi;
- stosować na obrzeżach lasu silniejsze cięcia pielęgnacyjne, umożliwiając w ten sposób wnikanie światła do wnętrza lasu i powstawanie fragmentów lasu charakteryzujących się możliwie dużym zwarciem pionowym drzewostanów;
- w cięciach pielęgnacyjnych preferować drzewa i krzewy silnie korzeniące się oraz drzewa silnie ugałęzione;
- w drzewostanach młodszych klas wieku, na uboższych siedliskach, sztuczne wprowadzanie krzewów i drzew służących utworzeniu strefy przejściowej na powierzchni zredukowanej o szerokości 20-30 m ująć jako wprowadzanie podszytów;
- przy sztucznym kształtowaniu strefy przejściowej stosować luźniejszą więźbę sadzenia, wprowadzać możliwie dużą gamę gatunków o wysokich walorach estetycznych;
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (3150, 3160, 7140, 91D0, 91E0) należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone

odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

Realizacja powyższych zaleceń powinna odbywać się etapami, przy okazji wykonywania bieżących zadań gospodarczych w poszczególnych drzewostanach, z zachowaniem przepisów ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa publicznego.

Zgodnie z pismem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku, Zn. Spr.: ZU.6004.6.25.2025 z dn. 01.09.2025 r. Nadleśnictwo Manowo sporządziło wykaz wyłączeń do kształtowania strefy krajobrazowej.

Analizując opisy taksacyjne i przyjmując następujące kryteria: Bśw, BMśw, IIb – IIIb klasa wieku (31-59 lat), bez podsadzeń, z podszytem do 40%, w wyłączeniach położonych bezpośrednio wzdłuż szlaków komunikacyjnych i miejsc intensywnie użytkowanych rekreacyjnie wytypowano 25 wydzieleń o łącznej powierzchni 97,27 ha, w których zaproponowano wprowadzenie podszytów na powierzchni zredukowanej o szerokości 20-30 m od szlaków. Wykaz zamieszczono poniżej.

Tab. 51. Wykaz wydzieleń do kształtowania stref krajobrazowych

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Skład - zadrzewienie	Podszyt	TSL	TD
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1.	11-12-1-02-302 -a -00	5,19	So38-1.1	brz-0,4	BMśw	SO
2.	11-12-1-02-302 -f -00	3,62	So58-1.2	bk-0,2	BMśw	SO
3.	11-12-1-02-303 -g -00	3,57	So51-1.0	bk-0,2	Bśw	SO
4.	11-12-1-02-303 -j -00	3,07	8So44-1.1	brz-0,2	Bśw	SO
5.	11-12-1-02-303 -l -00	5,56	9So50-1.0	brz-0,2	BMśw	SO
6.	11-12-1-02-304 -d -00	5,10	9So33-1.1	brz-0,4	Bśw	SO
7.	11-12-1-02-304 -f -00	3,62	So40-1.1	brz-0,4	Bśw	SO
8.	11-12-1-02-305 -c -00	3,14	So48-1.1	św-0,3	Bśw	SO
9.	11-12-1-02-305 -f -00	4,57	So44-1.1	db-0,1	Bśw	SO
10.	11-12-1-02-306 -d -00	2,50	So34-1.2	brz-0,4	LMśw	DB BK SO
11.	11-12-1-02-306 -f -00	1,16	So36-1.2	brz-0,4	Bśw	SO
12.	11-12-1-02-357 -g -00	4,41	So54-1.1	brz-0,1	Bśw	SO
13.	11-12-1-03-358 -a -00	1,65	So31-1.0	brz-0,2	BMśw	SO
14.	11-12-1-03-358 -c -00	3,22	So51-1.2	db-0,1	Bśw	SO
15.	11-12-1-03-417 -f -00	2,44	9So55-1.3		Bśw	SO
16.	11-12-1-03-472 -b -00	1,74	So50-1.1	brz-0,2	Bśw	SO
17.	11-12-1-03-472 -d -00	5,29	So46-1.0	św-0,3	BMśw	SO
18.	11-12-1-03-473 -a -00	2,48	So60-1.1	św-0,3	BMśw	SO
19.	11-12-1-03-473 -d -00	4,09	So37-1.2	brz-0,2	Bśw	SO
20.	11-12-1-03-473 -h -00	1,92	So60-1.2	św-0,3	BMśw	SO

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Skład - zadrzewienie	Podszyt	TSL	TD
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
21.	11-12-1-03-473 -j -00	2,84	5Brz60-0.9	czm-0,4	BMśw	BK SO
22.	11-12-1-03-474 -a -00	0,76	So33-1.1	brz-0,4	Bśw	SO
23.	11-12-1-03-474 -h -00	8,90	9So40-1.1	czm. p-0,3	Bśw	SO
24.	11-12-1-03-475 -d -00	10,43	So40-1.1	czm. p-0,2	Bśw	SO
25.	11-12-1-03-476 -f -00	6,00	9So45-1.1	czm. p-0,4	Bśw	SO
RAZEM		**97,27**				

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych

Zagadnienia gospodarki wodnej są niezmiernie istotne na znacznym obszarze Nadleśnictwa. Wiele hektarów lasów prawidłowo rozwijać się będzie jedynie w przypadku utrzymania obecnego poziomu wód gruntowych.

Realizacji tego celu ma służyć przestrzeganie następujących zasad:

- należy chronić brzegi zbiorników wodnych przed dewastacją;
- wyznaczyć strefy buforowe (pas o szerokości min. 25 m) od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych oraz bezpośrednio przy źródliskach i obszarach bagiennych, wokół istniejących naturalnych wysięków, podmoczeń, bagienek, w których nie planować cięć zupełnych i lokalizacji gniazd, a w przypadku braku drzewostanu pozostawiać całość roślinności krzewiastej w strefie oddziaływania dla mikrosiedliska;
- należy utrzymywać w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśne zbiorniki i oczka wodne;
- pozwolić na naturalne kształtowanie się koryt rzek;
- nie można osuszać i zalesiać torfowisk;
- melioracje odwadniające powinny być ograniczone do niezbędnego minimum;
- zaleca się lokalne zbieranie wód, np. w rowach bez odpływu, zbiornikach retencyjnych;
- podmokłe, trudne do odnowienia grunty można odnawiać samosiewem lub wielolatkami, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków; dopuszczalne są tu również odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego;
- nie można zalesiać tych łąk i pastwisk, na których zaewidencjonowano siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej;
- wskazana jest likwidacja gruntów ornych dochodzących do zbiorników i koryt rzek; należałoby je przekształcać na trwałe użytki zielone lub pozostawić do sukcesji leśnej.

8.5. Postępowanie w obiektach objętych ochroną

W obiektach objętych ochroną Nadleśnictwo wykonuje zadania z zakresu ochrony przyrody na podstawie planów ochrony, planów zadań ochronnych lub zaleceń wydanych przez organ właściwy do sprawowania ochrony przyrody i po zapewnieniu środków finansowych na ochronę.

Postępowanie w obiektach chronionych, wyszczególnionych w rozdziale „Formy ochrony przyrody", powinno uwzględniać:

- **odnośnie rezerwatu „Jezioro Lubiatowskie im. prof. Wojciecha Górskiego"**

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 kwietnia 2009 r. **(**Dz. Urz. Woj. Zach. z 2009 r. Nr. 16, poz. 652), zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 grudnia 2016 r. **(**Dz. Urz. Woj. Zach. z 2016 r. poz. 4976).

Obszar rezerwatu znajduje się w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa, jednak położony jest na gruntach innej własności, dlatego działania ochronne w rezerwacie realizować będą inne instytucje. Nadleśnictwa dotyczą tylko niektóre zapisy odnośnie działań w otulinie rezerwatu. Pokrywają się one z ogólnymi zasadami Nadleśnictwa w zakresie kształtowania stosunków wodnych, użytkowania drzewostanów w sąsiedztwie zbiorników wodnych, pozostawiania drzew dziuplastych.

- **odnośnie rezerwatu „Mechowisko Manowo"**

Rezerwat nie posiada posiada planu ochrony ani zadań ochronnych. Obszar rezerwatu „Mechowisko Manowo" pokrywa się z obszarem Natura 2000 Mechowisko Manowo PLH320057. Plan zadań ochronnych został określony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 5 lutego 2015 r. (Dz. U. Woj. Zach. 2015 r., poz. 443).

- **odnośnie rezerwatu „Rekowski Wrzosiec"**

Rezerwat nie posiada planu ochrony. Nadleśnictwo powinno czynnie uczestniczyć w pracach nad jego sporządzeniem, a następnie powinno przestrzegać zapisów planu, gdy taki dokument zostanie zatwierdzony.

- **odnośnie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Radwi (Mostowo – Zegrze)**

Obszar nie posiada aktualnie wprowadzonych zakazów dotyczących gospodarki leśnej czy też wskazań ochronnych.

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów w zakresie ochrony ekosystemów leśnych odnoszą się do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk.

- **odnośnie Obszaru Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski**

Obszar nie posiada aktualnie wprowadzonych zakazów dotyczących gospodarki leśnej czy też wskazań ochronnych.

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów w zakresie ochrony ekosystemów leśnych odnoszą się do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk.

- **odnośnie specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli**

Obszar PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli nie posiada planu zadań ochronnych. Dla obszaru opracowano tymczasowe cele ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli PLH320022 ustanowione Obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 8 marca 2022 r. (WOPN.6322.2.2022.KA.PW).

- **odnośnie specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH320057 Mechowisko Manowo**

Należy przestrzegać Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowisko Manowo PLH320057 (Dz. Urz. Woj. Zach. 2015, poz. 443).

Wybrane działania ochronne dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych dla Nadleśnictwa przedstawia poniższa tabela.

Tab. 52. Wybrane działania ochronne w obszarze PLH320057 Mechowisko Manowo

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne				
		Nr	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5	6	7
1.	7140 Torfowiska przejściowe i Trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*)	1	Budowa 5 przetamowań na rowach melioracyjnych odwadniających obszar torfowiska	1 - 324020,94 698614,56 2 - 323834,79 698325,69 3 - 323764,52 698176,26 4 - 323785,74 697971,56 5 - 323844,60 697705,06 Układ współrzędnych (PL-1992)	W pierwszych 3 latach obowiązywania PZO	RDOŚ w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśnictwem Manowo

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne				
		Nr	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5	6	7
		2	Usunięcie drzew i krzewów we wszystkich płatach siedliska	Wszystkie płaty siedliska	W pierwszych 3 latach obowiązywania PZO	RDOŚ w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśnictwem Manowo
2.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 1014 poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*; 1016 poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*; 1903 lipiennik Loesela *Liparis loeseli*; 6216 Haczykowiec Błyszczący *Hamatocaulis vernicosus*	1	Budowa 5 przetamowań na rowach melioracyjnych odwadniających obszar torfowiska	1 - 324020,94 698614,56 2 - 323834,79 698325,69 3 - 323764,52 698176,26 4 - 323785,74 697971,56 5 - 323844,60 697705,06 Układ współrzędnych (PL-1992)	W pierwszych 3 latach obowiązywania PZO	RDOŚ w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśnictwem Manowo
		2	Usunięcie drzew i krzewów we wszystkich płatach siedliska	Wszystkie płaty siedliska	W pierwszych 3 latach obowiązywania PZO	RDOŚ w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśnictwem Manowo
		3	Jednorazowe, ręczne wykoszenie powierzchni torfowiska wraz z usunięciem biomasy	Wszystkie płaty siedliska	W pierwszych 3 latach obowiązywania PZO	RDOŚ w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśnictwem Manowo
		4	Coroczne ręczne wykaszanie ok. 25% powierzchni torfowiska (każdego roku obejmujące inny fragment) z usunięciem biomasy	Wszystkie płaty siedliska	Coroczne po wykonaniu jednorazowego ręcznego wykoszenia całej powierzchni torfowiska	RDOŚ w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśnictwem Manowo
3.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)	1	W płatach siedliska dopuszcza się rębnie II, III, IV, V, w celu zapobiegnięcia skutkowi pogorszenia stuktury wiekowej siedliska należy pozostawić martwe drewno oraz nie prowadzić wycinki starodrzewia, w przypadkach zagrożenia drzewostanu szkodnikami, np. kornikiem usunąć gatunki stanowiące bazę rozmnożeniową dla szkodnika poza siedlisko	Wszystkie płaty siedliska	Przez cały okres obowiązywania PZO	Nadleśnictwo Manowo

- **odnośnie specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH320057 Wiązogóra**

Należy przestrzegać Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wiązogóra PLH320066 (Dz. Urz. Woj. Zach. 2024, poz. 3818).

Wybrane działania ochronne dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk dla Nadleśnictwa przedstawia poniższa tabela.

Tab. 53. Wybrane działania ochronne w obszarze PLH320066 Wiązogóra

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	
			adres wg PUL na lata 2016-2025	adres wg PUL na lata 2026-2035
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1.	7120 Torfowiska wysokie, zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej regeneracji 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska, przeważnie z roślinnością *Scheuchzerio-Caricetea*	Usuwanie nalotów drzew i krzewów z wyniesieniem drewna poza misę torfowiska. Okres wdrażania: zadanie należy zrealizować do końca 5 roku obowiązywania planu zadań ochronnych, a następnie według potrzeb.	Płaty siedliska 7120 na terenie Nadl. Manowo obejmujące wydz.: 365f (część) 421a (część) 365l (część) 421f (część) 363f (część) 362j (część) 359i Płaty siedliska 7140 na terenie Nadl. Manowo obejmujące wydz.: 313g (część) 312k (część) 366a (część) 365b (część) 365d (część) 365g (część) 364f (część) 420b (część) 421f (część) 475a (część) 363a (część) 363f (część) 362j (część) 419a (część) 473c (część) 473b (część) 471c (część) 417k (część) 417i (część) 309h (część)	Płaty siedliska 91D0 na terenie Nadl. Manowo obejmujące wydz.: 365n 421k 365x 421m 363f 362k, l 359h Płaty siedliska 7140 na terenie Nadl. Manowo obejmujące wydz.: 313g 312k 366a 365y 365d 365w 364j 420j 421n 475h 363a 363r 362j 419a, j 473b, n 471c 417k 417r 309r 414o
2.	91D0 Bory i lasy bagienne i brzozowo – sosnowe bagienne lasy borealne	Umozliwienie spontanicznego rozwoju ekosystemów poprzez pozostawienie drzewostanów w obrębie siedliska do naturalnego rozwoju jako nieużytkowanych. Okres wdrażania: w całym okresie obowiązywania planu.	Płaty siedliska 91D0 na terenie Nadl. Manowo obejmujące wydz.: 313f (część) 313d (część)	Płaty siedliska 91D0 na terenie Nadl. Manowo obejmujące wydz.: 313p 313r

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	
			adres wg PUL na lata 2016-2025	adres wg PUL na lata 2026-2035
1	*2*	*3*	*4*	*5*
			313c (część) 313g (część) 313i 312i (część) 312k (część) 366a (część) 366b (część) 365b (część) 365f (część) 365d (część) 365a (część) 365g (część) 365c (część) 364g (część) 364f (część) 364d 363l (część) 363m (część) 364g (część) 365l (część) 421a (część) 362j (część) 363i (część) 418d (część) 309h (część) 308g (część) 307m (część) 414k (część)	313hx 313s, t 313j 312p, r 312s 366o 366s 365f 365b 365g 365s 364g 364f 364d 363t 365l 421a, l 362i 363i 418j 309p 308g 307m 414k
		Odbudowa zasobów martwego drewna. Akceptacja naturalnego zamierania drzew wraz z ich pozostawianiem na gruncie do naturalnego rozpadu, z wyłączeniem martwych lub zamierających drzew stojących zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mienia. Okres wdrażania: w całym okresie obowiązywania planu.	Płaty siedliska 91D0 na terenie Nadl. Manowo obejmujące wydz.: 313f (część) 313d (część) 313c (część) 313g (część) 313i 312i (część) 312k (część) 366a (część) 366b (część) 365b (część) 365f (część) 365d (część) 365a (część) 365g (część) 365c (część) 364g (część) 364f (część) 364d 363l (część) 363m (część) 365l (część) 421a (część) 362j (część) 363i (część) 418d (część)	Płaty siedliska 91D0 na terenie Nadl. Manowo obejmujące wydz.: 313p 313r 313hx 313s, t 313j 312p, r 312s 366o 366s 365f 365b 365g 365s 364g 364f 364d 363t 365l 421a, l 362i 363i 418j

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	
			adres wg PUL na lata 2016-2025	adres wg PUL na lata 2026-2035
1	*2*	*3*	*4*	*5*
			309h (część) 308g (część) 307m (część) 414k (część)	309p 308g 307m 414k

- **odnośnie użytku ekologicznego „Rozworowskie Szuwary"**

Nadzór nad wymienionymi użytkami ekologicznymi sprawuje Nadleśnictwo Manowo. Nadleśnictwo powinno wystąpić do Rady Gminy Manowo o aktualizację powierzchni użytku ekologicznego i zmianę Uchwały Nr XXXV/254/2009 Rady Gminy Manowo z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego Rozworowskie Szuwary. Należy przestrzegać zakazów wprowadzonych uchwałą Rady Gminy Manowo.

W stosunku do użytku ekologicznego wprowadzone zostały następujące zakazy:

- uszkadzania i zanieczyszczania gleby,
- niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obszaru,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wylewania gnojowicy,
- umieszczania tablic reklamowych.

- **odnośnie pomników przyrody:**

- przestrzeganie zakazów wprowadzonych rozporządzeniem wojewody lub uchwałą rady gminy w sprawie ustanowienia odpowiedniego obiektu;
- właściwe oznakowanie obiektów w terenie;
- uzgadnianie ewentualnych działań ochronnych z właściwym organem (Radą Gminy lub Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska).

8.6. Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków

W celu ochrony rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny oraz ich siedlisk należy:

a) w stosunku do roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową:

- stanowiska cennych gatunków nanieść na odpowiednie warstwy leśnej mapy numerycznej, a w razie potrzeby zaznaczyć w terenie; informacja ta powinna być uwzględniona na szkicach cięć odnowieniowych;

- działania gospodarcze na stanowiskach cennych gatunków lub w bezpośrednim otoczeniu prowadzić w sposób niezagrażający trwaniu populacji (np. poprzez pozostawianie biogrup na zrębach, wytyczenie szlaków operacyjnych z ominięciem występujących płatów cennej flory);
- nowe stanowiska cennej roślinności należy na bieżąco wprowadzać do kroniki POP oraz uzupełniać dane w SILP (opisowo i geometrycznie);
- przeprowadzać szkolenia pracowników z rozpoznawania cennych gatunków;

b) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową:

- przestrzegać zasad podanych w rozdziale „Kształtowanie stosunków wodnych", które pozwolą zachować we właściwym stanie zbiorniki wodne będące miejscem rozrodu płazów i gadów;
- przestrzegać sposobów gospodarowania w pobliżu zbiorników wodnych stanowiących potencjalne miejsca bytowania wielu gatunków ptaków;
- pozostawiać w starszych drzewostanach drzewa martwe i obumierające, które będą stanowić potencjalne miejsca gniazdowania ptaków dziuplastych;
- przestrzegać zaleceń mających na celu zapobieganie lub ograniczenie niektórych negatywnych oddziaływań w stosunku do wybranych gatunków fauny:
  - **kumak nizinny** – zachowanie niewielkich bagienek, na których stwierdzono stanowiska, zapobieganie ich dewastacji i wysychania, powstrzymanie spontanicznych niekorzystnych zmian powodowanych naturalną sukcesją i zarastaniem;
  - **traszka grzebieniasta** – zachowanie niewielkich bagienek, na których stwierdzono stanowiska, utrzymanie właściwych stosunków wodnych, aby nie doprowadzić do odwodnienia;
  - **bóbr europejski i wydra** – na terenie Nadleśnictwa występują w jeziorach i rzekach i nie wymagają szczególnych działań ochronnych ze strony Nadleśnictwa;
  - **żuraw** – zachowanie miejsc rozrodu, którymi najczęściej w warunkach Nadleśnictwa są bagna i torfowiska; nie należy zmieniać stosunków wodnych w miejscach występowania gatunku;

c) wytyczne dotyczące ustanawiania i funkcjonowania stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową (dla jednostek RDLP w Szczecinku):

- wykonywanie czynności w okresie ochronnym:

- w przypadku planowania działań w okresie ochronnym wyznaczonym dla gatunku, nieujętych w katalogu zakazów (np. pielęgnacja upraw, odnowienia), każdorazowo należy przeanalizować, czy nie dojdzie do naruszenia zakazów określonych w rozporządzeniu o ochronie gatunkowej zwierząt, w szczególności: zakazu umyślnego płoszenia lub niepokojenia, w miejscach noclegu, w okresie lęgowym, w miejscach rozrodu lub wychowu młodych;
- w sytuacji zajęcia stanowiska lęgowego przez gatunek, prace należy wykonywać wyłącznie poza okresem ochronnym wyznaczonym dla gatunku;
- jeżeli istnieje uzasadniona konieczność wykonania prac w okresie ochronnym, nie ujętych w katalogu zakazów, należy wystąpić z wnioskiem o opinię do właściwej terytorialnie RDOŚ;
- w przypadku konieczności usunięcia zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony życia, zdrowia i mienia, gdy sytuacja wymaga niezwłocznego działania, a złożenie wniosku o odstępstwo od zakazów (w szczególności dotyczących usuwania drzew i krzewów) w formie pisemnej nie jest możliwe, należy uzyskać ustną decyzję właściwego terytorialnie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska; decyzja ustna ma taką samą moc prawną jak decyzja pisemna i jest utrwalana w formie protokołu;
- przed złożeniem wniosku do RDOŚ należy rozważyć czy wnioskowana czynność wymaga uzyskania decyzji czy też opinii organu ochrony przyrody; w przypadku wątpliwości należy skonsultować się z Wydziałem Ochrony Przyrody RDLP w Szczecinku;

- postępowanie przy ustanawianuu stref ochronnych:
  - zgłoszenie do RDOŚ - niezwłocznie, w formie pisemnej, zgłosić stwierdzenie stanowiska gatunku strefowego do właściwej terytorialnie RDOŚ (§ 214 IOL);
  - gniazdo niezasiedlone w bieżącym sezonie:
    - ❖ wstrzymać wszystkie planowane prace z zakresu pozyskania drewna w promieniu od gniazda określonym dla gatunku w rozporządzeniu o ochronie gatunkowej zwierząt, do czasu zajęcia stanowiska przez właściwą terytorialnie RDOŚ;
    - ❖ w piśmie do RDOŚ wskazać na konieczność prowadzenia przez Nadleśnictwo obserwacji w kolejnym sezonie lęgowym, w celu potwierdzenia zajęcia stanowiska;
    - ❖ do zgłoszenia załączyć mapę z adresami leśnymi, w których wstrzymano prace z zakresu pozyskania drewna,

- ❖ sporządzić stosowną dokumentację z wykonanej lustracji terenowej w Formularzu z obserwacji stanowiska lęgowego;
- ❖ w kolejnym sezonie przeprowadzić obserwacje, a ich wyniki odnotować w ww. formularzu, przekazać do właściwej terytorialnie RDOŚ wraz z prośbą o wskazanie dalszego trybu postępowania;

– gniazdo zasiedlone:
- ❖ wstrzymać planowane prace gospodarcze w bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska lęgowego (w promieniu określonym dla gatunku zgodnie z rozporządzeniem dot. ochrony gatunkowej zwierząt), niezwłocznie wystąpić do właściwej terytorialnie RDOŚ z wnioskiem o ustanowienie stref ochronnych;

– wyznaczenie granic stref ochronnych:
- ❖ granice stref ochronnych należy wyznaczać z uwzględnieniem odległości określonych w rozporządzeniu w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt;
- ❖ przebieg granic powinien być dostosowany do aktualnych warunków terenowych;
- ❖ w miarę możliwości granice należy prowadzić w oparciu o wyraźne elementy krajobrazu, takie jak: granice wydzieleń, linie oddziałowe, drogi, cieki wodne;
- ❖ dopuszcza się tworzenie nowych wydzieleń na podstawie przebiegu granic stref ochronnych;
- ❖ przy planowaniu granic należy każdorazowo rozważyć zasadność włączenia do stref ochronnych np. gruntów nieleśnych dzierżawionych, dojazdów pożarowych, dróg dojazdowych do osad, miejscowości, udostępnionych szlaków turystycznych itp. mając na uwadze obowiązujące zakazy i konieczność uzyskiwania decyzji derogacyjnych;

– konsultacje (opcjonalne):
- ❖ w przypadku wątpliwości co do przebiegu granic stref, można ich przebieg skonsultować z Wydziałem Ochrony Przyrody RDLP w Szczecinku;
- ❖ konsultacja nie jest obowiązkowa przed złożeniem wniosku do RDOŚ;

- otrzymanie zgłoszenia od podmiotu zewnętrznego:

– po otrzymaniu informacji od podmiotu zewnętrznego o stwierdzeniu gatunku strefowego należy nawiązać kontakt z osobą zgłaszającą oraz przekazać jej pisemną informację o podjętych działaniach związanych z weryfikacją sprawy i rozpoczęciem procedury ustanowienia strefy ochronnej; dalsze działania należy prowadzić zgodnie ze wskazaniami opisanymi przy wyznaczaniu granic stref ochronnych;

- monitoring i raportowanie:
  - zgodnie z § 217 IOL Nadleśnictwo prowadzi obserwacje stref ochronnych na swoim terenie. Informacje zebrane podczas przeprowadzonych wizji terenowych wpisuje się do formularza nr 39 IOL (§ 218 IOL);
- likwidacja stref ochronnych ptaków:
  - podstawą do likwidacji stref ochronnych przez RDOŚ jest między innymi brak zasiedlenia gniazda; przyjmuje się, że okres ten wynosi dla:
    - bociana czarnego, bielika, sokoła wędrownego, puchacza – min. 5 lat,
    - orlika krzykliwego, kani rudej, kani czarnej, sóweczki, włochatki – min. 3 lata,
    - rybołowa, orła przedniego – tak długo, jak istnieje drzewo gniazdowe;
  - przed złożeniem wniosku o likwidację strefy należy przeprowadzić lustrację terenową; kontrola powinna obejmować zarówno teren samej strefy, jak i jej bezpośrednie sąsiedztwo; należy sprawdzić, czy w granicach strefy ochronnej nie pojawiły się nowe miejsca lęgowe gatunków strefowych; wyniki kontroli należy udokumentować w formie notatki służbowej; do wniosku należy dołączyć wyniki obserwacji potwierdzające brak zasiedlenia stanowiska w ostatnich latach, takie jak: notatki terenowe, wyniki obserwacji ornitologów, z którymi współpracuje Nadleśnictwo, np. przedstawiciele Komitetu Ochrony Orłów i in. (jeżeli takie były prowadzone), właściwe formularze z IOL, inne dokumenty pozostające w dyspozycji Nadleśnictwa, które mogą mieć istotny wpływ na rozpatrzenie sprawy;
- udostępnianie informacji o strefach:
  - unikać podawania dokładnych lokalizacji gatunków wrażliwych i antropofobnych; duży zakres danych może zagrażać celom ochrony gatunku;
  - szczegółowe dane przekazywać wyłącznie przy wykazanym nadrzędnym interesie publicznym;
- uwagi dodatkowe:
  - prace gospodarcze prowadzone w granicach stref ochrony okresowej należy planować w taki sposób, aby nie doprowadziły do zniszczenia ostoi i siedlisk chronionych gatunków; w sytuacjach wątpliwych należy wystąpić do właściwej terytorialnie RDOŚ o opinię;
  - prace z zakresu użytkowania lasu (cięcia rębne i przedrębne) powinny być rozłożone w czasie, tak aby nie kumulować ich w jednym roku gospodarczym, a w razie potrzeby należy dokonać ich modyfikacji;

– korespondencję dotyczącą stref ochronnych z właściwą terytorialnie RDOŚ należy każdorazowo przekazywać do wiadomości Wydziału Ochrony Przyrody RDLP w Szczecinku;

- dla gatunków ptaków, które gniazdują na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo:
  - **bielik** – przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (1.01 – 31.07), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem;
  - **bocian czarny** – przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (15.03 – 01.08), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem;
  - **kania ruda** – przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (1.03 – 31.08), niezbędne prace wykonywać, poza tym okresem;
  - **orlik krzykliwy** – przestrzegać rygorów określonych w ustawie o ochronie przyrody oraz w decyzjach administracyjnych ustanawiających strefę ochrony ostoi i regularnego przebywania; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (1.03 – 31.08), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem;

d) odnośnie gatunków, które występują lub prawdopodobnie mogą występować na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo:

- **nietoperze –** po ewentualnym zlokalizowaniu zimowisk (pomieszczenia i kryjówki) w których w ciągu 3 kolejnych lat choć raz stwierdzono występowanie ponad 200 osobników informować o ich lokalizacji właściwy RDOŚ;
- **wilk** – po ewentualnym zlokalizowaniu miejsca rozrodu (nory) informować o jego lokalizacji właściwy RDOŚ, w bezpośrednim sąsiedztwie nory nie prowadzić działań gospodarczych.

e) postępowanie ochronne podczas realizacji prac gospodarczych (opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U.2023 poz. 672):

- przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się wizję terenową, która polega na lustracji powierzchni objętej zabiegiem (jej granic oraz wnętrza) celem sprawdzenia występowania:
  - drzew dziuplastych;
  - stanowisk z gniazdami wieloletnimi ptaków;
  - zasiedlonych jednorocznych gniazd ptaków;
  - stanowisk gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG;
  - potencjalnych stanowisk gatunków ptaków i gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG, których istnienie wynika z dostępnych danych naukowych umożliwiających identyfikację stanowiska;
- wizje terenowe przeprowadza się najwcześniej na 14 dni przed rozpoczęciem prac;
- stwierdzone stanowiska, o których mowa w § 199 IOL, oznakowuje się w następujący sposób:
  - drzewa dziuplaste oraz stanowiska z wieloletnimi gniazdami ptaków – przy użyciu farby do znakowania drzew, w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych stanowisk przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić do samoistnego zaniku;
  - zasiedlone jednoroczne gniazda ptaków – w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych stanowisk przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić co najmniej do ich zakończenia;
  - stanowiska gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych stanowisk przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić co najmniej do ich zakończenia;
  - miejsca występowania potencjalnych stanowisk gatunków ptaków i gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG, określonych na podstawie dostępnych danych naukowych umożliwiających identyfikację lokalizacji, których istnienia nie można zweryfikować na etapie przeprowadzania wizji terenowej – w sposób zapewniający możliwość rozpoznania tych miejsc przez wykonawcę prac z zakresu gospodarki leśnej; oznaczenie należy pozostawić co najmniej do ich zakończenia;
- nie niszczy się ani nie uszkadza stanowisk, które zostały oznakowane zgodnie z ww. wskazaniami;

- dopuszcza się możliwość odstąpienia od obowiązku przeprowadzania wizji terenowych w drzewostanach, w których występuje bardzo wysokie zagrożenie bezpieczeństwa przebywających tam ludzi (np. w drzewostanach poklęskowych);
- przed rozpoczęciem prac należy wskazać wykonawcom zidentyfikowane i oznakowane stanowiska;
- przeprowadzenie wizji terenowej oraz okazanie wykonawcom prac jej wyników należy udokumentować;
- w sytuacji zgłoszenia przez osoby postronne zniszczenia stanowiska gatunku podlegającego ochronie pracownik nadleśnictwa, który uzyskał tę informację, powinien niezwłocznie powiadomić o tym fakcie nadleśniczego.

8.7. Ochrona siedlisk przyrodniczych

8.7.1. Chronione siedliska leśne

W dniu 23 sierpnia 2024 roku Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku zawarła trójstronne „*Porozumienie w sprawie uzgodnienia orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz głównych założeń w sprawie postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych*" pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Zgodnie z zapisami zawartymi w Porozumieniu, w nadleśnictwach wchodzących w skład RDLP w Szczecinku przyjęto:

- proponowane typy drzewostanów na siedliskach przyrodniczych Natura 2000,
- schemat orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych (TSL) przy projektowaniu upraw na siedliskach przyrodniczych,
- schemat postępowania hodowlanego i projektowania rodzajów rębni dla typów siedlisk przyrodniczych.

Tab. 54. Proponowane typy drzewostanów na siedliskach przyrodniczych Natura 2000

Kod	Typ siedliska przyrodniczego	Typ drzewostanu
1	2	3
2180	Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich (*Empetro nigri-Pinetum, Betulo-Quercetum*)	BkDb, BrzDb, DbBrz, So, SoBrz, SoDb
9110	Kwaśna buczyna (niżowa) *(Luzulo-Fagenion)*	Bk, DbBk
9130	Żyzne buczyny *(Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)*	Bk

Kod	Typ siedliska przyrodniczego	Typ drzewostanu
1	2	3
9160	Grąd subatlantycki *(Stellario-Carpinetum)*	BkGbDb, BkDb, Db, GbDb, GbBk, LpDb, DbBk
9190	Kwaśne dąbrowy *(Quercetea robori-petraeae)*	BkDb, BrzDb, Db, DbBrz, SoBrzDb, SoDb
91D0*	Bory i lasy bagienne *(Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum)* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne oraz olsy torfowcowe i inne bardziej eutroficzne i przejściowe postacie siedliska (*Sphagno squarrosi-Alnetum* i inne mezotroficzne zbiorowiska ze zw. *Alnion*)**	Brz, SoBrz, So, BrzSo, BrzOl, Ol, OlBrz
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *(Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso – incanae)* i olsy źródliskowe	JsOl, Ol, OlJs
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *(Ficario-Ulmetum)*	Db, JsDb, JsWz, JsWzDb, WzDb

* siedlisko priorytetowe

**olsy torfowcowe *Sphagno squarrosi-Alnetum* - nie zostały ujęte w zał. 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j.Dz.U.2014.1713), nie są siedliskiem przyrodniczym o znaczeniu priorytetowym.

Tab. 55. Schemat orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych (TSL) przy projektowaniu upraw na siedliskach przyrodniczych

TSL	Kod siedliska Natura 2000	Typ drzewostanu	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		Gatunki główne	uszlachetniające	pomocnicze	
1	2	3	4	5	6
Bs	2180	So**			So 100
Bśw		So**	Brz	Jrz	So 90, Brz 10
Bw		So**	Brz		So 90, Brz 10
Bw		SoBrz**		Ol	Brz 70, So 30
BMśw		BrzDb**	So, Os	Jrz	Db 60, Brz 30, So i in. 10
BMśw		DbBrz**	So, Os	Jrz	Brz 602, Db 30, So i in. 10
BMśw		SoDb**	Brz	Kl, Lp	Db 60, So 30, Brz i in.10
BMw		BrzDb**	So	Jrz	Db 60, Brz 30, So i in. 10
BMw		DbBrz**	So	Jrz	Brz 60, Db 30, So i in. 10
LMśw		BkDb**	So, Brz, Os	Kl, Gb	Db 50, Bk 30, So i in. 20
LMśw	9110	Bk	Db, Brz	Kl, Jw	Bk 80 Db i in. 20
LMw		Bk	Db, Ol	Jw, Kl, Lp	Bk 80 Db i in. 20
Lśw		Bk	Db	Jw, Kl, Lp	Bk 90 Db i in. 10
Lśw		DbBk	Lp	Jw, Czr	Bk70 Db i in. 30
Lw		Bk	Db, Ol	Jw., Kl, Lp	Bk 70, Db i in. 30
LMśw	9130	Bk	Db, Lp, Gb	Jw, Kl,	Bk 80 Db i in. 20
Lśw		Bk	Db, Gb	Jw, Lp, Czr	Bk 90 Db i in. 10
Lw		Bk	Db, Gb	Jw, Lp, Czr	Bk 90 Db i in. 10
LMśw	9160	BkGbDb	Lp	Jw, KL, Czr	Db 30, Gb 30, Bk 30 Lp i in. 10
LMśw		BkDb	Gb, Lp	Jw, KL, Czr	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20

TSL	Kod siedliska Natura 2000	Typ drzewostanu	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		Gatunki główne	uszlachetniające	pomocnicze	
1	2	3	4	5	6
LMśw		Db	Bk, Gb	Jw, Kl, Czr	Db 70, Bk 20, Gb i in. 10
LMśw		GbDb	Bk, Lp	Jw, Kl, Czr	Db 50, Gb 30, Bk i in. 20
LMśw		LpDb	Gb, Bk	Jw, Kl, Czr	Db 50, Lp 30, Gb i in. 20
LMw		GbDb	Ol, Brz, Os	Jw, Os	Db 60, Gb 30, Bk i in. 10
LMw		BkGbDb	Lp, Ol	Jw, Os	Db 30, Gb 30, Bk 30 Lp i in. 10
LMw		Db	Gb, Bk, Ol	Lp, Jw	Db 80, Gb i in. 20
LMw		BkDb	Gb, Lp, Ol	Jw, Os	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
Lśw		BkGbDb	Lp	Jw, Czr, Jb	Db 30, Gb 30, Bk 20 Lp i in. 20
Lśw		GbBk	Db, Lp	Jw, Czr, Jb	Bk 50, Gb 30, Db i in. 20
Lśw		GbDb	Bk, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 50, Gb 30, Lp i in. 20
Lśw		LpDb	Gb, Bk	Jw, Czr, Jb	Db 50, Lp 30, Gb i in. 20
Lśw		BkDb	Gb, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
Lśw		Db	Gb, Bk, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 80, Gb i in. 20
Lśw		DbBk	Gb, Jw., Lp	Kl, Czr, Jb	Bk 50, Db 30, Gb i in. 20
Lw		BkGbDb	Lp	Jw, Czr, Jb	Db 30, Gb 30, Bk 20 Lp i in. 20
Lw		BkDb	Gb, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
Lw		GbDb	Bk, Lp	Jw, Czr, Jb	Db 50. Gb 30, Bk i in. 20
Lw		Db	Gb, Bk	Jw, Czr, Jb	Db 80, Gb i in. 20
Lw		DbBk	Gb, Jw., Lp	Kl, Czr, Jb	Bk 50, Db 30, Gb i in. 20
BMśw		BrzDb***	So, Os	Kl, Lp	Db 60, Brz 30, So i in. 10
BMśw		DbBrz***	So, Os	Kl, Lp	Brz 60, Db 30, So i in. 10
BMśw		SoBrzDb***	Bk, Os	Kl, Lp	Db 30, Brz,30, So 30, Bk i in. 10
BMw		SoDb	Bk, Brz	Kl, Ol, Os, Jrz	Db 50, So30, Bk i in 20
BMw		Db	So, Brz	Ol, Os	Db 80, So i in. 20
BMw		BkDb	So, Brz	Kl, Ol, Os, Jrz	Db 50, Bk 30, So i in. 20
LMśw		BkDb	So, Brz	Gb, Kl, Lp	Db 50, Bk 30, So i in. 20
LMśw		Db	Bk, So, Brz	Gb, Kl, Lp	Db 80, So i in. 20
LMśw	9190	SoBrzDb***	Bk	Os, Ol, Os	Db 30, Brz 30, So 30, Bk i in. 10
LMśw		BrzDb***	So, Bk	Kl, Gb, Os	Db 60, Brz 30, So i in. 10
LMśw		DbBrz***	So	Kl, Ol, Os	Brz 60, Db 30, So i in. 10
LMw		BkDb	So, Brz	KL, Os	Db 50, Bk 30, So i in. 20
LMw		Db	So, Brz, Ol	Kl, Os	Db 80, So i in. 20
LMw		BrzDb***	So, Bk, Ol	Kl, Os	Db 60, Brz 30, So i in. 10
LMw		DbBrz***	So	Kl, Ol, Os	Brz 60, Db 30, So i in. 10
Lśw		BkDb	Jw, So, Brz	Kl, Gb, Os	Db 60, Bk 30, Jw i in. 10
Lśw		Db	Jw, Bk, So, Brz	Kl, Gb, Lp	Db 80, Bk i in. 20
Bb		So	Brz		So 90, Brz 10
BMb		So	Brz		So 90, Brz 10
BMb	91D0*	Brz	So		Brz 90, So 10
BMb		SoBrz		Ol	Brz 60, So i in 40
BMb		BrzSo		Ol	So 60, Brz i in 40

TSL	Kod siedliska Natura 2000	Typ drzewostanu	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		Gatunki główne	uszlachetniające	pomocnicze	
1	2	3	4	5	6
LMb		Brz	So		Brz 90, So 10
LMb		SoBrz	Ol		Brz 60, So 30, Ol i in. 10
LMb		BrzOl	So		Ol 50, Brz 30, So i in. 20
LMb		Ol	Brz, So		Ol 70-80, Brz i in. 20-30
LMb		OlBrz	So		Brz 50-60, Ol 40-50
Lw	91E0*	JsOl	Wz,	Gb, Kl, Lp	Ol 60, Js 30, Wz i in.10
Lw		Ol	Js, Wz	Gb, Kl, Lp	Ol 80, Js i in. 20
Ł		OlJs	Wz, Db, Brz	Tp, Wb	Js 40, Ol 40, Wz i in. 20
Ł		JsOl	Wz, Db, Brz	Tp, Wb	Ol 60, Js 30, Wz i in. 20
Ol		Ol	Js, Brz		Ol 90, Js i in. 10
OlJ		Ol	Js, Wz		Ol 80, Js i in.20
OlJ		JsOl	Brz, Db, Wz	Kl, Jw	Ol 60. Js 30, Brz i in. 10
OlJ		OlJs	Brz, Db, Wz	Kl, Jw	Js 40, Ol 40, Brz i in. 10
Lw	91F0	Db	Wz, Jw, Js	Kl, Lp, Czr	Db 80, Wz i in. 20
Lw		JsDb	Wz, Jw	Kl, Lp, Czr	Db 70, Js i in. 30
Lw		JsWz	Db, Ol	KL, Gb, Czr	Wz 40, Js 30, Db i in. 30
Lw		JsWzDb	Jw, Ol	Gb, Lp, Czr	Db 40, Wz 30, Js i in. 30
Lw		WzDb	Js, Ol	Kl, Gb, Czr	Db 50, Wz 30, Js i in.10
Bs	91T0	So	Brz		So 90, Brz 10
Bśw		So	Brz		So 80-90, Brz 10-20
*	Siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym				
**	TD do zastosowania dla siedlisk przyrodniczych wyłącznie na wydmach nadmorskich				
***	TD do zastosowania dla siedlisk przyrodniczych wyłącznie w pasie nadmorskim				
Dąb bezszypułkowy należy preferować na uboższych i bardziej suchych siedliskach, z kolei na siedliskach wilgotnych, o wyższej troficzności należy preferować dąb szypułkowy.					

Tab. 5. Schemat postępowania hodowlanego i projektowania rodzajów rębni dla typów siedlisk przyrodniczych

Kod siedliska N2000	Sposób zagospodarowania	
	Rębnia zasadnicza	Rębnia zastępcza
1	2	3
2180	Nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem odsłaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji klęskowych (Rb II / IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	
9110	II / IV / V	III
	Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.	
9130	II / IV / V	III
	Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.	
9160	II / IV / V	III
	Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.	
9190	II /IV/ V	III
	Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu.	
91D0*	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego. Nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem odsłaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji klęskowych (Rb II / IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	
91E0*	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego. Nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem odsłaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji klęskowych (Rb II /III/ IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	
91F0	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego. Nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem odsłaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji klęskowych (Rb II /III/ IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	
91T0	Nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem odsłaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji klęskowych (Rb II / IV / V). Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu.	

* rębnia zastępcza do zastosowania min. w sytuacjach klęskowych, w drzewostanach uszkodzonych, zamierających, osłabionych, z objawami chorobowymi, nieobradzających, w drzewostanach wymagających uzyskania odnowienia w kępowym zmieszaniu, z wykorzystaniem mikrosiedlisk, w których rodzaj i nawrót cięć w ramach rębni zasadniczej nie daje możliwości osiągnięcia celu hodowlanego i uzyskania odnowienia zgodnego z typem drzewostanu i orientacyjnym składem gatunkowym opisanym w tabeli nr 54.

Odstępstwa od uzgodnionych składów gatunkowych dopuszcza się w przypadkach uzasadnionych uwarunkowaniami terenowymi dla wszystkich typów drzewostanów zakresie +/-10%. W przypadku konieczności dokonania zmian wykraczających poza ten zakres niezbędne jest dodatkowe, pisemne uzgodnienie pomiędzy Stronami Porozumienia.

W przypadku drzewostanów użytkowanych cięciami rębnymi o sanitarnym charakterze, ze względu na potrzebę utrzymania stabilności drzewostanu dopuszcza się na siedliskach przyrodniczych czasowe odstępstwo od powyższych składów projektowanych upraw wynikające z uznania odnowienia naturalnego pojawiającego się samoistnie na powierzchni.

W następnej kolejności, po uzyskaniu przez drzewostan stabilizacji i polepszenia się stanu zdrowotnego, w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu skład gatunkowy będzie przebudowany i regulowany podczas wykonywania cięć pielęgnacyjnych i przekształceniowych w kierunku uzyskania składu docelowego dla przyjętego typu drzewostanu

Orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych oraz główne założenia w sprawie postępowania hodowlanego w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych określone w powyższym porozumieniu, proponowane są do stosowania na okres przejściowy, tj. do czasu opracowania krajowych wytycznych w tym zakresie.

Postępowanie z gatunkami obcego pochodzenia

Z ekologicznego punktu widzenia obecność w lasach gatunków obcych nie jest pożądana, chociaż nie zawsze jednoznacznie szkodliwa, mając na myśli produkcyjny aspekt gospodarki leśnej. Jednak gospodarka leśna ma również na celu zrównoważone zarządzanie środowiskiem, co przy wprowadzaniu gatunków obcego pochodzenia nie jest realizowane.
Obce, ekspansywne gatunki drzew (m.in. robinia akacjowa, dąb czerwony, czeremcha amerykańska) powinny być stopniowo eliminowane z drzewostanów.

Zalecenia do prowadzenia działań hodowlanych na leśnych siedlisk przyrodniczych:

- **Kwaśne buczyny niżowe (9110), żyzne buczyny niżowe (9130), grąd subatlantycki (9160), kwaśne dąbrowy (9190):**
  - dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego,
  - pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu;
  - eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
- **Brzezina bagienna (91D0-1) i sosnowy bór bagienny (91D0-2):**
  - pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego;
  - nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem sytuacji klęskowych;
  - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie

powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;

- poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych;

➢ **Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe i olsy źródliskowe (91E0):**

- pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego;
- nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem sytuacji klęskowych;
- w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;
- poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych.

8.7.2. Chronione siedliska nieleśne

Zalecenia dla siedlisk nieleśnych opracowano na podstawie analizy zaplanowanych działań w dokumentach Planów Zadań Ochronnych (PZO), przedstawionych m.in. w Priorytetowych Ramach Działań (PAF) dla Sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021-2027 (GDOŚ, 2021). Działania na siedliskach przyrodniczych zawarte w tej publikacji poddano niewielkim modyfikacjom, dostosowując je do warunków siedliskowych Nadleśnictwa.

a) Siedliska słodkowodne (rzeki i jeziora)

➢ **Jeziora lobeliowe (3110)**

- niestosowanie rębni zupełnych w pasie o szerokości 100 m od linii brzegowej jeziora;

- **Brzegi lub oszuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea, Isoeto-Nanojuncetea* (3130):**
  - zapewnienie okresowych wahań poziomu wód (naturalne bądź powodowane działalnością człowieka);
  - okresowe odsłanianie namułów;
  - przeciwdziałanie zabudowie i wydeptywania brzegów zbiorników wodnych.
- **Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (3150), naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne (3160):**
  - nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie (oprócz 3160);
  - zachować ostrożność w udostępnianiu do rekreacji;
  - nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją;
  - przetrzymywanie przy brzegach zbiorników drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
  - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
- **Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (3260):**
  - odcinki z włosienicznikami powinny zostać wyłączone z prac regulacyjnych oraz wykaszania i bargowania;

b) Wrzosowiska

- **Suche wrzosowiska (4030):**
  - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy), nie dotyczy dębów szypułkowego i bezszypułkowego oraz drzewiastych form rodzimych wierzb;
  - eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych.

c) Użytki zielone

- **Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (6410):**
  - nie zalesiać,
  - nie zajmować pod inwestycje, zbiorniki retencyjne itp.,
  - nie odwadniać postaci wilgotnych, nie konserwować rowów odwadniających,
  - kosić nie rzadziej niż co 2 rok.
- **Niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie (6510):**
  - użytkowanie kośne z usunięciem biomasy i/lub pastwiskowe użytkowanie terenów łąk;
  - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy);

d) Torfowiska

- **Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (7110*); wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji (7120); przejściowe i trzęsawiska (7140), Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion (7150):**
  - poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych;
  - usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy);
  - usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych;
  - przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
  - w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
- **Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (7230):**
  - ręczne koszenie roślinności zielnej i usuwanie drzew i krzewów (zostawiać jałowce i sosny o średnicy u nasady pow. 10 cm oraz kępy innych drzew i krzewów);

– w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

9. ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY

W związku z koniecznością prowadzenia przez Nadleśnictwo wielu uzgodnień, konsultacji i korespondencji związanej z szeroko pojętą problematyką ochrony przyrody, poniżej zamieszczono pomocniczy wykaz instytucji i organizacji zajmujących się tą tematyką na terenie województwa zachodniopomorskiego:

1. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, ul. Al. Jerozolimskie 136, 02-305 Warszawa;
2. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, ul. Juliusza Słowackiego 2, 71-434 Szczecin;
3. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, Wydział Spraw Terenowych w Złocieńcu, ul. Dworcowa 13, 78-520 Złocieniec;
4. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, Wydział Spraw Terenowych w Koszalinie, ul. 1 Maja 36, 75-001 Koszalin;
5. Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Szczecinie ul. Kaszubska 59, 70-382 Szczecin
6. Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, ul. Korsarzy 34, 70-540 Szczecin;
7. Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgowy w Koszalinie, ul. Grunwaldzka 20, 75-241 Koszalin;
8. Klub Przyrodników, Owczary 17, 69-113 Owczary;
9. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Biuro w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 111, 75-601 Koszalin;
10. Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin;
11. Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie, ul. Władysława Andersa, 75-626 Koszalin;
12. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin;
13. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 125, 75-602 Koszalin;
14. Starostwo Powiatowe w Koszalinie, Wydział Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami, ul. Racławicka 13, 75-620 Koszalin

10. MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY

W ramach „Programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Manowo” opracowano mapy przeglądowe w skali 1: 25 000:

– walorów przyrodniczo-kulturowych,

– siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000.

11. LITERATURA

1. Kapuściński R., Zadura J.: Edukacja przyrodnicza i leśna w Lasach Państwowych, GDLP, Warszawa 2007.
2. Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych Natura 2000, BULiGL Oddział w Szczecinku, 2021
3. Matuszkiewicz J.M.: Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa 2008.
4. Matuszkiewicz W., Faliński J.B., Kostrowicki A.S., Matuszkiewicz J.M., Olaczek R., Wojterski T.: Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300 000, Arkusz A1, IGiPZ PAN, Warszawa 1995.
5. Operat siedliskowy Nadleśnictwa Manowo wg stanu na dzień 01.01.2021 r., opracowanie BULiGL oddział w Szczecinku;
6. Plan zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 PLH320057 Mechowisko Manowo, PLH320066 Wiązogóra;
7. Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – MKiŚ, Warszawa 2019.
8. Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Manowo na okres od 1.01.2016 do 31.12.2025 r., BULiGL, Szczecinek 2016.
9. Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2017 roku, WIOŚ, Szczecin 2017.
10. Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Manowo na posiedzenie Komisji Założeń Planu do opracowania Programu Ochrony Przyrody, Nadleśnictwo Manowo 2023.
11. Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie zachodniopomorskim, WIOŚ, Szczecin 2024.
12. Światowa Czerwona Lista Gatunków Zagrożonych (Red List of Threatened Species) – IUCN 2011.
13. „Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2024 r.” – BULiGL, Sękocin Stary 2025.
14. Zasady hodowli lasu – Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, Warszawa 2011.
15. Zestawienie występowania i zwalczania szkodników lasu w Nadleśnictwie Manowo– Zespół Ochrony Lasu, Szczecinek 2025.
16. Zestawienie inwentaryzacji zwierzyny łownej wg stanu na 10.03.2023 r., Nadleśnictwo Manowo 2025.
17. Zielony R., Kliczkowska A., Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010, CILP, Warszawa 2012.

12. ZAŁĄCZNIKI

12.1. Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 (Tab. XXII IUL)

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli						
3110 – Jeziora Lobeliowe – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B"						
1.	11-12-1-12-594 -a -00	5,42	JEZIORO	Ochrona bezpośredniej zlewni	– udostępnienie do rekreacji i wypoczynku; – wędkarstwo; – ewentualne planowanie użytkowania rębnego w bezpośredniej misie jeziornej; – wokół brak cięć rębnych.	– ograniczenie ruchu turystycznego poprzez dopuszczenie do kąpieli tylko w miejscach wyznaczonych, najlepiej z pomostu; wzmożone kontrole w okresie wakacyjnym; – nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb, można ewentualnie wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie; – niezarybianie gat. obcymi i rodzimymi gat. karpiowatymi.
3150 – Starorzecza i naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B"						
2.	11-12-1-02-462 -l -00	5,46	BAGNO	Ochrona bezpośredniej zlewni	– obecnosc rowów odwadniających; – wędkarstwo; – wokół brak cięć rębnych.	– nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie; – zablokować rowy odwadniające.
3.	11-12-1-01-616 -f -00	2,55	BAGNO			
3160 – Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „A"						
4.	11-12-1-06-155 -f -00	0,52	BAGNO	Ochrona bezpośredniej zlewni	– wędkarstwo; – planowanie użytkowania rębnego w oddz. 484b Rb IIAU 90%;	– nie wydzierżawiać do hodowli ryb, – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
5.	11-12-1-09-180 -d -00	0,82	BAGNO			
6.	11-12-1-09-182 -j -00	0,81	BAGNO			
7.	11-12-1-09-225 -i -00	0,86	JEZIORO P			
8.	11-12-1-09-254 -d -00	0,63	BAGNO			
9.	11-12-1-12-429 -d -00	0,22	SZCZ CHR			
10.	11-12-1-12-429 -j -00	0,05	SZCZ CHR			
11.	11-12-1-12-484 -c -00	0,88	BAGNO			
12.	11-12-1-12-486 -g -00	0,33	BAGNO			
13.	11-12-1-05-517 -f -00	3,82	JEZIORO			
14.	11-12-1-05-517 -n -00	0,1	BAGNO			
3260 – Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „C"						
15.	11-12-1-04-668 -s -00	0,02	RZEKA	Ochrona bezpośredniej zlewni	Wokół brak cięć rębnych	– odcinki z włosienicznikami powinny zostać wyłączone z prac regulacyjnych oraz wykaszania i bargowania.
16.	11-12-1-04-688 -i -00	0,15	RZEKA		Wokół brak cięć rębnych	
17.	11-12-1-04-688 -j -00	0,35	ZBIORNIK		Wokół brak cięć rębnych	
4030 – Suche wrzosowiska – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B"						
18.	11-12-1-05-520 -f -00	0,43	SUKCESJA	utrzymywanie otwartej powierzchni	BRAK WSK	– w zależności od oceny stanu siedliska zaleca się wykaszanie;
19.	11-12-1-05-571 -s -00	1,81	SUKCESJA		BRAK WSK	
20.	11-12-1-05-571 -dx -00	0,18	L ENERG		BRAK WSK	

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
21.	11-12-1-11-604 -j -00	0,72	L ENERG		BRAK WSK	
22.	11-12-1-11-604 -n -00	0,25	L ENERG		BRAK WSK	
6410 – Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”						
23.	11-12-1-06-155 -g -00	7,59	Ł	Koszenie w odpowiednich terminach	Zaniechanie użytkowania kośnego	– kosić nie rzadziej niż co 2 rok.
7110* - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „A”						
24.	11-12-1-09-180 -f -00	1,37	BAGNO	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia.	– osuszanie torfowisk poprzez konserwację rowów odwadniających; – naturalna sukcesja roślin drzewiastych; – planowanie użytkowania rębnego w oddz. 578f,g Rb IB 90%.	– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; – przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
25.	11-12-1-09-276 -b -00	2,12	BAGNO			
26.	11-12-1-12-431 -h -00	0,95	BAGNO			
27.	11-12-1-05-517 -l -00	0,29	JEZIORO			
28.	11-12-1-05-517 -m -00	0,42	BAGNO			
29.	11-12-1-03-523 -n -00	1,7	BAGNO			
30.	11-12-1-03-524 -j -00	7,43	BAGNO			
31.	11-12-1-03-524 -l -00	0,76	BAGNO			
32.	11-12-1-03-525 -o -00	0,5	BAGNO			
33.	11-12-1-03-525 -t -00	0,55	BAGNO			
34.	11-12-1-05-571 -n -00	2,31	BAGNO			
35.	11-12-1-03-579 -c -00	4,67	BAGNO			
7120 – Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „C”						
36.	11-12-1-05-519 -i -00	6,29	BAGNO	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia.	– osuszanie torfowisk poprzez konserwację rowów odwadniających; – naturalna sukcesja roślin drzewiastych;	– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; – przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.
37.	11-12-1-05-519 -m -00	1,96	BAGNO			
38.	11-12-1-05-519 -n -00	0,38	BAGNO			
39.	11-12-1-05-520 -j -00	2,18	BAGNO			
40.	11-12-1-05-520 -k -00	5,45	BAGNO			
41.	11-12-1-05-521 -i -00	0,74	BAGNO			
42.	11-12-1-05-521 -o -00	2,06	BAGNO			
43.	11-12-1-05-571 -d -00	2,06	BAGNO			
44.	11-12-1-05-571 -fx -00	0,39	BAGNO			
45.	11-12-1-05-572 -b -00	0,53	BAGNO			
46.	11-12-1-05-572 -n -00	1,11	BAGNO			
7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „A”						

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
47.	11-12-1-09-194 -d -00	0,55	BAGNO	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia.	– osuszanie torfowisk poprzez konserwację rowów odwadniających; – naturalna sukcesja roślin drzewiastych; – planowanie użytkowania rębnego: – przy oddz. 252c - oddz. 252a Rb IIIB 70%, oddz. 252b Rb IIIA 40%; – przy oddz. 252h - oddz. 252b Rb IIIA 40%, oddz. 252f IIIB 70%, oddz. 252g Rb IIIB 30%; – przy oddz. 255b,f - oddz. 255c Rb IB 90%; – przy oddz. 326g – oddz. 326b Rb IIA 40%; – przy oddz. 484d – oddz. 484b Rb IIAU 90%, oddz. 484f Rb IIA 20% – przy oddz. 571k – oddz. 571o Rb IIA 70%.	– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; – przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
48.	11-12-1-09-195 -b -00	1,28	BAGNO			
49.	11-12-1-09-195 -f -00	1,2	BAGNO			
50.	11-12-1-09-199 -l -00	0,3	D-STAN			
51.	11-12-1-09-199 -p -00	1,77	SZCZ CHR			
52.	11-12-1-09-199 -ax -00	0,19	BAGNO			
53.	11-12-1-09-199 -bx -00	0,15	SZCZ CHR			
54.	11-12-1-09-200 -c -00	2,57	BAGNO			
55.	11-12-1-09-200 -n -00	0,37	BAGNO			
56.	11-12-1-09-222 -f -00	0,43	BAGNO			
57.	11-12-1-09-225 -g -00	1,15	BAGNO			
58.	11-12-1-09-225 -k -00	0,46	JEZIORO P			
59.	11-12-1-09-252 -c -00	0,42	SZCZ CHR			
60.	11-12-1-09-252 -h -00	0,17	SZCZ CHR			
61.	11-12-1-09-254 -f -00	1,23	BAGNO			
62.	11-12-1-09-255 -b -00	1,41	BAGNO			
63.	11-12-1-09-255 -f -00	2,51	BAGNO			
64.	11-12-1-09-326 -g -00	0,31	BAGNO			
65.	11-12-1-12-430 -c -00	1,31	BAGNO			
66.	11-12-1-02-462 -m -00	19,23	BAGNO			
67.	11-12-1-02-463 -f -00	24,49	BAGNO			
68.	11-12-1-12-484 -d -00	0,92	BAGNO			
69.	11-12-1-05-517 -g -00	2,28	BAGNO			
70.	11-12-1-05-517 -k -00	0,15	JEZIORO			
71.	11-12-1-12-539 -l -00	0,22	SZCZ CHR			
72.	11-12-1-05-571 -b -00	0,34	BAGNO			
73.	11-12-1-05-571 -k -00	0,77	BAGNO			
74.	11-12-1-05-571 -gx -00	0,16	BAGNO			
75.	11-12-1-03-580 -l -00	0,13	SZCZ CHR			
76.	11-12-1-03-580 -m -00	0,32	SZCZ CHR			
77.	11-12-1-03-580 -n -00	0,26	SZCZ CHR			
78.	11-12-1-03-580 -o -00	0,39	SZCZ CHR			
79.	11-12-1-12-595 -f -00	1,11	BAGNO			
9110 – Kwaśne buczyny – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „A”						
80.	11-12-1-12-319 -k -00	3,94	CP	– utrzymywanie odpowiedniej ilości martwego drewna; – utrzymywanie odpowiedniego składu gatunkowego na siedlisku; – utrzymywanie odpowiedniej ilości drzew biocenotycznych.	– brak pozostawienia min. 10% pow. drzewostanu macierzystego przy cięciach uprzątających (RbIIAU) w oddz.: 320g,374f, 375f, 426a,c; – brak zapewnienia odpowiedniego udziału drzew biocenotycznych przy wykonywaniu cięć rębnych (RbIIA) w oddz. 374j, 426d,h oraz przedrębnych (TW, TP) w oddz. 319n, 320d, 321f, 374b, 425a, 426f, 536j; – przyjęcie innego orientacyjnego składu gatunkowego odnowień niż zalecany w Porozumieniu między RDOŚ i RDLP.	– dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, – pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu; – przyjęcie odpowiednich Typów Drzewostanów; – projektowanie upraw zgodnie z orientacyjnym składem gatunkowym upraw zgodnych z zaleceniami zawartymi w Porozumieniu między RDOŚ a RDLP;
81.	11-12-1-12-319 -n -00	4,1	TW			
82.	11-12-1-12-320 -d -00	5,6	TW			
83.	11-12-1-12-320 -g -00	8,61	IIAU			
84.	11-12-1-12-321 -f -00	8,91	TW			
85.	11-12-1-12-374 -b -00	7,19	TW			
86.	11-12-1-12-374 -f -00	3,67	IIAU			
87.	11-12-1-12-374 -j -00	3,72	IIA			
88.	11-12-1-12-375 -d -00	7,27	CP			
89.	11-12-1-12-375 -f -00	9,49	IIAU			
90.	11-12-1-12-376 -a -00	15,39	CP			
91.	11-12-1-12-425 -a -00	20,35	TW			
92.	11-12-1-12-425 -b -00	4,19	CP			

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
93.	11-12-1-12-426 -a -00	3,32	IIAU			– eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
94.	11-12-1-12-426 -c -00	3,31	IIAU			
95.	11-12-1-12-426 -d -00	1,66	IIA			
96.	11-12-1-12-426 -f -00	1,21	TW			
97.	11-12-1-12-426 -h -00	2,08	IIA			
98.	11-12-1-12-426 -k -00	0,75	CP			
99.	11-12-1-04-536 -j -00	2,55	TP			
	9130 – Żyzne buczyny – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „A”					
100.	11-12-1-09-250 -c -00	1,87	BRAK WSK	– utrzymywanie odpowiedniej ilości martwego drewna; – utrzymywanie odpowiedniego składu gatunkowego na siedlisku; – utrzymywanie odpowiedniej ilości drzew biocenotycznych.	– brak pozostawienia min. 10% pow. drzewostanu macierzystego przy cięciach uprzątających w oddz.: 320j, 374h; – brak zapewnienia odpowiedniego udziału drzew biocenotycznych przy wykonywaniu cięć przedrębnych (TW) w oddz. 374d, 377a; – przyjęcie innego orientacyjnego składu gatunkowego odnowień niż zalecany w Porozumieniu między RDOŚ i RDLP, w drzewostanach użytkowanych rębnie, w oddz.: 320j, 374h.	– dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, – pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu; – przyjęcie odpowiednich Typów Drzewostanów; – projektowanie upraw zgodnie z orientacyjnym składem gatunkowym upraw zgodnych z zaleceniami zawartymi w Porozumieniu między RDOŚ a RDLP; – eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
101.	11-12-1-09-250 -h -00	2,61	BRAK WSK			
102.	11-12-1-09-250 -j -00	0,37	BRAK WSK			
103.	11-12-1-12-320 -j -00	1,07	IIAU			
104.	11-12-1-12-321 -n -00	0,57	CP			
105.	11-12-1-09-322 -b -00	3,83	BRAK WSK			
106.	11-12-1-09-322 -f -00	1,32	BRAK WSK			
107.	11-12-1-12-374 -d -00	8,59	TW			
108.	11-12-1-12-374 -h -00	2,15	IIAU			
109.	11-12-1-12-375 -a -00	1,69	CP			
110.	11-12-1-12-377 -a -00	0,49	TW			
111.	11-12-1-12-377 -b -00	0,59	BRAK WSK			
112.	11-12-1-12-428 -d -00	2,28	BRAK WSK			
	9160 – Grądy subatlantyckie – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „A”					
113.	11-12-1-09-275 -a -00	1,11	BRAK WSK	– utrzymywanie odpowiedniej ilości martwego drewna; – utrzymywanie odpowiedniego składu gatunkowego na siedlisku; – utrzymywanie odpowiedniej ilości drzew biocenotycznych.	– brak zapewnienia odpowiedniego udziału drzew biocenotycznych przy wykonywaniu cięć przedrębnych (TP) w oddz. 536m;	– dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, – eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
114.	11-12-1-09-275 -k -00	0,95	BRAK WSK			
115.	11-12-1-09-275 -r -00	0,25	BRAK WSK			
116.	11-12-1-12-377 -m -00	0,43	BRAK WSK			
117.	11-12-1-04-536 -m -00	0,99	TP			
118.	11-12-1-04-668 -i -00	0,86	BRAK WSK			
119.	11-12-1-04-688 -h -00	0,74	BRAK WSK			
120.	11-12-1-04-689 -s -00	1,22	BRAK WSK			
121.	11-12-1-04-690 -m -00	1,57	BRAK WSK			
122.	11-12-1-04-691 -a -00	1,5	BRAK WSK			
123.	11-12-1-04-691 -i -00	0,77	BRAK WSK			
	9190 – Kwaśne dąbrowy – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „A”					
124.	11-12-1-01-650 -g -00	2,23	BRAK WSK	BRAK	BRAK	BRAK
	91D0*- Bory i lasy bagienne – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „A”					
125.	11-12-1-06-155 -j -00	0,69	BRAK WSK	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia; – wyłączenie z użytkowania.	BRAK	– pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego; – nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem sytuacji klęskowych; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających
126.	11-12-1-09-180 -c -00	3,83	BRAK WSK		BRAK	
127.	11-12-1-09-181 -f -00	2,77	BRAK WSK		Użytkowanie wokół w oddz. 181d Rb IIIB 40%	
128.	11-12-1-09-182 -a -00	0,57	BAGNO		BRAK	
129.	11-12-1-09-182 -d -00	1,75	BRAK WSK		BRAK	
130.	11-12-1-09-182 -h -00	1,08	BRAK WSK		BRAK	
131.	11-12-1-09-194 -c -00	2,92	BRAK WSK		BRAK	
132.	11-12-1-09-195 -a -00	0,45	BRAK WSK		BRAK	

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
133.	11-12-1-09-195 -n -00	0,28	BRAK WSK		BRAK	wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone. – poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych.
134.	11-12-1-09-196 -a -00	4,12	BRAK WSK		BRAK	
135.	11-12-1-09-199 -c -00	0,44	BRAK WSK		BRAK	
136.	11-12-1-09-199 -f -00	1,15	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz. 199d Rb IB 95%	
137.	11-12-1-09-199 -r -00	1,62	BRAK WSK		BRAK	
138.	11-12-1-09-200 -g -00	1,05	BRAK WSK		BRAK	
139.	11-12-1-09-200 -m -00	0,21	BRAK WSK		BRAK	
140.	11-12-1-09-206 -g -00	1,9	BAGNO		BRAK	
141.	11-12-1-09-222 -d -00	0,88	BRAK WSK		BRAK	
142.	11-12-1-12-429 -c -00	0,67	BRAK WSK		BRAK	
143.	11-12-1-12-430 -j -00	0,07	BRAK WSK		BRAK	
144.	11-12-1-12-431 -c -00	0,85	SZCZ CHR		Użytkowanie wokół w oddz. 431b Rb IIA 40%	
145.	11-12-1-03-522 -d -00	2,3	BRAK WSK		BRAK	
146.	11-12-1-12-538 -h -00	0,62	BRAK WSK		BRAK	
147.	11-12-1-12-538 -n -00	0,6	BRAK WSK		Użytkowanie wokół w oddz. 538i Rb IIIA 40%	
148.	11-12-1-03-580 -d -00	0,33	BRAK WSK		BRAK	
149.	11-12-1-12-593 -b -00	0,55	BRAK WSK		Użytkowanie wokół w oddz. 593d Rb IIA 70%	
150.	11-12-1-12-593 -f -00	0,88	BRAK WSK		Użytkowanie wokół w oddz. 593d Rb IIA 70%	
151.	11-12-1-12-594 -k -00	0,23	BRAK WSK		BRAK	
	91E0* – Łęgi olszowe i jesionowe – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „A”					
152.	11-12-1-04-95 -f -00	1	BRAK WSK	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia; – wyłączenie z użytkowania.	BRAK	– pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego; – nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem sytuacji klęskowych; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone; – poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych.
153.	11-12-1-12-320 -i -00	0,76	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz. 320g,j Rb IIAU 60%	
154.	11-12-1-12-377 -n -00	0,55	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz. 377k Rb IIA 40%	
155.	11-12-1-12-377 -o -00	0,23	BRAK WSK		BRAK	
156.	11-12-1-12-378 -c -00	1,41	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz. 377k Rb IIA 40%	
157.	11-12-1-05-571 -bx -00	1,65	BRAK WSK		BRAK	
158.	11-12-1-05-572 -l -00	1,73	BRAK WSK		BRAK	
159.	11-12-1-03-575 -k -00	1,45	BRAK WSK		BRAK	
160.	11-12-1-03-580 -p -00	0,43	BRAK WSK		BRAK	
161.	11-12-1-03-581 -k -00	1,64	BRAK WSK		BRAK	
162.	11-12-1-03-583 -l -00	1,33	BRAK WSK		BRAK	
163.	11-12-1-03-583 -n -00	0,6	BRAK WSK		BRAK	
164.	11-12-1-04-586 -f -00	7,68	BRAK WSK		BRAK	
165.	11-12-1-04-586 -j -00	0,64	SZCZ CHR		BRAK	
166.	11-12-1-12-594 -j -00	1,25	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz. 594i Rb IIA 70%	
167.	11-12-1-12-595 -o -00	0,83	BRAK WSK		BRAK	
168.	11-12-1-12-597 -m -00	1,37	BRAK WSK		BRAK	
169.	11-12-1-11-598 -w -00	1,06	SZCZ CHR		BRAK	
170.	11-12-1-11-599 -j -00	0,26	SZCZ CHR		BRAK	
171.	11-12-1-05-634 -a -00	0,67	BRAK WSK		BRAK	
172.	11-12-1-05-635 -a -00	0,81	BRAK WSK		BRAK	
173.	11-12-1-05-635 -b -00	1,19	BRAK WSK		BRAK	
174.	11-12-1-05-636 -a -00	1,01	BRAK WSK		BRAK	

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
175.	11-12-1-04-637 -a -00	1,29	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz. 637b Rb IIIB 60%	
176.	11-12-1-04-637 -d -00	0,21	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz. 637b Rb IIIB 60%, 637c Rb IIIB 70%	
177.	11-12-1-04-637 -o -00	0,70	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz.: 637b Rb IIIB 60%, 637c Rb IIIB 70%	
178.	11-12-1-04-638 -a -00	0,16	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz. 637c Rb IIIB 70%	
179.	11-12-1-04-638 -b -00	1,01	BRAK WSK		BRAK	
180.	11-12-1-04-638 -j -00	0,41	BRAK WSK		BRAK	
181.	11-12-1-04-689 -r -00	1,40	BRAK WSK		BRAK	
182.	11-12-1-04-690 -l -00	0,83	BRAK WSK		BRAK	
183.	11-12-1-04-691 -h -00	0,31	BRAK WSK		BRAK	
184.	11-12-1-04-695 -i -00	1,08	BRAK WSK		BRAK	
1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”						
185.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1188 Kumak nizinny *Bombina bombina* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”						
186.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1355 Wydra europejska *Lutra lutra* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”						
187.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1106 Łosoś szlachetny *Salmo salar* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”						
188.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1163 Głowacz białopłetwy *Cottus gobio* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”						
189.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”						
190.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1099 Minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”						
191.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
***1032 Skójka gruboskorupowa Unio crassus* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”**						
192.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B”						
193.	586l; 572o; 571p			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „C”						
194.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1528 Skalnica torfowiskowa *Saxifraga hirculus* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „C”						
195.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
1902 Obuwik pospolity *Cypripedium calceolus* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „C”						
196.	Nie odnotowano na gruntach N-ctwa w granicach PLH320022			BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
PLH320057 Mechowisko Manowo						

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „C"						
1.	11-12-1-01-296 -gx -00	1,11	BAGNO	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia.	– osuszanie torfowisk poprzez konserwację rowów odwadniających; – naturalna sukcesja roślin drzewiastych i krzewiastych.	– budowa 5 przetamowań na rowach melioracyjnych odwadniających obszar torfowiska (miejsce realizacji zgodne z PZO); – usunięcie drzew i krzewów we wszystkich płatach siedliska.
2.	11-12-1-01-296 -hx -00	1,81	BAGNO			
3.	11-12-1-01-296 -jx -00	0,17	SZCZ CHR			
4.	11-12-1-01-296 -lx -00	0,11	SZCZ CHR			
7230 – Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk– ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B"						
5.	11-12-1-01-296 -cx -00	25,54	BAGNO	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia.	– osuszanie torfowisk poprzez konserwację rowów odwadniających; – naturalna sukcesja roślin drzewiastych i krzewiastych.	– budowa 5 przetamowań na rowach melioracyjnych odwadniających obszar torfowiska (miejsce realizacji zgodne z PZO); – usunięcie drzew i krzewów we wszystkich płatach siedliska.
6.	11-12-1-01-296 -ix -00	0,07	SZCZ CHR			
7.	11-12-1-01-296 -nx -00	0,09	SZCZ CHR			
8.	11-12-1-01-296 -ox -00	0,27	D-STAN			
9.	11-12-1-01-296 -rx -00	0,2	SZCZ CHR			
	91D0*- Bory i lasy bagienne – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „D"					
10.	11-12-1-01-296 -k -00	4,35	D-STAN	– wyłączenie z użytkowania.	BRAK	– nie przewiduje się do użytkowania rębnego i przedrębnego;
	91E0* – Łęgi olszowe i jesionowe – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „C"					
11.	11-12-1-01-296 -a -00	0,94	D-STAN	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia; – wyłączenie z użytkowania.	BRAK	– pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego; – nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem sytuacji klęskowych; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
12.	11-12-1-01-296 -c -00	1,51	D-STAN		Użytkowanie wokół w oddz. 295c Rb IIIB 70%	
13.	11-12-1-01-296 -g -00	3,46	D-STAN		BRAK	
14.	11-12-1-01-296 -h -00	3,14	D-STAN		BRAK	
15.	11-12-1-01-296 -m -00	0,16	D-STAN		BRAK	
16.	11-12-1-01-296 -bx -00	1,40	BAGNO		BRAK	
17.	11-12-1-01-296 -dx -00	0,85	BAGNO		BRAK	
18.	11-12-1-01-296 -mx -00	0,22	BAGNO		BRAK	
19.	11-12-1-01-296 -sx -00	0,13	BAGNO		Użytkowanie wokół w oddz. 295c Rb IIIB 70%	
20.	11-12-1-01-296 -tx -00	0,27	D-STAN		BRAK	
21.	11-12-1-01-296 -wx -00	0,05	BAGNO		BRAK	
1014 Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B"						
22.	11-12-1-01-296 -cx -00	25,54	BAGNO	– utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia; – utrzymywanie otwartego terenu.	– zaniechanie/ brak koszenia; – melioracje, osuszanie;	– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy).
23.	11-12-1-01-296 -gx -00	1,11	BAGNO			
24.	11-12-1-01-296 -hx -00	1,81	BAGNO			
1016 Poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B"						
25.	11-12-1-01-296 -cx -00	25,54	BAGNO	– utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia;	– zaniechanie/ brak koszenia; – melioracje, osuszanie;	– budowa 5 przetamowań na rowach melioracyjnych odwadniających obszar
26.	11-12-1-01-296 -gx -00	1,11	BAGNO			

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
27.	11-12-1-01-296 -hx -00	1,81	BAGNO	– utrzymywanie otwartego terenu.		torfowiska (miejsce realizacji zgodne z PZO); – usunięcie drzew i krzewów we wszystkich płatach siedliska.
1903 Lipiennik Loesela *Liparis loeselii* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B"						
28.	11-12-1-01-296 -d -00	2,88	BAGNO	– utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia; – utrzymywanie otwartego terenu.	– zaniechanie/ brak koszenia; – melioracje, osuszanie;	– budowa 5 przetamowań na rowach melioracyjnych odwadniających obszar torfowiska (miejsce realizacji zgodne z PZO); – usunięcie drzew i krzewów we wszystkich płatach siedliska.
29.	11-12-1-01-296 -cx -00	25,54	BAGNO			
6216 Haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B"						
30.	11-12-1-01-296 -cx -00	25,54	BAGNO	– utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia; – utrzymywanie otwartego terenu.	– zaniechanie/ brak koszenia; – melioracje, osuszanie;	– budowa 5 przetamowań na rowach melioracyjnych odwadniających obszar torfowiska (miejsce realizacji zgodne z PZO); – usunięcie drzew i krzewów we wszystkich płatach siedliska.
31.	11-12-1-01-296 -gx -00	1,11	BAGNO			
32.	11-12-1-01-296 -hx -00	1,81	BAGNO			
PLH320066 Wiązogóra						
3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea, Isoeto-Nanojuncetea* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „D"						
1.	11-12-1-03-414 -n -00	0,03	BAGNO	BRAK	Nie występuje zagrożenie znacząco negatywne oddziaływania Planu.	Nie wymaga działań ograniczających wpływ Planu.
7110* - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą – ocena znaczenia ogólnego wg SDF - BRAK						
1.	11-12-1-03-312 -o -00	0,10	BAGNO	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia.	– osuszanie torfowisk poprzez konserwację rowów odwadniających; – naturalna sukcesja roślin drzewiastych;	– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.
2.	11-12-1-03-313 -w -00	0,19	BAGNO			
3.	11-12-1-03-313 -z -00	0,88	BAGNO			
4.	11-12-1-03-364 -p -00	0,15	BAGNO			
5.	11-12-1-03-364 -r -00	0,10	SZCZ CHR			
6.	11-12-1-03-365 -c -00	0,70	BAGNO			
7.	11-12-1-03-365 -p -00	0,02	SZCZ CHR			
8.	11-12-1-03-365 -r -00	0,12	SZCZ CHR			
9.	11-12-1-03-365 -t -00	0,02	SZCZ CHR			
10.	11-12-1-03-414 -l -00	0,18	BAGNO			
11.	11-12-1-03-473 -o -00	0,15	BAGNO			
7120 – Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „C"						
12.	11-12-1-03-359 -h -00	0,49	SZCZ CHR	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia.	– osuszanie torfowisk poprzez konserwację rowów odwadniających; – naturalna sukcesja roślin drzewiastych;	– wykonanie ekspertyzy hydrologicznej dotyczącej sposobu i możliwości ustabilizowania poziomu wody na torfowiskach i możliwości piętrzenia wody na odpływach; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.
13.	11-12-1-03-362 -k -00	0,08	SZCZ CHR			
14.	11-12-1-03-363 -f -00	1,46	BAGNO			
15.	11-12-1-03-363 -w -00	0,25	SZCZ CHR			
16.	11-12-1-03-363 -y -00	0,04	SZCZ CHR			
17.	11-12-1-03-365 -n -00	0,30	SZCZ CHR			
18.	11-12-1-03-365 -x -00	0,04	SZCZ CHR			
19.	11-12-1-03-421 -k -00	1,43	SZCZ CHR			
20.	11-12-1-03-421 -m -00	1,05	BAGNO			
7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „B"						
21.	11-12-1-03-309 -r -00	0,13	SZCZ CHR	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia.	– osuszanie torfowisk poprzez konserwację rowów odwadniających; – naturalna sukcesja roślin drzewiastych;	– wykonanie ekspertyzy hydrologicznej dotyczącej sposobu i możliwości ustabilizowania poziomu wody na torfowiskach i możliwości piętrzenia wody na odpływach;
22.	11-12-1-03-312 -k -00	3,07	BAGNO			
23.	11-12-1-03-312 -n -00	0,08	BAGNO			
24.	11-12-1-03-313 -g -00	2,39	BAGNO			
25.	11-12-1-03-313 -x -00	0,07	BAGNO			

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
26.	11-12-1-03-313 -y -00	0,41	BAGNO			– usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
27.	11-12-1-03-313 -ax -00	0,83	BAGNO			
28.	11-12-1-03-360 -o -00	0,02	BAGNO			
29.	11-12-1-03-362 -j -00	0,02	SZCZ CHR			
30.	11-12-1-03-362 -l -00	0,11	SZCZ CHR			
31.	11-12-1-03-363 -o -00	0,19	SZCZ CHR			
32.	11-12-1-03-363 -p -00	0,36	BAGNO			
33.	11-12-1-03-363 -r -00	0,96	BAGNO			
34.	11-12-1-03-363 -s -00	0,34	SZCZ CHR			
35.	11-12-1-03-363 -x -00	0,07	SZCZ CHR			
36.	11-12-1-03-364 -j -00	1,34	BAGNO			
37.	11-12-1-03-364 -m -00	0,99	BAGNO			
38.	11-12-1-03-365 -d -00	0,21	SZCZ CHR			
39.	11-12-1-03-365 -w -00	0,37	BAGNO			
40.	11-12-1-03-365 -y -00	0,21	SZCZ CHR			
41.	11-12-1-03-366 -a -00	0,41	BAGNO			
42.	11-12-1-03-414 -o -00	0,13	BAGNO			
43.	11-12-1-03-417 -k -00	0,66	BAGNO			
44.	11-12-1-03-417 -r -00	0,04	SZCZ CHR			
45.	11-12-1-03-418 -c -00	0,10	BAGNO			
46.	11-12-1-03-418 -d -00	4,89	BAGNO			
47.	11-12-1-03-419 -a -00	7,32	BAGNO			
48.	11-12-1-03-419 -i -00	0,41	SZCZ CHR			
49.	11-12-1-03-419 -j -00	0,09	BAGNO			
50.	11-12-1-03-420 -j -00	0,06	SZCZ CHR			
51.	11-12-1-03-421 -n -00	1,70	BAGNO			
52.	11-12-1-03-421 -o -00	0,85	BAGNO			
53.	11-12-1-03-471 -c -00	0,70	BAGNO			
54.	11-12-1-03-473 -c -00	2,24	BAGNO			
55.	11-12-1-03-473 -n -00	0,29	SZCZ CHR			
56.	11-12-1-03-473 -p -00	0,08	SZCZ CHR			
57.	11-12-1-03-475 -h -00	0,66	SZCZ CHR			
7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „D”						
58.	11-12-1-03-364 -o -00	0,13	SZCZ CHR	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia.	– naturalna sukcesja roślin drzewiastych;	– usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
9110 – Kwaśne buczyny – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „D”						
59.	11-12-1-03-313 -n -00	0,83	BRAK WSK	– utrzymywanie odpowiedniej ilości martwego drewna; – utrzymywanie odpowiedniego składu gatunkowego na siedlisku; – utrzymywanie odpowiedniej ilości drzew biocenotycznych.	– brak zapewnienia odpowiedniego udziału drzew biocenotycznych przy wykonywaniu cięć rębnych (RbIVD) w oddz. 313cx.	– dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, – eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
60.	11-12-1-03-313 -cx -00	0,84	IVD			

Lp.	Lokalizacja przedmiotu ochrony (Adres leśny)	Pow. [ha]	Opis – gr. nieleśne i niezalesione Drzewostany - wskazania w PUL	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
	9160 – Grądy subatlantyckie – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „D”					
61	11-12-1-03-313 -i -00	3,41	IVD	– utrzymywanie odpowiedniej ilości martwego drewna; – utrzymywanie odpowiedniego składu gatunkowego na siedlisku; – utrzymywanie odpowiedniej ilości drzew biocenotycznych.	– brak zapewnienia odpowiedniego udziału drzew biocenotycznych przy wykonywaniu cięć rębnych (RbIVD) w oddz. 313i.	– dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, – eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych.
	9190 – Kwaśne dąbrowy – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „D”					
62.	11-12-1-03-366 -r -00	0,04	BRAK WSK	BRAK	BRAK	BRAK
	91D0*- Bory i lasy bagienne – ocena znaczenia ogólnego wg SDF „C”					
63.	11-12-1-03-307 -m -00	1,14	D-STAN	– ochrona bezpośredniej zlewni; – utrzymywanie odpowiedniego uwodnienia; – wyłączenie z użytkowania.	– osuszanie poprzez konserwację rowów odwadniających; – użytkowanie rębne na siedlisku i wokół płatów.	– wykonanie ekspertyzy hydrologicznej dotyczącej sposobu i możliwości ustabilizowania poziomu wody na torfowiskach i możliwości piętrzenia wody na odpływach; – pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego.
64.	11-12-1-03-308 -g -00	2,46	D-STAN			
65.	11-12-1-03-309 -p -00	1,01	D-STAN			
66.	11-12-1-03-312 -m -00	0,34	BAGNO			
67.	11-12-1-03-312 -p -00	0,05	SZCZ CHR			
68.	11-12-1-03-312 -r -00	0,02	SZCZ CHR			
69.	11-12-1-03-312 -s -00	0,01	BAGNO			
70.	11-12-1-03-313 -j -00	1,60	D-STAN			
71.	11-12-1-03-313 -p -00	0,23	D-STAN			
72.	11-12-1-03-313 -r -00	1,00	D-STAN			
73.	11-12-1-03-313 -s -00	4,39	BAGNO			
74.	11-12-1-03-313 -t -00	0,27	BAGNO			
75.	11-12-1-03-313 -hx -00	0,31	D-STAN			
76.	11-12-1-03-362 -i -00	0,09	SZCZ CHR			
77.	11-12-1-03-363 -i -00	0,53	SZCZ CHR			
78.	11-12-1-03-363 -t -00	0,48	D-STAN			
79.	11-12-1-03-364 -d -00	4,23	D-STAN			
80.	11-12-1-03-364 -f -00	3,24	BAGNO			
81.	11-12-1-03-364 -g -00	2,89	D-STAN			
82.	11-12-1-03-364 -n -00	0,15	D-STAN			
83.	11-12-1-03-365 -b -00	4,93	D-STAN			
84.	11-12-1-03-365 -f -00	2,44	D-STAN			
85.	11-12-1-03-365 -g -00	0,28	BAGNO			
86.	11-12-1-03-365 -l -00	0,59	D-STAN			
87.	11-12-1-03-365 -m -00	1,59	D-STAN			
88.	11-12-1-03-365 -s -00	0,21	BAGNO			
89.	11-12-1-03-365 -ax -00	0,06	SZCZ CHR			
90.	11-12-1-03-366 -o -00	0,07	BAGNO			
91.	11-12-1-03-366 -s -00	0,16	D-STAN			
92.	11-12-1-03-414 -k -00	2,71	BAGNO			
93.	11-12-1-03-418 -j -00	0,23	BAGNO			
94.	11-12-1-03-421 -a -00	0,61	D-STAN			
95.	11-12-1-03-421 -l -00	0,65	D-STAN			

12.2. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody (Tab. XXIII IUL)

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Rezerwat przyrody „Mechowisko Manowo”						
Rezerwat nie posiada planu ochrony ani zadań ochronnych. Obszar rezerwatu pokrywa się z obszarem Natura 2000 Mechowisko Manowo PLH320057. Zadania ochronne zostały określone Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowisko Manowo PLH320057.						
1.	11-12-1-01-296 -a -00	0,94	D-STAN	BRAK WSK		
2.	11-12-1-01-296 -b -00	0,16	L ENERG			
3.	11-12-1-01-296 -c -00	1,51	D-STAN	BRAK WSK		
4.	11-12-1-01-296 -d -00	2,88	BAGNO			
5.	11-12-1-01-296 -f -00	0,60	SUKCESJA			
6.	11-12-1-01-296 -g -00	3,46	D-STAN	BRAK WSK		
7.	11-12-1-01-296 -h -00	3,14	D-STAN	BRAK WSK		
8.	11-12-1-01-296 -i -00	1,62	D-STAN	BRAK WSK		
9.	11-12-1-01-296 -j -00	2,07	BAGNO			
10.	11-12-1-01-296 -k -00	4,35	D-STAN	BRAK WSK		– 7140, 7230 - budowa 5 przetamowań na rowach melioracyjnych odwadniających obszar torfowiska (miejsce realizacji zgodne z PZO);
11.	11-12-1-01-296 -l -00	0,64	SUKCESJA			– 7140, 7230 - usunięcie drzew i krzewów we wszystkich płatach siedliska.
12.	11-12-1-01-296 -m -00	0,16	D-STAN	BRAK WSK		– 7230 - jednorazowe, ręczne wykoszenie powierzchni torfowiska wraz z usunięciem biomasy;
13.	11-12-1-01-296 -bx -00	1,40	BAGNO			– 7230 - coroczne ręczne wykaszanie ok. 25% powierzchni torfowiska (każdego roku obejmujące inny fragment) z usunięciem biomasy;
14.	11-12-1-01-296 -cx -00	25,54	BAGNO			
15.	11-12-1-01-296 -dx -00	0,85	BAGNO			
16.	11-12-1-01-296 -fx -00	0,82	BAGNO			
17.	11-12-1-01-296 -gx -00	1,11	BAGNO			
18.	11-12-1-01-296 -hx -00	1,81	BAGNO			
19.	11-12-1-01-296 -ix -00	0,07	SZCZ CHR			
20.	11-12-1-01-296 -jx -00	0,17	SZCZ CHR			
21.	11-12-1-01-296 -kx -00	0,20	BAGNO			
22.	11-12-1-01-296 -lx -00	0,11	SZCZ CHR			
23.	11-12-1-01-296 -mx -00	0,22	BAGNO			
24.	11-12-1-01-296 -nx -00	0,09	SZCZ CHR			
25.	11-12-1-01-296 -ox -00	0,27	D-STAN	BRAK WSK		
26.	11-12-1-01-296 -px -00	0,13	D-STAN	BRAK WSK		
27.	11-12-1-01-296 -rx -00	0,20	SZCZ CHR			
28.	11-12-1-01-296 -sx -00	0,13	BAGNO			
29.	11-12-1-01-296 -tx -00	0,27	D-STAN	BRAK WSK		
30.	11-12-1-01-296 -wx -00	0,05	BAGNO			
31.	11-12-1-01-296 -~a -00	0,22	DROGI L			
32.	11-12-1-01-296 -~b -00	0,04	L ENERG			
Rezerwat przyrody „Rekowski Wrzosiec”						
Rezerwat nie posiada planu ochrony ani zadań ochronnych.						
1.	11-12-1-09-180 -c -00	3,83	D-STAN	BRAK WSK	BRAK	BRAK
2.	11-12-1-09-180 -d -00	0,82	BAGNO			
3.	11-12-1-09-180 -f -00	1,37	BAGNO			
4.	11-12-1-09-194 -c -00	2,92	D-STAN	BRAK WSK		
5.	11-12-1-09-194 -d -00	0,55	BAGNO			
6.	11-12-1-09-194 -f -00	2,06	D-STAN	BRAK WSK		
7.	11-12-1-09-194 -~d -00	0,01	DROGI L			

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
8.	11-12-1-09-195 -a -00	0,45	D-STAN	BRAK WSK		
9.	11-12-1-09-195 -b -00	1,28	BAGNO			
10.	11-12-1-09-195 -c -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK		
11.	11-12-1-09-195 -d -00	3,53	D-STAN	BRAK WSK		
12.	11-12-1-09-195 -f -00	1,2	BAGNO			
13.	11-12-1-09-195 -~d -00	0,17	LINIE			
Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Radwi (Mostowo – Zegrze)"						
1.	Oddz.: 537j-n; 538g-n, ~c; 539i-k; 540m,~c; 566-584; 592-599; 600b-k,~b,~c; 601d-j,~b,~c; 603i-s,~b,~c; 604j-s,~d,~f; 605g,i-l,~d,~f; 606p-s,w-cx,~c,~d; 607w,x; 609a,b,f-k,~a; 610h-k,~c; 611f,g,~c; 612d,~a; 613d-h,~b; 614b,f,~a; 615-652; 653a,c-h,~a-~c; 654-658; 659a-i,~a; 660a,b,~a.	2130,00		Zgodnie z PUL	Obszary nie posiadają aktualnie wprowadzonych zakazów dotyczących gospodarki leśnej czy też wskazań ochronnych.	Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów w zakresie ochrony ekosystemów leśnych odnoszą się do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk.
Obszar chronionego krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski"						
1.	Oddz.: 1-26; 27d-o,~a; 28-30; 33i-m,o,~c,~f,~g; 34-36; 37a-d,~a,~b; 38; 39; 47; 48; 49a,b,d,~~a-~f.	1096,93		Zgodnie z PUL	Obszary nie posiadają aktualnie wprowadzonych zakazów dotyczących gospodarki leśnej czy też wskazań ochronnych.	Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów w zakresie ochrony ekosystemów leśnych odnoszą się do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk.
Użytek ekologiczny „Rozworowskie Szuwary"						
1.	11-12-1-10-291 -d -00	5,17	BAGNO	BRAK WSK	BRAK	Wprowadzone zakazy: – uszkadzania i zanieczyszczania gleby, – niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obszaru, – zmiany sposobu użytkowania ziemi, – wylewania gnojowicy, – umieszczania tablic reklamowych
2.	11-12-1-10-291 -f -00	1,88	PS	BRAK WSK		
Pomniki przyrody						
1.	11-12-1-04-96 -h -00	2,25	D-STAN	IVA 30%	– właściwe oznakowanie obiektów w terenie; – uzgadnianie ewentualnych działań ochronnych z właściwym organem (Radą Gminy lub Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska).	– w trakcie wykonywania prac leśnych w otoczeniu pomnika należy zapewnić nadzór, aby nie nastąpiło przypadkowe uszkodzenie pomnika w trakcie ścinki i zrywki;
2.	11-12-1-02-247 -k -00	2,97	LZ	BRAK WSK		
3.	11-12-1-02-458 -c -00	1,97	D-STAN	BRAK WSK		
4.	11-12-1-01-506 -j -00	6,29	D-STAN	TP		
Strefa ochrony okresowej dla bielika						
1.	Leśnictwo Manowo – dane wrażliwe	40,47	D-STAN	zabiegi pielęgnacyjne na pow. 124,51 ha.	Strefa ochrony okresowej – zakazy obowiązują w terminie 1.01 – 31.07: – przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; – wycinania drzew lub krzewów; – dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków; wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.	Wykonanie cięć poza okresem ochrony. Cięcia przedrębne (TW, TP) powinny być rozłożone w czasie, tak aby nie kumulować ich w jednym roku gospodarczym.
2.	Leśnictwo Mokre – dane wrażliwe	84,47				
3.	Leśnictwo Mokre – dane wrażliwe	107,88				

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Strefa ochrony okresowej dla bociana czarnego						
1.	Leśnictwo Wyszewo – dane wrażliwe	47,13	D-STAN	zabiegi pielęgnacyjne na pow. 28,01 ha.	Strefa ochrony okresowej – zakazy obowiązują w terminie 15.03 – 1.08: – przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; – wycinania drzew lub krzewów; – dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków; – wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.	Wykonanie cięć poza okresem ochrony. Cięcia przedrębne (TW, TP) powinny być rozłożone w czasie, tak aby nie kumulować ich w jednym roku gospodarczym.
Strefa ochrony okresowej dla kani rudej						
1.	Leśnictwo Mokre – dane wrażliwe	21,00	D-STAN	zabiegi pielęgnacyjne na pow. 13,73 ha.	Strefa ochrony okresowej – zakazy obowiązują w terminie 1.03 – 31.08: – przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; – wycinania drzew lub krzewów; – dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków; wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.	Wykonanie cięć poza okresem ochrony. Cięcia przedrębne (TW, TP) powinny być rozłożone w czasie, tak aby nie kumulować ich w jednym roku gospodarczym.
Strefa ochrony okresowej dla orlika krzykliwego						
1.	Leśnictwo Dunowo – dane wrażliwe	17,31	D-STAN	zabiegi pielęgnacyjne na pow. 0,88 ha.	Strefa ochrony okresowej – zakazy obowiązują w terminie 1.03 – 31.08: – przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; – wycinania drzew lub krzewów; – dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków; wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.	Wykonanie cięć poza okresem ochrony. Cięcia przedrębne (TW, TP) powinny być rozłożone w czasie, tak aby nie kumulować ich w jednym roku gospodarczym.
Siedliska przyrodnicze Natura 2000 – poza obszarami siedliskowymi Natura 2000						
3150 – Starorzecza i naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne						
1.	11-12-1-06-123 -b -00	0,28	BAGNO	Brak wskazań dotyczących cięć rębnych wokół	BRAK	– nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie; – przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; poprzez rezygnację z cięć zupełnych w odległości co najmniej 25 m od brzegu zbiornika; – nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją.
2.	11-12-1-06-156 -d -00	3,00	JEZIORO			
3.	11-12-1-07-45 -d -00	1,45	BAGNO			
4.	11-12-1-07-46 -c -00	1,27	BAGNO			
5.	11-12-1-07-46 -h -00	0,53	BAGNO			
6.	11-12-1-08-17 -b -00	0,29	BAGNO			
7.	11-12-1-08-17 -c -00	0,32	BAGNO			
8.	11-12-1-08-3 -d -00	0,65	BAGNO			
9.	11-12-1-08-4 -c -00	0,57	BAGNO			
10.	11-12-1-08-4 -d -00	0,32	BAGNO			
11.	11-12-1-08-50 -b -00	4,15	BAGNO			
12.	11-12-1-11-607 -l -00	0,36	BAGNO			
3160 – Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne						

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1.	11-12-1-01-562 -h -00	1,33	JEZIORO	Brak cięć rębnych wokół	– w przypadku planowania cięć zupełnych (Rb III gniazdowe) należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; – czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;	– nie wydzierżawiać do hodowli ryb; – przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; poprzez rezygnację z cięć zupełnych w odległości co najmniej 25 m od brzegu zbiornika; – nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją.
2.	11-12-1-03-529 -k -00	0,70	BAGNO			
3.	11-12-1-06-122 -b -00	1,04	BAGNO			
4.	11-12-1-06-122 -c -00	0,49	BAGNO			
5.	11-12-1-06-122 -g -00	1,45	BAGNO			
6.	11-12-1-08-15 -c -00	2,13	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.14f Rb IIIB 60%		
7.	11-12-1-08-246 -f -00	0,25	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
8.	11-12-1-08-246 -h -00	0,93	BAGNO			
9.	11-12-1-12-381 -f -00	0,61	BAGNO			
6510 – Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie						
1.	11-12-1-07-57 -j -00	1,51	Ł	BRAK	– użytkowanie kośne z usunięciem biomasy i/lub pastwiskowe użytkowanie terenów łąk;	– usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy).
2.	11-12-1-07-57 -k -00	0,49	Ł			
3.	11-12-1-06-130 -c -00	1,73	Ł			
4.	11-12-1-02-179 -a -00	6,72	Ł			
5.	11-12-1-03-309 -c -00	0,45	Ł			
6.	11-12-1-03-309 -k -00	0,86	PS			
7.	11-12-1-07-113 -f -00	1,50	ú			
8.	11-12-1-03-472 -j -00	5,38	PS			
9.	11-12-1-08-178 -k -00	2,84	PS			
10.	11-12-1-10-238 -f -00	1,43	PS			
11.	11-12-1-10-238 -g -00	1,14	PS			
12.	11-12-1-07-57 -j -00	1,51	Ł			
13.	11-12-1-07-57 -k -00	0,49	Ł			
14.	11-12-1-06-130 -c -00	1,73	Ł			
15.	11-12-1-02-179 -a -00	6,72	Ł			
16.	11-12-1-03-309 -c -00	0,45	Ł			
7110* - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą						
1.	11-12-1-02-302 -c -00	2,25	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.274c Rb IIAU 90%	– przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; – w strefie buforowej w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.	– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych;
2.	11-12-1-07-175 -j -00	1,26	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.175g Rb IIA 40%		
7120 – Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji						
1.	11-12-1-03-527 -m -00	0,33	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół	– przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;	– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych;

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska						
1.	11-12-1-01-398 -h -00	5,30	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół	przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; w przypadku planowania cięć zupełnych (Rb III gniazdowe) należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;	poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych; usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych;
2.	11-12-1-01-398 -m -00	0,68	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
3.	11-12-1-01-556 -fx -00	0,68	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.556dx Rb IIAU 90%		
4.	11-12-1-01-556 -w -00	0,71	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
5.	11-12-1-01-561 -f -00	7,59	BAGNO			
6.	11-12-1-01-562 -i -00	0,90	SZCZ CHR			
7.	11-12-1-02-273 -g -00	1,03	SZCZ CHR			
8.	11-12-1-02-306 -j -00	0,58	BAGNO			
9.	11-12-1-02-341 -g -00	0,30	BAGNO			
10.	11-12-1-02-341 -k -00	0,54	BAGNO			
11.	11-12-1-04-104 -d -00	0,42	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.104a Rb IIA 50%		
12.	11-12-1-04-479 -a -00	6,08	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
13.	11-12-1-04-479 -h -00	1,06	BAGNO			
14.	11-12-1-04-637 -j -00	0,58	BAGNO			
15.	11-12-1-05-516 -g -00	0,86	BAGNO			
16.	11-12-1-05-566 -g -00	0,49	BAGNO			
17.	11-12-1-05-634 -i -00	1,56	BAGNO			
18.	11-12-1-06-118 -f -00	1,74	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.1118c,f Rb IIA 60% w oddz. 118d Rb IIA 70% w oddz. 118g Rb IIA 20%		
19.	11-12-1-06-123 -c -00	0,56	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
20.	11-12-1-06-123 -i -00	0,28	BAGNO			
21.	11-12-1-06-157 -h -00	0,39	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.157g Rb IIA 70%		
22.	11-12-1-07-60 -k -00	2,44	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
23.	11-12-1-07-60 -n -00	0,52	BAGNO			
24.	11-12-1-07-70 -b -00	1,15	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.70d Rb IIIB 50%		
25.	11-12-1-07-70 -l -00	0,80	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.70k Rb IIIB 50%		
26.	11-12-1-07-71 -f -00	0,25	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
27.	11-12-1-07-86 -i -00	0,85	BAGNO			
28.	11-12-1-08-15 -d -00	0,57	BAGNO			
29.	11-12-1-08-15 -f -00	0,37	BAGNO			
30.	11-12-1-08-17 -i -00	0,32	BAGNO			

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
31.	11-12-1-08-177 -k -00	1,00	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.177h Rb IIIA 40%		
32.	11-12-1-08-178 -g -00	0,65	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.178f Rb IIIA 40%		
33.	11-12-1-08-243 -t -00	0,54	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
34.	11-12-1-09-185 -g -00	5,19	BAGNO			
35.	11-12-1-09-192 -c -00	0,49	BAGNO			
36.	11-12-1-09-192 -n -00	0,63	BAGNO			
37.	11-12-1-09-193 -d -00	2,36	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.193g Rb IB 90%		
38.	11-12-1-09-193 -h -00	3,93	BAGNO			
39.	11-12-1-09-194 -m -00	0,50	BAGNO			
40.	11-12-1-09-228 -d -00	0,25	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
41.	11-12-1-09-280 -c -00	1,98	SZCZ CHR			
42.	11-12-1-09-280 -d -00	1,97	BAGNO			
43.	11-12-1-09-329 -o -00	1,17	BAGNO			
44.	11-12-1-10-242 -o -00	0,26	BAGNO			
45.	11-12-1-10-266 -a -00	0,69	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.265c Rb IIAU 90%		
46.	11-12-1-10-266 -m -00	0,52	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.265d Rb IIIB 40%		
47.	11-12-1-10-267 -i -00	0,48	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
48.	11-12-1-10-291 -d -00	5,17	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.290h Rb IIIA 40%		
49.	11-12-1-10-333 -d -00	4,02	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
50.	11-12-1-10-338 -c -00	3,84	BAGNO			
51.	11-12-1-10-339 -b -00	0,27	BAGNO			
52.	11-12-1-10-339 -j -00	0,52	BAGNO			
53.	11-12-1-10-387 -h -00	0,32	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.387g Rb IB 90%		
54.	11-12-1-10-388 -g -00	0,56	BAGNO			
55.	11-12-1-11-440 -b -00	0,73	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.440a Rb IB 90%		
56.	11-12-1-12-318 -c -00	0,36	BAGNO	Brak cięć rębnych wokół		
57.	11-12-1-12-423 -j -00	1,56	BAGNO			
58.	11-12-1-12-424 -b -00	1,95	BAGNO			
59.	11-12-1-12-424 -j -00	1,39	BAGNO			
7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*						
1.	11-12-1-07-150 -c -00	2,23	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.150h Rb IIIAU 90%	– przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; – w przypadku planowania cięć zupełnych (Rb III gniazdowe) należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m	– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych;
2.	11-12-1-10-389 -f -00	0,77	BAGNO	Użytkowanie wokół		

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
				w oddz.389c Rb IB 90%	(uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;	– usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych;
3.	11-12-1-11-433 -h -00	2,28	BAGNO	Użytkowanie wokół w oddz.433g Rb IB 90%		
9110 – Kwaśne buczyny						
1.	11-12-1-04-101 -c -00	2,95	D-STAN	IIA 60%	Cięcia przedrębne (TW, TP) na powierzchni 114,63 ha, w 20 wyłączeniach, cięcia rębne (Rb IIA, IIAU) na powierzchni 120,18 ha w 34 wyłączeniach.	– dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, – pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu; – przyjęcie odpowiedniego Typu Drzewostanu, zgodnego z Porozumieniem między RDOŚ a RDLP; – projektowanie upraw zgodnie z orientacyjnym składem gatunkowym upraw zgodnych z zaleceniami zawartymi w Porozumieniu między RDOŚ a RDLP; – eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
2.	11-12-1-04-101 -f -00	0,59	D-STAN	CP		
3.	11-12-1-04-92 -c -00	1,06	D-STAN	PIEL		
4.	11-12-1-05-681 -i -00	2,09	D-STAN	BRAK WSK		
5.	11-12-1-06-116 -f -00	1,58	D-STAN	TP		
6.	11-12-1-06-124 -k -00	0,89	D-STAN	BRAK WSK		
7.	11-12-1-06-125 -g -00	1,97	D-STAN	BRAK WSK		
8.	11-12-1-06-125 -o -00	0,81	D-STAN	BRAK WSK		
9.	11-12-1-06-143 -h -00	9,51	D-STAN	CP		
10.	11-12-1-06-144 -f -00	5,82	D-STAN	CP		
11.	11-12-1-06-144 -g -00	2,37	D-STAN	IIAU 80%		
12.	11-12-1-06-144 -k -00	0,13	D-STAN	BRAK WSK		
13.	11-12-1-06-145 -b -00	5,06	D-STAN	TP		
14.	11-12-1-06-145 -f -00	4,13	D-STAN	CP		
15.	11-12-1-06-147 -d -00	5,25	D-STAN	IIAU 80%		
16.	11-12-1-06-147 -j -00	0,78	D-STAN	IIA 40%		
17.	11-12-1-06-162 -h -00	0,72	D-STAN	BRAK WSK		
18.	11-12-1-06-163 -b -00	3,28	D-STAN	BRAK WSK		
19.	11-12-1-06-165 -d -00	1,02	D-STAN	BRAK WSK		
20.	11-12-1-06-165 -j -00	6,05	D-STAN	CP		
21.	11-12-1-06-166 -f -00	1,19	D-STAN	BRAK WSK		
22.	11-12-1-06-188 -g -00	0,81	D-STAN	CP		
23.	11-12-1-06-211 -b -00	3,44	D-STAN	IIAU 80%		
24.	11-12-1-06-211 -c -00	2,09	D-STAN	BRAK WSK		
25.	11-12-1-06-211 -h -00	2,07	D-STAN	IIAU 80%		
26.	11-12-1-06-211 -k -00	1,02	D-STAN	BRAK WSK		
27.	11-12-1-06-212 -a -00	4,89	D-STAN	IIA 40%		
28.	11-12-1-06-212 -d -00	0,71	D-STAN	BRAK WSK		
29.	11-12-1-06-212 -g -00	4,10	D-STAN	IIAU 70%		
30.	11-12-1-06-213 -b -00	1,46	D-STAN	BRAK WSK		
31.	11-12-1-06-214 -a -00	0,59	D-STAN	BRAK WSK		
32.	11-12-1-07-106 -g -00	1,14	D-STAN	BRAK WSK		
33.	11-12-1-07-107 -b -00	4,57	D-STAN	IIAU 80%		
34.	11-12-1-07-107 -c -00	3,60	D-STAN	TP		
35.	11-12-1-07-110 -a -00	5,21	D-STAN	IIA 20%		
36.	11-12-1-07-110 -d -00	2,96	D-STAN	IIA 40%		
37.	11-12-1-07-112 -d -00	9,41	D-STAN	BRAK WSK		
38.	11-12-1-07-60 -a -00	6,09	D-STAN	CP		
39.	11-12-1-07-60 -h -00	5,75	D-STAN	TW		
40.	11-12-1-07-60 -i -00	1,34	D-STAN	IIA 40%		
41.	11-12-1-07-74 -f -00	2,28	D-STAN	IIA 40%		
42.	11-12-1-07-75 -a -00	5,10	D-STAN	IIAU 80%		
43.	11-12-1-07-80 -b -00	4,68	D-STAN	IIAU 70%		
44.	11-12-1-07-80 -c -00	4,73	D-STAN	IIAU 70%		
45.	11-12-1-07-81 -a -00	6,26	D-STAN	CP		
46.	11-12-1-07-81 -j -00	3,47	D-STAN	IIA 60%		
47.	11-12-1-07-81 -l -00	1,48	D-STAN	CP		

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
48.	11-12-1-07-82 -a -00	3,46	D-STAN	IIAU 80%		
49.	11-12-1-07-83 -b -00	9,24	D-STAN	TW		
50.	11-12-1-08-27 -h -00	4,35	D-STAN	IIA 40%		
51.	11-12-1-08-28 -f -00	1,38	D-STAN	IIA 20%		
52.	11-12-1-08-29 -b -00	2,20	D-STAN	IIA 30%		
53.	11-12-1-08-29 -d -00	1,56	D-STAN	IIA 60%		
54.	11-12-1-08-29 -k -00	2,93	D-STAN	IIA 30%		
55.	11-12-1-08-3 -a -00	3,90	D-STAN	IIAU 80%		
56.	11-12-1-08-33 -h -00	0,89	D-STAN	BRAK WSK		
57.	11-12-1-08-33 -o -00	0,78	D-STAN	BRAK WSK		
58.	11-12-1-08-34 -a -00	15,44	D-STAN	TW		
59.	11-12-1-08-35 -g -00	3,18	D-STAN	TP		
60.	11-12-1-08-35 -j -00	5,67	D-STAN	TW		
61.	11-12-1-08-39 -a -00	4,11	D-STAN	IIA 40%		
62.	11-12-1-08-39 -c -00	7,93	D-STAN	TP		
63.	11-12-1-08-47 -a -00	8,07	D-STAN	CP		
64.	11-12-1-08-48 -d -00	2,81	D-STAN	TW		
65.	11-12-1-08-49 -b -00	11,99	D-STAN	CP		
66.	11-12-1-08-49 -c -00	3,71	D-STAN	CP		
67.	11-12-1-08-50 -t -00	3,86	D-STAN	BRAK WSK		
68.	11-12-1-08-9 -c -00	2,74	D-STAN	IIAU 80%		
69.	11-12-1-10-233 -b -00	6,31	D-STAN	TP		
70.	11-12-1-10-233 -i -00	9,05	D-STAN	BRAK WSK		
71.	11-12-1-10-233 -j -00	4,23	D-STAN	TP		
72.	11-12-1-10-234 -a -00	4,26	D-STAN	TP		
73.	11-12-1-10-260 -f -00	7,49	D-STAN	IIA 60%		
74.	11-12-1-10-261 -a -00	5,30	D-STAN	BRAK WSK		
75.	11-12-1-10-268 -f -00	5,09	D-STAN	IIAU 70%		
76.	11-12-1-10-268 -o -00	1,34	D-STAN	IIAU 80%		
77.	11-12-1-10-287 -d -00	3,20	D-STAN	CP		
78.	11-12-1-11-444 -l -00	2,02	D-STAN	TP		
79.	11-12-1-11-587 -h -00	3,38	D-STAN	BRAK WSK		
80.	11-12-1-11-587 -t -00	0,86	D-STAN	BRAK WSK		
81.	11-12-1-12-197 -b -00	0,77	D-STAN	CP		
82.	11-12-1-12-217 -c -00	6,32	D-STAN	TW		
83.	11-12-1-12-218 -b -00	3,75	D-STAN	IIA 70%		
84.	11-12-1-12-218 -c -00	3,95	D-STAN	TP		
85.	11-12-1-12-218 -f -00	8,31	D-STAN	TP		
86.	11-12-1-12-219 -a -00	5,99	D-STAN	CP		
87.	11-12-1-12-219 -b -00	4,46	D-STAN	IIAU 85%		
88.	11-12-1-12-219 -h -00	4,58	D-STAN	IIA 60%		
89.	11-12-1-12-249 -a -00	3,33	D-STAN	IIA 40%		
90.	11-12-1-12-318 -a -00	5,48	D-STAN	TP		
91.	11-12-1-12-318 -b -00	9,52	D-STAN	TW		
92.	11-12-1-12-319 -a -00	3,97	D-STAN	TP		
93.	11-12-1-12-319 -h -00	3,32	D-STAN	IIAU-R 60%		
9130 – Żyzne buczyny						
1.	11-12-1-04-101 -g -00	6,10	D-STAN	TP	Cięcia przedrębne (TP) na powierzchni 23,14 ha, w 6 wyłączeniach, cięcia rębne (Rb IIAU) na powierzchni 4,07 ha w 2 wyłączeniach.	– dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, – pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach
2.	11-12-1-04-101 -i -00	7,41	D-STAN	TP		
3.	11-12-1-04-103 -f -00	0,80	D-STAN	TP		
4.	11-12-1-04-103 -h -00	0,84	D-STAN	TP		
5.	11-12-1-04-103 -l -00	0,75	D-STAN	TP		
6.	11-12-1-07-81 -h -00	1,36	D-STAN	BRAK WSK		
7.	11-12-1-08-33 -n -00	2,31	LZ			
8.	11-12-1-11-552 -g -00	1,67	D-STAN	CP		
9.	11-12-1-12-217 -d -00	7,24	D-STAN	TP		

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
10.	11-12-1-12-217 -g -00	1,56	D-STAN	IIAU 70%		płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu; – przyjęcie odpowiedniego Typu Drzewostanu, zgodnego z Porozumieniem między RDOŚ a RDLP; – projektowanie upraw zgodnie z orientacyjnym składem gatunkowym upraw zgodnych z zaleceniami zawartymi w Porozumieniu między RDOŚ a RDLP; – eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
11.	11-12-1-12-319 -f -00	2,51	D-STAN	IIAU 60%		
9160 – Grądy subatlantyckie						
1.	11-12-1-01-562 -j -00	0,89	D-STAN	BRAK WSK	Cięcia przedrębne (TW, TP) na powierzchni 48,54 ha, w 14 wyłączeniach, cięcia rębne (Rb IIA, IIB, IIAU, IIBU) na powierzchni 22,16 ha w 7 wyłączeniach.	– dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, – pozostawienie min. 10% powierzchni drzewostanu macierzystego użytkowanego cięciami rębnymi w ramach płatu siedliska przyrodniczego w wydzieleniu; – przyjęcie odpowiedniego Typu Drzewostanu, zgodnego z Porozumieniem między RDOŚ a RDLP; – projektowanie upraw zgodnie z orientacyjnym składem gatunkowym upraw zgodnych z zaleceniami zawartymi w Porozumieniu między RDOŚ a RDLP; – eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
2.	11-12-1-02-247 -k -00	2,97	LZ			
3.	11-12-1-02-297 -d -00	1,50	D-STAN	BRAK WSK		
4.	11-12-1-02-297 -g -00	6,63	D-STAN	TP		
5.	11-12-1-03-584 -c -00	1,75	D-STAN	BRAK WSK		
6.	11-12-1-03-584 -f -00	2,32	D-STAN	CP		
7.	11-12-1-03-584 -l -00	0,60	D-STAN	BRAK WSK		
8.	11-12-1-04-100 -c -00	1,32	D-STAN	TW		
9.	11-12-1-04-100 -f -00	2,44	D-STAN	TW		
10.	11-12-1-04-101 -h -00	1,04	D-STAN	TP		
11.	11-12-1-04-101 -j -00	7,52	D-STAN	IIA 70%		
12.	11-12-1-04-103 -j -00	1,75	D-STAN	TP		
13.	11-12-1-04-104 -f -00	1,13	D-STAN	TP		
14.	11-12-1-04-105 -h -00	1,02	D-STAN	CP		
15.	11-12-1-04-105 -s -00	1,63	D-STAN	IIBU 60%		
16.	11-12-1-04-105 -t -00	2,60	D-STAN	IIB 40%		
17.	11-12-1-04-535 -a -00	1,03	D-STAN	TP		
18.	11-12-1-04-667 -a -00	1,70	D-STAN	BRAK WSK		
19.	11-12-1-04-91 -a -00	0,67	D-STAN	CP		
20.	11-12-1-04-91 -f -00	6,15	D-STAN	CP		
21.	11-12-1-04-91 -g -00	0,70	D-STAN	TW		
22.	11-12-1-04-91 -k -00	5,56	D-STAN	TW		
23.	11-12-1-04-91 -m -00	3,05	D-STAN	TP		
24.	11-12-1-04-92 -d -00	0,80	D-STAN	IIAU 60%		
25.	11-12-1-07-132 -d -00	2,25	D-STAN	BRAK WSK		
26.	11-12-1-07-172 -k -00	1,82	D-STAN	BRAK WSK		
27.	11-12-1-07-58 -b -00	4,77	D-STAN	IIAU 80%		
28.	11-12-1-07-66 -j -00	0,13	D-STAN	BRAK WSK		
29.	11-12-1-07-66 -l -00	0,35	D-STAN	BRAK WSK		
30.	11-12-1-07-72 -c -00	0,80	D-STAN	BRAK WSK		
31.	11-12-1-07-72 -f -00	0,35	D-STAN	BRAK WSK		
32.	11-12-1-07-80 -i -00	0,57	D-STAN	BRAK WSK		
33.	11-12-1-07-81 -k -00	1,47	D-STAN	IIA 60%		
34.	11-12-1-07-89 -i -00	2,30	D-STAN	BRAK WSK		
35.	11-12-1-08-23 -f -00	1,27	D-STAN	BRAK WSK		
36.	11-12-1-08-38 -a -00	3,77	D-STAN	BRAK WSK		
37.	11-12-1-08-48 -l -00	3,37	D-STAN	IIA 40%		

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
38.	11-12-1-10-239 -b -00	1,47	D-STAN	BRAK WSK		
39.	11-12-1-11-589 -b -00	3,94	D-STAN	BRAK WSK		
40.	11-12-1-12-217 -b -00	2,96	D-STAN	TW		
41.	11-12-1-12-249 -i -00	9,93	D-STAN	TP		
42.	11-12-1-12-318 -f -00	6,81	D-STAN	TP		
43.	11-12-1-12-320 -a -00	1,73	D-STAN	BRAK WSK		
44.	11-12-1-12-373 -c -00	4,19	D-STAN	TP		
45.	11-12-1-12-377 -i -00	2,67	D-STAN	BRAK WSK		
46.	11-12-1-12-423 -c -00	1,01	D-STAN	BRAK WSK		
9190 – Kwaśne dąbrowy						
1.	11-12-1-05-682 -i -00	0,34	D-STAN	BRAK WSK	Cięcia przedrębne (TP) na powierzchni 18,83 ha, w 14 wyłączeniach.	– dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz niepogorszenia stanu siedliska przyrodniczego, – przyjęcie odpowiedniego Typu Drzewostanu, zgodnego z Porozumieniem między RDOŚ a RDLP; – eliminowanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
2.	11-12-1-07-58 -a -00	3,89	D-STAN	BRAK WSK		
3.	11-12-1-03-476 -b -00	1,03	D-STAN	TP		
4.	11-12-1-08-21 -d -00	3,43	D-STAN	BRAK WSK		
5.	11-12-1-12-197 -a -00	2,54	D-STAN	BRAK WSK		
6.	11-12-1-08-35 -d -00	1,39	D-STAN	TP		
7.	11-12-1-08-37 -b -00	15,57	D-STAN	TP		
8.	11-12-1-12-197 -c -00	2,48	D-STAN	BRAK WSK		
9.	11-12-1-12-423 -h -00	0,84	D-STAN	TP		
91D0*- Bory i lasy bagienne						
1.	11-12-1-01-296 -z -00	3,86	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	– pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego; – nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem sytuacji klęskowych; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone; – poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych.
2.	11-12-1-01-400 -b -00	1,78	D-STAN	BRAK WSK		
3.	11-12-1-01-401 -b -00	5,60	D-STAN	BRAK WSK		
4.	11-12-1-01-401 -j -00	3,34	D-STAN	BRAK WSK		
5.	11-12-1-01-455 -b -00	1,39	D-STAN	BRAK WSK		
6.	11-12-1-01-456 -b -00	1,30	D-STAN	BRAK WSK		
7.	11-12-1-01-506 -h -00	2,28	D-STAN	BRAK WSK		
8.	11-12-1-01-508 -d -00	1,03	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.508b Rb IIIA 40%	
9.	11-12-1-01-509 -h -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK		
10.	11-12-1-01-556 -n -00	1,51	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
11.	11-12-1-02-460 -h -00	1,14	D-STAN	BRAK WSK		
12.	11-12-1-02-460 -i -00	2,34	D-STAN	BRAK WSK		
13.	11-12-1-02-460 -l -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		
14.	11-12-1-05-515 -d -00	1,19	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.515c,h Rb IB 90%	
15.	11-12-1-05-516 -d -00	1,74	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
16.	11-12-1-05-663 -c -00	0,90	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.663b Rb IIAU 80%	
17.	11-12-1-05-663 -d -00	1,35	D-STAN	BRAK WSK		
18.	11-12-1-05-663 -g -00	3,15	D-STAN	BRAK WSK		
19.	11-12-1-05-664 -f -00	3,46	D-STAN	BRAK WSK		
20.	11-12-1-07-110 -g -00	0,32	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.110d Rb IIA 40%, oddz. 190a Rb IIA 20%	
21.	11-12-1-07-111 -c -00	0,44	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.84b Rb IIAU 80%	
22.	11-12-1-07-111 -d -00	1,82	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
23.	11-12-1-07-113 -d -00	0,44	D-STAN	BRAK WSK		
24.	11-12-1-07-152 -d -00	0,61	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.152g Rb IIIA 40%	
25.	11-12-1-07-152 -f -00	1,17	D-STAN	BRAK WSK		
26.	11-12-1-07-173 -h -00	1,18	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
27.	11-12-1-08-14 -b -00	0,56	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.14d Rb IIIB 60%	
28.	11-12-1-08-31 -b -00	3,30	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
29.	11-12-1-08-35 -b -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.35c Rb IIIB 70%	
30.	11-12-1-08-52 -h -00	3,45	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.61d Rb IVD 20%	
31.	11-12-1-08-54 -h -00	2,05	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
32.	11-12-1-08-6 -d -00	1,31	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.6b Rb IIIB 50%	
33.	11-12-1-08-61 -h -00	9,44	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
34.	11-12-1-08-62 -c -00	13,38	D-STAN	BRAK WSK		
35.	11-12-1-09-383 -h -00	0,72	D-STAN	BRAK WSK		
36.	11-12-1-11-487 -b -00	1,29	D-STAN	BRAK WSK		
37.	11-12-1-12-373 -g -00	2,23	D-STAN	BRAK WSK		
38.	11-12-1-12-381 -d -00	2,47	D-STAN	BRAK WSK		
39.	11-12-1-12-381 -g -00	3,09	D-STAN	BRAK WSK		
40.	11-12-1-12-381 -k -00	1,56	D-STAN	BRAK WSK		
41.	11-12-1-12-381 -l -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		
42.	11-12-1-12-424 -f -00	1,17	D-STAN	BRAK WSK		
91E0* – Łęgi olszowe i jesionowe						
1.	11-12-1-01-454 -g -00	3,66	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	– pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia ekosystemu leśnego oraz poprawy stanu siedliska przyrodniczego; – nie przewiduje się do użytkowania rębnego za wyjątkiem sytuacji klęskowych; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone; – poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych.
2.	11-12-1-01-454 -i -00	2,14	D-STAN	BRAK WSK		
3.	11-12-1-01-455 -c -00	2,84	D-STAN	BRAK WSK		
4.	11-12-1-01-506 -b -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK		
5.	11-12-1-01-507 -b -00	2,46	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.507a Rb IB 90%	
6.	11-12-1-02-294 -a -00	0,31	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
7.	11-12-1-03-307 -t -00	0,34	D-STAN	BRAK WSK		
8.	11-12-1-03-307 -x -00	0,62	D-STAN	BRAK WSK		
9.	11-12-1-03-531 -b -00	2,42	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.503f Rb IIIAU 90%	
10.	11-12-1-03-532 -i -00	0,83	D-STAN	BRAK WSK		
11.	11-12-1-03-532 -l -00	2,08	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
12.	11-12-1-03-584 -d -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK		
13.	11-12-1-04-100 -a -00	2,03	D-STAN	BRAK WSK		
14.	11-12-1-04-100 -b -00	1,54	D-STAN	BRAK WSK		
15.	11-12-1-04-100 -d -00	2,42	D-STAN	BRAK WSK		
16.	11-12-1-04-102 -m -00	3,98	D-STAN	BRAK WSK		
17.	11-12-1-04-102 -o -00	2,69	D-STAN	BRAK WSK		
18.	11-12-1-04-102 -s -00	2,28	D-STAN	BRAK WSK		
19.	11-12-1-04-105 -c -00	2,31	D-STAN	BRAK WSK		
20.	11-12-1-04-105 -d -00	0,63	D-STAN	BRAK WSK		
21.	11-12-1-04-105 -f -00	1,68	D-STAN	BRAK WSK		
22.	11-12-1-04-105 -i -00	4,09	D-STAN	BRAK WSK		
23.	11-12-1-04-105 -j -00	8,48	D-STAN	BRAK WSK		
24.	11-12-1-04-105 -k -00	8,37	D-STAN	BRAK WSK		
25.	11-12-1-04-105 -l -00	1,16	D-STAN	BRAK WSK		
26.	11-12-1-04-105 -p -00	0,71	D-STAN	BRAK WSK		
27.	11-12-1-04-90 -f -00	0,26	D-STAN	BRAK WSK		
28.	11-12-1-04-91 -c -00	6,08	D-STAN	BRAK WSK		
29.	11-12-1-04-92 -h -00	0,64	D-STAN	BRAK WSK		
30.	11-12-1-04-93 -c -00	0,61	D-STAN	BRAK WSK		
31.	11-12-1-04-97 -b -00	0,59	D-STAN	BRAK WSK		
32.	11-12-1-04-97 -d -00	1,56	D-STAN	BRAK WSK		
33.	11-12-1-04-97 -l -00	4,00	D-STAN	BRAK WSK		
34.	11-12-1-05-692 -n -00	0,42	D-STAN	BRAK WSK		
35.	11-12-1-06-119 -d -00	1,46	D-STAN	BRAK WSK		

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
36.	11-12-1-06-119 -g -00	2,18	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.118h Rb IIA 40% oddz. 118g Rb IIA 20%	
37.	11-12-1-06-129 -b -00	2,82	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.128b Rb IIIA 40%	
38.	11-12-1-06-129 -c -00	2,01	D-STAN	BRAK WSK		
39.	11-12-1-06-129 -d -00	1,94	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
40.	11-12-1-06-135 -c -00	0,72	D-STAN	BRAK WSK		
41.	11-12-1-06-145 -i -00	1,66	D-STAN	BRAK WSK		
42.	11-12-1-06-146 -c -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK		
43.	11-12-1-06-146 -d -00	5,25	D-STAN	BRAK WSK		
44.	11-12-1-06-147 -a -00	1,84	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.147d Rb IIIA 40%, oddz. 147i Rb IIA 40%, oddz. 147b Rb IIIB 70%	
45.	11-12-1-06-165 -b -00	2,09	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
46.	11-12-1-06-214 -b -00	1,42	D-STAN	BRAK WSK		
47.	11-12-1-07-115 -a -00	1,80	D-STAN	BRAK WSK		
48.	11-12-1-07-131 -a -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK		
49.	11-12-1-07-132 -a -00	2,19	D-STAN	BRAK WSK		
50.	11-12-1-07-151 -c -00	2,02	D-STAN	BRAK WSK		
51.	11-12-1-07-151 -g -00	3,64	D-STAN	BRAK WSK		
52.	11-12-1-07-172 -b -00	1,08	D-STAN	BRAK WSK		
53.	11-12-1-07-172 -c -00	1,48	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.172f Rb IB 90%	
54.	11-12-1-07-40 -g -00	0,82	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
55.	11-12-1-07-42 -g -00	2,49	D-STAN	BRAK WSK		
56.	11-12-1-07-42 -n -00	1,44	D-STAN	BRAK WSK		
57.	11-12-1-07-43 -a -00	1,25	D-STAN	BRAK WSK		
58.	11-12-1-07-43 -h -00	0,07	D-STAN	BRAK WSK		
59.	11-12-1-07-43 -p -00	1,35	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.57l Rb IIIA 40%	
60.	11-12-1-07-57 -d -00	0,92	D-STAN	BRAK WSK		
61.	11-12-1-07-72 -j -00	0,35	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
62.	11-12-1-07-73 -n -00	0,53	D-STAN	BRAK WSK		
63.	11-12-1-07-79 -b -00	3,16	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.79a Rb IIIA 40%	
64.	11-12-1-07-87 -d -00	2,21	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
65.	11-12-1-07-87 -h -00	0,97	D-STAN	BRAK WSK		
66.	11-12-1-07-88 -a -00	1,83	D-STAN	BRAK WSK		
67.	11-12-1-07-88 -k -00	0,70	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.88l Rb IIIA 40%, oddz. 88j Rb IIIA 40%	
68.	11-12-1-08-176 -o -00	1,15	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.176n Rb IIA 60%	
69.	11-12-1-08-177 -n -00	1,13	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
70.	11-12-1-08-243 -d -00	1,16	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.243g Rb IIIA 40%	
71.	11-12-1-08-244 -a -00	7,73	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.244b Rb IIIB 70%, oddz. 245b Rb IIIB 50%, oddz. 176l Rb IIIA 40, oddz. 176n Rb IIA 60%	
72.	11-12-1-08-30 -f -00	1,38	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.29b Rb IIA 30%	
73.	11-12-1-08-31 -c -00	24,33	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
74.	11-12-1-08-31 -d -00	5,23	D-STAN	BRAK WSK		
75.	11-12-1-08-32 -c -00	2,15	D-STAN	BRAK WSK		
76.	11-12-1-08-33 -b -00	3,24	D-STAN	BRAK WSK		
77.	11-12-1-08-38 -b -00	0,86	D-STAN	BRAK WSK		
78.	11-12-1-08-38 -d -00	1,26	D-STAN	BRAK WSK		
79.	11-12-1-08-39 -f -00	0,68	D-STAN	BRAK WSK		
80.	11-12-1-08-4 -f -00	0,65	D-STAN	BRAK WSK		
81.	11-12-1-08-4 -h -00	0,72	D-STAN	BRAK WSK		
82.	11-12-1-08-47 -b -00	3,46	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.48c Rb IIAU 80%	
83.	11-12-1-08-50 -l -00	2,84	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
84.	11-12-1-08-50 -o -00	3,62	D-STAN	BRAK WSK		
85.	11-12-1-08-51 -b -00	2,94	D-STAN	BRAK WSK		

Lp.	Lokalizacja Adres leśny	Pow. [ha]	Ogólna charakte-rystyka	Zadania wg PUL	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
					zadania obligatoryjne	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
86.	11-12-1-08-51 -c -00	5,79	D-STAN	BRAK WSK		
87.	11-12-1-08-52 -b -00	6,92	D-STAN	BRAK WSK		
88.	11-12-1-08-54 -i -00	0,75	D-STAN	BRAK WSK		
89.	11-12-1-08-61 -a -00	1,21	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.61b Rb IVD 50%	
90.	11-12-1-08-61 -c -00	1,04	D-STAN	BRAK WSK		
91.	11-12-1-08-61 -f -00	2,17	D-STAN	BRAK WSK		
92.	11-12-1-08-62 -f -00	0,91	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
93.	11-12-1-10-236 -b -00	0,67	D-STAN	BRAK WSK		
94.	11-12-1-10-236 -c -00	1,63	D-STAN	BRAK WSK		
95.	11-12-1-10-236 -i -00	0,96	D-STAN	BRAK WSK		
96.	11-12-1-10-236 -k -00	1,59	D-STAN	BRAK WSK		
97.	11-12-1-10-236 -l -00	1,42	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.236f Rb IIIB 70%	
98.	11-12-1-10-238 -d -00	0,61	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.238j Rb IIIB 40%	
99.	11-12-1-10-238 -n -00	0,11	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
100.	11-12-1-10-238 -s -00	0,23	D-STAN	BRAK WSK		
101.	11-12-1-10-264 -h -00	2,43	D-STAN	BRAK WSK		
102.	11-12-1-10-268 -a -00	1,91	D-STAN	BRAK WSK		
103.	11-12-1-10-393 -c -00	0,99	D-STAN	BRAK WSK		
104.	11-12-1-10-393 -h -00	0,85	D-STAN	BRAK WSK		
105.	11-12-1-10-394 -l -00	0,75	D-STAN	BRAK WSK		
106.	11-12-1-10-395 -j -00	1,47	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.446b Rb IIIA 40%	
107.	11-12-1-10-395 -w -00	1,52	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
108.	11-12-1-11-434 -a -00	1,50	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.434c Rb IB 90%, oddz. 434b Rb IB 90%	
109.	11-12-1-11-445 -b -00	4,18	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.445c Rb IIA 40%, oddz. 445h Rb IIIB 70%	
110.	11-12-1-11-445 -d -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
111.	11-12-1-11-446 -a -00	0,46	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.446b Rb IIIA 40%	
112.	11-12-1-11-446 -f -00	1,06	D-STAN	BRAK WSK		
113.	11-12-1-11-447 -f -00	2,46	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.447i Rb IIIB 30%, oddz. 447h Rb IIIB 70%	
114.	11-12-1-11-487 -k -00	0,82	D-STAN	BRAK WSK	Brak cięć rębnych wokół	
115.	11-12-1-11-542 -g -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK		
116.	11-12-1-11-587 -k -00	2,56	D-STAN	BRAK WSK	Użytkowanie wokół w oddz.542h Rb IIIA 40%	

12.3. Wykaz chronionych gatunków grzybów, paprotników, mszaków i roślin naczyniowych występujących na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
GRZYBY							
1.	Soplówka bukowa *Hericium coralloides*		1		X		PCL -VU
2.	Żagwica listkowata *Griflora frondosa*		1		X		PCL -EN
PAPROTNIKI							
1.	Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*		2		X		PCL- NT
2.	Widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*		27		X		PCL- NT
3.	Wroniec widlasty *Huperzia selago*		2		X		PCL- NT
MCHY							
1.	Bielistka siwa *Leucobryum glaucum*		7		X		
2.	Brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*		5		X		
3.	Czarostka jamkowata *Fossombronia foveolata*		5	X			
4.	Dzióbkowiec bruzdowany *Eurhynchium striatum*		1		X		
5.	Dzióbkowiec Zetterstedta *Eurhynchium angustirete*		1		X		
6.	Gajnik lśniący *Hylocomnium splendens*		4		X		
7.	Gładysz paprociowaty *Homalia trichomanoides*		1		X		
8.	Haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus*		4	X			
9.	Krzywoszczeć krucha *Campylopus fragilis*		4		X		
10.	Krzywoszczeć torfowa *Campylopus pyriformis*		7	X			
11.	Miechera spłaszczona *Neckera complanata*		1		X		
12.	Mokradłoszka zaostrzona		1		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
	Calliergonella cuspidata						
13.	Natrofek nagi *Odontoschisma denudatum*		1	X			
14.	Natrofek torfowcowy *Odontoschisma sphagni*		1	X			
15.	Nastroszek kędzierzawy *Ulota crispa*		1		X		
16.	Piórosz pierzasty *Ptilium crista-castrensis*		3		X		
17.	Płonnik cienki *Polytrichum strictum*		11		X		
18.	Płonnik pospolity *Polytrichum commune*		6		X		
19.	Próchniczek błotny *Aulacomnium palustre*		20		X		
20.	Rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*		15		X		
21.	Rzęsiak pospolity *Ptilidium ciliare*		1		X		
22.	Skosatka zanokcicowata *Plagiochila asplenioides*		1		X		
23.	Szurpek porosły *Orthotrichum lyellii*		1		X		
24.	Torfowiec błotny *Sphagnum palustre*		1		X		
25.	Torfowiec brodawkowaty *Sphagnum papillosum*		4		X		
26.	Torfowiec cieniutki *Sphagnum tenellum*		1		X		
27.	Torfowiec czerwonawy *Sphagnum rubellum*		5		X		
28.	Torfowiec frędzlowany *Sphagnum fimbriatum*		7		X		
29.	Torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*		34		X		
30.	Torfowiec magellański *Sphagnum magellanicum*		14		X		
31.	Torfowiec nastroszony		1		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
	Sphagnum squarrosum						
32.	Torfowiec obły *Sphagnum teres*		1		X		
33.	Torfowiec ostrolistny *Sphagnum capillifolium*		10		X		
34.	Torfowiec pogięty *Sphagnum flexuosum*		3		X		
35.	Torfowiec Russowa *Sphagnum russowi*		4		X		
36.	Torfowiec spiczastolistny *Sphagnum cuspidatum*		17		X		
37.	Torfowiec wąskolistny *Sphagnum angustifolium*		9		X		
38.	Torfowiec ząbkowany *Sphagnum denticulatum*		4		X		
39.	Tujowiec delikatny *Thuidium delicatulum*		1		X		
40.	Tujowiec włoskolistny *Thuidium philibertii*		1		X		
41.	Widłoząb błotny *Dicranum bonjeanii*		2		X		
42.	Widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*		9		X		
43.	Widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*		8		X		
44.	Widłoząb sudecki *Dicranum sandtneri*		2		X		
45.	Zrostniczek skalny *Zygodon rupestris*		1	X			
46.	Źródliskowiec zmienny *Palustriella commutata*		1		X		
NASIENNE							
1.	Bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*		2	X			PCL-VU
2.	Bagno zwyczajne *Ledum palustre*		90		X		

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
3.	Bażyna czarna *Empetrum nigrum*		24		X		
4.	Bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*		18		X		
5.	Brzeżyca jednokwiatowa *Littorella uniflora*		3	X			PCKR - EN
6.	Grążel drobny *Nuphar pumila*		5	X			PCL – VU PCKR - VU
7.	Grzybienie białe *Nymphaea alba*		5		X		
8.	Grzybienie północne *Nymphaea candida*		9		X		PCL-VU
9.	Kłoć wiechowata *Caldium mariscus*		1	X			PCL-NT
10.	Lilia złotogłów *Lilium martagon*		1	X			
11.	Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*		2	X		X	PCKR-VU
12.	Lobelia jeziorna *Lobelia dortmanna*		3	X			PCL – EN PCKR-EN
13.	Mącznica lekarska *Arctostaphylos uva-ursi*		5	X			PCKR-NT
14.	Modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*		47		X		
15.	Pływacz drobny *Utricularia minor*		7	X			
16.	Podrzeń żebrowiec *Blechum spicant*		2	X			
17.	Przygiełka brunatna R*hynchospora fusca*		8	X			PCKR-VU PCL-EN
18.	Rosiczka długolistna *Drosera anglica*		1	X			PCL-EN
19.	Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundiflora*		48	X			PCL-NT

Lp.	Gatunek: nazwa polska *nazwa łacińska*	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydzieleń	Status ochronności		Zał. II DS	Kategorie zagrożenia PCKR/CL
				ochrona ścisła	ochrona częściowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
20.	Rosiczka pośrednia *Drosera intermedia*		4	X			PCL-E
21.	Rosiczki sp. *Drosera sp.*		18	X			PCL-NT
22.	Śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*		1		X		PCKR-NT
23.	Tajęża jednostronna *Goodyera repens*		2	X			
24.	Wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*		1		X		
25.	Wątlik błotny *Hammarbya paludosa*		1	X			PCKR-EN PCL-EN
26.	Wełnianeczka darniowa *Trichophorum cespitosum*		4		X		PCKR-EN PCL-EN
27.	Wiciokrzew pomorski *Lonicera periclymenum*		19		X		
28.	Woskowinica europejska *Myrica gale*		1	X			PCL-VU
29.	Wrzosiec bagienny *Erica tetralix*		45	X			PCL-VU

12.4. Wykaz powierzchni referencyjnych

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
1.	11-12-1-01-296 -a -00	0,94
2.	11-12-1-01-296 -c -00	1,51
3.	11-12-1-01-296 -f -00	0,60
4.	11-12-1-01-296 -g -00	3,46
5.	11-12-1-01-296 -h -00	3,14
6.	11-12-1-01-296 -i -00	1,62
7.	11-12-1-01-296 -k -00	4,35
8.	11-12-1-01-296 -m -00	0,16
9.	11-12-1-01-296 -ox -00	0,27
10.	11-12-1-01-296 -tx -00	0,27
11.	11-12-1-01-296 -x -00	7,02
12.	11-12-1-01-296 -y -00	1,11
13.	11-12-1-01-296 -z -00	3,86
14.	11-12-1-01-345 -j -00	1,11
15.	11-12-1-01-345 -l -00	1,06
16.	11-12-1-01-346 -c -00	2,38
17.	11-12-1-01-346 -d -00	5,35
18.	11-12-1-01-400 -b -00	1,78
19.	11-12-1-01-400 -g -00	1,58
20.	11-12-1-01-401 -b -00	5,60
21.	11-12-1-01-401 -j -00	3,34
22.	11-12-1-01-401 -k -00	1,34
23.	11-12-1-01-454 -g -00	3,66
24.	11-12-1-01-454 -i -00	2,14
25.	11-12-1-01-455 -b -00	1,39
26.	11-12-1-01-455 -c -00	2,84
27.	11-12-1-01-505 -j -00	2,77
28.	11-12-1-01-506 -b -00	0,73
29.	11-12-1-01-506 -c -00	1,18
30.	11-12-1-01-506 -d -00	2,37
31.	11-12-1-01-556 -n -00	1,51
32.	11-12-1-01-557 -b -00	3,40
33.	11-12-1-01-562 -k -00	2,97
34.	11-12-1-01-646 -h -00	0,81
35.	11-12-1-01-648 -d -00	0,49
36.	11-12-1-01-649 -g -00	0,59
37.	11-12-1-01-650 -g -00	2,23
38.	11-12-1-01-651 -i -00	1,07
39.	11-12-1-01-651 -j -00	0,95
40.	11-12-1-02-294 -a -00	0,31
41.	11-12-1-02-457 -g -00	2,91

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
42.	11-12-1-02-457 -j -00	2,33
43.	11-12-1-02-460 -h -00	1,14
44.	11-12-1-02-463 -i -00	3,60
45.	11-12-1-02-463 -k -00	3,51
46.	11-12-1-02-463 -l -00	3,01
47.	11-12-1-03-308 -g -00	2,46
48.	11-12-1-03-308 -l -00	0,79
49.	11-12-1-03-308 -n -00	1,53
50.	11-12-1-03-308 -o -00	0,08
51.	11-12-1-03-313 -d -00	0,66
52.	11-12-1-03-313 -hx -00	0,31
53.	11-12-1-03-313 -j -00	1,60
54.	11-12-1-03-313 -r -00	1,00
55.	11-12-1-03-364 -d -00	4,23
56.	11-12-1-03-365 -b -00	4,93
57.	11-12-1-03-365 -f -00	2,44
58.	11-12-1-03-365 -o -00	1,69
59.	11-12-1-03-365 -z -00	0,92
60.	11-12-1-03-472 -i -00	2,69
61.	11-12-1-03-531 -b -00	2,42
62.	11-12-1-03-532 -i -00	0,83
63.	11-12-1-03-532 -l -00	2,08
64.	11-12-1-03-574 -g -00	0,67
65.	11-12-1-03-575 -k -00	1,45
66.	11-12-1-03-577 -m -00	1,09
67.	11-12-1-03-580 -d -00	0,33
68.	11-12-1-03-580 -j -00	4,29
69.	11-12-1-03-580 -p -00	0,43
70.	11-12-1-03-581 -n -00	4,15
71.	11-12-1-03-582 -i -00	0,74
72.	11-12-1-03-582 -j -00	0,72
73.	11-12-1-03-583 -l -00	1,33
74.	11-12-1-03-583 -n -00	0,60
75.	11-12-1-03-584 -c -00	1,75
76.	11-12-1-03-584 -d -00	0,92
77.	11-12-1-04-100 -a -00	2,03
78.	11-12-1-04-101 -a -00	0,18
79.	11-12-1-04-102 -m -00	3,98
80.	11-12-1-04-102 -o -00	2,69
81.	11-12-1-04-105 -c -00	2,31
82.	11-12-1-04-105 -j -00	8,48
83.	11-12-1-04-105 -k -00	8,37
84.	11-12-1-04-105 -m -00	1,99

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
85.	11-12-1-04-105 -n -00	2,60
86.	11-12-1-04-316 -c -00	1,98
87.	11-12-1-04-316 -g -00	0,75
88.	11-12-1-04-317 -h -00	1,95
89.	11-12-1-04-317 -j -00	0,86
90.	11-12-1-04-369 -c -00	0,57
91.	11-12-1-04-479 -b -00	1,77
92.	11-12-1-04-586 -f -00	7,68
93.	11-12-1-04-586 -k -00	1,07
94.	11-12-1-04-637 -a -00	1,29
95.	11-12-1-04-637 -d -00	0,21
96.	11-12-1-04-638 -b -00	1,01
97.	11-12-1-04-638 -i -00	0,81
98.	11-12-1-04-668 -a -00	1,64
99.	11-12-1-04-670 -a -00	0,44
100.	11-12-1-04-688 -h -00	0,74
101.	11-12-1-04-689 -r -00	1,40
102.	11-12-1-04-689 -s -00	1,22
103.	11-12-1-04-690 -l -00	0,83
104.	11-12-1-04-690 -m -00	1,57
105.	11-12-1-04-691 -a -00	1,50
106.	11-12-1-04-691 -f -00	1,53
107.	11-12-1-04-691 -h -00	0,31
108.	11-12-1-04-691 -i -00	0,77
109.	11-12-1-04-695 -j -00	2,31
110.	11-12-1-04-696 -g -00	2,04
111.	11-12-1-04-696 -n -00	0,63
112.	11-12-1-04-91 -c -00	6,08
113.	11-12-1-04-91 -d -00	1,20
114.	11-12-1-04-91 -l -00	0,75
115.	11-12-1-04-92 -h -00	0,64
116.	11-12-1-04-93 -c -00	0,61
117.	11-12-1-04-95 -c -00	1,41
118.	11-12-1-04-97 -l -00	4,00
119.	11-12-1-05-519 -l -00	1,09
120.	11-12-1-05-567 -m -00	2,07
121.	11-12-1-05-568 -n -00	1,29
122.	11-12-1-05-569 -k -00	1,35
123.	11-12-1-05-570 -l -00	2,44
124.	11-12-1-05-570 -m -00	1,66
125.	11-12-1-05-571 -bx -00	1,65
126.	11-12-1-05-571 -cx -00	0,90
127.	11-12-1-05-572 -l -00	1,73

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
128.	11-12-1-05-624 -h -00	1,22
129.	11-12-1-05-625 -a -00	2,38
130.	11-12-1-05-626 -a -00	2,17
131.	11-12-1-05-626 -c -00	1,19
132.	11-12-1-05-628 -a -00	0,46
133.	11-12-1-05-630 -c -00	2,07
134.	11-12-1-05-634 -a -00	0,67
135.	11-12-1-05-635 -a -00	0,81
136.	11-12-1-05-635 -b -00	1,19
137.	11-12-1-05-636 -a -00	1,01
138.	11-12-1-05-652 -d -00	5,09
139.	11-12-1-05-652 -g -00	0,21
140.	11-12-1-05-655 -j -00	2,93
141.	11-12-1-05-661 -f -00	6,48
142.	11-12-1-05-684 -l -00	0,83
143.	11-12-1-05-692 -m -00	1,50
144.	11-12-1-05-692 -n -00	0,42
145.	11-12-1-06-119 -d -00	1,46
146.	11-12-1-06-119 -f -00	2,21
147.	11-12-1-06-119 -g -00	2,18
148.	11-12-1-06-120 -a -00	1,09
149.	11-12-1-06-128 -d -00	0,9
150.	11-12-1-06-129 -b -00	2,82
151.	11-12-1-06-129 -c -00	2,01
152.	11-12-1-06-129 -d -00	1,94
153.	11-12-1-06-130 -d -00	1,35
154.	11-12-1-06-135 -c -00	0,72
155.	11-12-1-06-136 -j -00	0,54
156.	11-12-1-06-144 -j -00	0,66
157.	11-12-1-06-144 -k -00	0,13
158.	11-12-1-06-145 -i -00	1,66
159.	11-12-1-06-145 -j -00	2,65
160.	11-12-1-06-146 -c -00	0,73
161.	11-12-1-06-146 -d -00	5,25
162.	11-12-1-06-147 -a -00	1,84
163.	11-12-1-06-155 -i -00	1,86
164.	11-12-1-06-155 -j -00	0,69
165.	11-12-1-06-156 -c -00	0,99
166.	11-12-1-06-165 -b -00	2,09
167.	11-12-1-06-165 -d -00	1,02
168.	11-12-1-06-166 -f -00	1,19
169.	11-12-1-06-211 -k -00	1,02
170.	11-12-1-06-213 -b -00	1,46

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
171.	11-12-1-06-214 -a -00	0,59
172.	11-12-1-06-214 -b -00	1,42
173.	11-12-1-06-214 -h -00	1,14
174.	11-12-1-07-111 -d -00	1,82
175.	11-12-1-07-112 -d -00	9,41
176.	11-12-1-07-112 -f -00	1,01
177.	11-12-1-07-113 -d -00	0,44
178.	11-12-1-07-115 -a -00	1,80
179.	11-12-1-07-131 -a -00	1,43
180.	11-12-1-07-132 -a -00	2,19
181.	11-12-1-07-151 -c -00	2,02
182.	11-12-1-07-151 -g -00	3,64
183.	11-12-1-07-172 -b -00	1,08
184.	11-12-1-07-172 -c -00	1,48
185.	11-12-1-07-173 -d -00	4,97
186.	11-12-1-07-173 -h -00	1,18
187.	11-12-1-07-175 -i -00	0,93
188.	11-12-1-07-40 -b -00	1,30
189.	11-12-1-07-40 -g -00	0,82
190.	11-12-1-07-42 -c -00	0,83
191.	11-12-1-07-42 -h -00	2,79
192.	11-12-1-07-42 -m -00	3,25
193.	11-12-1-07-42 -n -00	1,44
194.	11-12-1-07-42 -r -00	1,14
195.	11-12-1-07-43 -h -00	0,07
196.	11-12-1-07-43 -p -00	1,35
197.	11-12-1-07-46 -f -00	0,87
198.	11-12-1-07-56 -b -00	0,49
199.	11-12-1-07-57 -d -00	0,92
200.	11-12-1-07-57 -f -00	2,06
201.	11-12-1-07-57 -i -00	4,07
202.	11-12-1-07-58 -a -00	3,89
203.	11-12-1-07-66 -a -00	1,51
204.	11-12-1-07-66 -j -00	0,13
205.	11-12-1-07-66 -l -00	0,35
206.	11-12-1-07-71 -c -00	0,52
207.	11-12-1-07-72 -c -00	0,80
208.	11-12-1-07-72 -f -00	0,35
209.	11-12-1-07-72 -n -00	2,84
210.	11-12-1-07-76 -c -00	1,11
211.	11-12-1-07-79 -b -00	3,16
212.	11-12-1-07-84 -d -00	0,72
213.	11-12-1-07-86 -d -00	5,38

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
214.	11-12-1-07-87 -d -00	2,21
215.	11-12-1-07-87 -g -00	0,17
216.	11-12-1-07-87 -h -00	0,97
217.	11-12-1-07-88 -a -00	1,83
218.	11-12-1-07-88 -k -00	0,70
219.	11-12-1-07-89 -b -00	1,40
220.	11-12-1-08-14 -b -00	0,56
221.	11-12-1-08-176 -h -00	0,98
222.	11-12-1-08-176 -o -00	1,15
223.	11-12-1-08-177 -c -00	1,33
224.	11-12-1-08-177 -n -00	1,13
225.	11-12-1-08-243 -b -00	1,40
226.	11-12-1-08-243 -d -00	1,16
227.	11-12-1-08-244 -a -00	7,73
228.	11-12-1-08-245 -a -00	1,58
229.	11-12-1-08-246 -a -00	1,18
230.	11-12-1-08-3 -c -00	1,12
231.	11-12-1-08-31 -a -00	3,82
232.	11-12-1-08-31 -b -00	3,30
233.	11-12-1-08-31 -c -00	24,33
234.	11-12-1-08-31 -d -00	5,23
235.	11-12-1-08-32 -b -00	5,85
236.	11-12-1-08-33 -o -00	0,78
237.	11-12-1-08-35 -b -00	0,92
238.	11-12-1-08-38 -a -00	3,77
239.	11-12-1-08-38 -b -00	0,86
240.	11-12-1-08-38 -d -00	1,26
241.	11-12-1-08-48 -a -00	1,08
242.	11-12-1-08-48 -h -00	1,28
243.	11-12-1-08-50 -d -00	1,38
244.	11-12-1-08-50 -f -00	1,97
245.	11-12-1-08-50 -g -00	3,09
246.	11-12-1-08-50 -l -00	2,84
247.	11-12-1-08-50 -o -00	3,62
248.	11-12-1-08-50 -p -00	0,85
249.	11-12-1-08-50 -t -00	3,86
250.	11-12-1-08-51 -b -00	2,94
251.	11-12-1-08-51 -c -00	5,79
252.	11-12-1-08-52 -b -00	6,92
253.	11-12-1-08-53 -b -00	2,54
254.	11-12-1-08-54 -c -00	2,57
255.	11-12-1-08-54 -g -00	1,75
256.	11-12-1-08-54 -h -00	2,05

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
257.	11-12-1-08-54 -i -00	0,75
258.	11-12-1-08-6 -d -00	1,31
259.	11-12-1-08-61 -f -00	2,17
260.	11-12-1-08-61 -h -00	9,44
261.	11-12-1-09-180 -a -00	5,29
262.	11-12-1-09-180 -c -00	3,83
263.	11-12-1-09-181 -f -00	2,77
264.	11-12-1-09-181 -g -00	1,37
265.	11-12-1-09-182 -d -00	1,75
266.	11-12-1-09-191 -h -00	0,50
267.	11-12-1-09-194 -c -00	2,92
268.	11-12-1-09-194 -f -00	2,06
269.	11-12-1-09-195 -a -00	0,45
270.	11-12-1-09-196 -a -00	4,12
271.	11-12-1-09-198 -a -00	2,05
272.	11-12-1-09-199 -f -00	1,15
273.	11-12-1-09-199 -m -00	0,67
274.	11-12-1-09-199 -n -00	0,68
275.	11-12-1-09-200 -g -00	1,05
276.	11-12-1-09-202 -b -00	0,49
277.	11-12-1-09-203 -c -00	0,74
278.	11-12-1-09-204 -a -00	3,71
279.	11-12-1-09-222 -d -00	0,88
280.	11-12-1-09-222 -h -00	1,73
281.	11-12-1-09-250 -c -00	1,87
282.	11-12-1-09-250 -g -00	2,50
283.	11-12-1-09-250 -l -00	2,10
284.	11-12-1-09-253 -b -00	1,67
285.	11-12-1-09-275 -a -00	1,11
286.	11-12-1-09-275 -k -00	0,95
287.	11-12-1-09-275 -l -00	0,71
288.	11-12-1-09-277 -g -00	0,95
289.	11-12-1-09-322 -f -00	1,32
290.	11-12-1-09-322 -g -00	5,89
291.	11-12-1-09-325 -c -00	0,63
292.	11-12-1-09-325 -f -00	1,24
293.	11-12-1-09-326 -c -00	0,69
294.	11-12-1-09-326 -d -00	0,99
295.	11-12-1-09-329 -r -00	0,57
296.	11-12-1-09-383 -h -00	0,72
297.	11-12-1-09-384 -h -00	2,82
298.	11-12-1-10-233 -g -00	0,82
299.	11-12-1-10-233 -h -00	2,73

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
300.	11-12-1-10-233 -i -00	9,05
301.	11-12-1-10-236 -b -00	0,67
302.	11-12-1-10-236 -k -00	1,59
303.	11-12-1-10-236 -l -00	1,42
304.	11-12-1-10-238 -d -00	0,61
305.	11-12-1-10-238 -k -00	1,31
306.	11-12-1-10-238 -n -00	0,11
307.	11-12-1-10-238 -s -00	0,23
308.	11-12-1-10-239 -b -00	1,47
309.	11-12-1-10-239 -c -00	1,13
310.	11-12-1-10-242 -h -00	4,22
311.	11-12-1-10-242 -l -00	4,53
312.	11-12-1-10-242 -m -00	0,74
313.	11-12-1-10-263 -b -00	0,56
314.	11-12-1-10-264 -h -00	2,43
315.	11-12-1-10-286 -j -00	1,04
316.	11-12-1-10-292 -a -00	2,57
317.	11-12-1-10-292 -c -00	0,47
318.	11-12-1-10-332 -o -00	1,52
319.	11-12-1-10-393 -g -00	4,48
320.	11-12-1-10-393 -h -00	0,85
321.	11-12-1-10-393 -j -00	0,88
322.	11-12-1-10-395 -j -00	1,47
323.	11-12-1-10-395 -w -00	1,52
324.	11-12-1-10-395 -y -00	0,82
325.	11-12-1-11-434 -a -00	1,50
326.	11-12-1-11-443 -a -00	2,07
327.	11-12-1-11-444 -f -00	1,34
328.	11-12-1-11-445 -b -00	4,18
329.	11-12-1-11-445 -d -00	0,79
330.	11-12-1-11-446 -a -00	0,46
331.	11-12-1-11-446 -f -00	1,06
332.	11-12-1-11-447 -f -00	2,46
333.	11-12-1-11-487 -k -00	0,82
334.	11-12-1-11-487 -l -00	2,91
335.	11-12-1-11-542 -g -00	1,43
336.	11-12-1-11-546 -d -00	1,56
337.	11-12-1-11-547 -g -00	0,98
338.	11-12-1-11-548 -b -00	3,74
339.	11-12-1-11-548 -h -00	0,98
340.	11-12-1-11-552 -j -00	0,59
341.	11-12-1-11-587 -h -00	3,38
342.	11-12-1-11-587 -p -00	0,95

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
343.	11-12-1-11-587 -y -00	0,19
344.	11-12-1-11-589 -a -00	0,62
345.	11-12-1-11-589 -b -00	3,94
346.	11-12-1-11-599 -f -00	3,84
347.	11-12-1-11-601 -b -00	3,19
348.	11-12-1-11-601 -h -00	3,56
349.	11-12-1-11-603 -p -00	2,89
350.	11-12-1-12-197 -c -00	2,48
351.	11-12-1-12-320 -i -00	0,76
352.	11-12-1-12-374 -k -00	0,70
353.	11-12-1-12-375 -b -00	2,05
354.	11-12-1-12-375 -g -00	0,98
355.	11-12-1-12-375 -h -00	0,80
356.	11-12-1-12-377 -b -00	0,59
357.	11-12-1-12-377 -i -00	2,67
358.	11-12-1-12-381 -d -00	2,47
359.	11-12-1-12-381 -g -00	3,09
360.	11-12-1-12-381 -h -00	1,99
361.	11-12-1-12-381 -j -00	0,74
362.	11-12-1-12-381 -k -00	1,56
363.	11-12-1-12-381 -l -00	0,79
364.	11-12-1-12-423 -c -00	1,01
365.	11-12-1-12-424 -f -00	1,17
366.	11-12-1-12-424 -i -00	0,63
367.	11-12-1-12-426 -b -00	2,70
368.	11-12-1-12-428 -g -00	0,46
369.	11-12-1-12-429 -i -00	0,60
370.	11-12-1-12-430 -f -00	1,59
371.	11-12-1-12-430 -i -00	0,44
372.	11-12-1-12-431 -d -00	0,76
373.	11-12-1-12-432 -g -00	3,08
374.	11-12-1-12-483 -d -00	0,77
375.	11-12-1-12-484 -h -00	1,93
376.	11-12-1-12-486 -b -00	2,01
377.	11-12-1-12-486 -h -00	1,43
378.	11-12-1-12-538 -h -00	0,62
379.	11-12-1-12-538 -j -00	1,83
380.	11-12-1-12-538 -l -00	1,94
381.	11-12-1-12-538 -n -00	0,60
382.	11-12-1-12-540 -j -00	3,38
383.	11-12-1-12-593 -f -00	0,88
384.	11-12-1-12-594 -b -00	1,59
385.	11-12-1-12-594 -j -00	1,25

Lp.	Adres leśny	Pow.[ha]
1	*2*	*3*
386.	11-12-1-12-595 -d -00	0,49
387.	11-12-1-12-595 -n -00	1,35
388.	11-12-1-12-597 -i -00	4,83
389.	11-12-1-12-597 -m -00	1,37
390.	11-12-1-12-597 -n -00	0,87
	RAZEM	**756,85**

12.5. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gatunków panujących w obszarze PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli

Nadleśnictwo MANOWO, Obszar PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli wg stanu na 1.01.2026

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
	płazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
SO		32,58		15,38		303,33	278,21	164,89	236,49	136,19	172,07	327,52	105,23	82,95	385,79	141,96	51,72	11,17	101,49	15,07		2514,08	2562,04	83,68
		770		401	12671	135	3325	22290	57370	42020	69635	131185	43755	35455	190265	67465	23770	4915	36140	4785		745181	746352	86,98
MD									3,79			5,95		0,59	2,55							12,88	12,88	0,42
									945			2155		345	1270							4715	4715	0,55
ŚW						0,75		4,64	15,80	19,09	12,66	12,97	6,29				1,24		4,38			77,82	77,82	2,54
					230	20		500	3310	6060	4825	5420	2040				550		2120			25075	25075	2,92
JD																			3,37			3,37	3,37	0,11
																			1790			1790	1790	0,21
BK						8,53	67,98	51,06	56,72		7,61		1,17	0,25	1,32	1,97			47,75			244,36	244,36	7,98
					2810		165	2140	6430		2460		360	95	640	955			12845			28900	28900	3,37
DB			1,33				3,85	1,17	3,00	1,48	0,88	1,85		2,23		3,38	5,81	0,77				24,42	25,75	0,84
			5		228			115	495	325	280	805		1085		1865	3120	300				8618	8623	1,01
DB.B							1,26															1,26	1,26	0,04
					13																	13	13	0
DB.C														0,97								0,97	0,97	0,03
														315								315	315	0,04
JS				6,78																			6,78	0,22
				355																			355	0,04
GB											1,97											1,97	1,97	0,06
											565											565	565	0,07
BRZ							0,34		1,46	1,22	4,40	5,74	2,84	0,97					7,90			24,87	24,87	0,81
									325	360	1370	1645	1010	385					2525			7620	7620	0,89
OL		0,65		6,71			1,87		13,51	6,49	11,03	21,01	21,79	11,03	5,89							92,62	99,98	3,27
		20		183	205		100		3375	1810	4310	9025	8395	4690	1550							33460	33663	3,92
Ogółem		**33,23**	**1,33**	**28,87**		**312,61**	**353,51**	**221,76**	**330,77**	**164,47**	**210,62**	**375,04**	**137,32**	**98,99**	**395,55**	**147,31**	**58,77**	**11,94**	**164,89**	**15,07**		**2998,62**	**3062,05**	**100**
		790	**5**	**939**	**16157**	**155**	**3590**	**25045**	**72250**	**50575**	**83445**	**150235**	**55560**	**42370**	**193725**	**70285**	**27440**	**5215**	**55420**	**4785**		**856252**	**857986**	**100**
Procent		1,09	0,04	0,94		10,21	11,54	7,24	10,80	5,37	6,88	12,25	4,48	3,23	12,94	4,81	1,92	0,39	5,38	0,49		97,93	100,00	100
		0,09	0,00	0,11	1,88	0,02	0,42	2,92	8,42	5,89	9,73	17,51	6,48	4,94	22,57	8,19	3,20	0,61	6,46	0,56		99,80	100,00	100

Grunty związane z gospodarką leśną	89,69
Ogółem lasy:	3151,74
Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem:	31517101

12.6. Powierzchniowa tabela klas wieku wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli

Nadleśnictwo MANOWO, Obszar PLH320022 Dolina Radwi, Chocieli i Chotli wg stanu na 1.01.2026

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Łącznie	SO	217,81	209,19	135,50	187,99	127,05	150,46	290,11	99,81	73,22	342,06	125,77	43,88	7,80	57,86	11,03		2079,54	69,36
	SO.B								0,09									0,09	0,00
	MD	3,99	2,20	3,14	10,10	1,76	3,86	11,17	1,65	1,84	1,23	0,24			0,78			41,96	1,40
	ŚW	4,29	12,73	9,11	39,47	21,03	23,26	23,25	5,97	5,33	25,72	11,36	7,99	1,93	10,99	0,84		203,27	6,78
	JD	0,53	0,25	0,92											2,31			4,01	0,13
	DG			0,24											1,15			1,39	0,05
	BK	40,18	81,69	43,87	60,51	1,48	7,58	0,96	1,23	0,66	6,06	4,69	1,43	0,28	73,15	1,64		325,41	10,85
	DB	2,86	9,52	9,04	6,05	1,08	0,80	3,87	0,10	4,25	1,11	2,42	3,97	1,23	5,87	0,40		52,57	1,75
	DB.S	2,53	0,83													0,08		3,44	0,11
	DB.B	8,21	7,01	0,30	0,20										7,75			23,47	0,78
	DB.C			4,03						0,49		0,54						5,06	0,17
	KL	0,40																0,40	0,01
	JW			0,12	0,48			0,20							0,28			1,08	0,04
	GB	1,20		0,50	0,10	0,41	1,27		0,41	0,07	0,62	0,48	0,50	0,08	0,21			5,85	0,20
	BRZ	28,77	27,56	12,58	11,20	4,17	11,88	21,57	7,47	3,32	13,41	0,55	0,38	0,35	3,35	1,08		147,64	4,92
	OL	1,48	2,35	1,78	14,67	7,49	11,51	23,91	20,59	9,81	5,34	1,26	0,62	0,27	1,05			102,13	3,41
	LP	0,36	0,18	0,63											0,14			1,31	0,04
Ogółem	ha	312,61	353,51	221,76	330,77	164,47	210,62	375,04	137,32	98,99	395,55	147,31	58,77	11,94	164,89	15,07		2998,62	100,00
	%	10,43	11,79	7,40	11,03	5,48	7,02	12,51	4,58	3,30	13,19	4,91	1,96	0,40	5,50	0,50		100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 29985251

12.7. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gatunków panujących w obszarze PLH320057 Mechowisko Manowo

Nadleśnictwo MANOWO, PLH320057 Mechowisko Manowo wg stanu na 1.01.2026

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
	płazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Łącznie																								
SO				0,11												4,35						4,35	4,46	25,16
				10												1375						1375	1385	27,59
ŚW									1,62		0,13											1,75	1,75	9,87
									400		45											445	445	8,86
JS				0,89																			0,89	5,02
				20																			20	0,4
OL				0,88					4,83		1,51		3,41									9,75	10,63	59,95
				110					1255		490		1315									3060	3170	63,15
Ogółem				**1,88**					**6,45**		**1,64**		**3,41**			**4,35**						**15,85**	**17,73**	**100**
				140					**1655**		**535**		**1315**			**1375**						**4880**	**5020**	**100**
Procent				10,60					36,39		9,25		19,23			24,53						89,40	100,00	100
				2,79					32,96		10,66		26,20			27,39						97,21	100,00	100

Grunty związane z gospodarką leśną:	0,42
Ogółem lasy:	18,15
Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem:	181459

12.8. Powierzchniowa tabela klas wieku wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH320057 Mechowisko Manowo

Nadleśnictwo MANOWO, PLH320057 Mechowisko Manowo wg stanu na 1.01.2026

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Łącznie	SO				0,49				0,63			2,16						3,28	20,69
	ŚW				1,66		0,55											2,21	13,94
	BRZ				0,16		0,15					0,88						1,19	7,51
	OL				4,14		0,94		2,78			1,31						9,17	57,86
Ogółem	ha				6,45		1,64		3,41			4,35						15,85	100,00
	%				40,70		10,35		21,51			27,44						100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 158619

12.9. Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gatunków panujących w obszarze PLH320066 Wiązogóra

Nadleśnictwo MANOWO, PLH320066 Wiązogóra wg stanu na 1.01.2026

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
		Powierzchnia zalesiona w ha																	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Łącznie	SO	11,97	26,46	25,03	44,16	18,72	28,79	65,66	46,35	10,66	32,79	9,89	1,44		0,37			322,29	82,14
	MD				1,04			2,57	0,84									4,45	1,13
	ŚW	0,22	3,68	2,21	2,69	0,78		4,13	1,32	0,39								15,42	3,93
	BK	0,10	2,10	1,23				0,43	0,22		0,21	0,83	0,23		3,13	0,84		9,32	2,38
	DB		0,79	0,58				0,77	0,11		0,39		0,05		0,20			2,89	0,74
	DB.S	0,03	0,15															0,18	0,05
	DB.B	0,40	0,57	0,22														1,19	0,30
	DB.C			1,90														1,90	0,48
	JW		0,03										0,18		0,20			0,41	0,10
	GB		0,03															0,03	0,01
	BRZ	1,94	4,58	1,71	4,83	3,43	2,47	4,14	7,72	0,22	0,07	1,16	0,16					32,43	8,26
	OL		0,19			0,85		0,57										1,61	0,41
	OS		0,03				0,24											0,27	0,07
Ogółem	ha	14,66	38,61	32,88	52,72	23,78	31,50	78,27	56,56	11,27	33,46	11,88	2,06		3,90	0,84		392,39	100,00
	%	3,74	9,84	8,38	13,44	6,06	8,03	19,95	14,41	2,87	8,53	3,03	0,52		0,99	0,21		100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zales 3924050

12.10. Powierzchniowa tabela klas wieku wg gatunków rzeczywistych w obszarze PLH320066 Wiązogóra

Nadleśnictwo MANOWO, PLH320066 Wiązogóra wg stanu na 1.01.2026

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
	płazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
	powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Łącznie																								
SO		0,71	0,89	7,76		14,35	32,98	32,88	49,48	20,53	31,50	74,57	54,91	11,27	32,72	11,05	1,60		0,49			368,33	377,69	94,02
			10	466	2055		425	3980	9905	5335	11745	30985	20920	4795	15410	4090	520		200			110365	110841	93,9
MD									2,05													2,05	2,05	0,51
									600													600	600	0,51
ŚW							3,87		1,19	1,33		2,54										8,93	8,93	2,22
					85		235		285	150		1015										1770	1770	1,5
BK						0,31										0,83	0,46		3,41	0,84		5,85	5,85	1,46
																490	185		1600	400		2675	2675	2,27
DB															0,74							0,74	0,74	0,18
															355							355	355	0,3
DB.S							0,34															0,34	0,34	0,08
					10		5															15	15	0,01
BRZ							1,42			1,92			1,65									4,99	4,99	1,24
					65					595			660									1320	1320	1,12
OL												1,16										1,16	1,16	0,29
												460										460	460	0,39
Ogółem		**0,71**	**0,89**	**7,76**		**14,66**	**38,61**	**32,88**	**52,72**	**23,78**	**31,50**	**78,27**	**56,56**	**11,27**	**33,46**	**11,88**	**2,06**		**3,90**	**0,84**		**392,39**	**401,75**	**100**
			10	**466**	**2215**		**665**	**3980**	**10790**	**6080**	**11745**	**32460**	**21580**	**4795**	**15765**	**4580**	**705**		**1800**	**400**		**117560**	**118036**	**100**
Procent		0,18	0,22	1,93		3,65	9,61	8,18	13,12	5,92	7,84	19,48	14,08	2,81	8,33	2,96	0,51		0,97	0,21		97,67	100,00	100
			0,01	0,39	1,88		0,56	3,37	9,14	5,15	9,95	27,51	18,28	4,06	13,36	3,88	0,60		1,52	0,34		99,60	100,00	100

Grunty związane z gospodarką	13,41
Ogółem lasy:	415,16
Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem:	4151355

13. KRONIKA